

ANEKS I
E7-M
SADRŽAJ
M.1

SEKCIJA A – TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A	– OPĆE ODREDBE
M.A.101	Oblast primjene
ODJELJAK B	– ODGOVORNOST
M.A.201	Obaveze
M.A.202	Prijavljivanje događaja
ODJELJAK C	– KONTINUIRANA PLOVIDBENOST
M.A.301	Poslovi kontinuirane plovidbenosti
M.A.302	Program održavanja
M.A.303	Direktive o plovidbenosti (Airworthiness Directive)
M.A.304	Podaci o modifikacijama i popravkama
M.A.305	Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova (Aircraft Continuing Airworthiness Record System)
M.A.306	Operatorov sistem tehničke knjige zrakoplova (Operator's Technical Log)
M.A.307	Prenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova
ODJELJAK D	- STANDARDI ODRŽAVANJA
M.A.401	Podaci o održavanju
M.A.402	Obavljanje održavanja
M.A.403	Kvarovi zrakoplova
ODJELJAK E	– KOMPONENTE
M.A.501	Ugradnja
M.A.502	Održavanje komponenti
M.A.503	Komponente sa ograničenim vijekom upotrebe (Service Life Limited Components)
M.A.504	Nadzor nad neispravnim komponentama (Control of Unserviceable Components)
ODJELJAK F	– ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
M.A.601	Oblast primjene
M.A.602	Zahtjev
M.A.603	Obim odobrenja
M.A.604	Priručnik organizacije za održavanje
M.A.605	Objekti

M.A.606	Zahtjevi u pogledu osoblja
M.A.607	Ovlašteno osoblje
M.A.608	Komponente, oprema i alati
M.A.609	Podaci o održavanju
M.A.610	Radni nalozi za održavanje
M.A.611	Standardi održavanja
M.A.612	Uvjerenje o vraćanju u upotrebu zrakoplova (Aircraft Certificate of Release to Service)
M.A.613	Uvjerenje o spremnosti za upotrebu komponente (Component Certificate of Release to Service)
M.A.614	Evidencija o održavanju (Maintenance Records)
M.A.615	Prava
M.A.616	Pregledi organizacije (Organisational Review)
M.A.617	Promjene u odobrenoj organizaciji za održavanje
M.A.618	Važenje odobrenja
M.A.619	Nalazi (Findings)
ODJELJAK G	– ORGANIZACIJA ZA OSIGURAVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI (Continuing Airworthiness Management Organisation – CAMO)
M.A.701	Oblast primjene
M.A.702	Zahtjev
M.A.703	Obim odobrenja
M.A.704	Priručnik za osiguravanje kontinuirane plovibdenosti (Continuing Airworthiness Management Exposition - CAME)
M.A.705	Objekti
M.A.706	Zahtjevi u pogledu osoblja
M.A.707	Osoblje za pregled plovibdenosti (Airworthiness Review Staff)
M.A.708	Osiguravanje kontinuirane plovibdenosti (Continuing Airworthiness Management)
M.A.709	Dokumentacija
M.A.710	Pregled plovibdenosti (Airworthiness Review)
M.A.711	Prava
M.A.712	Sistem kvaliteta
M.A.713	Promjene u odobrenoj organizaciji za osiguravanje kontinuirane plovibdenosti
M.A.714	Čuvanje evidencije
M.A.715	Važenje odobrenja
M.A.716	Nalazi (Findings)
ODJELJAK H	– UVJERENJE O VRAĆANJU U UPOTREBU (CRS)
M.A.801	Uvjerenje o vraćanju u upotrebu zrakoplova
M.A.802	Uvjerenje o spremnosti za upotrebu komponente
M.A.803	Ovlaštenje pilota-vlasnika
ODJELJAK I	– POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI
M.A.901	Pregled plovibdenosti zrakoplova (Aircraft Airworthiness Review)
M.A.902	Važenje potvrde o provjeri plovibdenosti
M.A.903	Registracija zrakoplova iz država potpisnica ECAA sporazuma
M.A.904	Provjera plovibdenosti zrakoplova uvezenih u BiH
M.A.905	Nalazi (Findings)
SEKCIJA B	- POSTUPAK ZA NADLEŽNE ORGANE
ODJELJAK A	– OPĆE ODREDBE
M.B.101	Oblast primjene
M.B.102	Nadležni organ (Competent Authority)
M.B.104	Vodjenje evidencije (Record-Keeping)
M.B.105	Međusobna razmjena informacija (Mutual Exchange of Information)
ODJELJAK B	– ODGOVORNOST
M.B.201	Obaveze (Responsibilities)
ODJELJAK C	– KONTINUIRANA PLOVIDBENOST
M.B.301	Program održavanja (Maintenance Programme)
M.B.302	Izuzeća (Exemptions)
M.B.303	Praćenje i kontrola kontinuirane plovibdenosti zrakoplova (Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring – ACAM)
M.B.304	Trajno i privremeno ukidanje i ograničavanje
ODJELJAK D	– STANDARDI ODRŽAVANJA
ODJELJAK E	– KOMPONENTE
ODJELJAK F	– ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE
M.B.601	Podnošenje zahtjeva

M.B.602	Početno (inicijalno) odobrenje
M.B.603	Izdavanje odobrenja
M.B.604	Stalni nadzor
M.B.605	Nalazi
M.B.606	Promjene
M.B.607	Trajno i privremeno ukidanje i ograničavanje odobrenja
ODJELJAK G	– ORGANIZACIJA ZA OSIGURAVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI
M.B.701	Zahtjev
M.B.702	Početno (inicijalno) odobrenje
M.B.703	Izdavanje odobrenja
M.B.704	Stalni nadzor
M.B.705	Nalazi
M.B.706	Promjene
M.B.707	Trajno i privremeno ukidanje i ograničavanje odobrenja
ODJELJAK H	– UVJERENJE O VRAĆANJU U UPOTREBU ODJELJAK I POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI
M.B.901	Procjena preporuke
M.B.902	Pregled plovibdenosti koji obavlja BHDCA
M.B.903	Nalazi

Dodatak I – Ugovor o osiguravanju kontinuirane plovibdenosti

Dodatak II – Sadržaj uvjerenja o spremnosti za upotrebu EASA Obrazac I

Dodatak III – Sadržaj potvrde o provjeri plovibdenosti

Dodatak IIIa – Sadržaj potvrde o provjeri dozvole za letenje

Dodatak IV – Ovlaštenja u okviru odobrenja

Dodatak V – Sadržaj uvjerenja o osposobljenosti organizacije za održavanje odobrene prema Dijelu M Sekcija A, Odjeljak F

Dodatak VI – Sadržaj uvjerenja o osposobljenosti organizacije za osiguravanje kontinuirane plovibdenosti odobrene prema Dijelu M, Sekcija A, Odjeljak G

Dodatak VII – Složeni radovi održavanja

Dodatak VIII – Ograničeno održavanje koje obavlja pilot-vlasnik

SEKCIJA A TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

M.A.101 Oblast primjene

Ova Sekcija uređuje mjere kojima se osigurava održavanje plovibdenosti, uključujući i održavanje zrakoplova. Uređuju se i uvjeti koje moraju da ispune organizacije ili lica koja se bave osiguravanjem kontinuirane plovibdenosti.

ODJELJAK B

ODGOVORNOST

M.A.201 Obaveze

- (a) Vlasnik je odgovoran za kontinuiranu plovibdenost zrakoplova i osigurava da se let obavi samo:
- ako se zrakoplov održava u plovibdenom stanju;
 - ako je odgovarajuća operativna oprema i oprema za vanredne situacije pravilno ugrađena i ispravna ili je jasno označeno da je neispravna;
 - ako je uvjerenje o plovibdenosti, odnosno dozvola za letenje važeća;
 - ako se zrakoplov održava saglasno odobrenom programu održavanja, kao što je to predviđeno u M.A.302.
- (b) Ako je zrakoplov dat u zakup, odgovornost vlasnika prenosi se na zakupca ako je:
- zakupac naveden u dokumentu o registraciji;
 - tako predviđeno u ugovoru o zakupu.
- Izraz "vlasnik" u ovom dijelu (E7–M) označava vlasnika ili zakupca, zavisno od slučaja.
- (c) Lice ili organizacija koji obavljaju radove održavanja odgovorni su za obavljene radove.

- (d) Vođa zrakoplova ili operator, kod komercijalnog zračnog prijevoza, odgovorni su za zadovoljavajuće obavljanje pretpoletnog pregleda. Ako pretpoletni pregled ne obavlja odobrena organizacija za održavanje ili ovlašteno osoblje po Dijelu E7-66, pretpoletni pregled obavlja pilot ili drugo kvalificirano lice.
- (e) Radi ispunjavanja obaveza navedenih u stavu (a):
- vlasnik zrakoplova može da zaključi ugovor za obavljanje poslova povezanih sa kontinuiranom plovidbenosti sa organizacijom za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, odobreno saglasno Sekciji A, Odjeljak G ovog aneksa (E7-M). Onda organizacija preuzima odgovornost za ove poslove;
 - vlasnik, koji odluči da osigurava kontinuiranu plovidbenost zrakoplova na svoju odgovornost, bez ugovora zaključenog prema Dodatku I ovog dijela (E7-M) može, uprkos tome, da zaključi ograničen ugovor sa:
 - organizacijom za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti koja je odobrena saglasno Sekciji A, Odjeljak G ovog Dijela (E7-M); ili
 - u slučaju BHLA2 zrakoplova koji nisu uključeni u komercijalni zračni transport, sa E7-145 ili E7-MF organizacijama za održavanje, kojim se uređuje razvoj programa održavanja i njegovo odobravanje, saglasno M.A.302. U tom slučaju, na osnovu ovako ograničenog ugovora, osim u slučaju ovjerene deklaracije vlasnika u skladu sa M.A.302 (h), odgovornost za razvoj i odobravanje programa održavanja prenosi se na organizaciju za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti.
- (f) Vlasnik velikog zrakoplova, radi ispunjavanja obaveza navedenih u stavu (a), osigurava da poslove povezane sa kontinuiranom plovidbenosti obavlja organizacija koja je odobrena za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti. U tom slučaju vlasnik velikog zrakoplova mora da zaključi pismeni ugovor o osiguravanju kontinuirane plovidbenosti, saglasno Dodatku I ovog dijela (E7-M), poslije čega organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti preuzima odgovornost za obavljanje ovih poslova.
- (g) Velike zrakoplove, zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz i njegove komponente održava organizacija za održavanje koja je odobrena, saglasno Dijelu 145 (E7-145).
- (h) Kod komercijalnog zračnog prijevoza operator je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova koje koristi i mora da:
- ima odobrenje izdato u BHDCA za vođenje kontinuirane plovidbenosti koje je dio sertifikata zračnog operatora (AOC), za zrakoplove koje koristi;
 - ima odobrenje saglasno Dijelu 145 (E7-145) ili da zaključi ugovor sa odobrenom organizacijom za održavanje;
 - osigura da se postupa saglasno stavu (a).
- (i) Ako BHDCA zahtijeva od operatora odobrenje za komercijalne aktivnosti koje ne spadaju u komercijalni zračni prijevoz operator mora:
- da ima odobrenje saglasno M.A. Odjeljak G za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova koje koristi ili da zaključi ugovor sa odobrenom organizacijom za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti;
 - da ima odobrenje saglasno M.A. Odjeljak F ili saglasno Dijelu E7-145, ili da zaključi ugovor sa odobrenom organizacijom za održavanje;
3. da osigura da se postupa saglasno stavu (a).
- (j) Radi utvrđivanja stalne usklađenosti sa ovim dijelom E7-M, vlasnik/operator je u obavezi da omogući BHDCA pristup organizaciji/zrakoplovu.
- (k) Ako se zrakoplov koristi za bacanje padobranaca ili školovanje, nije dozvoljeno vraćanje zrakoplova u upotrebu od strane pilota-vlasnika prema M.A.803.

M. A.202 Prijavljivanje događaja

- Lice ili organizacija odgovorna u skladu sa M.A.201, trebaju da pošalju izvještaj u BHDCA, kao državi registra, organizaciji odgovornoj za dizajn tipa ili dodatni tipski dizajn, i, ako se može primijeniti, državi operatora o svakom uočenom stanju zrakoplova ili komponente koje ugrožava sigurnost leta.
- Prijava se sastavlja na način koji odredi BHDCA i sadrži sve važne podatke o tom stanju koji su poznati licu ili organizaciji.
- Ako lice ili organizacija održavaju zrakoplov na osnovu ugovora s vlasnikom ili operatorom, oni dostavljaju i vlasniku, operatoru ili organizaciji za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti prijavu o stanju koje utiče na vlasnikov ili operatorov zrakoplov ili komponentu.
- Prijava se dostavlja što prije, a najkasnije 72 sata od kad su lice ili organizacija uočili stanje koje prijavljuju.

ODJELJAK C

KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

M. A.301 Poslovi kontinuirane plovidbenosti

Kontinuirana plovidbenost zrakoplova i ispravnost odgovarajuće opreme za siguran let i opreme za vanredne situacije obezbjeđuju se:

- obavljanjem pretpoletnog pregleda;
- otklanjanjem svakog kvara ili oštećenja koji utiču na sigurnost zrakoplova u skladu sa podacima navedenim u tački M.A.304 i/ili tački M.A.401, zavisno šta je odgovarajuće, pri čemu se kod velikih zrakoplova ili zrakoplova koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, uzimaju u obzir lista minimalne ispravnosti opreme zrakoplova (*Minimum Equipment List – MEL*) i lista dozvoljenih odstupanja od odobrene konfiguracije (*Configuration Deviation List – CDL*), ako je to primjenjivo na tip zrakoplova;
- obavljanjem radova održavanja, saglasno programu održavanja zrakoplova prema M.A.302;
- kod velikih zrakoplova i zrakoplova koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, kao i kod zrakoplova za posebne aktivnosti, analizom djelotvornosti programa održavanja odobrenog prema M.A.302;
- izvršenjem bilo čega što je primjenljivo:
 - direktive o plovidbenosti (*airworthiness directive*),
 - operativnih naloga koji utiču na kontinuiranu plovidbenost,
 - uvjeta za kontinuiranu plovidbenost koje je odredila BHDCA,
 - mjera koje nalaže BHDCA kao direktnu reakciju na sigurnosni problem;
- modifikacijama i popravkama prema M.A.304;
- uvođenjem sveobuhvatne politike za neobavezne modifikacije i/ili preglede, za velike zrakoplove ili zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, kao i za zrakoplove za posebne aktivnosti;
- izvođenjem probnih letova kojima se provjerava održavanje, ako je to potrebno.

M. A.302 Program održavanja

- (a) Održavanje zrakoplova odvija se prema programu održavanja zrakoplova.
- (b) Program održavanja i njegove kasnije promjene odobrava BHDCA.
- (c) Kad kontinuiranu plovidbenost zrakoplova održava organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti odobrena prema Sekciji A, Odjeljak G ovog Aneksa (E7 M) ili u slučaju kada postoji ograničeni ugovor između vlasnika i organizacije u skladu sa tačkom M.A.201 (e) (ii), program održavanja i njegove promjene mogu da se odobre u postupku posrednog odobravanja.
U tom slučaju, organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti uspostavlja postupak posrednog odobravanja kao dio svog priručnika za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, a odobrava ga BHDCA,
- (d) Program održavanja mora da bude usklađen sa:
 - (i) uputstvima koje izdaje BHDCA,
 - (ii) uputstvima za kontinuiranu plovidbenost koje izdaju:
 - imatelji uvjerenja o tipu, ograničenog uvjerenja o tipu ili dodatnog uvjerenja o tipu, odobrenim planom velikih popravki, odobrenjem TSO i svakim drugim odgovarajućim odobrenjem koje je izdato prema Pravilniku E7-21 i propisima BHDCA i
 - koja su uključena u standarde gradnje (*certification specifications*) iz tački 21A.90B ili 21A.431B Pravilnika o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (E7-21), ukoliko je to primjenjivo;
 - (iii) dodatnim ili alternativnim uputstvima koje predlažu vlasnik ili organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, odobrena prema M.A.302, izuzev intervala u kojima se moraju obaviti poslovi vezani za sigurnost iz stava (e), koji mogu da se produže ako se sprovede odgovarajuća analiza saglasno stavu (g) i samo ako takva produženja podliježu neposrednom odobravanju od strane nadležnog organa, saglasno M.A.302(b).
- (e) Program održavanja zrakoplova sadrži pojedinosti, uključujući učestalost održavanja koja moraju da se izvedu, kao i posebne zadatke povezane s tipom zrakoplova i vrstama operacija.
- (f) Kod velikih zrakoplova, kad se program održavanja zasniva na logici grupe za osiguravanje održavanja (*Maintenance Steering Group Logic*) ili na praćenju stanja (*on condition monitoring*), program održavanja zrakoplova mora da uključi program pouzdanosti.
- (g) Program održavanja zrakoplova podliježe redovnim periodičnim analizama i saglasno njima, mijenja se ili dopunjava, po potrebi. Ove analize osiguravaju stalnu usklađenost programa sa operativnim iskustvom i uputstvima BHDCA uz uvažavanje novih i/ili izmijenjenih uputstava koja izdaju imatelji uvjerenja o tipu i dodatnog uvjerenja o tipu ili druga organizacija koja objavljuje takve podatke prema Pravilniku o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija E7-21.
- (h) U slučaju BHLA1 zrakoplova koji nisu uključeni u komercijalne operacije, usklađenost sa paragrafima (b), (c), (d), (e), i (g) moguće je zamijeniti usaglašavanjem sa sljedećim uvjetima:
 1. Program održavanja zrakoplova mora jasno naznačiti vlasnika i konkretan zrakoplov na koji se program odnosi, uključujući podatke o instaliranom motoru i propeleru.
 2. Program održavanja zrakoplova mora biti:

- a. usklađen sa "minimalnim programom održavanja", koji je naveden u paragrafu (i), a koji se odnosi na dati zrakoplov, ili
- b. usklađen sa gore navedenim paragrafima (d) i (e).

Program održavanja ne smije biti manje restriktivan od minimalnog programa održavanja.

3. Program održavanja zrakoplova mora uključiti obavezne zahtjeve kojima se osigurava kontinuirana plovidbenost zrakoplova, kao što su ponavljajuće direktive o plovidbenosti (*Airworthiness Directives*), ograničenja navedena u odjeljku koji sadrži ograničenja za plovidbenost (*Airworthiness Limitation Section*), instrukcije za vođenje kontinuirane plovidbenosti (*Instructions for Continued Airworthiness*) ili specifični zahtjevi za održavanje koji su sadržani u listi podataka certifikata tipa (*Type Certificate Data Sheet*).

Uz to, program održavanja zrakoplova mora uključiti i dodatne zadatke specifične za održavanje određenog tipa zrakoplova, konfiguracije zrakoplova i tipa operacija.

Minimalno, sljedeći elementi se moraju uzeti u obzir:

- Instalirana oprema i modifikacije zrakoplova;
- Opravke izvršene na zrakoplovu;
- Komponente ograničenog vijeka trajanja i komponentne od ključne važnosti za sigurnost zračnog letenja;
- Preporuke koje se odnose na održavanje, kao što su preporuke o intervalima između remonta (*Time Between Overhaul*), date kroz servisne biltene, pisma i u drugim oblicima kao neobavezujuće informacije;
- Važeće operativne direktive ili zahtjevi koji se tiču periodičnih pregleda određene opreme;
- Posebna operativna odobrenja.
- Upotreba zrakoplova i operativno okruženje;
- Održavanje koje vrši pilot-vlasnik (ukoliko se primjenjuje).

3. Ukoliko program održavanja nije odobren od strane BHDCA (direktno ili od strane ovlaštene M.A. Pod-dio G organizacije, putem indirektnog postupka odobravanja), program održavanja zrakoplova mora imati potpisanu ovjerenu izjavu u kojoj vlasnik deklarira da se program održavanja odnosi na zrakoplov navedene registracije i da se vlasnik izjašnjava kao potpuno odgovoran za njegov sadržaj i, posebno, u potpunosti odgovoran za bilo koja odstupanja u programu održavanja u odnosu na preporuke nosioca odobrenja za dizajn (*Design Approval Holder*) datog zrakoplova.

4. Program održavanja zrakoplova mora biti pregledan najmanje jednom godišnje zajedno sa pregledom za utvrđivanje plovidbenosti, kako se zahtijeva tačkom M.A.710 (h). Ovu provjeru programa mora vršiti osoba koja je izvršila pregled za utvrđivanje plovidbenosti zrakoplova. Ukoliko se pregledom programa ustanovi da postoji nezadovoljavajuće stanje na zrakoplovu uzrokovano sadržajem programa održavanja, vlasnik mora izmijeniti program održavanja na način sa kojim će biti saglasna BHDCA.

- (i) U slučaju da se radi o zrakoplovu BHLA1 koji nije zračni brod i koji nije uključen u komercijalne operacije, minimalni program održavanja iz paragrafa (h), mora biti usklađen sa sljedećim uvjetima:

1. Program mora sadržavati sljedeće intervale pregleda:
 - Za BHLA1 zrakoplove i BHLA1 motorne jedrilice (*Touring Motor Gliders*, TMG), interval od godine dana ili 100 sati letenja, šta prvo istekne. Dozvoljena je tolerancija od 1 mjeseca ili 10 sati, ali se naredni interval određuje od datuma ili broja sati letenja po originalno utvrđenom rasporedu;
 - Za BHLA1 jedrilice, pogonjene BHLA1 jedrilice koje ne spadaju u grupu TMG ili BHLA1 balona, godišnji pregled. Dozvoljena je tolerancija od 1 mjeseca, ali se naredni interval određuje od datuma po originalno utvrđenom rasporedu.
2. Program mora sadržavati sljedeće:
 - Zadatke opsluživanja (servisiranja) koje zahtijeva proizvođač;
 - Provjere oznaka i obilježavanja;
 - Pregled prethodnih izvještaja o težini i mjerenje težine;
 - Operativni test transpondera (ukoliko postoji);
 - Operativni test pito-statičkog sistema.
 - U slučaju BHLA1 zrakoplova:
 - Operativne provjere snage i broja obrtaja, magneta, pritiska goriva i ulja, temperature motora;
 - Za motore koji imaju motor sa automatizovanom kontrolom, procedure startovanja (*run-up*) motora;
 - Za motore sa suhim karterom (*dry-sump*), motore sa turbopunjačem ili motore hladene tečnošću, operativna provjera za znakove poremećaja kretanja fluida;
 - Provjera stanja i pričvršćivanja strukturalnih elemenata, sistema i komponenti koji se odnose na sljedeća područja:

Za BHLA1 zrakoplove:

- Struktura zrakoplova
- Kabina i kokpit
- Stajni trap
- Krilo i centralna sekcija
- Komande leta
- Repne površine
- Avionika i elektrika
- Pogonska grupa
- Spojnice i reduktori
- Elise
- Razni sistemi kao što su raketni sistemi za spašavanje

Za BHLA1 jedrilice i BHLA1 pogonjene jedrilice:

- Struktura zrakoplova
- Kabina i kokpit
- Stajni trap
- Krilo i centralna sekcija
- Repne površine
- Avionika i elektrika
- Pogonska grupa (ukoliko se može primijeniti)
- Različiti sistemi kao što su odvojivi balast, padobran za kočenje (*drag chute*) i njegovo upravljanje, sistem vodenog balasta

Za BHLA1 balone na vrući zrak:

- Kupola
- Gorionik
- Korpa
- Rezervoari za gorivo
- Oprema i instrumenti

Za BHLA1 balone sa plinom lakšim od zraka:

- Kupola
- Korpa
- Oprema i instrumenti

Program održavanja za zračne brodove treba biti u skladu sa paragrafima (d) i (e).

M. A.303 Direktive o plovidbenosti (*Airworthiness Directive*)

Sve direktive o plovidbenosti moraju da se izvrše u okviru zahtjeva koji su njima postavljeni, izuzev ako BHDCA ne odredi drukčije.

Za zrakoplove koji posjeduju trajnu dozvolu za letove umjesto uvjerenja o plovidbenosti, moraju se provesti publikacije proizvođača klasificirane kao obavezne, izuzev ako BHDCA ne odredi drukčije.

M. A.304 Podaci o modifikacijama i popravkama

Procjena oštećenja i izvođenje modifikacija i popravki vrši se, u zavisnosti šta je odgovarajuće, na osnovu:

- (a) podataka koje odobri BHDCA, odnosno EASA;
- (b) podataka koje odobri organizacija za projektovanje koja je odobrena prema E7-21 ili Part-21;
- (c) podataka koji su sadržani u standardima gradnje (*Certification Specifications*) iz tački 21.A.90B ili 21.A.431B Pravilnika o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija, E7-21(Dio 21).

M. A.305 Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova (*Aircraft Continuing Airworthiness Record System*)

- (a) Po završetku svakog održavanja, prateće uvjerenje o vraćanju u upotrebu prema M.A.801 ili 145.A.50 unosi se u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova. Unos se čini što prije, a najkasnije 30 dana od završetka održavanja.
- (b) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova sastoji se od:
 1. knjiga zrakoplova, knjiga/e motora ili kontrolne kartice modula motora, knjiga/e elise i kontrolnih kartica za komponente sa ograničenim vijekom upotrebe, kako je odgovarajuće, i
 2. operatorovog sistema tehničke knjige zrakoplova (*Operator's Technical Log*), kad se to u M.A.306 zahtijeva za komercijalni zračni prijevoz ili kad to zahtijeva BHDCA za komercijalne aktivnosti koje ne spadaju u komercijalni zračni prijevoz, kao i kod zrakoplova za posebne aktivnosti.
- (c) U knjigu zrakoplova unose se na odgovarajući način tip i oznaka registracije zrakoplova, datum, ukupno vrijeme naleta i/ili ciklusi naleta i/ili slijetanja.
- (d) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova sadrži trenutni:
 1. status direktiva o plovidbenosti i mjera koje je naložila BHDCA, kao direktnu reakciju na sigurnosni problem;
 2. status modifikacija i popravki;
 3. status ispunjavanja programa održavanja;
 4. status komponenti sa ograničenim vijekom upotrebe;
 5. izvještaj o masi i balansu;
 6. spisak odloženih radova održavanja.
- (e) Pored dokumenta o spremnosti za upotrebu komponente tj. BHDCA E7-Obrazac 1, EASA Form 1 ili drugog ekvivalentnog dokumenta, u vezi sa ugrađenom komponentom (motor, elisa, modul motora ili komponenta s ograničenim vijekom trajanja), u odgovarajuću knjigu motora ili elise, kontrolnu karticu modula motora ili komponente sa ograničenim vijekom upotrebe unose se sljedeći podaci:

1. identifikacija komponente; i
 2. tip, serijski broj i registracija, kad je odgovarajuće, zrakoplova, motora, elise, modula motora ili komponente s ograničenim vijekom trajanja, u koji je komponenta bila ugrađena, zajedno sa pozivom na ugradnju i izgradnju komponente; i
 3. za određenu komponentu: datum, zajedno sa zbirnim ukupnim vremenom naleta i/ili ciklusa naleta i/ili slijetanja i/ili kalendarsko vrijeme, kad je odgovarajuće; i
 4. aktuelni podaci iz stava (d) koji se odnose na komponentu.
- (f) Lice koje je odgovorno za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti po M.A. Odjeljak B, kontrolira evidenciju kako je to određeno u M.A.305 i podnosi je na uvid BHDCA, ukoliko to BHDCA zahtijeva.
- (g) Upisi u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova moraju biti jasni i tačni. Ako neki upis treba da se ispravi, čini se to na način koji omogućava da originalni upis ostane jasno vidljiv.
- (h) Vlasnik ili operator zrakoplova uspostavlja sistem čuvanja evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti, tako što se naredni podaci čuvaju u rokovima koji slijede:
1. detaljna evidencija o održavanju zrakoplova i komponenti sa ograničenim vijekom upotrebe koje su ugrađene u zrakoplov – sve dok se informacija, koja se nalazi u evidenciji, ne zamijeni novom informacijom ekvivalentnog obima i detaljnosti, ali ne manje od 36 mjeseci od puštanja zrakoplova ili komponenti u upotrebu;
 2. ukupno vrijeme upotrebe (sati, kalendarsko vrijeme, ciklusi i broj slijetanja) zrakoplova i svih komponenti sa ograničenim vijekom upotrebe – najmanje 12 mjeseci od kad su zrakoplov ili komponenta trajno povučeni iz upotrebe;
 3. vrijeme upotrebe (sati, kalendarsko vrijeme, ciklusi i broj slijetanja), kako je odgovarajuće, od posljednjeg planiranog (redovnog) održavanja komponente sa ograničenim vijekom upotrebe – najmanje dok planirano (redovno) održavanje komponente ne bude zamijenjeno drugim planiranim (redovnim) održavanjem ekvivalentnog obima i vrste radova;
 4. trenutni status ispunjavanja programa održavanja, tako da može da se utvrdi usklađenost sa odobrenim programom održavanja zrakoplova – najmanje dok planirano (redovno) održavanje zrakoplova ili komponente ne bude zamijenjeno drugim planiranim (redovnim) održavanjem ekvivalentnog obima i vrste radova;
 5. trenutni status direktive o plovidbenosti, koja važi za zrakoplov i komponente – najmanje 12 mjeseci od kad su zrakoplov ili komponenta trajno povučeni iz upotrebe;
 6. pojedinosti o tekućim modifikacijama i popravkama zrakoplova, motora, elise i drugih komponenti koje su od vitalnog značaja za sigurnost leta – najmanje 12 mjeseci od kad su trajno povučeni iz upotrebe.

M. A.306 Operatorov sistem tehničke knjige zrakoplova (Operator's Technical Log)

- (a) Kod komercijalnog zračnog prijevoza, kao i kod zrakoplova za posebne aktivnosti, pored zahtjeva iz M.A.305, operator koristi sistem tehničke knjige zrakoplova, koji sadrži sljedeće podatke za svaki zrakoplov:
1. podatke o svakom letu neophodne za osiguravanje neprekidne sigurnosti letenja;

2. važeće uvjerenje o vraćanju u upotrebu;
 3. aktuelnu izjavu o održavanju, u kojoj se navodi status održavanja zrakoplova i navodi koje planirano redovno (*scheduled*) ili neplanirano (vanredno, (*out of phase*) održavanje je sljedeće predviđeno, izuzev kad se BHDCA saglasi s time da se izjava o održavanju čuva na drugom mjestu;
 4. podatke o neizvedenim, odloženim popravkama kvarova, koje utiču na rad zrakoplova;
 5. sve potrebne instrukcije o sporazumima za usluge održavanja.
- (b) Sistem tehničke knjige zrakoplova i njene kasnije promjene odobrava BHDCA.
- (c) Operator obezbjeđuje da se tehnička knjiga zrakoplova čuva još 36 mjeseci od datuma posljednjeg upisa.

M. A.307 Prenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova

- (a) Vlasnik ili operator zrakoplova osigurava da se, ako se zrakoplov trajno prenese s jednog vlasnika ili operatora na drugog vlasnika ili operatora, prenese evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova iz M.A.305 i operatorov sistem tehničke knjige iz M.A.306.
- (b) Vlasnik zrakoplova je obavezan da, ako je ugovorom povjerio osiguravanje kontinuirane plovidbenosti organizaciji za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, njoj preda i evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti iz M.A.305.
- (c) Rok u kome se evidencije čuvaju važi i za novog vlasnika, novog operatora zrakoplova i organizaciju za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti.

ODJELJAK D **STANDARDI ODRŽAVANJA** **M. A.401 Podaci o održavanju**

- (a) Lice ili organizacije za održavanje zrakoplova, pri održavanju zrakoplova, uključujući i modifikacije i popravke, moraju da imaju pristup važećim odgovarajućim podacima o održavanju i samo njih koriste.
- (b) Izraz "važeći podaci o održavanju" u ovom dijelu (*E7–M*) označava:
1. svaki važeći zahtjev, postupak, standard ili obavještenje koje je izdala BHDCA ili EASA;
 2. svaku važeću direktivu o plovidbenosti ili obavezne servisne informacije proizvođača;
 3. svako važeće uputstvo o kontinuiranoj plovidbenosti koje izdaju imatelji uvjerenja o tipu ili dodatnog uvjerenja o tipu i druge organizacije koje objavljuju takve podatke prema Pravilniku o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (Dio 21) ili E7-21 (BH POA);
 4. važeće podatke izdate saglasno 145.A.45(d);
 5. za zrakoplove koji se koriste na osnovu dozvole za letenje, kao primjenjivi podaci za održavanje mogu biti korištena zadnja dostupna, posljednja izdanja priručnika za taj tip zrakoplova.
- (c) Lice ili organizacija za održavanje zrakoplova moraju da omoguće da svi podaci o održavanju budu odgovarajući i lako dostupni za korištenje kad se zahtijevaju. Oni moraju da uspostave sistem radnih kartica ili radnih lista u koje se tačno prepisuju podaci o održavanju ili se u njima precizno upućuje na određeni zadatak ili grupe zadataka koji su sadržani u podacima o održavanju.

M. A.402 Obavljanje održavanja

- (a) Održavanje obavlja kvalificirano osoblje po metodama, tehnikama, standardima i uputstvima navedenim u

podacima o održavanju iz M.A.401. Poslije obavljenih kritičnih radova održavanja koji utiču na sigurnost letenja, vrši se nezavisan pregled, izuzev ako drukčije nije predviđeno u Dijelu E7-145 ili odobreno od strane BHDCA.

- (b) Održavanje mora da se obavlja alatima, opremom i materijalima navedenim u podacima o održavanju iz M.A.401, izuzev ako drukčije nije predviđeno u Dijelu E7-145. Alati i oprema, po potrebi, provjeravaju se i baždare saglasno priznatim standardima.
- (c) Prostor, u kome se obavlja održavanje, mora da bude dobro organiziran i čist od prljavštine i zagađenja.
- (d) Održavanje mora da se obavlja uz uvažavanje ograničenja koja proizlaze iz životne sredine, navedenih u podacima o održavanju iz M.A.401.
- (e) Ako su vremenske prilike loše ili su radovi održavanja dugotrajni, moraju se koristiti odgovarajući objekti.
- (f) Po okončanju radova održavanja, mora se sprovesti opća provjera da bi se utvrdilo da na zrakoplovu ili komponenti nisu zaostali kakvi alati, oprema ili drugi strani dijelovi ili materijali, kao i da li su svi pristupni paneli, koji su tokom održavanja skinuti, ponovno vraćeni na svoja mjesta.

M. A.403 Kvarovi zrakoplova

- (a) Kvar zrakoplova koji ozbiljno utiče na sigurnost letenja mora biti otklonjen prije sljedećeg leta.
- (b) Samo ovlašteno osoblje prema M.A.801(b)1, M.A.801(b)2, M.A.801(c), M.A.801(d) ili Dijelu E7-145 može da, na osnovu podataka o održavanju iz M.A.401, odluči o tome da li kvar zrakoplova ozbiljno utiče na sigurnost letenja i, shodno tome, kada i koje mjere za otklanjanje kvara treba da se preduzmu prije sljedećeg leta, a koje mjere za otklanjanje kvara mogu da se odlože. Ovo ne važi:
 - 1. kad odobrenu listu minimalne ispravnosti ugrađene opreme zrakoplova prema odluci nadležnog organa koristi pilot;
 - 2. kad je BHDCA kvarove zrakoplova odredila kao prihvatljive.
- (c) Kvar zrakoplova koji ozbiljno ne utiče na sigurnost letenja, otklanja se što prije poslije dana kad je prvi put otkriven, u okviru roka koji je naveden u podacima o održavanju.
- (d) Kvar zrakoplova koji nije otklonjen prije leta, upisuje se u evidenciju o održavanju zrakoplova iz M.A.305 ili u operatorov sistem tehničke knjige zrakoplova iz M.A.306.

ODJELJAK E KOMPONENTE

M. A.501 Ugradnja

- (a) Nijedna komponenta ne može biti ugrađena ako nije u zadovoljavajućem stanju, ako na odgovarajući način i na obrascu BHDCA E7-1, obrascu EASA Form 1 ili drugom ekvivalentnom dokumentu nije određena kao spremna za upotrebu.
- (b) Prije ugradnje komponente u zrakoplov, lice ili odobrena organizacija za održavanje mora da provjeri da li je komponenta odgovarajuća za ugradnju, u slučajevima kada može da dođe do različitih konfiguracija usljed vršenja modifikacije i/ili primjene direktive o plovidbenosti.
- (c) Standardni dijelovi ugrađuju se na zrakoplov ili komponentu samo ako podaci o održavanju specificiraju određeni standardni dio. Standardni dijelovi ugrađuju se samo kad su pronađeni dokazima o usklađenosti (*Evidence of Conformity*) koji mogu da se prate do važećeg standarda (*Traceable to the Applicable Standard*).
- (d) Materijal (sirovina ili potrošni materijal) koristi se u zrakoplovu ili komponenti samo ako je proizvođač zrakoplova ili komponente tako naveo u odgovarajućim

podacima o održavanju ili kad je to određeno u Dijelu E7-145. Ovaj materijal koristi se samo ako zadovoljava potrebne specifikacije i ako može da se utvrdi njegovo porijeklo. Svaki materijal mora da prati dokumentacija koja se jasno odnosi na određeni materijal i koja sadrži izjavu o usklađenosti sa specifikacijom i podatke o proizvođaču i dobavljaču.

M.A.502 Održavanje komponenti

- (a) Izuzev komponenti iz tačke 21A.307(c) Dio E7-21, komponente se održavaju u organizacijama za održavanje, koje su odgovarajuće odobrene saglasno Sekciji A, Odjeljak F ovog dijela (E7-M) ili saglasno Dijelu 145 (E7-145).
- (b) Odstupajući od stava (a), održavanje komponente prema podacima o održavanju zrakoplova ili, ako to odobri BHDCA, prema podacima o održavanju komponente, može da obavlja organizacija kategorije klase A, koja je odobrena saglasno Sekciji A, Odjeljak F ovog dijela (E7-M) ili saglasno Dijelu 145 (E7-145) ili ovlašteno osoblje iz M.A.801(b)2 – ali samo dok su takve komponente ugrađene u zrakoplov. Pa ipak, takva organizacija kategorije klase A ili ovlašteno osoblje mogu komponentu privremeno da izgrade sa zrakoplova radi održavanja, da bi se olakšao pristup komponenti, izuzev ako to stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje nije predmet ovog stava. Održavanje komponente koje se izvodi prema ovom stavu, ne zahtijeva izdavanje obrasca 1, ali podliježe zahtjevima za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu zrakoplova iz M.A.801.
- (c) Odstupajući od stava (a), održavanje komponente motora/pomoćnog uređaja za napajanje (*APU*) prema podacima o održavanju motora/*APU* ili, ako to odobri BHDCA, prema podacima o održavanju komponente, može da obavlja organizacija kategorije klase B, koja je odobrena saglasno Sekciji A, Odjeljak F ovog dijela (*Part-M*) 2 – ali samo dok su takve komponente ugrađene u motor/*APU*. Pa ipak, takva organizacija kategorije klase B, može ovu komponentu privremeno da skine sa zrakoplova radi održavanja da bi se olakšao pristup komponenti, izuzev ako to stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje nije predmet ovog stava.
- (d) Odstupajući od stava (a) i M.A.801(b)2, održavanje komponente osim remonta dok je ona ugrađena ili privremeno skinuta sa *BHLA1* zrakoplova koji se ne koristi za komercijalni zračni prijevoz, koje se izvodi prema podacima o održavanju komponente, ovlašteno osoblje iz M.A.801(b)2. Odstupajući od stava (1) ove tačke, dozvoljen je remont motora i elisa samo za motorne jedrilice i *BHLSA* zrakoplove. Održavanje komponente prema stavu (d) ne zahtijeva izdavanje obrasca 1, ali podliježe zahtjevima za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu zrakoplova iz M.A.801.
- (e) Komponente iz tačke 21A.307(c) (E7-21) će se održavati u organizacijama kategorije A (*A-rated*), koje su odobrene u skladu sa Sekcijom A, Odjeljka F ovog Aneksa (E7-M) ili E7-145, od strane ovlaštenog osoblja iz tačke M.A.801(b)2 ili od strane pilota-vlasnika iz tačke M.A.801(b)3 ukoliko se ugrađuje u zrakoplov ili privremeno skida da bi se poboljšao pristup. Kod održavanja komponente u skladu sa ovim stavom, ne može se izdati obrazac 1 i podlijegeće zahtjevima za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu u skladu sa tačkom M.A.801.

M. A.503 Komponente sa ograničenim vijekom upotrebe
(*Service Life Limited Components*)

- (b) Ugrađene komponente sa ograničenim vijekom upotrebe ne smiju da prekorače odobreni vijek upotrebe koji je naveden u odobrenom programu održavanja i direktivama o plovidbenosti, izuzev kao što je predviđeno u M.A.504(c).
- (c) Odobreni vijek upotrebe izražava se kalendarskim vremenom, satima leta, brojem slijetanja ili ciklusima, kako je odgovarajuće.
- (d) Na kraju odobrenog vijeka upotrebe, komponenta se mora skinuti sa zrakoplova radi održavanja ili radi trajnog odstranivanja kod komponenti s potvrđenim ograničenim vijekom upotrebe.

M. A.504 Nadzor nad neispravnim komponentama (*Control of Unserviceable Components*)

- (a) Komponenta važi za neispravnu u slučaju:
 - 1. isteka vijeka upotrebe koji je naveden u programu održavanja;
 - 2. neispunjavanja važećih direktiva o plovidbenosti i drugih uvjeta za kontinuiranu plovidbenost;
 - 3. nedostataka podataka za određivanje statusa plovidbenosti ili podobnosti za ugradnju;
 - 4. očiglednog kvara ili neispravnog rada;
 - 5. kad je bila uključena u nesreću ili nezgodu koji bi mogli da utiču na njeno korištenje.
- (b) Neispravne komponente označavaju se i čuvaju na zaštićenom mjestu i pod kontrolom odobrene organizacije, do donošenja konačne odluke o njihovom statusu. Ipak, za zrakoplove koji se ne koriste za komercijalni zračni prijevoz i koji nisu veliki zrakoplovi, lice ili organizacija koji su identificirali komponentu kao neispravnu, mogu da prenesu na vlasnika zrakoplova odgovornost za čuvanje komponente, pod uvjetom da se prenos upiše u knjigu zrakoplova, knjigu motora ili knjigu komponente.
- (c) Komponente koje su dostigle svoj potvrđeni ograničeni vijek upotrebe ili koje imaju neotklonjiv kvar, razvrstavaju se kao nepopravljive i ne mogu ponovo da uđu u sistem snabdijevanja komponentama, izuzev ako se njihov potvrđeni ograničeni vijek upotrebe ne produži ili ako ne bude odobrena njihova popravka prema M.A.304.
- (d) Svako lice ili organizacija koji su odgovorni prema ovom dijelu (*E7-M*) u slučaju nepopravljivih komponenti iz stava (c):
 - 1. zadržavaju komponentu na mjestu predviđenom u stavu (b) ili
 - 2. osiguravaju da komponenta bude onesposobljena tako da ne može da se na ekonomičan način iskoristi ili popravi, prije nego što se oslobode odgovornosti za komponentu.
- (e) Odstupajući od stava (d), lice ili organizacija odgovorni prema ovom dijelu (*E7-M*) mogu da prenesu odgovornost za komponentu koja je razvrstana kao nepopravljiva na organizaciju za obuku ili istraživanje, bez obaveze da je prethodno onesposobe.

ODJELJAK F
ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
M.A.601 Oblast primjene

Ovim odjeljkom utvrđuju se zahtjevi koji nisu navedeni u M.A.201 (g), koje organizacija mora da ispuni radi pribavljanja i važenja odobrenja za održavanje zrakoplova ili komponenti.

M.A.602 Zahtjev

Zahtjev za izdavanje ili promjenu odobrenja za održavanje podnosi se na obrascu i na način koji odredi BHDCA.

M.A.603 Obim odobrenja

- (a) Organizacija koja se bavi aktivnostima koje podliježu ovom odjeljku, ne smije obavljati svoje aktivnosti ukoliko nema odobrenje nadležnog organa. U Dodatku V Aneksa I (*E7-M*) prikazan je obrazac uvjerenja za ovo odobrenje.
- (b) Priručnik organizacije za održavanje po M.A.604 mora tačno da odredi obim i vrstu radova (*scope of work*) za koje se smatra da je odobren. Dodatak IV ovog dijela (*E7-M*) određuje sve klase (*classes*) i sva ovlaštenja (*ratings*) koji su mogući prema M.A. Odjeljku F.
- (c) Saglasno podacima o održavanju, odobrena organizacija za održavanje može da izrađuje u ograničenom obimu dijelove namijenjene za korištenje tokom tekućih radova unutar njenih objekata, kao što je to predviđeno u njenom priručniku.

M.A.604 Priručnik organizacije za održavanje

- (a) Organizacija za održavanje ima priručnik koji najmanje sadrži sljedeće podatke:
 - 1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj organizacije (*accountable manager*), kojom se potvrđuje da će organizacija stalno raditi saglasno ovom dijelu (*E7-M*) i priručniku;
 - 2. obim radova koje organizacija obavlja;
 - 3. zvanja i imena lica imenovanih prema M.A.606.(b);
 - 4. organizacionu šemu koja pokazuje povezane lance odgovornosti između lica imenovanih prema M.A.606(b);
 - 5. spisak ovlaštenog osoblja, i, ako se to može primijeniti, osoblje za provjeru plovidbenosti i osoblje odgovorno za razvoj i ažuriranje programa održavanja sa obimom njihovih ovlaštenja;
 - 6. spisak mjesta na kojima se održavanje izvodi, zajedno sa opštim opisom objekata;
 - 7. postupke koji pokazuju kako organizacija za održavanje osigurava usklađenost sa ovim dijelom (*E7-M*);
 - 8. postupak za promjenu priručnika organizacije za održavanje;
 - 9. za zrakoplove izvorno vojnog dizajna, organizacija mora razviti procedure kojima će osigurati adekvatno održavanje specijalne opreme i sistema.
- (b) Priručnik organizacije za održavanje i njegove kasnije promjene odobrava BHDCA;
- (c) Izuzetno od stava (b), manje promjene priručnika mogu da se odobre putem posrednog odobravanja.
- (d) Ako organizacija već posjeduje odobrenje izdato prema EASA Part M Subpart F, ovaj priručnik može biti naveden u dodatku na postojeći priručnik organizacije (MOM).

M.A.605 Objekti

Organizacija osigurava:

- (a) objekte opremljene za planirane radove, specijalizirane radionice i odjeljenja (*bay*), koji su na odgovarajući način izdvojeni da bi se osigurala zaštita od zagađenja i spoljnih uticaja.
- (b) odgovarajući uredski prostor za pripremu i praćenje planiranih radova, uključujući, prije svega, vođenje evidencije o obavljenom održavanju.
- (c) sigurne kapacitete za skladištenje komponenti, opreme, alata i materijala. Uvjeti skladištenja osiguravaju da neispravne komponente i materijali budu odvojeni od ostalih komponenti, materijala, opreme i alata. Uvjeti skladištenja moraju da se usaglase sa zahtjevima proizvođača, a pristup skladištu može da ima samo ovlašteno osoblje.

M.A.606 Zahtjevi u pogledu osoblja

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja (*accountable manager*), koji ima ovlaštenje da osigura da održavanje, koje stranka zahtijeva, bude obavljeno i financirano prema standardima iz ovog dijela (E7-M).
- (b) Organizacija imenuje lice ili grupu lica koji su odgovorni da osiguraju da organizacija stalno postupi prema ovom Odjeljku. Ova lica prvenstveno su odgovorna odgovornom rukovoditelju.
- (c) Sva lica navedena u stavu (b) moraju da imaju odgovarajuće znanje, obuku i iskustvo iz oblasti održavanja zrakoplova i/ili komponenti.
- (d) Organizacija mora da ima odgovarajuće osoblje koje odgovara uobičajenom obimu ugovorenih poslova. Radni odnos na određeno vrijeme može da se zasnjuje samo ako je obim posla veći od uobičajenog, ali samo za osoblje koje ne izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu.
- (e) Kvalifikacije svog osoblja uključenog u poslove održavanja, preglede radi utvrđivanja plovidbenosti i razvoj programa održavanja moraju da budu dokazane i dokumentirane.
- (f) Osoblje koje obavlja specijalizirane poslove, kao što su zavarivanje ili ispitivanje bez razaranja, izuzev ispitivanja penetrantima, mora da bude kvalificirano prema priznatim standardima. Organizacija za održavanje mora da ima dovoljno ovlaštenog osoblja za izdavanje M.A.612 i M.A.613 uvjerenja o vraćanju u upotrebu zrakoplova i komponenti. Ovo osoblje mora da ispunjava zahtjeve iz E7-66.
- (h) Odstupajući od stava (g), organizacija može da angažira ovlašteno osoblje koje je kvalificirano shodno odredbama kojeklijede, kad operatorima, koji se bave komercijalnim aktivnostima, pruža podršku pri održavanju prema odgovarajućem odobrenom postupku koji je sastavni dio odobrenog priručnika organizacije:
 - 1. za ponavljajuću pretpoletnu direktivu o plovidbenosti (*Repetitive Pre-Flight Airworthiness Directive*), koja posebno navodi da letačka posada može da je izvrši, organizacija može da izda ograničeno ovlaštenje za izdavanje uvjerenja vodi zrakoplova na osnovu dozvole letačke posade, pod uvjetom da osigura odgovarajuću praktičnu obuku kojom se omogućava da on bude u stanju da ispunji direktivu o plovidbenosti u okviru zahtijevanih standarda;
 - 2. ako se zrakoplov koristi van mjesta u kome organizacija za održavanje obavlja održavanje (*supported location*), organizacija može da izda ograničeno ovlaštenje za izdavanje uvjerenja vodi zrakoplova na osnovu dozvole letačke posade, pod uvjetom da organizacija osigura odgovarajuću praktičnu obuku kojom se omogućava da on bude sposoban da izvede potrebne poslove u okviru zahtijevanih standarda.
- (i) Ako organizacija vrši preglede radi utvrđivanja plovidbenosti i na osnovu toga izdaje uvjerenja o potvrdi plovidbenosti za zrakoplove klasificirane kao BHLA1 koji nisu uključeni u komercijalni zračni saobraćaj u skladu sa M.A.901 (1), u tom slučaju mora imati osoblje za provjeru plovidbenosti klasificirano i ovlašteno u skladu sa M.A.901 (1).
- (j) Ako je organizacija uključena u razvoj i proces odobrenja programa održavanja za zrakoplove klasificirane kao BHLA2 koji nisu uključeni u komercijalne operacije u skladu sa M.A.201 (e)(ii), u tom slučaju mora imati kvalificirano osoblje sa relevantnim znanjem i iskustvom.

M.A.607 Ovlašteno osoblje i osoblje za provjeru plovidbenosti

- (a) Pored navedenog u M.A.606(g), ovlašteno osoblje može da koristi svoja ovlaštenja samo ako organizacija osigura da:
 - 1. ovlašteno osoblje može da dokaže da ispunjava zahtjeve iz 66.A.20(b) Dijela 66 (E7-66);
 - 2. ovlašteno osoblje ima odgovarajuće znanje o zrakoplovima i/ili komponentama koje treba da održava i poznaje organizacijske postupke koji su s tim povezani.
- (b) U nepredviđenim slučajevima, kad se zrakoplov prizemlji na mjestu izvan glavne baze u kojoj nema odgovarajućeg ovlaštenog osoblja, organizacija za održavanje, s kojom je zaključen ugovor o pružanju podrške pri održavanju, može da izda jednokratno ovlaštenje za izdavanje uvjerenja (*one-off certification authorisation*):
 - 1. jednom svom zaposlenom licu koje ima ekvivalentna ovlaštenja za tip zrakoplova slične tehnologije, konstrukcije i sistema;
 - 2. svakom licu, koje ima najmanje tri godine iskustva na radovima održavanja i važeću ICAO dozvolu za održavanje zrakoplova za tip zrakoplova za koji se izdaje uvjerenje ako u tom mjestu ne postoji nijedna organizacija koja je odobrena saglasno ovom dijelu (E7-M) i ako organizacija za održavanje s kojom je zaključen ugovor pribavi i ima u personalnoj evidenciji dokaz o iskustvu i dozvoli za održavanje tog lica.
- O navednim slučajevima obavještava se BHDCA u roku od sedam dana od dana kad je ovlaštenje izdato. Odobrena organizacija za održavanje, koja je izdala jednokratno ovlaštenje za izdavanje uvjerenja, mora da omogućiti provjeru takvog održavanja ako ono može da utiče na sigurnost letenja.
- (c) Odobrena organizacija za održavanje dokumentira sve pojedinosti koje se odnose na ovlašteno osoblje i osoblje za provjeru plovidbenosti i vodi tekuću listu ovlaštenog osoblja i osoblja za provjeru plovidbenosti, zajedno sa obimom njihovih ovlaštenja, kao dio priručnika organizacije po M.A.604(a)5.

M.A.608 Komponente, oprema i alati

- (a) Organizacija je obavezna da:
 - 1. ima opremu i alat navedene u podacima o održavanju iz M.A.609 ili odgovarajuću ekvivalentnu, navedenu u njenom priručniku, neophodnu za svakodnevne poslove održavanja za koje je odobrena;
 - 2. pokaže da ima pristup opremi i alatima koji se povremeno koriste.
- (b) Alati i oprema provjeravaju se i baždare po priznatim standardima. Organizacija mora da čuva podatke o baždarenju i standardu koji je pri tom korišten.
- (c) Organizacija pregleda, razvrstava i na odgovarajući način odvaja sve prispjele komponente.
- (d) Nabavka rezervnih dijelova za zrakoplove vojnog porijekla
 - (1) Rezervni dijelovi i komponente za zrakoplove vojnog porijekla moraju se nabavljati iz originalnih izvora ili od poznatih snabdjevača ili proizvođača, za koje je utvrđeno da zadovoljavaju tražene standarde.
 - (2) Materijali ili rezervni dijelovi nabavljeni iz vojnih izvora moraju biti podvrgnuti pregledu radi procjene njihovog fizičkog stanja, prethodne istorije, kompletnosti dokumentacije, statusa modifikacija i kompatibilnosti sa serijskim brojem zrakoplova. Osoblje ovlašteno za potpisivanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu mora procijeniti prihvatljivost

- svakog pojedinog dijela i osigurati zapise o toj procjeni prije ugradnje tih dijelova na zrakoplov. Ova procedura mora biti navedena u priručniku.
- (3) Procjena stanja komponente mora obuhvatiti i ispitivanja radi procjene efekata starenja i korozije.
 - (4) Provjerom strukturalnih komponenti mora se utvrditi postojanje oštećenja ili pogoršanja stanja materijala usljed starenja. Ukoliko je neophodno, moraju se upotrijebiti metode ispitivanja bez razaranja (NDT). Ukoliko postoje, neophodno je slijediti upute proizvođača.
 - (5) Istorija i spremnost za upotrebu motora, propelera, reduktora i bilo kojih drugih značajnih komponenti mora biti uspostavljena prije ugradnje. Ukoliko status takve komponente ne može biti potvrđen, komponenta mora biti rastavljena, provjerena i, ukoliko je neophodno, remontovana da bi se potvrdila njena ispravnost. Komponente sa ograničenim životnim vijekom koje ne posjeduju tačne i potpune zapise moraju se odbaciti.
 - (6) Standardni dijelovi moraju imati porijeklo iz prihvatljivih izvora i moraju biti u skladu sa specifikiranom oznakom dijela (*part number*). Ako se specifikacija razlikuje od ekvivalentnih dijelova u civilnoj upotrebi, zvanična izjava o usklađenosti (*statement of conformity*) kojom se potvrđuje ekvivalentnost mora biti pribavljena od odgovarajuće organizacije.
 - (7) Materijali i dijelovi koji se više ne proizvode ili nisu dostupni od priznatih snabdjevača mogu biti prihvaćeni ako njihova ispravnost i pogodnost za upotrebu može biti utvrđena pregledom ili remontom.
 - (8) Korištenje alternativnih dijelova dozvoljeno je samo ako postoji saglasnost od originalnog proizvođača ili nadležnih vlasti države odgovorne za dizajn.
 - (9) Organizacija mora imati procedure kojima se detaljno opisuju procesi prijema i prihvatanja ovakvih komponenti.

M.A.609 Podaci o održavanju

Prilikom održavanja, uključujući i modifikacije i popravke, odobrena organizacija za održavanje mora da posjeduje i koristi ažurirane podatke o održavanju navedene u M.A.401. Podaci o održavanju koje dostavi stranka čuvaju se samo dok traju radovi.

M.A.610 Radni nalozi za održavanje

Prije otpočinjanja radova održavanja, organizacija za održavanje i organizacija koja zahtijeva održavanje moraju, u pismenom obliku, da usaglase radni nalog kojim se jasno određuju radovi održavanja koji treba da se obave.

M.A.611 Standardi održavanja

Održavanje se obavlja saglasno zahtjevima iz M.A. Odjeljak D.

M.A.612 Uvjerjenje o vraćanju u upotrebu zrakoplova (*Aircraft Certificate of Release to Service*)

Po okončanju zahtijevanih radova održavanja na zrakoplovu shodno ovom Odjeljku, izdaje se uvjerenje o vraćanju u upotrebu zrakoplova, prema M.A.801.

M.A.613 Uvjerjenje o spremnosti za upotrebu komponente (*Component Certificate of Release to Service*)

- (a) Po okončanju zahtijevanih radova održavanja komponente shodno ovom odjeljku, izdaje se, prema M.A.802, uvjerenje o spremnosti za upotrebu komponente. Izdaje se E7-Obrazac 1, izuzev za komponente koje se održavaju prema M.A.502(b), M.A.502(d) i M.A.502(e) ili koje su proizvedene prema M.A.603(b).

- (b) Uvjerjenje o spremnosti za upotrebu komponente, E7-Form 1 može da se sačini upotrebom računarske baze podataka.

M.A.614 Evidencija o održavanju i pregledima za provjeru plovidbenosti

- (a) Odobrena organizacija za održavanje vodi evidenciju o svim obavljenim radovima održavanja. Evidencija kojom se dokazuje da su bili ispunjeni svi zahtjevi za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu, uključujući i tehničku dokumentaciju podugovarača, kao i za izdavanje uvjerenja o provjeri plovidbenosti, mora da se čuva.
- (b) Odobrena organizacija za održavanje mora da dostavi operatoru zrakoplova primjerak uvjerenja o vraćanju u upotrebu, zajedno s primjerkom podataka o bilo kojoj specifičnoj popravci/modifikaciji koja je korištena tokom popravke/modifikacije.
- (c) Odobrena organizacija za održavanje mora da čuva primjerak svake evidencije i s njom povezane podatke o održavanju tri godine od dana kad su zrakoplov ili komponenta na koje se radovi odnose bili otpremljeni iz odobrene organizacije za održavanje kao spremni za upotrebu. Uz to, organizacija mora čuvati kopije svih zapisa vezanih za izdavanje uvjerenja o provjeri plovidbenosti tri godine od datuma izdavanja tog uvjerenja i osigurati jednu kopiju tih zapisa za vlasnika zrakoplova.
 1. Evidencija na koju se odnosi ovaj stav (M.A.614) će se čuvati tako da bude zaštićena od oštećenja, izmjena i krađe;
 2. Sva računarska oprema koja se koristi da bi se osigurala sigurnosne kopije (*backup*) na diskovima, trake itd. čuvaju se na mjestu različitom od onog na kome se nalaze radni podaci koji se trenutno koriste, i u okruženju koje osigurava da ostanu u dobrom stanju;
 3. Ako odobrena organizacija za održavanje prestane da radi, sva evidencija o održavanju obavljenom u posljednje tri godine koja se čuva, dostavlja se posljednjem vlasniku ili kupcu predmetnog zrakoplova ili komponente ili se dalje čuva na način koji odredi BHDCA.

M.A.615 Prava

Organizacija za održavanje koja je odobrena saglasno Sekciji A, Odjeljak F ovog dijela (*E7-M*) ima pravo da:

- (a) održava zrakoplov i/ili komponentu za koje je odobrena, na mjestima koja su navedena u njenom uvjerenju o osposobljenosti i u njenom priručniku;
- (b) organizira pružanje specijaliziranih usluga koje se obavljaju pod njenim nadzorom, u nekoj drugoj organizaciji koja je odgovarajuće kvalificirana, prema odgovarajućim postupcima koji su uspostavljeni kao dio njenog priručnika koji je neposredno odobrila BHDCA;
- (c) održava zrakoplov i/ili komponentu za koje je odobrena na bilo kom mjestu, ako je potreba za time nastala usljed neispravnosti zrakoplova ili usljed potrebe za povremenim održavanjem, pod uvjetom da su takvi slučajevi navedeni u priručniku organizacije za održavanje;
- (d) izdaje uvjerenja o vraćanju u upotrebu po okončavanju održavanja, saglasno M.A.612 ili M.A.613;
- (e) vrši preglede radi utvrđivanja plovidbenog stanja (*airworthiness reviews*) i izdaje odgovarajuća uvjerenja o provjeri plovidbenosti za BHLA1 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne

operacije, pod uvjetima navedenim u tački M.A.901 (1), ukoliko je za to posebno odobrena;

(f) razvija programe održavanja i osigurava njihovo odobrenje u skladu sa tačkom M.A.302 za BHLA2 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije, pod uvjetima navedenim u tački M.A.201 (c) (ii), za one zrakoplove koji su navedeni na obrascu odobrenja.

Organizacija može održavati zrakoplove ili komponente za koje je odobrena samo u slučaju kada su dostupni svi neophodni radni prostori, oprema, materijali, podaci o održavanju i certificirajuće osoblje.

M.A.616 Procjene organizacije (*Organisational Review*)

Da bi se osiguralo da odobrena organizacija za održavanje nastavi da ispunjava zahtjeve navedene u ovom odjeljku, ona mora periodično da organizira procjene rada organizacije.

M.A.617 Promjene u odobrenoj organizaciji za održavanje

Da bi se BHDCA omogućilo da utvrđuje stalnu usklađenost sa ovim dijelom (*E7-M*), odobrena organizacija za održavanje unaprijed obaviještava BHDCA o prijedlogu sljedećih promjena:

1. naziva organizacije;
2. mjesta organizacije;
3. dodatnog mjesta organizacije;
4. odgovornog rukovoditelja (*accountable manager*);
5. lica navedenih u M.A.606(b);
6. objekata, opreme, alata, materijala, postupaka, oblasti rada, ovlaštenog osoblja i osoblja za provjeru plovidbenosti koji bi mogli da imaju uticaja na odobrenje.

Kad se predlaže promjena osoblja koja unaprijed nije poznata rukovodstvu, BHDCA se prvom prilikom obaviještava o ovim promjenama.

M.A.618 Važenje odobrenja

- (a) Odobrenje važi neograničeno vrijeme. Ono ostaje da važi pod uvjetom:
1. da je organizacija i dalje usklađena sa ovim dijelom (*E7-M*) i odredbama o postupanju po nalazima koje su navedene u M.A.619;
 2. da BHDCA ima pristup organizaciji, radi utvrđivanja stalne usklađenosti sa ovim dijelom (*E7-M*);
 3. da organizacija ne vrati odobrenje ili da odobrenje ne bude ukinuto.
- (b) Poslije vraćanja ili ukidanja odobrenja, uvjerenje o osposobljenosti organizacije za održavanje mora da se vrati BHDCA.

M.A.619 Nalazi (*Findings*)

- (a) Nalaz nivoa 1 predstavlja značajnu neusklađenost sa zahtjevima navedenim u ovom dijelu (*E7-M*), koja snižava standard sigurnosti i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz nivoa 2 predstavlja svaku neusklađenost sa zahtjevima navedenim u ovom dijelu (*E7-M*) koja bi mogla da umanju standard sigurnosti i eventualno ugrozi sigurnost letenja.
- (c) Po prijemu izvještaja s nalazima shodno M.B.605, imatelj uvjerenja o osposobljenosti organizacije mora da utvrdi plan korektivnih mjera za otklanjanje neusklađenosti i da, na način koji je prihvatljiv za BHDCA, sprovede korektivne mjere u dogovorenom roku.

ODJELJAK G

ORGANIZACIJA ZA OSIGURAVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

(CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT

ORGANISATION – CAMO)

M.A.701 Oblast primjene

Ovim odjeljkom utvrđuju se zahtjevi koje organizacija mora da ispuni radi pribavljanja i važenja odobrenja za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova.

M.A.702 Zahtjev

Zahtjev za izdavanje ili promjenu odobrenja organizacije za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti podnosi se u obliku i na način koji odredi BHDCA.

M.A.703 Obim odobrenja

- (a) Nadležni organ izdaje organizaciji odobrenje i prateće uvjerenje o osposobljenosti organizacije za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti na obrascu iz Dodatka VI ovog dijela (*E7-M*).
- (b) Izuzetno od stava (a), kod komercijalnog zračnog prijevoza odobrenje za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti čini sastavni dio sertifikata zračnog operatora (AOC), koje BHDCA izdaje za zrakoplove koji se koriste.
- (c) Priručnik za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti po M.A.704. mora tačno da odredi obim poslova za koje se smatra da je organizacija odobrena.

M.A.704 Priručnik za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti (*Continuing Airworthiness Management Exposition – CAME*)

- (a) Organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti mora da ima priručnik za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti koji sadrži sljedeće:
1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj organizacije (*accountable manager*), kojom se potvrđuje da će organizacija stalno raditi saglasno ovom dijelu (*E7-M*) i priručniku;
 2. obim i vrstu radova organizacije;
 3. zvanja i imena lica imenovanih prema M.A.706.(a), M.A.706.(c), M.A.706.(d) i M.A.706.(i);
 4. organizacijsku šemu koja pokazuje povezane lance odgovornosti između svih lica imenovanih prema M.A.706(a), M.A.706(c), M.A.706(d) i M.A.706(i);
 5. spisak osoblja zaduženog za pregled plovidbenosti navedenog u M.A.707, naglašavajući, ukoliko se može primijeniti, osoblje odobreno da izdaje dozvole za let u skladu sa M.A.711(c);
 6. opći opis i mjesto (lokaciju) objekata;
 7. postupke koji pokazuju kako organizacija osigurava usklađenost sa ovim dijelom (*E7-M*);
 8. postupke za promjenu priručnika za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti;
 9. spisak odobrenih programa održavanja zrakoplova ili, kad se zrakoplovi ne koriste za komercijalni zračni prijevoz – popis "generičkih" i "osnovnih" programa održavanja.
- (c) Priručnik za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti i njegove kasnije promjene odobrava BHDCA.
- (d) Izuzetno od stava (b), manje izmjene i dopune priručnika mogu da se odobre putem posrednog odobravanja. Postupak posrednog odobravanja utvrđuje koje su to manje izmjene i dopune, uspostavlja ga organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti kao dio svog priručnika, a odobrava BHDCA.

M.A.705 Objekti

Organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti mora da osigura odgovarajući uredski prostor na odgovarajućim lokacijama za osoblje navedeno u M.A.706.

M.A.706 Zahtjevi u pogledu osoblja

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja (*accountable manager*), koji ima ovlaštenje da osigura da poslovi osiguravanja kontinuirane plovidbenosti budu obavljani i financirani saglasno standardima koji se zahtijevaju u ovom dijelu (E7-M).
- (b) Kod komercijalnog zračnog prijevoza, odgovorni rukovoditelj iz stava (a) jeste lice koje ima ovlaštenje da osigura da sve djelatnosti operatora budu izvedene i financirane saglasno standardima koji se zahtijevaju za izdavanje uvjerenja o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-transporta (AOC).
- (c) Organizacija imenuje lice ili grupu lica koja su odgovorna da osiguraju da organizacija stalno postupi prema ovom Odjeljku. Ova lica prvenstveno su odgovorna odgovornom rukovoditelju.
- (d) Kod komercijalnog zračnog prijevoza, odgovorni rukovoditelj operatora imenuje lice koje je odgovorno za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti (*CAMO Post Holder*). Ono je odgovorno za vođenje i nadziranje djelatnosti kontinuirane plovidbenosti saglasno stavu (c). Imenovano lice iz stava (d) ne smije da bude zaposleno u organizaciji odobrenoj prema E7-145 s kojom je operator zaključio ugovor, izuzev ako to BHDCA izričito ne odobri.
- (e) Organizacija mora da ima kvalificirano osoblje koje odgovara očekivanom obimu poslova.
- (f) Sva lica navedena u stavovima (c) i (d) moraju da budu u stanju da pokažu da imaju odgovarajuće znanje, obuku i iskustvo iz oblasti kontinuirane plovidbenosti zrakoplova.
- (g) Kvalifikacije osoblja koje radi na poslovima osiguravanja kontinuirane plovidbenosti moraju da budu dokumentirane.
- (h) Organizacije koje produžavaju važenje uvjerenja o provjeri plovidbenosti, saglasno M.A.711(a)4 i M.A.901(f) imenuju lica koja su ovlaštena za to, saglasno odobrenju nadležnog organa.
- (i) U priručniku za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti organizacija navodi i ažurira podatke o zvanjima i ličnim imenima lica navedenih u M.A.706.(a), M.A.706.(c), M.A.706.(d) i M.A.706.(i).
- (j) Za sve velike zrakoplove i za zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, organizacija će uspostaviti i nadzirati stručnost osoblja uključenog u upravljanje kontinuiranom plovidbenosti, provjeru plovidbenosti i/ili kontrole kvaliteta (*quality audits*) u skladu sa procedurom i standardom koji je BHDCA prihvatila.

M.A.707 Osoblje za pregled plovidbenosti (*Airworthiness Review Staff*)

- (a) Da bi pribavila odobrenje za pregled plovidbenosti i, ako se može primijeniti, za izdavanje dozvole za let, odobrena organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti mora da imenuje odgovarajuće osoblje za pregled plovidbenosti, koje izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti ili preporuke, kao što je navedeno u Sekciji A, Odjeljak I, i ako se može primijeniti, izdaje dozvole za let u skladu sa M.A.711(c):
 1. Za zrakoplove koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, kao i za zrakoplove za posebne aktivnosti, i za zrakoplove čija maksimalna masa na polijetanju (*MTOM*) prelazi 2.730 kg, izuzev balona, osoblje mora da ima:

- (a) najmanje pet godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
 - (b) odgovarajuću dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio 66), E7-66 ili diplomu iz oblasti zrakoplovstva ili drugo ekvivalentno uvjerenje;
 - (c) formalnu obuku iz oblasti zrakoplovnog održavanja;
 - (d) položaj sa odgovarajućim odgovornostima u odobrenoj organizaciji;
 - (e) ne dirajući u tačke od (a) do (d), zahtjevi utvrđeni u M.A.707(a)1(b) mogu da se zamijene s dodatnih pet godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti, uz one koji se već zahtijevaju u M.A.707(a)1(a).
2. Za zrakoplove koji se ne koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, čija maksimalna masa na polijetanju (*MTOM*) ne prelazi 2.730 kg i za balone, osoblje mora da ima:
 - (a) najmanje tri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
 - (b) odgovarajuću dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio 66), E7-66 ili diplomu iz oblasti zrakoplovstva ili drugo ekvivalentno uvjerenje;
 - (c) odgovarajuću obuku iz oblasti zrakoplovnog održavanja;
 - (d) položaj sa odgovarajućim odgovornostima u odobrenoj organizaciji;
 - (e) ne dirajući u tačke od (a) do (d), zahtjevi utvrđeni u M.A.707(a)2(b) mogu da se zamijene s dodatnih četiri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti, uz one koji se već zahtijevaju u M.A.707(a)2(a).
- (b) Osoblju za pregled plovidbenosti, koje je imenovala odobrena organizacija, ona može da izda ovlaštenje samo ako to osoblje prihvati BHDCA poslije zadovoljavajuće obavljenog pregleda plovidbenosti pod nadzorom BHDCA, ili pod nadzorom već odobrenog osoblja za pregled plovidbenosti organizacije u skladu sa procedurom navedenom u odobrenom priručniku.
 - (c) Organizacija mora da osigura da osoblje za pregled plovidbenosti može da pokaže odgovarajuća skorašnja iskustva u osiguravanju kontinuirane plovidbenosti.
 - (d) Osoblje za pregled plovidbenosti određuje se navođenjem imena lica u priručniku za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, pozivajući se na njihova ovlaštenja za pregled plovidbenosti.
 - (e) Organizacija vodi evidenciju osoblja za pregled plovidbenosti, koja obuhvata pojedinosti o odgovarajućim kvalifikacijama, zajedno s kratkim pregledom odgovarajućeg iskustva u osiguravanju kontinuirane plovidbenosti, podacima o obukama i primjerkom ovlaštenja. Evidencija se čuva dvije godine pošto osoblje za pregled plovidbenosti napusti organizaciju.
 - (f) Odstupajući od paragrafa (a), (b), (c), (d) i (e), za BHLA1 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije, organizacija iz pododjeljka G ovog Pravilnika, ukoliko je odgovarajuće odobrena, može vršiti preglede radi utvrđivanja plovidbenosti pod sljedećim uvjetima:
 1. Organizacija mora nominovati osoblje za pregled plovidbenosti koje zadovoljava sve sljedeće uvjete:
 - (a) Osoblje za pregled plovidbenosti posjeduje ovlaštenje za vraćanje u upotrebu za te zrakoplove (certificirajuće osoblje);
 - (b) Osoblje za pregled plovidbenosti ima najmanje tri godine iskustva rada u ulozi certificirajućeg osoblja;

- (c) Osoblje za pregled plovidbenosti je nezavisno od procesa vođenja kontinuirane plovidbenosti za zrakoplove na kojima vrši pregled ili ima generalnu odgovornost za proces vođenja kontinuirane plovidbenosti za zrakoplove na kojima vrši pregled u cjelini;
 - (d) Osoblje za pregled plovidbenosti ima odgovarajuće poznavanje onih dijelova ovog pravilnika (E7-M) koji se odnose na vođenje kontinuirane plovidbenosti;
 - (e) Osoblje za pregled plovidbenosti može dokazati da poznaje procedure organizacije koje se odnose na pregled radi utvrđivanja plovidbenosti i izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti;
 - (f) Osoblje za pregled plovidbenosti je formalno prihvatila BHDCA poslije zadovoljavajuće obavljenog pregleda plovidbenosti pod nadzorom BHDCA ili pod nadzorom već odobrenog osoblja za pregled plovidbenosti organizacije u skladu sa procedurom navedenom u odobrenom priručniku;
 - (g) Osoblje za pregled plovidbenosti izvršilo je najmanje jedan pregled radi utvrđivanja plovidbenosti u posljednjih 12 mjeseci.
2. Pregled radi utvrđivanja plovidbenosti izvršila je ista osoba koja je izvršila godišnji pregled prema programu održavanja i u isto vrijeme.
 3. Priručnik organizacije odobrene prema Pododjeljku G mora obuhvatiti sljedeće:
 - (a) Procedure vršenja pregleda radi utvrđivanja plovidbenosti i izdavanja odgovarajućih potvrda o provjeri plovidbenosti;
 - (b) Ime certificirajućeg osoblja ovlaštenog za vršenje pregleda radi utvrđivanja plovidbenosti i izdavanja odgovarajućih potvrda o provjeri plovidbenosti;
 - (c) Procedure periodičnih pregleda programa održavanja.

M.A.708 Osiguravanje kontinuirane plovidbenosti (Continuing Airworthiness Management)

- (a) Svako osiguravanje kontinuirane plovidbenosti mora da se obavlja saglasno M.A. Odjeljak C.
- (b) Odobrena organizacija mora da, za svaki zrakoplov kome osigurava kontinuiranu plovidbenost:
 1. razvija i nadzire program održavanja zrakoplova, uključujući i bilo koji važeći program pouzdanosti;
 2. podnese u BHDCA na odobrenje program održavanja zrakoplova i njegove izmjene i dopune, izuzev ako to nije obuhvaćeno postupkom posrednog odobravanja saglasno M.A.302(c), kao i da primjerak programa dostavi vlasniku zrakoplova koji se ne koristi za komercijalni zračni prijevoz;
 3. stara se o dobijanju odobrenja za modifikacije i popravke;
 4. osigura da svi radovi održavanja budu obavljani saglasno odobrenom programu održavanja i da potom uslijedi vraćanje u upotrebu, saglasno M.A. Odjeljak H;
 5. osigura primjenu važećih direktiva o plovidbenosti (*Airworthiness Directives*), i operativnih naloga koji utiču na kontinuiranu plovidbenost;
 6. osigura da sve kvarove, koji budu uočeni tokom planiranog (redovnog) održavanja ili koji budu prijavljeni, otklone odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje;

7. osigura da zrakoplov, kad je to potrebno, bude upućen u odgovarajuću odobrenu organizaciju za održavanje;
 8. koordinira planirano (redovno) održavanje, primjenu direktiva o plovidbenosti, zamjenu dijelova sa ograničenim vijekom upotrebe i pregled komponenti, kako bi se osiguralo da se svi radovi pravilno obavljaju;
 9. vodi i arhivira svu evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti i/ili operatorov sistem tehničke knjige zrakoplova;
 10. osigura da tekući izvještaj o masi i balansu odražava trenutno stanje zrakoplova;
- (c) Kod komercijalnog zračnog prijevoza, kao i kod zrakoplova za posebne aktivnosti, operator koji nije odobren prema E7-145, mora da zaključi pismeni ugovor o održavanju sa organizacijom ili drugim operatorom odobrenim prema E7-145, u kome se podrobno navode obaveze utvrđene u M.A. 301-2, M.A.301-3, M.A.301-5 i M.A.301-6, čime se osigurava da sve radove održavanja obavlja isključivo organizacija odobrena prema E7-145, uz definiranje podrške funkciji kvaliteta prema M.A.712(b). Ugovore o baznom održavanju zrakoplova, planiranom (redovnom), linijskom održavanju i održavanju motora, kao i sve njihove promjene, odobrava BHDCA. Ako je riječ o:
 1. zrakoplovu kome je potrebno neplanirano (vanredno) linijsko održavanje, ugovor može da se zaključi u obliku pojedinačnih radnih naloga naslovljenih na organizaciju za održavanje prema Dijelu E7-145;
 2. održavanju komponenti, uključujući i održavanje motora, ugovor naveden u stavu (c) može da se zaključi u obliku pojedinačnih radnih naloga, naslovljenih na organizaciju za održavanje prema Dijelu E7-145.

M.A.709 Dokumentacija

- (a) Odobrena organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti mora da ima i da koristi važeće tekuće podatke o održavanju, navedene u M.A.401, za obavljanje poslova kontinuirane plovidbenosti navedenih u M.A.708. Ove podatke može da osigura vlasnik ili operator, pod uvjetom da je zaključen odgovarajući ugovor sa njim. Organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti onda mora da čuva podatke o održavanju samo dok je ugovor na snazi, izuzev ako u M.A.714 nije drukčije određeno.
- (b) Za zrakoplove, koji se ne koriste za komercijalni zračni prijevoz, odobrena organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti može da razvije "osnovne" i/ili "generičke" programe održavanja, da bi se omogućilo da se prvo odobrenje i/ili proširenje obima odobrenja izda bez zaključivanja ugovora o osiguravanju kontinuirane plovidbenosti iz Dodatka I ovog dijela (E7-M). Međutim, ovi "osnovni" i/ili "generički" programi održavanja ne isključuju potrebu blagovremene izrade odgovarajućeg programa održavanja zrakoplova prema M.A.302, prije primjene ovlaštenja iz M.A.711.

M.A.710 Pregled plovidbenosti (*Airworthiness Review*)

- (a) Da bi se ispunio zahtjev za pregled plovidbenosti zrakoplova, naveden u M.A.901, organizacija odobrena za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti obavlja potpunu dokumentiranu provjeru svih evidencija za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova, da bi se uvjerilo da:
 1. su ukupno vrijeme naleta i s njim povezani ciklusi naleta strukture zrakoplova, motora i elise pravilno evidentirani;

2. je letački priručnik (*Flight Manual*) primjenljiv na konfiguraciju zrakoplova i da odražava status posljednje promjene (revizije);
 3. su obavljani potrebni radovi na održavanju zrakoplova, predviđeni odobrenim programom održavanja;
 4. su otklonjeni svi poznati kvarovi ili da su, kad se to može primijeniti, kvarovi prenešeni dalje na kontroliran način;
 5. se postupi saglasno važećim direktivama o plovidbenosti i da su one propisno evidentirane;
 6. su modifikacije i popravke na zrakoplovu evidentirane i odobrene saglasno Pravilniku o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (Dio 21) ili E7-21;
 7. su komponente sa ograničenim vijekom upotrebe, koje su ugrađene u zrakoplov, propisno identificirane, evidentirane i da nisu prekoračile odobreni vijek upotrebe;
 8. da su svi obavljani radovi održavanja praćeni uvjerenjem o vraćanju u upotrebu saglasno Aneksu I (Dio M);
 9. tekući izvještaj o masi i balansu zrakoplova odražava konfiguraciju zrakoplova i da je važeći;
 10. je zrakoplov usklađen sa najnovijim promjenama svog projekta tipa koje je odobrila EASA ili prihvatila BHDCA;
 11. ako je to zahtijevano, zrakoplov ima uvjerenje o buci koje odgovara trenutnoj konfiguraciji zrakoplova u skladu sa Odjeljkom I Pravilnika o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (Dio 21), E7-21.
- (b) Osoblje za pregled plovidbenosti odobrene organizacije za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti mora da obavi fizički pregled zrakoplova. Pri tome, osoblju za pregled plovidbenosti, koje nije odgovarajuće kvalificirano prema E7-66, mora da pomaže u radu osoblje koje to jeste.
- (c) Prilikom fizičkog pregleda zrakoplova osoblje za pregled plovidbenosti osigurava da:
1. sve potrebne oznake i naljepnice (pločice) budu pravilno postavljene;
 2. zrakoplov bude usklađen sa odobrenim letačkim priručnikom;
 3. konfiguracija zrakoplova bude usklađena sa odobrenom dokumentacijom;
 4. ne postoji nijedan očigledan kvar s kojim nije postupljeno prema M.A.403
 5. ne može da se pronađe neslaganje između zrakoplova i dokumentirane provjere evidencije za kontinuiranu plovidbenost iz stava (a).
- (d) Moguće je odstupiti od zahtjeva M.A.901(a) i pregled plovidbenosti zrakoplova obaviti u periodu do 90 dana (maksimalno) prije isteka roka važenja potvrde, a da se pri tome ne mijenja plan važenja rokova potvrde o provjeri plovidbenosti (*Airworthiness Review Pattern*), kako bi se omogućilo da se fizički pregled zrakoplova obavi tokom planiranih radova održavanja.
- (e) Potvrda o provjeri plovidbenosti iz M.A.902 (Obrazac E7-15b,) ili preporuka za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti (Obrazac E7-15a,) iz Dodatka III Aneksa I (E7-M) se može izdati samo:
1. od strane osoblja za pregled plovidbenosti zrakoplova, ovlaštenog u skladu sa M.A.707 osoblje za pregled plovidbenosti, u ime odobrene organizacije za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti ili od strane ovlaštenog osoblja u slučajevima navedenim u M.A.901(g); i
2. pošto se uvjeri da je pregled plovidbenosti u potpunosti izveden i da nema neusaglašenosti za koje se zna da ugrožavaju sigurnost leta.
- (f) Primjerak potvrda o provjeri plovidbenosti ili uvjerenja o važnosti dozvole za letenje proslijeđuje se uBHDCA u roku od deset dana.
- (g) Pregled plovidbenosti ne može da se povjeri podugovaraču.
- (h) Za BHLA1 zrakoplove, koji nisu uključeni u komercijalne operacije i za koje je program održavanja uspostavljen u skladu sa tačkom M.A. 302 (h), program održavanja bit će provjeravan tokom vršenja pregleda radi utvrđivanja plovidbenosti. Provjeru programa održavanja mora vršiti ista osoba koja obavlja pregled radi utvrđivanja plovidbenosti.
- (i) Ako je ishod pregleda o utvrđivanju plovidbenosti neodređen ili ako pregled izvršen prema tački M.A.710 (h) pokazuje nezadovoljavajuće stanje na zrakoplovu uzrokovano nedostacima u sadržaju programa održavanja, o tome se obavještava BHDCA u najkraćem mogućem roku, ali u svakom slučaju najkasnije 72 sata od trenutka kada je organizacija uočila stanje na koje se pregled odnosi. Potvrda o provjeri plovidbenosti ne smije se izdati ako nisu otklonjeni svi nalazi.

M.A.711 Prava

- (a) Organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, koja je odobrena prema Sekciji A, Odjeljak G ovog dijela (E7-M), ima pravo da:
1. osigurava kontinuiranu plovidbenost zrakoplova koji se ne koriste u komercijalne svrhe, kako je to navedeno u njenom uvjerenju o osposobljenosti;
 2. osigurava kontinuiranu plovidbenost zrakoplova koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, kad je to navedeno u njenom uvjerenju o osposobljenosti i u certifikatu zračnog operatora (AOC);
 3. dogovori obavljanje ograničenih poslova osiguravanja kontinuirane plovidbenosti s drugom organizacijom koja te poslove obavlja pod njenim sistemom kvaliteta, kako je to navedeno u njenom uvjerenju o osposobljenosti;
 4. produži, saglasno uvjetima iz M.A.901(f), važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdala BHDCA ili druga organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, odobrena prema Sekciji A, Odjeljak G ovog dijela (E7-M);
- (b) Odobrena organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti može dodatno da bude odobrena za pregled plovidbenosti prema M.A.710 i da:
1. izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti ili potvrdu o provjeri dozvole za letenje i produžava njeno važenje saglasno uvjetima navedenim u M.A.901(c)2 ili M.A.901(e)2;
 2. izdaje preporuke o provjeri plovidbenosti za BHDCA.
- (c) Organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, čije odobrenje uključuje prava iz M.A.711(b), može se dodatno odobriti za izdavanje dozvola za let u skladu sa tačkom 21A.711(d) Pravilnika o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (E7-21), za određeni zrakoplov za koji je organizacija odobrena da izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti, kada organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti potvrđuje usklađenost sa odobrenim uvjetima letenja, podložno odgovarajućoj odobroj proceduri u priručniku iz tačke M.A.704.

M.A.712 Sistem kvaliteta

- (a) Da bi se osiguralo da odobrena organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti stalno ispunjava uvjete iz ovog odjeljka, ona uspostavlja sistem kvaliteta i imenuje rukovoditelja za kvalitet, koji prati usklađenost i adekvatnost postupaka za osiguravanje plovidbenosti zrakoplova. Praćenje usklađenosti podrazumijeva i sistem povratnih informacija (*feedback*) odgovornom rukovoditelju da bi se, po potrebi, osiguralo preduzimanje korektivnih mjera.
- (b) Sistem kvaliteta prati aktivnosti predviđene u M.A. Odjeljak G. On uključuje najmanje sljedeće funkcije:
 - 1. praćenje da li se aktivnosti, predviđene prema M.A. Odjeljak G, obavljaju saglasno odobrenim postupcima;
 - 2. praćenje da li se radovi održavanja, povjereni podugovaraču, obavljaju prema ugovoru;
 - 3. praćenje stalne usklađenosti sa zahtjevima koji su predviđeni ovim Dijelom (E7- M).
- (c) Evidencija o ovim aktivnostima čuva se najmanje dvije godine.
- (d) Ako je organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, odobrena i prema nekom drugom dijelu (*Part*), sistem kvaliteta može da se kombinira sa sistemom kvaliteta koji zahtjeva taj drugi dio (*Part*).
- (e) Kod komercijalnog zračnog prijevoza, sistem kvaliteta, koji je predviđen u M.A. Odjeljak G, jeste sastavni dio sistema kvaliteta operatora.
- (f) U manjim organizacijama koje ne osiguravaju kontinuiranu plovidbenost zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, kao i kod zrakoplova za posebne aktivnosti, sistem kvaliteta može da bude zamijenjen redovnim organizacionim procjenama, ako ih odobri BHDCA, izuzev ako organizacija izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti za zrakoplove čija MTOM prelazi 2.730 kg, izuzev balona. U slučaju da ne postoji sistem kvaliteta, organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti ne može da zaključi ugovor s drugim strankama za obavljanje poslova osiguravanja kontinuirane plovidbenosti.

M.A.713 Promjene u odobroj organizaciji za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti

Da bi se BHDCA omogućilo da utvrđuje stalnu usklađenost sa ovim dijelom (*E7-M*), odobrena organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti unaprijed obavještava BHDCA o prijedlogu sljedećih promjena:

- 1. naziva organizacije;
- 2. mjesta organizacije;
- 3. dodatnog mjesta organizacije;
- 4. odgovornog rukovoditelja (*accountable manager*);
- 5. lica navedenih u M.A.706(c);
- 6. objekata, opreme, alata, materijala, postupaka, obima poslova i osoblja koji bi mogli da imaju uticaja na odobrenje.

Kad se predlaže promjena osoblja koja unaprijed nije poznata rukovodstvu, BHDCA se prvom prilikom obavještava o ovim promjenama.

M.A.714 Čuvanje evidencije

- (a) Odobrena organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti evidentira sve pojedinosti o izvršenim radovima. Mora da se čuva evidencija koju zahtjeva M.A.305 i, ako je to moguće primijeniti – M.A.306.
- (b) Ako organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti ima ovlaštenje iz M.A.711(b), obavezna je da čuva kopiju svake izdate i produžene potvrde i preporuke o

provjeri plovidbenosti, sa pratećom dokumentacijom. Pored toga, organizacija čuva i kopiju svake potvrde o provjeri plovidbenosti koju je produžila shodno M.A.711(a)4.

- (c) Ako organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti ima prava navedena u M.A.711(c), mora da čuva primjerak svake dozvole za let u skladu sa odredbama tačke 21A.729 Pravilnika o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (E7-21).
- (d) Organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti mora da čuva primjerak svakog dokumenta navedenog u stavovima (b) i (c) najmanje dvije godine od kada je zrakoplov trajno povučen iz upotrebe.
- (e) Evidencija se čuva tako da bude zaštićena od oštećenja, izmjena i krađe.
- (f) Sva računarska oprema, koja se koristi da bi se osigurale sigurnosne kopije (*backup*) na diskovima, trake itd, čuvaju se na mjestu različitom od onog na kome se nalaze radni podaci koji se trenutno koriste i u okruženju koje osigurava da ostanu u dobrom stanju.
- (g) Ako se osiguravanje kontinuirane plovidbenosti prenese na drugu organizaciju ili lice, na njih se prenosi i sva sačuvana evidencija. Rokovi za čuvanje evidencije primjenjuju se i na tu drugu organizaciju ili lice.
- (h) Ako organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti prestane da radi, sva sačuvana evidencija prenosi se na vlasnika zrakoplova.

M.A.715 Važenje odobrenja

- (a) Odobrenje važi neograničeno vrijeme. Ono ostaje da važi pod uvjetom:
 - 1. da je organizacija i dalje usklađena sa ovim dijelom (*E7-M*) i odredbama o postupanju po nalazima koje su navedene u tački M.B.705;
 - 2. da BHDCA ima pristup organizaciji, radi utvrđivanja stalne usklađenosti sa ovim dijelom (*E7-M*);
 - 3. da organizacija ne vrati odobrenje ili da odobrenje ne bude ukinuto.
- (b) Poslije vraćanja ili ukidanja odobrenja, uvjerenje o osposobljenosti organizacije za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti mora da se vrati u BHDCA.

M.A.716 Nalazi (*Findings*)

- (a) Nalaz nivoa 1 predstavlja značajnu neusklađenost sa zahtjevima navedenim u ovom dijelu (*E7-M*), koja snižava standard sigurnosti i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz nivoa 2 predstavlja svaku neusklađenost sa zahtjevima navedenim u ovom dijelu (*E7-M*) koja bi mogla da umani standard sigurnosti i eventualno ugrozi sigurnost letenja.
- (c) Po prijemu izvještaja sa utvrđenim nalazima, shodno M.B.705, odobrena organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti mora da utvrdi plan korektivnih mjera za otklanjanje neusklađenosti i da, na način koji je prihvatljiv za BHDCA, sprovede korektivne mjere u dogovorenom roku.

ODJELJAK H

UVJERENJE O VRAĆANJU U UPOTREBU (*CRS*)

M.A.801 Uvjerenje o vraćanju u upotrebu zrakoplova

- (a) Izuzev za zrakoplove koji su vraćeni u upotrebu od strane organizacije za održavanje, odobrene prema E7-145, uvjerenje o vraćanju u upotrebu izdaje se saglasno ovom odjeljku.
- (b) Nijedan zrakoplov ne može da se koristi ako se, poslije obavljenih radova održavanja, ne izda uvjerenje o vraćanju u upotrebu i ako se ne utvrdi da su radovi održavanja pravilno obavljeni. Uvjerenje izdaje:

1. odgovarajuće ovlašteno osoblje u ime organizacije za održavanje odobrene saglasno Sekciji A, Odjeljak F ovog dijela (*E7-M*);
 2. ovlašteno osoblje, saglasno zahtjevima navedenim u Dijelu E7-66, izuzev za složene radove održavanja koji su navedeni u Dodatku VII ovog dijela (*E7-M*), za koje važi tačka 1;
 3. pilot-vlasnik, saglasno M.A.803.
- (c) Odstupajući od M.A.801(b)2 za zrakoplove ELA 1, koji se ne koriste za komercijalni zračni prijevoz, složene radove održavanja, navedene u Dodatku VII ovog dijela (*E7-M*) može da obavi i da izda uvjerenje ovlašteno osoblje iz M.A.801(b)2.
- (d) Odstupajući od M.A.801(b), u nepredviđenim slučajevima kad je zrakoplov prizemljen na mjestu u kome nema odgovarajuće organizacije za održavanje odobrene prema ovom dijelu (*E7-M*) ili Dijelu 145 (*E7-145*) i odgovarajućeg ovlaštenog osoblja za izdavanje uvjerenja, vlasnik može da ovlasti bilo koje lice koje ima najmanje tri godine odgovarajućeg iskustva na održavanju i primjerenu kvalifikaciju da obavi radove održavanja prema standardima navedenim u Odjeljku D ovog dijela (*E7-M*) i da izda uvjerenje. U tom slučaju vlasnik mora da:
1. pribavi i čuva u evidenciji zrakoplova detalje o cjelokupnim radovima i kvalifikacijama lica koje je izdalo uvjerenje;
 2. omogućiti da takvo održavanje prvom prilikom, a najkasnije u roku od sedam dana, provjeri i potvrdi odgovarajuće ovlašteno lice iz M.A.801(b) ili organizacija odobrena saglasno Sekciji A, Odjeljak F ovog dijela (*E7-M*) ili Dijela 145 (*E7-145*);
 3. o davanju ovlaštenja za izdavanje uvjerenja obavijesti u roku od sedam dana organizaciju za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti sa kojom ima zaključen ugovor prema M.A.201(e) ili, ako takav ugovor nije zaključen – BHDCA.
- (e) Ako se izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu prema M.A.801(b)2 ili M.A.801(c), ovlaštenom licu može, u obavljanju radova održavanja, da pomaže jedno ili više lica pod njegovom neposrednom i stalnom kontrolom.
- (f) Uvjerenje o vraćanju u upotrebu sadrži najmanje:
1. osnovne podatke o obavljenom održavanju;
 2. datum kad je održavanje završeno;
 3. identitet organizacije i/ili lica koje izdaje uvjerenje, što uključuje:
 - (i) pozivanje na referentni broj uvjerenja organizacije za održavanje koja je odobrena saglasno Sekciji A, Odjeljak F ovog dijela (*E7-M*) i na odobrenje ovlaštenog osoblja koje izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu;
 - (ii) kad je riječ o uvjerenju o vraćanju u upotrebu navedenog u M.A.801(b)2 ili M.A.801(c) identitet i, po mogućnosti, broj dozvole ovlaštenog lica koje izdaje uvjerenje.
 4. Ograničenja plovidbenosti ili operacija, ako postoje. Uvjerenje treba da bude napisano na sljedeći način "Gore navedeni radovi izvršeni su u skladu sa zahtjevima E7-M i s obzirom na te radove zrakoplov/komponenta se smatra spremnim za vraćanje u upotrebu."
- (g) Odstupajući od stava (b) i bez obzira na stav (h), kad naručeni radovi održavanja ne mogu da se završe u potpunosti, uvjerenje o vraćanju u upotrebu može da se izda u okviru odobrenih ograničenja zrakoplova. Podatak o tome, zajedno sa mogućim ograničenjima plovidbenosti ili

operacija, upisuje se u uvjerenje o vraćanju u upotrebu prije njegovog izdavanja, kao dio podataka iz stava (f) 4.

- (h) Uvjerenje o tehničkoj ispravnosti ne izdaje se ako postoji bilo koja poznata neusklađenost koja bi ozbiljno mogla da ugrozi sigurnost letenja.

M.A.802 Uvjerenje o spremnosti za upotrebu komponente

- (a) Uvjerenje o spremnosti za upotrebu komponente izdaje se po završetku radova održavanja komponente, izvedenih saglasno M.A.502.
- (b) Uvjerenje o spremnosti za upotrebu, identificirano kao E7-Obrazac 1 (EASA Form 1), predstavlja uvjerenje o tehničkoj ispravnosti komponente, izuzev kad se ovakvo održavanje komponente izvodi saglasno M.A.502(b), M.A.502(d) ili M.A.502(e), kada ono podliježe izdavanju uvjerenja o spremnosti za upotrebu saglasno M.A.801.

M.A.803 Ovlaštenje pilota-vlasnika

- (a) Pilot-vlasnik zrakoplova mora da:
1. ima važeću pilotsku dozvolu (ili ekvivalent) koju je izdala ili priznala država članica sa odgovarajućim ovlaštenjem za tip ili klasu zrakoplova;
 2. ima u svojini ili u zajedničkoj svojini zrakoplov koji se održava;
- Ovaj vlasnik mora da bude:
- (i) jedno od fizičkih lica upisanih u registar, ili
 - (ii) član neprofitnog pravnog lica osnovanog u svrhe rekreacije, kad je pravno lice upisano u registar kao vlasnik ili operator, on je neposredno uključen u donošenje odluka pravnog lica i pravno lice ga je imenovalo za održavanje koje izvodi pilot-vlasnik.
- (b) Za svaki zrakoplov jednostavne konstrukcije na motorni pogon, čija *MTOM* ne prelazi 2.730 kg, jedrilicu, motornu jedrilicu, balon u privatnoj upotrebi, pilot-vlasnik može da izda uvjerenje o vraćanju u upotrebu poslije obavljenih radova održavanja ograničenog obima koje je sam izveo, prema Dodatku VIII ovog dijela (*E7-M*).
- (c) Obim ograničenog održavanja pilota-vlasnika određuje se u programu održavanja zrakoplova iz M.A.302.
- (d) Uvjerenje o vraćanju u upotrebu mora da bude upisano tehničku knjigu zrakoplova i da sadrži osnovne podatke o obavljenim radovima održavanja, datumu okončanja radova održavanja, identitetu, potpisu i broju pilotske dozvole pilota-vlasnika koji izdaje uvjerenje.

ODJELJAK I POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

M.A.901 Pregled plovidbenosti zrakoplova (*Aircraft Airworthiness Review*)

Da bi uvjerenje o plovidbenosti odnosno dozvola za letenje zrakoplova ostali važeći, periodično mora da se obavlja pregled zrakoplova i svih zapisa o održavanju radi utvrđivanja sposobnosti zrakoplova za sigurnu zračnu plovidbu, o čemu se izdaje odgovarajuća potvrda.

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti izdaje se saglasno Dodatku III ovog dijela (*E7-M*), na Obrascu 15a, 15b ili 15c, po zadovoljavajuće okončanom pregledu plovidbenosti. Potvrda o provjeri dozvole za letenje izdaje se saglasno Dodatku IIIa ovog dijela na obrascima 15d, 15e ili 15f. Ove potvrde važe jednu godinu.
- (b) Zrakoplov u kontroliranom okruženju jeste zrakoplov
- (i) čiju je kontinuiranu plovidbenost bez prekida u proteklih 12 mjeseci održavala ista organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, odobrena prema Sekciji A, Odjeljak G ovog dijela (*E7-M*), i

- (ii) koji je u proteklih 12 mjeseci održavala organizacija za održavanje odobrena prema Sekciji A, Odjeljak F ovog dijela (E7-M) ili prema Dijelu 145 (E7-145). Ovo uključuje radove održavanja iz M.A.803(b) poslije čijeg obavljanja se izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu prema M.A.801(b)2 ili M.A.801(b)3.
- (c) Za zrakoplove, koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz i zrakoplove čija MTOM prelazi 2.730 kg, izuzev balona, koji se nalaze u kontroliranom okruženju, organizacija iz stava (b), koja osigurava njihovu kontinuiranu plovidbenost, može, ako ima odgovarajuće odobrenje i vodeći računa o saglasnosti sa stavom (k), da:
1. izda potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.710, i ;
 2. dva puta produži, na po godinu dana, važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je sama izdala, ako zrakoplov ostaje u kontroliranom okruženju.
- (d) Za zrakoplove, koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz i zrakoplove čija MTOM prelazi 2.730 kg, izuzev balona (i) koji se ne nalaze u kontroliranom okruženju ili (ii) čiju kontinuiranu plovidbenost održava organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti koja nema pravo da pregleda plovidbenost, potvrdu o provjeri plovidbenosti izdaje BHDCA poslije zadovoljavajuće procjene koja se zasniva na preporuci organizacije za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, odobrene saglasno Sekciji A, Odjeljak G ovog aneksa (E7-M), koju vlasnik ili operator dostavlja uz zahtjev. Ova preporuka zasniva se na pregledu plovidbenosti, obavljenom prema M.A.710.
- (e) Za zrakoplove koji se ne koriste za komercijalni zračni prijevoz, čija MTOM ne prelazi 2.730 kg, i za balone, svaka organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, odobrena saglasno Sekciji A, Odjeljak G ovog aneksa (E7-M), koju imenuje vlasnik ili operator zrakoplova, može, ako ima odgovarajuće odobrenje i ako je to saglasno stavu (k), da:
1. izda potvrdu o provjeri plovidbenosti prema M.A.710;
 2. dva puta produži, na po godinu dana, važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je sama izdala, ako zrakoplov ostaje u njenom kontroliranom okruženju.
- (f) Odstupajući od M.A.901(c)2 i M.A.901(e)2, za zrakoplove koji se nalaze u kontroliranom okruženju i čiju kontinuiranu plovidbenost održava organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti iz stava (b), ova organizacija može, vodeći računa o saglasnosti sa stavom (k), dva puta da produži, na po godinu dana, važenje potvrde o provjeri plovidbenosti, koju je izdala BHDCA ili druga organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti odobrena prema Sekciji A, Odjeljak G ovog dijela (E7-M).
- (g) Odstupajući od M.A.901(c)2 i M.A.901(e)2, za zrakoplove BHLA2 koji se ne koriste za komercijalni zračni prijevoz i za koje ne važi M.A.201(i), potvrdu o provjeri plovidbenosti može da izda BHDCA, poslije zadovoljavajuće procjene koja se zasniva na preporuci ovlaštenog osoblja koje je BHDCA formalno ovlastila i koju, saglasno Dijelu 66 (E7-66) i zahtjevima iz M.A.707(a)2(a) vlasnik ili operator dostavlja uz zahtjev. Ova preporuka zasniva se na pregledu plovidbenosti, obavljenom prema M.A.710, i ne može da se izda na više od dvije uzastopne godine.
- (h) Kad okolnosti ukazuju na moguće ugrožavanje sigurnosti, nadležni organ sam obavlja pregled plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti.
- (i) Pored slučaja iz stava (h), BHDCA može sama da izvrši pregled i izda potvrdu o provjeri plovidbenosti i:
1. za zrakoplove, čiju kontinuiranu plovidbenost održava organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, odobrena prema Sekciji A, Odjeljak G ovog dijela (E7-M), koja se nalazi u državi koja nije potpisnica ECAA sporazuma;
 2. za balone i druge zrakoplove čija MTOM ne prelazi 2.730 kg, na zahtjev vlasnika.
- (j) Kad BHDCA sama obavlja pregled plovidbenosti i/ili izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti, vlasnik ili operator zrakoplova dužan je da osigura:
1. dokumentaciju koju zahtijeva BHDCA;
 2. odgovarajući smještaj i prostor za osoblje BHDCA;
 3. po potrebi, podršku odgovarajućeg osoblja koje je kvalificirano saglasno Dijelu 66 (E7-66).
- (k) Potvrda o provjeri plovidbenosti ne može da se izda ni produži ako postoje dokaz ili razlog koji ukazuju da zrakoplov nije plovidben.
- (l) Za BHLA1 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije, organizacije za održavanje odobrene prema Dijelu E7-145 ili Pododjeljku F Dijela E7-M koje vrše godišnje preglede sadržane u programu održavanja mogu, ako su odgovarajuće odobrene, vršiti preglede radi utvrđivanja plovidbenosti i izdavati odgovarajuće potvrde o provjeri plovidbenosti pod sljedećim uvjetima:
1. Osoblje za pregled plovidbenosti koje predlaže organizacija mora ispunjavati sve sljedeće uvjete:
 - (a) Osoblje za pregled plovidbenosti posjeduje ovlaštenje za povratak u upotrebu za te zrakoplove (certificirajuće osoblje).
 - (b) Osoblje za pregled plovidbenosti ima najmanje tri godine iskustva rada u ulozi certificirajućeg osoblja.
 - (c) Osoblje za pregled plovidbenosti je nezavisno od procesa vođenja kontinuirane plovidbenosti za zrakoplove na kojima vrši pregled ili ima generalnu odgovornost za proces vođenja kontinuirane plovidbenosti za zrakoplove na kojima vrši pregled u cjelini.
 - (d) Osoblje za pregled plovidbenosti ima odgovarajuće znanje onih dijelova ovog Pravilnika (E7-M) koji se odnose na vođenje kontinuirane plovidbenosti.
 - (e) Osoblje za pregled plovidbenosti može dokazati da poznaje procedure organizacije za održavanje koje se odnose na pregled radi utvrđivanja plovidbenosti i izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti.
 - (f) Osoblje za pregled plovidbenosti je formalno prihvatila BHDCA poslije zadovoljavajuće obavljenog pregleda plovidbenosti pod nadzorom BHDCA ili pod nadzorom već odobrenog osoblja za pregled plovidbenosti organizacije u skladu sa procedurom navedenom u odobrenom priručniku.
 - (g) Osoblje za pregled plovidbenosti izvršilo je najmanje jedan pregled radi utvrđivanja plovidbenosti u posljednjih 12 mjeseci.
 2. Pregled radi utvrđivanja plovidbenosti izvršila je ista osoba koja je potpisala radove nakon izvršenog godišnjeg pregleda prema programu održavanja, s tim da je moguće odstupiti od roka isticanja potvrde o provjeri plovidbenosti do 90 dana prema tački M.A.710 (d).
 3. Pregled radi utvrđivanja plovidbenosti uključuje potpuni dokumentirani pregled u skladu sa tačkom M.A.710 (a).

4. Pregled radi utvrđivanja plovidbenosti mora uključiti fizički pregled zrakoplova u skladu sa tačkama M.A.710 (b) i (c).
5. U ime organizacije, potvrdu o provjeri plovidbenosti na obrascu E7-15c potpisuje osoba koja je izvršila pregled za provjeru plovidbenosti, nakon što se uvjeri da:
 - (a) pregled radi provjere plovidbenosti je u potpunosti završen na zadovoljavajući način;
 - (b) program održavanja je provjeren u skladu sa tačkom M.A. 710 (h); i
 - (c) ne postoji neusaglašenost koja može ugroziti sigurnost letenja.
6. Jedna kopija potvrde o provjeri plovidbenosti mora se poslati u BHDCA u roku od 10 dana nakon izdavanja.
7. Ako je ishod pregleda o utvrđivanju plovidbenosti neodređen ili ako pregled izvršen prema tački M.A.710 (h) pokazuje nezadovoljavajuće stanje na zrakoplovu uzrokovano nedostacima u sadržaju programa održavanja, o tome se obavještava BHDCA u najkraćem mogućem roku, ali u svakom slučaju najkasnije 72 sata od trenutka kada je organizacija uočila stanje na koje se pregled odnosi.
8. Priručnik organizacije odobrene prema Pododjeljku G mora obuhvatiti sljedeće:
 - (a) Procedure vršenja pregleda radi utvrđivanja plovidbenosti i izdavanja odgovarajućih potvrda o provjeri plovidbenosti;
 - (b) Imena certificirajućeg osoblja ovlaštenog za vršenje pregleda radi utvrđivanja plovidbenosti i izdavanja odgovarajućih potvrda o provjeri plovidbenosti;
 - (c) Procedure periodičnih pregleda programa održavanja.

M.A.902 Važenje potvrde o provjeri plovidbenosti

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti prestaje da važi ako:
 1. se privremeno ili trajno ukinе;
 2. potvrda o plovidbenosti bude privremeno ili trajno ukinuta;
 3. zrakoplov više ne bude upisan u Registar Bosne i Hercegovine;
 4. uvjerenje o tipu, na osnovu kog je izdato uvjerenje o plovidbenosti, bude privremeno ili trajno ukinuto.
- (b) Zrakoplov ne smije da leti ako uvjerenje o plovidbenosti, odnosno dozvola za letenje nije važeće ili ako:
 1. kontinuirana plovidbenost zrakoplova ili bilo koje komponente ugrađene u zrakoplov ne ispunjava zahtjeve predviđene ovim dijelom (E7-M);
 2. zrakoplov više nije usklađen s projektom tipa koji je odobrila EASA;
 3. je zrakoplov bio korišten preko ograničenja predviđenih u odobrenom letačkom priručniku ili uvjerenju o plovidbenosti, a potom nisu preduzete odgovarajuće mjere;
 4. je zrakoplov bio uključen u nesreću ili nezgodu koji utiču na njegovu plovidbenost, a potom nisu preduzete odgovarajuće mjere za obnavljanje plovidbenosti;
 5. modifikacija ili popravka nisu odobrene prema Pravilniku o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (Dio 21).
- (c) Poslije vraćanja ili ukidanja uvjerenja, uvjerenje o provjeri plovidbenosti mora da se vrati u BHDCA.

M. A.903 Rezervisano

M. A.904 Provjera plovidbenosti zrakoplova uvezenih u Bosnu i Hercegovinu

- (a) Pri uvozu zrakoplova u Bosnu i Hercegovinu, podnositelj zahtjeva mora da:
 1. zatraži da BHDCA izda novo uvjerenje o plovidbenosti, odnosno dozvolu za letenje saglasno Pravilniku o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (E7-21);
 2. za zrakoplov koji nije nov, osigura zadovoljavajući pregled plovidbenosti, saglasno M.A.901;
 3. osigura obavljanje svih radova održavanja, prema odobrenom programu održavanja iz M.A.302.
- (b) Kad se organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti ili organizacija za održavanje zrakoplova, kad se to može primijeniti, uvjeri da je zrakoplov usklađen sa odgovarajućim zahtjevima, ona mora da proslijedi u BHDCA dokumentiranu preporuku za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti.
- (c) Vlasnik mora da omogućiti pristup zrakoplovu da bi BHDCA mogla izvršiti nadzor.
- (d) BHDCA će izdati novo uvjerenje o plovidbenosti, odnosno dozvolu za letenje kad se uvjeri da je zrakoplov usklađen sa zahtjevima iz Pravilnika o certifikiranju zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (E7-21).
- (e) BHDCA će izdati i potvrdu o provjeri plovidbenosti, odnosno potvrdu o provjeri dozvole za letenje koja obično važi jednu godinu, izuzev ako razlozi sigurnosti ne zahtijevaju ograničenje roka važenja.

M.A.905 Nalazi (Findings)

- (a) Nalaz nivoa 1 predstavlja značajnu neuslađenost sa zahtjevima navedenim u ovom dijelu (E7-M), koja snižava standard sigurnosti i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz nivoa 2 predstavlja svaku neusklađenost sa zahtjevima navedenim u ovom dijelu (E7-M), koja bi mogla da umanji standard sigurnosti i eventualno ugrozi sigurnost letenja.
- (c) Po prijemu izvještaja sa utvrđenim nalazima, shodno tački M.B.903, lice ili organizacija, koji su odgovorni prema tački M.A.201, moraju da utvrde plan korektivnih mjera za otklanjanje neusklađenosti i da, na način koji je prihvatljiv za BHDCA, sprovedu korektivne mjere u dogovorenom roku, što uključuje i odgovarajuće korektivne mjere kojima se sprječava ponavljanje nalaza i njegovog glavnog uzroka.

SEKCIJA B

POSTUPCI ZA NADLEŽNE ORGANE

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

M. B.101 Oblast primjene

Ovom Sekcijom uspostavljaju se upravni zahtjevi koje moraju da ispunjavaju nadležni organi u Bosni i Hercegovini kada primjenjuju Sekciju A ovog dijela (E7-M).

M. B.102 Nadležni organ (Competent Authority)

(a) Opće

BHDCA je zadužena za izdavanje, praćenje važenja, promjenu, privremeno ili trajno ukidanje uvjerenja i za nadzor kontinuirane plovidbenosti. BHDCA će utvrditi dokumentirane postupke i organizacionu strukturu.

(b) Resursi

Broj osoblja treba da odgovara potrebi za ispunjenjem zahtjeva koji su detaljno opisani u Sekciji B ovog dijela.

(c) Kvalifikacije i obuka

Svo osoblje koje radi na poslovima predviđenim u ovom dijelu (*E7-M*) mora da ima odgovarajuće kvalifikacije i znanje, iskustvo, osnovnu i kontinuiranu obuku, koji su potrebni za obavljanje povjerenih zadataka.

(d) Postupci

BHDCA mora ustanoviti postupke koji detaljno opisuju način na koji se postiže usklađenost sa ovim dijelom (*E7-M*). Postupci moraju da se redovno prate i mijenjaju kako bi se postigla njihova stalna usklađenost sa zahtjevima ovog Pravilnika.

M. B.104 Vođenje evidencije (*Record-Keeping*)

- (a) BHDCA će uspostaviti sistem vođenja evidencije koji omogućava da se na odgovarajući način prate postupci izdavanja, praćenja važenja, izmjena, privremenog ili trajnog ukidanja uvjerenja.
- (b) Evidencija, koja se odnosi na nadzor nad organizacijom koja je odobrena prema ovom dijelu (*E7-M*), obuhvata najmanje:
 - 1. zahtjev za odobrenje organizacije;
 - 2. uvjerenje o osposobljenosti organizacije, sa svim promjenama;
 - 3. kopiju programa provjere (*odit,audit*), s datumima planiranih i sprovedenih provjera;
 - 4. evidenciju nadležnog organa o stalnom nadzoru, uključujući i evidenciju o svim provjerama (*oditima*);
 - 5. kopiju relevantne prepiske;
 - 6. podatke o izuzećima ili naloženim prinudnim mjerama;
 - 7. izvještaj drugih nadležnih organa o nadzoru nad radom organizacije;
 - 8. priručnike organizacije s njihovim promjenama;
 - 9. kopiju svakog drugog dokumenta koji je neposredno odobrila BHDCA.
- (c) Evidencija navedena u stavu (b) čuva se najmanje četiri godine.
- (d) Minimum evidencije za nadzor svakog zrakoplova mora da obuhvati najmanje kopiju:
 - 1. uvjerenja o plovidbenosti zrakoplova;
 - 2. potvrde o provjeri plovidbenosti;
 - 3. preporuke organizacije navedene u Sekciji A, Odjeljak G;
 - 4. izvještaja o pregledima plovidbenosti koje je neposredno obavila država članica;
 - 5. važne prepiske koja se odnosi na zrakoplov;
 - 6. podataka o izuzećima ili naloženim prinudnim mjerama;
 - 7. svakog dokumenta koji je odobrila BHDCA, u skladu sa Aneksom I (Dio M) i Pravilnikom o komercijalnim operacijama zrakoplova.
- (e) Evidencija iz stava (d) čuva se najmanje dvije godine od kad je zrakoplov trajno povučen iz upotrebe.

ODJELJAK B

ODGOVORNOST

M. B 201 Obaveze (*Responsibilities*)

BHDCA, kako je određeno u M.1, odgovorna je za nadzor i preglede kojima se provjerava da li su ispunjeni zahtjevi iz ovog dijela (*E7-M*).

ODJELJAK C

KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

M. B 301 Program održavanja (*Maintenance Programme*)

- (a) Osim u slučajevima kada postoji deklaracija vlasnika u skladu sa tačkom M.A.302 (h), BHDCA provjerava da li je program održavanja usklađen sa M.A.302.
- (b) Osim kako je naznačeno u tačkama M.A.302(c) i M.A.302(h), BHDCA neposredno odobrava program održavanja i njegove kasnije promjene, izuzev ako drukčije nije predviđeno u M.A.302(c).
- (c) Kod posrednog odobravanja, BHDCA mora da odobri takav postupak za odobravanje programa održavanja putem priručnika za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti.
- (d) Radi odobravanja programa održavanja, shodno stavu (b), BHDCA mora da ima pristup podacima koji se zahtijevaju prema M.A.302 (d), (e) i (f).

M. B.302 Izuzeća (*Exemptions*)

BHDCA vodi i čuva evidenciju o izuzećima.

M. B.303 Praćenje i kontrola kontinuirane plovidbenosti zrakoplova (*Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring – ACAM*)

- (a) BHDCA mora da razvije program nadzora (*survey programme*) zasnovan na reprezentativnom uzorku kojim se prati i kontrolira stanje plovidbenosti cjelokupne flote zrakoplova koji su upisani u registar Bosne i Hercegovine.
- (b) Program nadzora mora da obuhvati uzorke pregleda zrakoplova (*sample product surveys of aircraft*).
- (c) Pri razvijanju programa uzima se u obzir broj zrakoplova u registru, lokalno znanje i rezultati prethodnih pregleda.
- (d) Pri odabiru reprezentativnih uzoraka, potrebno je usmjeriti se na jedan broj ključnih elemenata koji su rizični za plovidbenost i moraju se identificirati svi nalazi (*findings*). Poslije toga, BHDCA mora da analizira svaki nalaz kako bi odredila njegov korijenski uzrok.
- (e) Nalazi se dostavljaju u pismenom obliku licu ili organizaciji odgovornim po M.A.201.
- (f) BHDCA vodi evidenciju o svim nalazima, o mjerama koje su preduzete da bi se nalaz otklonio i o preporukama.
- (g) Ako se tokom pregleda zrakoplova pronađe dokaz koji ukazuje na neusklađenost sa zahtjevima iz ovog dijela (*E7-M*), BHDCA preduzima mjere prema M.B.903.
- (h) Ako korijenski uzrok nalaza ukaže na neusklađenost s nekim odjeljkom ili drugim dijelom ovog Pravilnika, primjenjuje se postupak koji predviđa odgovarajući dio.

M. B.304 Trajno i privremeno ukidanje i ograničavanje

BHDCA:

- (a) privremeno ukida potvrdu o provjeri plovidbenosti ili uvjerenje o važnosti dozvole za letenje, kad postoje opravdani razlozi u slučaju potencijalnog ugrožavanja sigurnosti;
- (b) privremeno ili trajno ukida ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti, prema M.B.303(g).

ODJELJAK D STANDARDI ODRŽAVANJA

(bit će naknadno razvijen)

ODJELJAK E KOMPONENTE

(bit će naknadno razvijen)

ODJELJAK F ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE M.B.602 Početno (inicijalno) odobrenje

- (a) Ako su ispunjeni zahtjevi iz M.A.606(a) i (b), BHDCA pismeno obaviještava podnositelja zahtjeva o prihvatanju osoblja navedenog u M.A.606(a) i (b).
- (b) BHDCA utvrđuje da li su postupci, koji su navedeni u priručniku organizacije za održavanje, saglasni sa M.A. Odjeljak F i osigurava da odgovorni rukovoditelj potpiše izjavu o obavezi (*Commitment Statement*).
- (c) Nadležni organ utvrđuje da li organizacija ispunjava zahtjeve predviđene u M.A. Odjeljak F.
- (d) U toku postupka odobravanja, održava se najmanje jedan sastanak sa odgovornim rukovoditeljem, kako bi on u potpunosti postao svjestan značaja odobrenja i razloga za potpisivanje obaveze organizacije o poštovanju postupaka navedenih u njenom priručniku.
- (e) Svi nalazi dostavljaju se u pismenom obliku organizaciji koja je podnijela zahtjev.
- (f) BHDCA vodi evidenciju o svim nalazima, o mjerama koje su preduzete da bi se nalaz otklonio i o preporukama.
- (g) Za početno odobrenje potrebno je da BHDCA utvrdi da je organizacija otklonila sve nalaze.

M.B.603 Izdavanje odobrenja

- (a) Ako organizacija ispunjava uvjete navedene u odgovarajućim odredbama ovog dijela (E7-M), nadležni organ izdaje organizaciji odobrenje i prateće uvjerenje o osposobljenosti organizacije za održavanje na Obrascu E7-3 (Dodatak V ovog dijela), koje uključuje i obim odobrenja.
- (b) BHDCA navodi uvjete, priložene odobrenju, u uvjerenju koje izdaje na Obrascu E7-3.
- (c) Referentni broj unosi se u uvjerenje (Obrazac E7-3), kako to odredi BHDCA.

M.B.604 Stalni nadzor

- (a) BHDCA vodi i ažurira programsku listu za svaku odobrenu organizaciju po M.A. pododjeljak F koja je pod njenim nadzorom, sa datumima kada su planirane posjete u okviru provjere i kad su planirane posjete sprovedene.
- (b) Svaka organizacija u cjelini se provjerava u periodu koji nije duži od 24 mjeseca.
- (c) Nalazi se dostavljaju odobrenoj organizaciji u pismenom obliku.
- (d) BHDCA vodi evidenciju o svim nalazima, o mjerama koje su preduzete da bi se nalaz otklonio i o preporukama.
- (e) Sa odgovornim rukovoditeljem održava se najmanje jedan sastanak u 24 mjeseca, da bi se on obavijestio o svim značajnim pitanjima koja su se postavila tokom provjere.

M.B.605 Nalazi

- (a) Ako se tokom provjere ili na drugi način pronade dokaz koji ukazuje na neusklađenost sa zahtjevima predviđenim u ovom dijelu (*E7-M*), BHDCA preduzima sljedeće mjere:
 1. Za nalaz nivoa 1, BHDCA odmah preduzima neposredne mjere da organizaciji, zavisno od obima nalaza nivoa 1, trajno ukine, ograniči ili privremeno ukine, u cjelini ili djelimično, odobrenje dok ona uspješno ne preduzme odgovarajuće korektivne mjere;

2. Za nalaz nivoa 2, BHDCA odobrava rok za preduzimanje korektivnih mjera koji odgovara prirodi nalaza i nije duži od tri mjeseca. U određenim okolnostima, na kraju ovog roka i zavisno od prirode nalaza, BHDCA može da produži rok ako postoji zadovoljavajući plan korektivnih mjera.

- (b) BHDCA privremeno ukida odobrenje, u cjelini ili djelimično, ako organizacija ne poštuje odobreni rok.

M.B.606 Promjene

- (a) BHDCA primjenjuje važeće elemente početnog (inicijalnog) odobrenja za svaku promjenu u organizaciji o kojoj je obaviještena prema M.A.617.
- (b) BHDCA može da odredi uvjete pod kojima odobrena organizacija može da posluje u toku promjena, izuzev ako ne utvrdi da odobrenje treba privremeno ukinuti zbog prirode i obima promjena.
- (c) Za bilo koju promjenu priručnika organizacije za održavanje:
 1. kod neposrednog odobravanja promjena prema M.A.604(b), BHDCA provjerava da li su postupci koji su navedeni u priručniku saglasni ovom dijelu (*E7-M*), prije nego što formalnim putem obavijesti organizaciju o odobrenju;
 2. kod posrednog odobravanja promjena prema M.A.604(c), BHDCA mora da se uvjeri:
 - (i) da izmjene ostaju manje; i
 - (ii) da postoji odgovarajući način nadzora nad odobrenjem promjena priručnika, kako bi osiguralo da promjene ostanu usklađene sa zahtjevima sadržanim u ovom dijelu (*E7-M*).

M.B.607 Trajno i privremeno ukidanje i ograničavanje odobrenja

BHDCA:

- (a) privremeno ukida odobrenje, kad postoje opravdani razlozi u slučaju potencijalnog ugrožavanja sigurnosti;
- (b) privremeno ili trajno ukida ili ograničava odobrenje, prema M.B.605.

ODJELJAK G

ORGANIZACIJA ZA OSIGURAVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

M.B.701 Zahtjev

- (a) Kod komercijalnog zračnog prijevoza, uz zahtjev za početno izdavanje uvjerenja o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-transporta (*AOC*) i, ako je to moguće primijeniti, za njegovu promjenu, a za svaki tip zrakoplova koji treba da se koristi, u BHDCA se dostavlja i:
 1. priručnik za rad organizacije za osiguravanje kontinuirane plovibdenosti;
 2. operatorov program održavanja zrakoplova;
 3. operatorova tehnička knjiga zrakoplova;
 4. gdje je to odgovarajuće, tehničke specifikacije iz ugovora o održavanju koji su zaključili operator i organizacija za održavanje odobrena prema Dijelu 145 (*E7-145*).

M.B.702 Početno (inicijalno) odobrenje

- (a) Ako su ispunjeni zahtjevi iz M.A.706(a), (c), (d) i M.A.707, BHDCA pismeno obaviještava podnositelja zahtjeva o prihvatanju osoblja navedenog u M.A.706(a), (c), (d) i M.A.707.
- (b) BHDCA utvrđuje da li su postupci navedeni u priručniku za osiguravanje kontinuirane plovibdenosti saglasni sa M.A. Odjeljak G i osigurava da odgovorni rukovoditelj potpiše izjavu o obavezi (*commitment statement*).

- (c) BHDCA utvrđuje da li organizacija ispunjava zahtjeve koji su predviđeni u M.A. Odjeljak G.
- (d) U toku postupka odobravanja, održava se najmanje jedan sastanak sa odgovornim rukovoditeljem, kako bi on u potpunosti postao svjestan značaja odobravanja i razloga za potpisivanje obaveze organizacije da će poštovati postupke navedene u njenom priručniku.
- (e) Svi nalazi dostavljaju se u pismenom obliku organizaciji koja je podnijela zahtjev.
- (f) BHDCA vodi evidenciju o svim nalazima, o mjerama koje su preduzete da bi se nalaz otklonio i o preporukama.
- (g) Za početno odobrenje potrebno je da BHDCA utvrdi da je organizacija koja je podnijela zahtjev otklonila sve nalaze.

M.B.703 Izdavanje odobrenja

- (a) Ako organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti ispunjava uvjete navedene u M.A. Odjeljku G, BHDCA izdaje organizaciji odobrenje i prateće uvjerenje o osposobljenosti organizacije za održavanje kontinuirane plovidbenosti na Obrascu E7-14 (Dodatak VI) koje obuhvata i obim odobrenja.
- (b) BHDCA navodi u Obrascu E7-14 važenje uvjerenja.
- (c) Referentni broj uvjerenja unosi se u Obrazac E7-14,
- (d) Kod komercijalnog zračnog prijevoza, podaci sadržani u Obrascu E7-14 navode se i u uvjerenju o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-transporta (AOC).

M.B.704 Stalni nadzor

- (a) BHDCA vodi i ažurira programsku listu za svaku odobrenu organizaciju za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti prema M.A. Odjeljak G, koja je pod njenim nadzorom, sa datumima kada su planirane posjete u okviru provjere (odita) i kada su planirane posjete obavljene.
- (b) Svaka organizacija se u cjelini provjerava u periodu koji nije duži od 24 mjeseca.
- (c) Reprezentativni uzorak broja i tipova zrakoplova, čiju plovidbenost osigurava organizacija ovlaštena prema M.B. Odjeljku G, mora se pregledati svaka 24 mjeseca. O veličini i vrsti uzorka odlučuje BHDCA na osnovu rezultata prethodnih provjera, kao i prethodnih rezultata programa nadzora (ACAM).
- (d) Nalazi se dostavljaju odobrenoj organizaciji u pismenom obliku.
- (e) BHDCA vodi evidenciju o svim nalazima, o mjerama koje su preduzete da bi se nalaz otklonio i o preporukama.
- (f) Sa odgovornim rukovoditeljem održava se najmanje jedan sastanak u 24 mjeseca, da bi se on obavijestio o svim značajnim pitanjima koja su se postavila tokom provjere.

M.B.705 Nalazi

- (a) Ako se tokom provjere ili na drugi način pronade dokaz o neusklađenosti sa zahtjevima predviđenim u ovom dijelu (*E7-M*), BHDCA preduzima sljedeće mjere:
 1. Za nalaz nivoa 1, BHDCA odmah preduzima neposredne mjere da organizaciji, zavisno od obima nalaza nivoa 1, trajno ukine, ograniči ili privremeno ukine, u cjelini ili djelimično, uvjerenje o osposobljenosti za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti dok ona ne preduzme odgovarajuće korektivne mjere;
 2. Za nalaz nivoa 2, BHDCA odobrava rok za preduzimanje korektivnih mjera koji odgovara prirodi nalaza i nije duži od tri mjeseca. U određenim okolnostima, na kraju ovog roka i zavisno od prirode nalaza, BHDCA može da produži rok ako postoji zadovoljavajući plan korektivnih mjera.

- (b) BHDCA privremeno ukida uvjerenje, u cjelini ili djelimično, ako organizacija ne poštuje odobreni rok.

M.B.706 Promjene

- (a) BHDCA primjenjuje važeće elemente početnog (inicijalnog) odobrenja za svaku promjenu u organizaciji o kojoj je obaviještena prema M.A.713.
- (b) BHDCA može da odredi uvjete pod kojima odobrena organizacija može da posluje u toku promjena, izuzev ako ne utvrdi da odobrenje treba privremeno ukinuti zbog prirode i obima promjena.
- (c) Za bilo koju promjenu priručnika organizacije:
 1. kod neposrednog odobravanja promjena prema M.A.704(b), BHDCA provjerava da li su postupci, koji su navedeni u priručniku, saglasni ovom dijelu (*E7-M*), prije nego što formalnim putem obavijesti organizaciju o odobrenju;
 2. kod posrednog odobravanja promjena prema M.A. 704(c), BHDCA mora da se uvjeri (i) da izmjene ostaju manje i (ii) da ona ima odgovarajući način nadzora nad odobravanjem promjena priručnika, kako bi osigurala da promjene ostanu usklađene sa zahtjevima sadržanim u ovom dijelu (*E7-M*).

M.B.707 Trajno i privremeno ukidanje i ograničavanje odobrenja

BHDCA će:

- (a) privremeno ukinuti odobrenje, kad postoje opravdani razlozi u slučaju potencijalnog ugrožavanja sigurnosti;
- (b) privremeno ili trajno ukinuti ili ograničiti odobrenje, prema M.B.705.

ODJELJAK H

UVJERENJE O VRAĆANJU U UPOTREBU

(bit će naknadno razvijen)

ODJELJAK I

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

M.B.901 Procjena preporuke

Po prijemu zahtjeva i s njim povezane preporuke za potvrdu o provjeri plovidbenosti prema M.A.901:

1. odgovarajuće kvalificirano osoblje BHDCA provjerava da li izjava o usklađenosti, koja je sadržana u preporuci, pokazuje da je obavljen kompletan pregled plovidbenosti predviđen u M.A.710;
2. BHDCA ispituje preporuku i može da zahtijeva dodatne podatke neophodne za procjenu preporuke.

M.B.902 Pregled plovidbenosti koji obavlja BHDCA

- (a) Kad BHDCA izvršava pregled i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti na Obrascu 15a ili uvjerenje o važnosti dozvole za letenje na Obrascu 15d, (Dodatak III ovog dijela, *E7-M*), pregled plovidbenosti se vrši u skladu sa M.A.710.
- (b) BHDCA mora da raspolaže odgovarajućim osobljem za pregled plovidbenosti.
 1. Za zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz i za zrakoplove čija *MTOM* prelazi 2.730 kg, izuzev balona, osoblje treba da ima:
 - (a) najmanje pet godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
 - (b) odgovarajuću dozvolu predviđenu u Dijelu 66 (*E7-66*) ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja je primjerena kategoriji zrakoplova ili diplomu iz oblasti zrakoplovstva ili drugo ekvivalentno uvjerenje;
 - (c) odgovarajuću obuku iz oblasti održavanja zrakoplova;
 - (d) radno mjesto sa odgovarajućim odgovornostima.

Ne dirajući u tačke (a) do (d), zahtjevi utvrđeni u M.B.902(b) (1) (b) mogu da se zamijene s dodatnih pet godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti, uz one koji se već zahtijevaju u M.B.902(b) (1) (a).

2. Za zrakoplove koji se ne koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, čija *MTOM* ne prelazi 2.730 kg i za balone, osoblje mora da ima:

- (a) najmanje tri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
- (b) odgovarajuću dozvolu predviđenu u Dijelu 66 (E7-66) ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja je primjerena kategoriji zrakoplova (kad Dio 66 upućuje na nacionalna pravila) ili diplomu iz oblasti zrakoplovstva ili drugo ekvivalentno uvjerenje;
- (c) odgovarajuću obuku iz oblasti zrakoplovnog održavanja;
- (d) radno mjesto sa odgovarajućim odgovornostima.

Ne dirajući u tačke (a) do (d), zahtjevi utvrđeni u M.B.902(b)(2) (b) mogu da se zamijene s dodatnih četiri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti, uz one koji se već zahtijevaju u M.B.902(b)(2)(a).

- (a) BHDCA vodi i održava evidenciju osoblja za pregled plovidbenosti, koja obuhvata pojedinosti o odgovarajućim kvalifikacijama, zajedno sa kratkim pregledom odgovarajućeg iskustva u osiguravanju kontinuirane plovidbenosti i podacima o obuci.
- (b) Pri pregledu plovidbenosti, ovlašteno osoblje ima pristup svim potrebnim podacima, kao što je to predviđeno u M.A.305, M.A.306 i M.A.401.
- (c) Osoblje za pregled plovidbenosti izdaje obrazac 15a ili 15d po zadovoljavajuće okončanom pregledu plovidbenosti.

M.B.903 Nalazi

Ako se tokom pregleda zrakoplova ili na drugi način pronade dokaz koji ukazuje na neusklađenost sa zahtjevima predviđenim u ovom dijelu (*E7-M*), BHDCA preduzima sljedeće mjere:

1. Za nalaz nivoa 1, BHDCA zahtijeva da se odmah preduzmu odgovarajuće korektivne mjere prije narednog letenja i odmah privremeno ili trajno ukida potvrdu o provjeri plovidbenosti;
2. Za nalaz nivoa 2, korektivna mjera, koju zahtijeva BHDCA, mora da odgovara prirodi utvrđenog nalaza.

Dodatak I

Ugovor o osiguravanju kontinuirane plovidbenosti

1. Kad vlasnik, saglasno M.A.201, zaključi ugovor sa organizacijom za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, odobrenom prema M.A. Odjeljak G, za poslove koji se odnose na osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, on mora da, na zahtjev, dostavi primjerak ugovora u BHDCA, čim ga obje strane potpišu.
2. Ugovor mora da poštuje zahtjeve iz ovog dijela (E7-M) i da predvidi obaveze ugovornih strana vezane za kontinuiranu plovidbenost.
3. Ugovor mora da sadrži najmanje:
 - registraciju zrakoplova;
 - tip zrakoplova;
 - serijski broj zrakoplova;
 - podatke o vlasniku, zakupcu ili kompaniji, uključujući i adresu;
 - detaljnosti o organizaciji odobrenoj prema M.A. Odjeljak G, uključujući i adresu.
4. U ugovoru mora da se navede:

"Vlasnik povjerava odobrenoj organizaciji osiguravanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, razvijanje programa održavanja koji mora da bude odobren od strane BHDCA, kao i organizovanje održavanja zrakoplova prema navedenom programu održavanja u odobrenim organizacijama.

Ovim ugovorom oba potpisnika obavezuju se da će ispunjavati svoje obaveze iz ovog ugovora.

Vlasnik po svom najboljem uvjerenju potvrđuje da su svi podaci dati odobrenoj organizaciji, koji se tiču kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, tačni i da će biti tačni i da zrakoplov neće biti mijenjan bez prethodnog odobrenja odobrene organizacije.

Za slučaj bilo kakvog nepoštovanja ovog ugovora od bilo kog potpisnika, ugovor prestaje da važi. U tom slučaju, vlasnik zadržava punu odgovornost za svaki posao koji se odnosi na kontinuiranu plovidbenost zrakoplova i obavezuje da u roku od dvije pune nedjelje o ovom obavijesti BHDCA."

5. Ako vlasnik, saglasno M.A.201, zaključi ugovor sa potvrđenom organizacijom za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti po M.A. Odjeljak G, obaveze ugovornih strana jesu:

5.1. Obaveze odobrene organizacije su da:

1. unutar njenog odobrenja ima tip zrakoplova za koji je odobrena;
2. poštuje sljedeće uvjete za održavanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova:
 - (a) izradi program održavanja zrakoplova i bilo koji razvijeni program pouzdanosti, ako je to potrebno;
 - (b) u programu održavanja navede poslove održavanja koje može da obavi pilot-vlasnik prema M.A.803(c);
 - (c) organizira odobravanje programa održavanja zrakoplova;
 - (d) kad program održavanja bude odobren, dostavi vlasniku primjerak odobrenog programa;
 - (e) organizira potrebne inspekcije zrakoplova, radi povezivanja sa prethodnim programom održavanja;
 - (f) organizira da cjelokupno održavanje obavlja odobrena organizacija za održavanje zrakoplova;
 - (g) organizira da se primjene direktive o plovidbenosti;
 - (h) organizira da odobrena organizacija za održavanje otkloni kvarove koji su otkriveni pri planiranim (redovnim) radovima održavanja ili pregledima plovidbenosti ili koje je prijavio vlasnik;
 - (i) usklađuje planirane (redovne) radove održavanja, primjenu direktiva o plovidbenosti, zamijenu dijelova čiji je vijek upotrebe ograničen i zahtjeve za pregled komponenti;
 - (j) obavijesti vlasnika svaki put o tome da će zrakoplov uputiti u organizaciju za održavanje;
 - (k) vodi sistem tehničke dokumentacije; (l) arhivira tehničku dokumentaciju;
3. da organizira odobravanje svake modifikacije zrakoplova prije njenog izvođenja, prema nacionalnom Pravilniku o certificiranju zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (E7- 21);
4. da organizira odobravanje svake popravke zrakoplova prije njenog izvođenja, prema nacionalnom Pravilniku

- o certificiranju zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (E7- 21);
 5. da obavijesti BHDCA da vlasnik nije uputio zrakoplov u organizaciju za održavanje iako je ona to zahtijevala;
 6. da obavijesti BHDCA o svakom slučaju povrede ugovora o osiguravanju kontinuirane plovidbenosti;
 7. da, po potrebi, pregleda plovidbenost zrakoplova i izda uvjerenje o provjeri plovidbenosti ili preporuku BHDCA;
 8. da u roku od deset dana u BHDCA dostavi primjerak izdate ili produžene potvrde o provjeri plovidbenosti;
 9. prijavi sve događaje čije je prijavljivanje obavezno prema važećim propisima;
 10. obavijesti BHDCA o tome da je neka ugovorna strana raskinula ugovor.
- 5.2. Obaveze vlasnika su da:
1. uopćeno poznaje odobreni program održavanja;
 2. uopćeno razumije ovaj dio (E7-M);
 3. uputi zrakoplov u odobrenu organizaciju za održavanje, prema njenom dogovoru sa odobrenom organizacijom, u vrijeme koje zahtijeva odobrena organizacija;
 4. ne modificira zrakoplov bez prethodne konsultacije sa odobrenom organizacijom;
 5. obavijesti odobrenu organizaciju o održavanju koje je, izuzetno, obavljeno bez njenog znanja i nadzora;
 6. podnese izvještaj odobroj organizaciji kroz operatorovu tehničku knjigu zrakoplova (*Operator's Technical Log*) o kvarovima otkrivenim prilikom operacija;
 7. da obavijesti BHDCA o svakom slučaju povrede ugovora o osiguravanju kontinuirane plovidbenosti;
 8. obavijesti odobrenu organizaciju i BHDCA da je prodao zrakoplov;
 9. prijavi sve događaje čije je prijavljivanje obavezno prema važećim propisima;
 10. redovno obavijestava odobrenu organizaciju o satima naleta zrakoplova i drugim podacima koji se tiču njegove iskorištenosti, prema dogovoru sa odobrenom organizacijom;
 11. ako radove održavanja obavlja pilot-vlasnik, on unosi u tehničke knjige zrakoplova uvjerenje o vraćanju u upotrebu, saglasno M.A.803(d), vodeći računa o ograničenjima o održavanju koje izvodi pilot-vlasnik koja su navedena u programu održavanja zrakoplova, prema M.A.803(c);
 12. obavijesti, saglasno M.A.305(a), odobrenu organizaciju za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti koja je odgovorna za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti, najkasnije 30 dana pošto pilot-vlasnik obavi radove održavanja.

Dodatak II

Sadržaj uvjerenja o spremnosti za upotrebu EASA Obrazac 1

Ove instrukcije odnose se samo na upotrebu EASA Obrasc 1 za namjene održavanja. Treba obratiti pažnju na Dodatak I Pravilnika o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (Dio 21) koji obuhvata upotrebu EASA Obrasc 1 za namjene proizvodnje.

1. NAMJENA I UPOTREBA

- 1.1. Osnovna svrha uvjerenja je izjava o plovidbenosti u vezi sa održavanjem obavljenog na proizvodima, dijelovima i uređajima (u daljem tekstu "predmeti").

- 1.2. Između uvjerenja i predmeta se uspostavlja korelacija. Izdavač uvjerenja mora da zadrži uvjerenje na način koji dozvoljava provjeru izvornih podataka.
- 1.3. Uvjerenje je prihvatljivo mnogim nadležnim organima za plovidbenost, ali može zavisiti od postojanja bilateralnih sporazuma i/ili politike nadležnog organa za plovidbenost. "Odobreni projektni podaci", koji su pomenuti u ovom uvjerenju, u tom slučaju znači odobreni od strane nadležnog organa za plovidbenost zemlje uvoznice.
- 1.4. Ovo uvjerenje nije otpremnica.
- 1.5. Zrakoplov se ne smije vratiti u upotrebu na osnovu ovog uvjerenja.
- 1.6. Ovo uvjerenje ne predstavlja dozvolu za ugrađivanje predmeta na određeni zrakoplov, motor ili elisu, ali pomaže kranjem korisniku da utvrdi njegov status plovidbenosti.
- 1.7. Kombinacija proizvedenih i održavanih predmeta vraćenih u upotrebu nije dopuštena na jednom uvjerenju.

2. OPĆI FORMAT

- 2.1. Uvjerenje mora biti u skladu sa priloženim formatom, uključujući brojeve rubrika i njihov raspored. Veličina rubrike može da se mijenja da bi odgovarala potrebama individualne primjene, ali ne u obimu koji bi uvjerenje učinio neprepoznatljivim.
- 2.2. Uvjerenje mora biti u položenom formatu (*landscape*), pri čemu se dimenzije (veličina) uvjerenja mogu povećavati ili smanjivati, uz uvjet da uvjerenje ostane prepoznatljivo i čitljivo. Ako o tome postoji dilema, neophodno je da se konsultuje BHDCA.
- 2.3. Izjava o odgovornosti korisnika, odnosno onog ko ugrađuje predmet, može biti stavljena sa bilo koje strane obrasca.
- 2.4. Svi upisi moraju biti jasni i čitljivi.
- 2.5. Obrazac uvjerenja može da se unaprijed odštampa ili izradi na računaru, ali u svakom slučaju, da otisak linija i slova bude jasan i čitljiv i u skladu sa utvrđenim formatom.
- 2.6. Uvjerenje će biti na engleskom jeziku, i, ako je odgovarajuće, na jednom ili više službenih jezika u Bosni i Hercegovini.
- 2.7. Podaci koji se unose u uvjerenje mogu se ispisati pisačom mašinom, na računaru, ili ručno velikim štampanim slovima i moraju biti lako čitljivi.
- 2.8. Radi jasnoće, potrebno je svesti korištenje skraćenica na minimum.
- 2.9. Preostali prostor na poledini uvjerenja može da koristi izdavač uvjerenja za dodatne podatke, ali ne smije da sadrži bilo kakve izjave u smislu uvjerenja. Svaka upotreba poledine uvjerenja mora biti navedena u odgovarajućoj rubrici na prednjoj strani uvjerenja.

3. KOPIJE

- 3.1. Broj kopija uvjerenja koji se šalje stranci ili koje zadržava izdavač uvjerenja, nije ograničen.

4. GREŠKA/E NA UVJERENJU

- 4.1. Ako krajnji korisnik uoči grešku/e na uvjerenju, mora o tome napisмено da obavijesti izdavača uvjerenja. Izdavač može da izda novo uvjerenje samo ako se greška/e mogu potvrditi i ispraviti.
- 4.2. Novo uvjerenje mora da ima novi referentni broj, potpis i datum.
- 4.3. Zahtjev za novim uvjerenjem može biti ispoštovan bez ponovnog uvjerenja stanja predmeta. Novo uvjerenje nije izjava o trenutnom stanju i treba da se poziva na prethodno uvjerenje u rubrici 12. sljedećom izjavom: "Ovo uvjerenje ispravlja grešku/e u rubrici/kama [upišite rubriku/e koja/e se ispravljaju] uvjerenja [upišite originalni referentni broj] od [upišite datum originalnog uvjerenja] i ne obuhvata

usklađenost/stanje/vraćanje u upotrebu". Oba uvjerenja treba da se čuvaju u skladu sa periodom čuvanja prvog uvjerenja.

5. POPUNJAVANJE UVJERENJA OD STRANE IZDAVAČA

Rubrika 1. Nadležni organ/država

Navesti naziv i državu nadležnog organa pod čijom jurisdikcijom je ovo uvjerenje izdato.

Rubrika 2. Zaglavlje EASA Obrascas 1

"UVJERENJE O SPREMNOSTI ZA UPOTREBU
AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE
E7- OBRAZAC 1
E7- FORM I"

Rubrika 3. Referentni broj obrasca

Unijeti jedinstveni broj određen sistemom/procedurom dodjeljivanja broja organizacije navedene u rubrici 4; ono može uključivati alfanumeričke znakove.

Rubrika 4. Naziv i adresa organizacije

Unijeti puni naziv i adresu odobrene organizacije (vidi EASA Obrazac 3) koja je spremila za upotrebu predmete za koje se odnosi uvjerenje. Logotip, i slično, je dozvoljeno pod uvjetom da može da stane unutar rubrike.

Rubrika 5. Radni nalog/Ugovor/Račun

Da bi se olakšalo praćenje predmeta, unijeti broj radnog naloga, broj ugovora, broj računa ili slični referentni broj.

Rubrika 6. Predmet

Unijeti brojeve reda predmeta, kada postoji više od jednog reda predmeta. Ova rubrika omogućava lako unakrsno upućivanje na rubriku 12 ("Napomene").

Rubrika 7. Opis

Unijeti ime ili opis predmeta. Prednost bi trebala da se da terminu koji se koristi u instrukcijama za kontinuiranu plovidbenost ili podacima o održavanju (npr. ilustrovani katalog dijelova, priručnik za održavanje zrakoplova, servisni bilten, priručnik za održavanje komponenti) (*Illustrated Parts Catalogue, Aircraft Maintenance Manual, Service Bulletin, Component Maintenance Manual*).

Rubrika 8. Kataloški broj

Unijeti kataloški broj (*part number*) kao što piše na predmetu, ili na oznaci (*tag*)/ambalaži. Ako se radi o motoru ili elisi, oznaka tipa može da se koristi.

Rubrika 9. Količina

Navesti količinu predmeta.

Rubrika 10. Serijski broj

Ako se propisima zahtijeva da predmet ima serijski broj, unijeti ga ovdje. Dodatno, bilo koji drugi serijski broj, koji nije zahtijevan propisima, također može da bude unešen. Ako predmet nema serijski broj, unijeti "N/A".

Rubrika 11. Status/Rad

Slijedi opis dopuštenih unosa u rubriku 11. Unijeti samo jedno od sljedećeg – ukoliko postoji više od jedne stvari koje se mogu unijeti, koristiti onu koja najpreciznije opisuje najveći dio radova koji su obavljeni i/ili status artikla.

- (i) Obnovljen/*Overhauled*. Označava proces koji osigurava da je predmet u potpunosti usaglašen sa primjenjivim servisnim tolerancijama navedenim u instrukcijama za kontinuiranu plovidbenost nositelja uvjerenja tipa ili proizvođača opreme ili u podacima koji su odobreni ili prihvaćeni od strane nadležnog organa. Predmet će se, u

najmanju ruku, rastaviti, očistiti, pregledati, popraviti po potrebi, ponovo sastaviti i testirati, u skladu sa gore navedenim podacima.

- (ii) Popravljen/*Repaired*. Opravljanje kvara/ova upotrebom primjenjivog standarda¹.
- (iii) Pregledan/Testiran/*Inspected/Tested*. Ispitivanje, mjerenje, itd. u skladu sa primjenjivim standardom (npr. vizuelni pregled, funkcionalno testiranje, testiranje u radionici itd.).
- (iv) Modificiran/*Modified*. Izmjena predmeta sa ciljem usaglašavanja sa primjenjivim standardom.

Rubrika 12. Napomene

Opisati rad navedenu rubrici 11, direktno ili upućivanjem na prateću dokumentaciju koja je korisniku ili ugraditelju potrebna da utvrdi plovidbenost predmeta u vezi sa radom koji je ovjeren. Ako je neophodno, poseban list se može koristiti stavljanjem veze na glavni EASA Obrazac 1. Za svaki navod mora jasno da se navede na koji se predmet/e iz rubrike 6. odnosi.

Ako nema navoda, upisuje se "Nema navoda/*None*".

Primjeri podataka koji se upisuju u blok 12. su:

- (i) Podaci o održavanju koji su korišteni, uključujući status revizije i referencu;
- (ii) Usklađenost sa direktivama o plovidbenosti ili servisnim biltenima;
- (iii) Izvršene popravke;
- (iv) Izvršene modifikacije;
- (v) Ugrađeni zamjenski dijelovi;
- (vi) Status dijelova sa ograničenim vijekom upotrebe;
- (vii) Odstupanja od radnog naloga naručioca radova;
- (viii) Izjave o vraćanju u upotrebu sa ciljem zadovoljenja zahtjeva održavanja stranih civilnih zrakoplovnih vlasti;
- (ix) Informacije potrebne za podršku pošiljke s manjkavostima ili ponovnog sastavljanja nakon isporuke;
- (x) Za organizacije odobrene u skladu sa Odjeljkom F, Aneksa I (Dio M), izjava o tehničkoj ispravnosti komponente koja je navedena u M.A.613:

"Potvrđuje se da, osim ako je drukčije navedeno u ovoj rubrici, je rad naveden u rubrici 11, i opisan u ovoj rubrici, obavljen u skladu sa zahtjevima Sekcija A, Odjeljak F, Aneksa I (Dio M) Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti i u vezi sa tim radovima se smatra spremnim za vraćanje u upotrebu. OVO NIJE VRAĆANJE U UPOTREBU U SKLADU SA ANEKSOM II (DIO 145 PRAVILNIKA O KONTINUIRANOJ PLOVIDBENOSTI)

Kada se podaci štampaju na elektronskom EASA Obrascu 1, svi odgovarajući podaci koji nisu primjereni za druge rubrike, upisuju se u ovu rubriku.

Rubrike 13a-13e

Opći zahtjevi za rubrike 13a-13e: Ne koristi se za vraćanje u upotrebu nakon održavanja. Osjenčiti, potamnititi, ili obilježiti na neki drugi način da bi se spriječila nenamjerna ili neovlaštena upotreba.

Rubrika 14a

Obilježite odgovarajući/e kvadratić/e koji označavaju koji se propisi primjenjuju na obavljeni rad. Ako je obilježen kvadratić "ostali propisi navedeni u rubrici 12/*Other regulation specified in block 12*", onda se propisi drugih nadležnih organa za plovidbenost moraju navesti u rubrici 12. Najmanje jedan kvadratić mora biti obilježen, ili oba, kako je odgovarajuće.

¹ Primjenjivi standard jeste standard, metoda, tehnika ili praksa proizvodnje/projektovanja/ održavanja/ kvaliteta, koju je odobrila ili prihvatila BHDCA. Primjenjivi standard treba da se opiše u bloku 12.

Za svo održavanje obavljeno od strane organizacije za održavanje odobrene prema Sekciji A, Odjeljak F, Aneksa I (Dio M), kvadratić "ostali propisi navedeni u rubrici 12/*Other regulation specified in block 12*" će biti obilježen i izjava uvjerenja o tehničkoj ispravnosti će biti napravljena u rubrici 12. U tom slučaju, izjava "ako nije drukčije navedeno u rubrici 12/*Unless otherwise specified in block 12*" se odnosi na sljedeće slučajeve:

- (a) Kada održavanje nije moglo biti završeno.
- (b) Kada je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva Aneksom I (Dio M).
- (c) Kada je održavanje obavljeno u skladu sa nekim drugim zahtjevom koji nije naveden u Aneksu I (Dio M). U tom slučaju se u rubrici 12. navodi određeni nacionalni propis.

Za svo održavanje obavljeno od strane organizacije za održavanje odobrene prema Sekciji A, Aneksa II (Dio 145) 3, izjava "osim ako je drukčije navedeno u ovoj rubrici" se odnosi na sljedeće slučajeve:

- (a) Kada održavanje nije moglo biti završeno;
- (b) Kada je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva Aneksom II (Dio 145);
- (c) Kada je održavanje obavljeno u skladu sa nekim drugim zahtjevom koji nije naveden u Aneksu II (Dio 145). U tom slučaju se u rubrici 12. navodi određeni nacionalni propis.

Rubrika 14b Potpis ovlaštene osobe

Ovdje će se potpisati ovlaštena osoba. Samo osobama, koje su naročito ovlaštene prema pravilima i politikom BHDCA, je dozvoljeno da se potpišu u ovoj rubrici. Da bi se pomoglo prepoznavanje, može se dodati jedinstveni broj kojim se identificira ovlaštena osoba.

Rubrika 14c Broj uvjerenja/odobrenja

Unijeti broj/referencu uvjerenja/odobrenja. BHDCA dodjeljuje ovaj broj ili referencu.

Rubrika 14d Ime

Čitko unijeti ime osobe koja se potpisuje u rubrici 14b.

Rubrika 14e Datum

Unijeti datum kada je potpisana rubrika 14b, pri čemu format datum mora biti sljedeći: dd = dan označen pomoću dvije

cifre, mmm = prva tri slova mjeseca, yyyy = godina označena pomoću četiri cifre.

Odgovornost korisnika/ugrađivača

Staviti sljedeću izjavu na uvjerenje da bi se obavijestili krajnji korisnici da nisu oslobođeni odgovornosti u vezi sa ugrađivanjem i korištenjem predmeta koji prate obrazac:

"OVO UVJERENJE NE PREDSTAVLJA AUTOMATSKI OVLAŠTENJE ZA UGRADNJU PREDMETA.

KADA KORISNIK/UGRADITELJ OBAVLJA RAD U SKLADU SA PROPISIMA NADLEŽNOG ORGANA ZA PLOVIDBENOST KOJI NIJE NAVEDEN U RUBRICI 1, OD IZUZETNOG ZNAČAJA JE DA SE KORISNIK/UGRADITELJ UVJERI DA NJEGOV NADLEŽNI ORGAN ZA PLOVIDBENOST PRIHVATA PREDMETE OD NADLEŽNOG ORGANA ZA PLOVIDBENOST NAVEDENOG U RUBRICI 1.

IZJAVE U RUBRIKAMA 13A I 14A NE PREDSTAVLJAJU UVJERENJE ZA UGRADNJU. U SVIM SLUČAJEVIMA EVIDENCIJA O ODRŽAVANJU ZRAKOPLOVA MORA SADRŽATI UVJERENJE ZA UGRADNJU IZDATO OD STRANE KORISNIKA/UGRADITELJA U SKLADU SA NACIONALNIM PROPISIMA PRIJE NEGO ŠTO SE ZRAKOPLOV SMIJE UPOTRIJEBITI ZA LETENJE.

THIS CERTIFICATE DOES NOT AUTOMATICALLY CONSTITUTE AUTHORITY TO INSTALL THE ITEM/S.

WHERE THE USER/INSTALLER PERFORMS WORK IN ACCORDANCE WITH REGULATIONS OF AN AIRWORTHINESS AUTHORITY DIFFERENT THAN THE AIRWORTHINESS AUTHORITY SPECIFIED IN BLOCK 1, IT IS ESSENTIAL THAT THE USER/INSTALLER ENSURES THAT HIS/HER AIRWORTHINESS AUTHORITY ACCEPTS ITEMS FROM THE AIRWORTHINESS AUTHORITY SPECIFIED IN BLOCK

1. STATEMENTS IN BLOCKS 13A AND 14A DO NOT CONSTITUTE INSTALLATION CERTIFICATION. IN ALL CASES AIRCRAFT MAINTENANCE RECORDS MUST CONTAIN AN INSTALLATION CERTIFICATION ISSUED IN ACCORDANCE WITH THE NATIONAL REGULATIONS BY THE USER/INSTALLER BEFORE THE AIRCRAFT MAY BE FLOWN."

1. Nadležni organ / Država / Approving Competent Authority / Country			2. UVJERENJE O SPREMNOSTI ZA UPOTREBU AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE E7 - OBRAZAC 1 E7-FORM 1				3. Jedinstveni broj uvjerenja / Form Tracking No.				
4. Ime i adresa organizacije / Organisation Name and Address:							5. Radni nalog/Ugovor/Faktura / Work Order/Contract/Invoice				
6. Predmet / Item		7. Opis / Description		8. Kataloški broj / Part No		10. Količina / Qty		10. Serijski broj / Serial No		11. Status/Rad / Status/Work	
12. Napomene / Remarks											
13a. Potvrđuje da su gore navedeni predmeti izrađeni u skladu sa / Certifies that the items identified above were manufactured in conformity to				14a. Dio 145.A.50 Vraćanje u upotrebu Ostali propisi navedena u rubrici 12. Part 145.A.50 Release to Service Other regulation specified in block 12							
☐ odobrenim projektnim podacima i da je u stanju da sigurno radi/ approved design data and are in condition for safe operation				Potvrđuje da je, ako nije drukčije navedeno u rubrici 12, rad naveden u rubrici 11. i opisan u rubrici 12. izvršen u skladu sa Dijelom 145 i u pogledu navedenog rada predmeti se smatraju spremnim za upotrebu.							
☐ neodobrenim projektnim podacima navedenim u rubrici 12 / non-approved design data specified in block 12				Certifies that unless otherwise specified in block 12, the work identified in block 11 and described in block 12, was accomplished in accordance with Part-145 and in respect to that work the items are considered ready for release to service.							
13b. Potpis ovlaštenog lica / Authorised signature		13c. Broj odobrenja/ autorizacije / Approval/Authorisation number		14b. Potpis ovlaštenog lica / Authorised signature		14c. Broj uvjerenja/odobrenja / Certificate/Approval/Ref. No.					
13d. Ime / Name		13e. Datum/ Date (dd mm yyyy)		14d. Ime / Name		14e. Datum / Date (dd mm yyyy)					
ODGOVORNOST KORISNIKA/UGRADITELJA / USER/INSTALLER RESPONSIBILITIES											
„Ovo uvjerenje ne predstavlja automatski ovlaštenje za ugradnju predmeta. Kada korisnik/ugraditelj obavlja rad u skladu sa propisima nadležnog organa za plovidbenost koje nije navedeno u rubrici 1, od izuzetnog značaja je da se korisnik/ugraditelj uvjeri da njegov nadležni organ za plovidbenost prihvata predmete od nadležnog organa za plovidbenost navedenog u rubrici 1. Izjave u rubrikama 13a i 14a ne predstavljaju uvjerenje za ugradnju. U svim slučajevima, evidencija o održavanju zrakoplova mora sadržati uvjerenje za ugradnju izdato od strane korisnika/ugraditelja u skladu sa nacionalnim propisima prije nego što se zrakoplov snije upotrijebiti za letenje.“											
"This certificate does not automatically constitute authority to install the item(s) Where the user/installer performs work in accordance with regulations of an airworthiness authority different than the airworthiness authority specified in block 1, it is essential that the user/installer ensures that his/her airworthiness authority accepts items from the airworthiness authority specified in block 1. Statements in blocks 13a and 14a do not constitute installation certification. In all cases aircraft maintenance records must contain an installation certification issued in accordance with the national regulations by the user/installer before the aircraft may be flown."											

Dodatak III
Sadržaj potvrde o provjeri plovidbenosti – EASA Obrazac -15a, 15b i 15c

[NADLEŽNI ORGAN , DRŽAVA] [COMPETENT AUTHORITY, STATE]	
POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE	
ARC oznaka: ARC reference: (Broj protokola / Ref. No.)	
Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde] koji su na snazi, BHDCA ovim potvrđuje da se sljedeći zrakoplov: <i>Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, BH DCA hereby certifies that the following aircraft:</i>	
Proizvođač zrakoplova: _____ <i>Aircraft manufacturer:</i>	
Oznaka proizvođača: _____ <i>Manufacturer's designation:</i>	
Registracija zrakoplova: _____ <i>Aircraft registration:</i>	
Serijski broj zrakoplova: _____ <i>Aircraft serial Number:</i>	
smatra plovidbenim u vrijeme provjere. <i>is considered airworthy at the time of the review.</i>	
Datum izdavanja: _____ <i>Date of issue:</i>	Datum isticanja: _____ <i>Date of expiry:</i>
Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i>	
Potpis ovlaštene osobe: _____ <i>Signed:</i>	Ovlaštenje br: _____ <i>Authorisation No:</i>
Prvo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dijela I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je plovidben u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at time of the issue.</i>	
Datum izdavanja: _____ <i>Date of issue:</i>	Datum isticanja: _____ <i>Date of expiry:</i>
Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i>	
Potpis ovlaštene osobe: _____ <i>Signed:</i>	Ovlaštenje br: _____ <i>Authorisation No:</i>
Ime kompanije: _____ <i>Company Name:</i>	Odobrenje br: _____ <i>Approval Reference:</i>
Drugo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dijela I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je plovidben u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at time of the issue.</i>	
Datum izdavanja: _____ <i>Date of issue:</i>	Datum isticanja: _____ <i>Date of expiry:</i>
Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i>	
Potpis ovlaštene osobe: _____ <i>Signed:</i>	Ovlaštenje br: _____ <i>Authorisation No:</i>
Ime kompanije: _____ <i>Company Name:</i>	Odobrenje br: _____ <i>Approval Reference:</i>

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE

ARC oznaka:
ARC reference:

Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde], sljedeća organizacija za vođenje kontinualne plovibdenosti, odobrena prema Sekciji A, Pododjeljku G Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov]:
Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, the following continuing airworthiness management organization, approved in accordance with Section A, Subpart G of Annex I (E7-M) to [Legal Basis]:

[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE]
Broj odobrenja: E7.MG.[XXXX]

ovim potvrđuje da je izvršila pregled plovibdenosti prema tački M.A.710 (E7-M) [Pravni osnov], na sljedećem zrakoplovu:
hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with point M.A.710 (E7-M) [Legal Basis] on the following aircraft:

Proizvođač zrakoplova: _____
Aircraft manufacturer: _____
Oznaka proizvođača: _____
Manufacturer's designation: _____
Registracija zrakoplova: _____
Aircraft registration: _____
Serijski broj zrakoplova: _____
Aircraft serial Number: _____

smatra plovibdenim u vrijeme provjere.
is considered airworthy at the time of the review.

Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____
Date of issue: _____ Date of expiry: _____

Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____
Airframe flight Hours (FH) at date of issue: _____

Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____
Signed: _____ Authorisation No: _____

Prvo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dodatku I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je plovibden u vrijeme izdavanja ovog produženja.

1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at time of the issue.

Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____
Date of issue: _____ Date of expiry: _____

Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____
Airframe flight Hours (FH) at date of issue: _____

Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____
Signed: _____ Authorisation No: _____

Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____
Company Name: _____ Approval Reference: _____

Drugo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dodatku I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je plovibden u vrijeme izdavanja ovog produženja.

2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at time of the issue.

Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____
Date of issue: _____ Date of expiry: _____

Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____
Airframe flight Hours (FH) at date of issue: _____

Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____
Signed: _____ Authorisation No: _____

Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____
Company Name: _____ Approval Reference: _____

[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA]
[COMPETENT AUTHORITY, STATE]

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE

ARC oznaka:
ARC reference:

Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde], sljedeća organizacija za održavanje, odobrena prema (označi šta je primjenljivo):
Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, the following maintenance organization, approved in accordance with (mark as applicable):

- ☐ **Sekcija A, Pododjeljak F Dodatka I (E7-M)** [Pravni osnov], ili
Section A, Subpart F of Annex I (E7-M) to [Legal Basis], or
☐ **Dodatka II (E7-145)** [Pravni osnov]
Annex II (E7-145) to [Legal Basis]

[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE]
Broj odobrenja: E7.[MF or 145].[XXXX]

ovim potvrđuje da je izvršila pregled plovibnosti prema tački M.A.901(I) Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov], na sljedećem zrakoplovu:
Hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with point M.A.901(I) of Annex I (E7-M) [Legal Basis] on the following aircraft:

Proizvođač zrakoplova: _____
Aircraft manufacturer:
Oznaka proizvođača: _____
Manufacturer's designation:
Registracija zrakoplova: _____
Aircraft registration:
Serijski broj zrakoplova: _____
Aircraft serial Number:

i ovaj zrakoplov se smatra plovibnim u vrijeme provjere.
and this aircraft is considered airworthy at the time of the review.

Datum izdavanja: _____
Date of issue:

Datum isticanja: _____
Date of expiry:

Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____
Airframe flight Hours (FH) at date of issue:

Potpis ovlaštene osobe: _____
Signed:

Ovlaštenje br: _____
Authorisation No:

Dodatak III a
Sadržaj potvrde o provjeri dozvole za letenje – EASA Obrazac-15d, 15e i 15f

[NADLEŽNI ORGAN , DRŽAVA] [COMPETENT AUTHORITY, STATE]	
POTVRDA O PROVJERI DOZVOLE ZA LETENJE CERTIFICATE OF VALIDITY - PERMIT TO FLY	
oznaka: reference: (Broj protokola / Ref. No. :)	
Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde] koji su na snazi, BHDCA ovim potvrđuje da se sljedeći zrakoplov: <i>Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, BH DCA hereby certifies that the following aircraft:</i>	
Proizvođač zrakoplova: _____ <i>Aircraft manufacturer:</i>	
Oznaka proizvođača: _____ <i>Manufacturer's designation:</i>	
Registracija zrakoplova: _____ <i>Aircraft registration:</i>	
Serijski broj zrakoplova: _____ <i>Aircraft serial Number:</i>	
smatra da je u zadovoljavajućem i letnom stanju u vrijeme provjere. <i>is considered to be in a satisfactory condition and fit to fly at the time of the review.</i>	
Datum izdavanja: _____ <i>Date of issue:</i>	Datum isticanja: _____ <i>Date of expiry:</i>
Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i>	
Potpis ovlaštene osobe: _____ <i>Signed:</i>	Ovlaštenje br: _____ <i>Authorisation No:</i>
Prvo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dijela I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je u letnom stanju u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be in fit to fly condition at time of the issue.</i>	
Datum izdavanja: _____ <i>Date of issue:</i>	Datum isticanja: _____ <i>Date of expiry:</i>
Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i>	
Potpis ovlaštene osobe: _____ <i>Signed:</i>	Ovlaštenje br: _____ <i>Authorisation No:</i>
Ime kompanije: _____ <i>Company Name:</i>	Odobrenje br: _____ <i>Approval Reference:</i>
Drugo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dijela I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je u letnom stanju u vrijeme izdavanja ovog produženja. <i>2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be in fit to fly condition at time of the issue.</i>	
Datum izdavanja: _____ <i>Date of issue:</i>	Datum isticanja: _____ <i>Date of expiry:</i>
Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____ <i>Airframe flight Hours (FH) at date of issue:</i>	
Potpis ovlaštene osobe: _____ <i>Signed:</i>	Ovlaštenje br: _____ <i>Authorisation No:</i>
Ime kompanije: _____ <i>Company Name:</i>	Odobrenje br: _____ <i>Approval Reference:</i>

POTVRDA O PROVJERI DOZVOLE ZA LETENJE
CERTIFICATE OF VALIDITY - PERMIT TO FLY

oznaka:
reference:

Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde], sljedeća organizacija za vođenje kontinualne plovidbenosti, odobrena prema Sekciji A, Pododjeljku G Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov]:
Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, the following continuing airworthiness management organization, approved in accordance with Section A, Subpart G of Annex I (E7-M) to [Legal Basis]:

[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE]
Broj odobrenja: E7.MG.[XXXX]

ovim potvrđuje da je izvršila pregled prema tački M.A.710 (E7-M) [Pravni osnov], na sljedećem zrakoplovu:
hereby certifies that it has performed an review in accordance with point M.A.710 (E7-M) [Legal Basis] on the following aircraft:

Proizvođač zrakoplova: _____
Aircraft manufacturer:
Oznaka proizvođača: _____
Manufacturer's designation:
Registracija zrakoplova: _____
Aircraft registration:
Serijski broj zrakoplova: _____
Aircraft serial Number:

smatra da je u zadovoljavajućem i letnom stanju u vrijeme provjere.
is considered to be in a satisfactory condition and fit to fly at the time of the review.

Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____
Date of issue: Date of expiry:

Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____
Airframe flight Hours (FH) at date of issue:

Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____
Signed: Authorisation No:

Prvo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dodatku I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je u letnom stanju u vrijeme izdavanja ovog produženja.

1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be in fit to fly condition at time of the issue.

Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____
Date of issue: Date of expiry

Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____
Airframe flight Hours (FH) at date of issue:

Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____
Signed: Authorisation No:

Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____
Company Name: Approval Reference:

Drugo produženje: Zrakoplov je ostao u kontroliranom okruženju prema M.A.901. Dodatku I (E7-M) [Pravni osnov] u protekloj godini. Zrakoplov je u letnom stanju u vrijeme izdavanja ovog produženja.

2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with M.A.901 of Annex I (E7-M) to [Legal Basis] for the last year. The aircraft is considered to be in fit to fly condition at time of the issue.

Datum izdavanja: _____ Datum isticanja: _____
Date of issue: Date of expiry

Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____
Airframe flight Hours (FH) at date of issue:

Potpis ovlaštene osobe: _____ Ovlaštenje br: _____
Signed: Authorisation No:

Ime kompanije: _____ Odobrenje br: _____
Company Name: Approval Reference:

POTVRDA O PROVJERI DOZVOLE ZA LETENJE
CERTIFICATE OF VALIDITY – PERMIT TO FLY

oznaka:

reference:

Prema [Pravni osnov za izdavanje potvrde], sljedeća organizacija za održavanje, odobrena prema (označi šta je primjenljivo):
Pursuant to [Legal Basis for issue of Certificate] for the time being in force, the following maintenance organization, approved in accordance with (mark as applicable):

- ☐ **Sekcija A, Pododjeljak F Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov], ili**
Section A, Subpart F of Annex I (E7-M) to [Legal Basis], or
- ☐ **Dodatka II (E7-145) [Pravni osnov]**
Annex II (E7-145) to [Legal Basis]

[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE]
Broj odobrenja: E7.[MF or 145].[XXXX]

ovim potvrđuje da je izvršila pregled prema tački M.A.901(I) Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov], na sljedećem zrakoplovu:
Hereby certifies that it has performed a review in accordance with point M.A.901(I) of Annex I (E7-M) [Legal Basis] on the following aircraft:

Proizvođač zrakoplova: _____
Aircraft manufacturer:

Oznaka proizvođača: _____
Manufacturer's designation:

Registracija zrakoplova: _____
Aircraft registration:

Serijski broj zrakoplova: _____
Aircraft serial Number:

I ovaj zrakoplov se smatra da je u zadovoljavajućem i letnom stanju u vrijeme provjere.
and this aircraft is considered to be in a satisfactory condition and fit to fly at the time of the review.

Datum izdavanja: _____
Date of issue:

Datum isticanja: _____
Date of expiry:

Ukupno sati leta zrakoplova (FH) na dan izdavanja: _____
Airframe flight Hours (FH) at date of issue:

Potpis ovlaštene osobe: _____
Signed:

Ovlaštenje br: _____
Authorisation No:

Dodatak IV

Ovlaštenja u okviru odobrenja

SISTEM KLASA I OVLAŠTENJA ODOBRENE ORGANIZACIJE

1. Izuzev odstupanja navedenog za najmanju organizaciju u stavu 12, u tabeli iz tačke 13. je dat standardni sistem za odobrenja organizacije u skladu sa Odjeljkom F Aneksa I (Dio M) i Aneksa II (Dio 145). Organizaciji može da se izda odobrenje koje se kreće od jedne klase, i ovlaštenja sa ograničenjima, do svih klasa, i ovlaštenja sa ograničenjima.
2. Pored tabele iz tačke 13, odobrena organizacija za održavanje obavezna je da u priručniku organizacije za održavanje navede obim radova. Također vidjeti stav 11.
3. Unutar odobrene/ih klase/a i ovlaštenja koje dodjeljuje nadležni organ, obim radova koji je određen u priručniku organizacije za održavanje određuje ograničenja odobrenja. Zato je od suštinskog značaja da su odobrene klase i ovlaštenja i obim radova organizacije međusobno usklađeni.
4. *Ovlaštenje kategorije klase A* označava da odobrena organizacija za održavanje može da održava zrakoplove i komponente (uključujući motore i/ili pomoćne uređaje za napajanje, APU) saglasno podacima o održavanju zrakoplova ili, ako to dopusti BHDCA, saglasno podacima o održavanju komponente, ali samo dok su takve komponente ugrađene u zrakoplov. Pa ipak, organizacija za održavanje, koja ima ovlaštenje kategorije klase A, može privremeno da izgradi komponentu radi održavanja, da bi se olakšao pristup do komponente, izuzev ako to ne stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje nije obuhvaćeno ovim stavom. Ovo je predmet postupka nadzora u priručniku organizacije za održavanje kojeg će odobriti BHDCA. Dio o ograničenju određuje tačan obim ovakvog održavanja i pri tome i obim odobrenja.
5. *Ovlaštenje kategorije klase B* označava da odobrena organizacija za održavanje može da održava neugrađeni motor i/ili pomoćni uređaj za napajanje (APU) i komponente motora i/ili APU, saglasno podacima o održavanju motora i APU ili, ako to dopusti BHDCA, saglasno podacima o održavanju komponente ali samo dok je takva komponenta ugrađena u motor i/ili APU. Pa ipak, organizacija za održavanje, koja ima ovlaštenje kategorije klase B, može ovu komponentu privremeno da izgradi radi održavanja, da bi se olakšao pristup komponenti, izuzev ako to ne stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje nije obuhvaćeno ovim stavom. Dio o ograničenju određuje tačan obim ovakvog održavanja i pri tome i obim odobrenja. Organizacija za održavanje koja je odobrena sa ovlaštenjem kategorije klase B, može da održava i ugrađeni motor prilikom "baznog" i "linijskog" održavanja, prema kontroliranom postupku navedenom u priručniku organizacije za održavanje kojeg će odobriti nadležni organ. Obim radova u priručniku organizacije za održavanje odražava takvu djelatnost, gdje to BHDCA dopušta.
6. *Ovlaštenje kategorije klase C* označava da odobrena organizacija za održavanje može da održava neugrađene komponente (isključujući motore i APU) koje su namijenjene za ugradnju u zrakoplov ili motor/APU. Dio o ograničenju određuje tačan obim ovakvog održavanja i pri tome i obim odobrenja. Organizacija za održavanje koja je odobrena sa ovlaštenjem kategorije klase C može da održava ugrađenu komponentu prilikom "baznog" i "linijskog" održavanja ili u objektima za održavanje motora/APU, prema kontroliranom postupku navedenom u priručniku organizacije za održavanje, kojeg će odobriti nadležni organ. Obim radova u priručniku organizacije za održavanje mora da odražava takvu djelatnost, gdje to BHDCA dopušta.
7. *Ovlaštenje kategorije klase D* jeste autonomno i nije nužno vezano za određeni zrakoplov ili motor ili drugu komponentu. Ovlaštenje D1 – ispitivanje bez razaranja (*Non-Destructive Testing –NDT*) potrebno je samo odobreno organizaciji za održavanje koja izvodi *NDT* kao poseban posao za neku drugu organizaciju. Organizacija za održavanje, koja je odobrena sa ovlaštenjem klase A ili B ili C može da izvodi *NDT* na proizvodima koje održava bez ovlaštenja D1, pod uvjetom da je to saglasno s postupkom *NDT* sadržanom u priručniku organizacije za održavanje.
8. U slučaju organizacije za održavanje, odobrene u skladu sa Aneksom II (Dio 145), ovlaštenje kategorije A se dalje dijeli na "bazno" i "linijsko" održavanje. Takva organizacija može biti odobrena ili za "bazno" održavanje ili za "linijsko" održavanje ili za oboje. Treba naglasiti da objekat za "linijsko" održavanje, koji se nalazi u objektu glavne baze, zahtijeva "linijsko" odobrenje.
9. Namjena dijela *ograničenje* jeste da nadležnom organu omogući maksimalnu fleksibilnost pri prilagođavanju odobrenja na određene organizacije. Ovlaštenja će se navesti u odobrenju samo ako su odgovarajuće ograničena. Tabela iz tačke 13. sadrži moguće vrste ograničenja. Mada je održavanje navedeno posljednje u svakom ovlaštenju klase, prihvatljivo je da se navede posao održavanja umjesto tipa ili proizvođača zrakoplova ili motora ako to organizaciji više odgovara (jedan primjer su instalacije i održavanje sistema avionike). Ovakvo navođenje u dijelu *ograničenje* znači da je organizacija odobrena da izvodi radove održavanja do i uključujući određenu vrstu/posao.
10. Kada se navodi *serija, tip i grupa* u dijelu "ograničenje" klase A i B, serija označava određenu seriju tipa; tip označava određeni tip ili model; nema ograničenja na broj serija ili tipova koji može da se navede; grupa označava, na primjer, jednomotorni klipni zrakoplov Cessna ili Lycoming klipne motore bez punjača itd.
11. Kada se koristi *duža lista ovlaštenja (capability list)* koja može da podliježe čestim promjenama, onda promjene mogu biti usklađene s procedurom za posredno odobravanje koja je navedena u tačkama M.A.604(c) i M.B.606(c) ili 145.A.70(c) i 145.B.40, kako se može primijeniti.
12. Organizacija za održavanje, koja zapošljava samo jedno lice, kako za planiranje održavanja, tako i za radove održavanja, može da ima ovlaštenja koja su odobrena samo u ograničenom obimu. Maksimalno dopuštena ograničenja su:

KLASA CLASS	OVLAŠTENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION
KLASA ZRAKOPLOVA CLASS AIRCRAFT	OVLAŠTENJE A2 AVIONI 5.700 kg I MANJI RATING A2 AEROPLANES 5.700 kg AND BELOW	SA KLIPNIM MOTOROM 5.700 kg I MANJI PISTON ENGINED 5.700kg AND BELOW
KLASA ZRAKOPLOVA CLASS AIRCRAFT	OVLAŠTENJE A3 HELIKOPTERI RATING A3 HELICOPTERS	JEDNOMOTORNI KLIPNI 3.175kg I MANJI SINGLE PISTON ENGINED 3.175kg AND BELOW
KLASA ZRAKOPLOVA CLASS AIRCRAFT	OVLAŠTENJE A4 ZRAKOPLOVI IZUZEV A1, A2 I A3 RATING A4 AIRCRAFT OTHER THAN A1, A2 AND A3	BEZ OGRANIČENJA NO LIMITATION
KLASA MOTORA CLASS ENGINE	OVLAŠTENJE B2 KLIPNI RATING B2 PISTON	MANJI OD 450 KS LESS THAN 450 HP
OVLAŠTENJE ZA KLASU KOMPONENATA IZUZEV ZA KOMPLETNE MOTORE ILI APU CLASS COMPONENTS RATING OTHER THAN COMPLETE ENGINES AND APUs	C1 DO C22 C1 TO C22	PREMA LISTI OVLAŠTENJA AS PER CAPABILITY LIST
KLASA SPECIJALIZIRANIH USLUGA CLASS SPECIALISED	D1 NDT D1 NDT	NDT METODA/E MORA/JU SE NAVESTI NDT METHOD(S) TO BE SPECIFIED

Mora da se upozori da BHDCA može ovakvoj organizaciji dalje da ograniči obim odobrenja, zavisno od kvalifikacije organizacije.

13. Tabela

KLASA CLASS	OVLAŠTENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION	BAZNO BASE	LINIJSKO LINE
ZRAKOPLOV AIRCRAFT	A1 Avioni preko 5.700 kg A1 Aeroplanes above 5.700 kg	[Ovlaštenja rezervirana samo za organizacije odobrene u skladu sa Aneksom II (Dio 145)] [Navedi proizvođača ili grupu ili seriju ili tip aviona i/ili zadatak/zadatke održavanja] [Rating reserved to Maintenance Organisations approved in accordance with Annex II (Part-145)] [Shall state aeroplane manufacturer or group or series or type and/or the maintenance tasks]	[DA/NE]* [YES/NO]	[DA/NE]* [YES/NO]
	A2 Avioni od 5.700 kg i manji A2 Aeroplanes 5.700 kg and below	[Navedi proizvođača ili grupu ili seriju ili tip aviona i/ili zadatak/zadatke održavanja] [Shall state aeroplane manufacturer or group or series or type and/or the maintenance tasks]	[DA/NE]* [YES/NO]	[DA/NE]* [YES/NO]
	A3 Helikopteri A3 Helicopters	[Navedi proizvođača ili grupu ili seriju ili tip helikoptera i/ili zadatak /zadatke održavanja] [Shall state helicopter manufacturer or group or series or type and/or maintenance task(s)]	[DA/NE]* [YES/NO]	[DA/NE]* [YES/NO]
MOTORI ENGINES	A4 Zrakoplovi izuzev A1, A2 i A3 A4 Aircraft other than A1, A2 and A3	[Navedi seriju ili tip zrakoplova i/ili zadatak/zadatke održavanja] [Shall state aircraft series or type and/or maintenance task(s)]	[DA/NE]* [YES/NO]	[DA/NE]* [YES/NO]
	B1 Turbinski B1 Turbine	[Navedi seriju ili tip motora i/ili zadatak (zadatke) održavanja] [Shall state engine series or type and/or maintenance task(s)]		
	B2 Klipni B 2 Piston	[Navedi proizvođača ili grupu ili seriju ili tip motora i/ili zadatak/zadatke održavanja] [Shall state engine manufacturer or group or series or type and/or maintenance task(s)]		
	B3 APU B3 APU	Navedi proizvođača ili seriju ili tip motora i/ili zadatak/zadatke održavanja [Shall state engine manufacturer or series or type and/or maintenance task(s)]		
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNIH MOTORA ILI APU COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs	C1 Klimatizacija i presurizacija C1 Air Cond & Press	Navedi tip zrakoplova ili proizvođača zrakoplova ili proizvođača komponente ili određene komponente i/ili uputiti na listu ovlaštenja u priručniku i/ili na zadatak/zadatke održavanja Will state aircraft type or aircraft manufacturer or component manufacturer or the particular component and/or cross refer to capability list in the exposition and/or the maintenance task(s)		
	C2 Auto-pilot C2 Auto flight			
	C3 Komunikacija i navigacija C3 Comms & Nav			
	C4 Vrata – Otvori C4 Doors – Hatches			
	C5 Električna i svjetla C5 Electrical power & Lights			
	C6 Oprema C6 Equipment			
	C7 Motor – APU C7 Engine – APU			
	C8 Komande leta C8 Flight Controls			
	C9 Gorivo C9 Fuel			
	C10 Helikopter – rotori			

	C10 Helikopter – rotors	
	C11 Helikopter – prenos	
	C11 Helicopter – trans	
	C12 Hidraulika	
	C12 Hydraulic Power	
	C13 Sisem prikazivanja i zapisivanja	
	C13 Indicating – recording system	
	C14 Stajni trap	
	C14 Landing Gear	
	C15 Kiseonik	
	C15 Oxygen	
	C16 Elise	
	C16 Propellers	
	C17 Pneumatika i Vakuum	
	C17 Pneumatic & Vacuum	
	C18 Zaštita od leda/kiše/požara	
	C18 Protection ice/rain/fire	
	C19 Prozori	
	C19 Windows	
	C20 Struktura	
	C20 Structural	
	C21 Balast vode	
	C21 Water ballast	
	C22 Povećavanje potiska	
SPECIJALIZIRANE USLUGE SPECIALISED SERVICES	C22 Propulsion Augmentation	Navedi pojedinačnu(e) NDT metodu(e) [Shall state particular NDT method(s)]
	D1 Ispitivanje bez razaranja D1 Non Destructive Testing	

Sadržaj uvjerenja o osposobljenosti organizacije za održavanje odobrene prema Dijelu
M Sekcija A, Odjeljak F

[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA]

[COMPETENT AUTHORITY, STATE]

UVJERENJE O OSPOSOBLJENOSTI ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

REFERENCA: E7.MF.(XXXX)

REFERENCE:

Na osnovu [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] i uz poštovanje dolje navedenih uvjeta, Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine ovim potvrđuje da je:

Pursuant to [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] to the condition specified below, the BHDCA hereby certifies:

(NAZIV ORGANIZACIJE I ADRESA)

(COMPANY NAME AND ADDRESS)

kao organizacija za održavanje, uskladeni sa Sekcijom A, Pododjeljka F, Dodatka I (E7-M) [Pravni osnov] i odobrena za održavanje zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja, navedenih u priloženoj listi odobrenja, za izdavanje odgovarajućih uvjerenja o vraćanju u upotrebu, i kada je to predviđeno da izdaje potvrde o provjeri plovidbenosti, kako je navedeno u tački M.A.901(I) dodatka I (E7-M) istog pravilnika, za one zrakoplove koji su navedeni u prilogu odobrenja.

as a maintenance organisation in compliance with Section A, Subpart F of Annex I (E7-M) [Pravni osnov] approved to maintain the products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.901 (I) of Annex I (E7-M) of the same regulation for those aircraft listed in the attached approval schedule.

UVJETI:

CONDITIONS:

1. Ovo uvjerenje je ograničeno odobrenim obimom rada, koji je naveden u odobrenom Priručniku organizacije za održavanje, prema Sekciji A, Pododjeljka F, Dodatka I (E7-M); i
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation manual, as referred to in Section A of Subpart F of Annex I (E7-M); and
2. Ovo uvjerenje zahtijeva usklađenost sa procedurama navedenim u odobrenom Priručniku organizacije za održavanje;
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation and manual; and
3. Ovo uvjerenje je važeće dok je organizacija za održavanje uskladeni sa Dodatkom I (E7-M) [Pravni osnov]; i
This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex I (E7-M) [Pravni osnov]; and
4. Pod uvjetom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uvjetima, ovo uvjerenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, izmijenjeno ili privremeno ili trajno ukinuto.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX.

Date of original issue:

Datum revizije: XX.XX.XXXX.

Date of this revision:

Broj revizije: XX

Revision No:

Potpis ovlaštene osobe:

Signed: _____

Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH

For the competent authority BiH

Broj protokola:

Ref. No:

OBIM RADA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Referenca odobrenja: **E7.MF.(XXXX)**
Approval Reference:

Organizacija: **(NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE)**
Organisation: **(COMPANY NAME AND ADDRESS)**

KLASA CLASS	OVLAŠTENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION
ZRAKOPLOV (*) AIRCRAFT	(**)	(**) State whether the issue of airworthiness review certificates is authorised or not (only possible for ELA 1 aircraft not involved in commercial operations)
	(**)	(**) State whether the issue of airworthiness review certificates is authorised or not (only possible for ELA 1 aircraft not involved in commercial operations)
MOTORI (*) ENGINES	(**)	(**)
	(**)	(**)
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNI MOTOR ILI APU (*) COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APU	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
POSEBNE USLUGE (*) SPECIALISED SERVICES	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)

Ovaj obim rada organizacije ograničen je na one proizvode, dijelove, uređaje i aktivnosti koje su navedene u odgovarajućem dijelu odobrenog Priručnika organizacije za održavanje.
This approval schedule is limited to products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual.

Referentna oznaka Priručnika organizacije za održavanje:
Maintenance Organisation Manual reference:

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX.
Date of original issue:

Datum posljednje odobrene revizije: XX.XX.XXXX.
Date of last revision approved:

Broj revizije: XX
Revision No:

Broj protokola:
Ref. No.

Potpis ovlaštene osobe:
Signed: _____

Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH
For the competent authority BiH

Sadržaj uverenja o osposobljenosti organizacije za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti odobrene prema E7-M, Sekcija A, Odeljak G

[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA]

[COMPETENT AUTHORITY, STATE]

UVJERENJE O OSPOSOBLJENOSTI ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI
CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATEREFERENCE: E7.MG.(XXX) (Ref. AOC.XX.XXXX)
REFERENCE:

Na osnovu [Pravni osnov za izdavanje uverenja] i uz poštovanje dolje navedenih uvjeta, Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine ovim potvrđuje da je:

Pursuant to the [Pravni osnov za izdavanje uverenja] to the condition specified below, the BHDCA hereby certifies:

(NAZIV ORGANIZACIJE I ADRESA)

(COMPANY NAME AND ADDRESS)

kao organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti usklađena sa [Pravni osnov] i o odobravanju organizacija i osoblja koje se bave ovim poslovima, navedenih u priloženoj listi odobrenja i, kada je to predviđeno, izdaje preporuke ili potvrde o provjeri plovidbenosti, poslije pregleda plovidbenosti, kako je navedeno u poglavlju M.A.710, Aneksa I (E7-M) i, kada je predviđeno, izdaje dozvole za let u skladu sa tačkom M.A.711(c) Aneksa I (E7-M) istog pravilnika.

as a continuing airworthiness management organisation in compliance with [Pravni osnov] listed in the attached schedule of approval and, when stipulated, to issue recommendations and airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.710 of Annex I (E7-M), and, when stipulated, to issue permits to fly as specified in point M.A.711(c) of Annex I (E7-M) of the same regulation.

UVJETI:

CONDITIONS:

1. Ovo uverenje je ograničeno odobrenim obimom rada, koji je naveden u odobrenom Priručniku organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti, prema [Pravni osnov].
This approval is limited to that specified in the scope of approval section of the approved continuing airworthiness management exposition, as referred to [Pravni osnov].
2. Ovo uverenje zahtijeva usklađenost sa procedurama navedenim u [Pravni osnov] prema odobrenom Priručniku organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti.
This approval requires compliance with the procedures specified in the [Pravni osnov] approved continuing airworthiness management exposition.
3. Ovo uverenje je važeće dok je organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti usklađena sa [Pravni osnov].
This approval is valid whilst the approved continuing airworthiness management organisation remains in compliance with [Pravni osnov].
4. U slučaju da organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti ugovori, u okviru svog sistema kvaliteta, usluge druge(ih) organizacije(a), ovo uverenje će ostati važeće pod uvjetom da ta(e) organizacija(e) ispunjavaju ugovorene obaveze.
Where the continuing airworthiness management organization contracts under its Quality System the service of an/several organization(s), this approval remains valid subject to such organization(s) fulfilling applicable contractual obligations.
5. Pod uvjetom da postoji usaglašenost sa uvjetima od 1 do 4, ovo uverenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, izmijenjeno i privremeno ili trajno ukinuto.
Subject to compliance with the conditions 1 to 4, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.
Ako se ovo uverenje izdaje imatelju AOC-a, broj potvrde AOC-a se dodaje u naslov (referenca), uz broj ovog uverenja, i uvjet 5 će biti zamijenjen sa sljedećim dodatnim uvjetima.
If this form is also used for AOC holders number shall be added to the reference, in addition to the standard number, and the condition 5 shall be replaced by the following extra conditions.
6. Ovo uverenje ne predstavlja ovlaštenje za vršenje zračnih operacija, za tipove zrakoplova navedene u stavu 1. Odobrenje za izvođenje operacija sa zrakoplovima predstavlja potvrda zračnog operatera za obavljanje javnog zračnog prijevoza.
This approval does not constitute an authorization to operate the types of aircraft referred in paragraph 1. The authorization to operate the aircraft is the Air Operator Certificate (AOC).
7. Prestanak važenja, suspenzija ili oduzimanje Potvrde za obavljanje javnog zračnog prijevoza zračnom operateru (AOC) čini ovo uverenje nevažećim u odnosu na registraciju zrakoplova, koja su specificirana u AOC-u, izuzev ako nadležni organ nije izričito naveo drugačije.
Terminations, suspension or revocation of the AOC automatically invalidates the present approval in relation to the aircraft registrations in the AOC, unless otherwise explicitly stated by the competent authority.
8. Pod uvjetom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uvjetima, ovo uverenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, izmijenjeno i privremeno ili trajno ukinuto.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX
Date of original issue:Datum revizije: XX.XX.XXXX
Date of this revision:Broj revizije: XX
Revision No:

Potpis ovlaštene osobe:

Signed: _____

Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH
For the competent authority BiHBroj protokola:
Ref. No:

E7-020000-14

Page 1 of 2

OBIM RADA ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI
CONTINUING AIRWORTHINESS ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Referenca odobrenja: **E7.MG.(XXXX) (ref. AOC.XX.XXXX)**
Approval Reference:

Organizacija: **(NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE)**
Organisation: **(COMPANY NAME AND ADDRESS)**

Tip / Serija / Grupa zrakoplova <i>Aircraft Type / Series / Group</i>	Ovlaštenje za provjeru plovdbenosti/dozvole za letenje <i>Airworthiness/Permit to fly review authorised</i>	Ovlaštenja za izdavanje dozvole za let <i>Permits to fly authorised</i>	Organizacije(a) koje(a) rade(i) pod sistemom kvaliteta <i>Organisation(s) working under quality system</i>
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	
	(DA / NE) (YES / NO) (*)	(DA / NE) (YES / NO) (*)	

Ovaj obim rada organizacije ograničen je onim što je navedeno u odgovarajućem dijelu odobrenog Priručnika organizacije za vođenje kontinuirane plovdbenosti, u poglavlju:
This approval schedule is limited to that specified in the scope of approval contained in the approved Continuing Airworthiness Management Exposition section:

XXXXXX

Referentna oznaka Priručnika organizacije za vođenje kontinuirane plovdbenosti: CAME/MOE
Continuing Airworthiness Management Exposition Reference:

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX.
Date of original issue:

Datum posljednje odobrene revizije: XX.XX.XXXX.
Date of last revision approved:

Broj revizije: XX
Revision No:

Broj protokola:
Ref. No:

Potpis ovlaštene osobe:

Signed: _____

Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH
For the competent authority BiH

Dodatak VII

Složeni radovi održavanja

Složeni radovi održavanja, prema M.A.502(d)3, M.A.801(b)2 i M.A.801(c), obuhvataju:

1. Modifikaciju, popravku ili zamjenu zakivanjem, metalizacijom, laminiranjem ili zavarivanjem bilo kog od sljedećih dijelova noseće strukture zrakoplova:
 - (a) nosač kutijastog presjeka;
 - (b) uzdužnica krila ili element tetive;
 - (c) ramenjača;
 - (d) pojas ramenjače;
 - (e) element rešetkastog nosača;
 - (f) tkivo nosača;
 - (g) kobilica ili ledni dio trupa zračnog broda ili plovka;
 - (h) dio opterećen na sabijanje od rebrastog lima na površini krila ili repa;
 - (i) glavno rebro krila;
 - (j) upornica površine krila ili repa;
 - (k) nosač motora;
 - (l) ramenjača ili konstrukcija trupa;
 - (m) element bočnog nosača, vodoravni nosač ili pregrada;
 - (n) nosač ili okov podupirača sjedišta;
 - (o) zamjena šina sjedišta;
 - (p) noga ili upornica stajnog trapa;
 - (r) osovinu;
 - (s) točak;
 - (t) skija ili nosač skije, isključujući zamjenu gornjeg sloja koji je malog intenziteta trenja.
2. Modifikacija ili popravka bilo kog od sljedećih dijelova:
 - (a) oplate zrakoplova ili oplate plovka zrakoplova, ako radovi zahtijevaju upotrebu nosača, dizalice ili pribora;
 - (b) oplate zrakoplova koja podliježe opterećenju od povećanja pritiska (presurizacije), ako je izmjereno oštećenje oplate veće od 15 *cm* (6 *inch*) u bilo kom smjeru;
 - (c) dio komandnog sistema koji nosi opterećenje, uključujući komandnu palicu, pedal, osovinu, kvadrant, prenosnu polugu komandi, cjevasto vratilo, rogove za upravljanje i kovani ili liveni nosač, ali isključujući:
 - (i) kalupno kovanje spoja za popravku ili okova za kabel,
 - (ii) zamjenu okova na kraju prenosne šipke komande koji se pričvršćuje zakivanjem,
 - (d) bilo koje druge strukture koje nisu navedene pod (1), a koju je proizvođač identificirao kao primarnu strukturu u svom priručniku za održavanje, priručniku za popravku strukture ili uputstvima za kontinuiranu plovidbenost.
3. Obavljanje sljedećih radova održavanja na klipnom motoru:
 - (a) rastavljanje i kasnije ponovno sastavljanje klipnog motora, izuzev radi (i) osiguravanja pristupa sklopovima klipa/cilindra ili (ii) uklanjanja zadnje pomoćne ploče radi pregleda i/ili zamjene sklopova uljne pumpe, kad ovi radovi ne uključuju uklanjanje i ponovno postavljanje unutrašnjih uređaja;
 - (b) rastavljanje i kasnije ponovno sastavljanje reduktora;
 - (c) zavarivanje i tvrdo lemljenje spojeva, izuzev manjih popravki zavarivanjem na izduvnim

jedinicama koje obavlja odgovarajuće odobren ili ovlašten varilac, ali isključujući zamjenu komponenti;

- (d) posezanje za pojedinim dijelovima jedinica koje su pribavljene kao prethodno testirane jedinice, izuzev zamjene i podešavanja elemenata koji se uobičajeno mijenjaju ili podešavaju u upotrebi.
4. Balansiranje elise, izuzev:
 - (a) za potvrđivanje statičkog balansiranja, kad se to zahtijeva u priručniku za održavanje;
 - (b) dinamičko balansiranje ugrađenih elisa upotrebom elektronske opreme za balansiranje, kad je to dopušteno priručnikom za održavanje ili drugim odobrenim podacima o plovidbenosti.
5. Bilo koji dodatan posao koji zahtijeva:
 - (a) poseban alat, opremu ili uređaje;
 - (b) značajne postupke usklađivanja usljed dugog trajanja poslova i učešća nekoliko lica.

Dodatak VIII

Ograničeno održavanje koje obavlja pilot-vlasnik

Pored zahtjeva utvrđenih u ovom dijelu (*E7-M*), prije bilo kojih radova održavanja moraju da se ispune sljedeća osnovna načela ako radove održavanja obavlja pilot- vlasnik:

- (a) Sposobnost i odgovornost
 1. Pilot-vlasnik je odgovoran za sve radove održavanja koje obavi.
 2. Prije bilo kojih radova održavanja, pilot-vlasnik mora da se uvjeri da je sposoban da obavi te radove. Pilot-vlasnik mora da se upozna sa standardnom praksom održavanja svojih zrakoplova i s programom održavanja zrakoplova. Ako pilot-vlasnik nije sposoban da obavi radove – onda on ne smije da ih obavlja.
 3. Pilot-vlasnik (ili organizacija za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti sa kojom je zaključio ugovor iz Sekcije A, Odjeljka G ovog dijela, *E7-M*), je odgovoran za utvrđivanje poslova pilota-vlasnika saglasno ovim osnovnim načelima sadržanim u programu za održavanje, kao i za blagovremeno ažuriranje programa za održavanje.
 4. Program održavanja odobrava se saglasno M.A.302.
- (b) Poslovi
Pilot-vlasnik može da obavlja jednostavne vizualne preglede ili operacije kojima provjerava opće stanje zrakoplova, očigledna oštećenja i uobičajeni rad konstrukcije zrakoplova, motora, sistema i komponente.
Pilot-vlasnik ne smije da obavlja radove održavanja, ako oni:
 1. jesu kritični po sigurnost, pa bi pogrešno obavljanje radova značajno uticalo na plovidbenost zrakoplova ili uticalo na sigurnost letenja, kao što je to predviđeno u M.A.402(a);
 2. zahtijevaju rastavljanje ili izgradnju većih komponenti ili većih sklopova;
 3. treba da se obave u okviru direktiva o plovidbenosti (*AD*) ili u okviru ograničenja plovidbenosti (*ALI*), izuzev ako je to posebno dopušteno u *AD* ili *ALI*;
 4. zahtijevaju upotrebu posebnih alata, kalibriranih alata (izuzev moment ključa i alata za kabelske stopice);

5. zahtijevaju upotrebu opreme za testiranje ili posebno testiranje (npr. *NDT*, sistemski testovi ili operativne provjere avioničke opreme);
6. sastoje se od neplaniranih (vanrednih) posebnih pregleda (npr. provjera zrakoplova poslije tvrdog slijetanja);
7. utiču na sisteme koji su značajni za *IFR* letove (pravila instrumentalnog letenja);
8. jesu navedeni u Dodatku VII ovog dijela (*E7-M*) ili su posrijedi radovi održavanja komponente prema M.A.502(a), (b), (c) ili (d).
9. su dio godišnjeg ili 100-satnog pregleda sadržanog unutar minimalnog programa održavanja navedenog u M.A.302(i).
- Gore navedena mjerila od 1. do 9. ne mogu da se zamijene manje ograničavajućim uputstvima koja se izdaju prema M.A.302(d) "Program održavanja". Svaki posao koji se u letačkom priručniku opisuje kao priprema zrakoplova za let (npr: sklapanje krila jedrilice ili pretpoletni pregled), jeste posao pilota, pa se ne smatra kao rad na održavanju koji obavlja pilot-vlasnik i zato se tada ne zahtijeva izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu.
- (c) Održavanja koja obavlja pilot-vlasnik i evidencije
- Podaci o održavanju, navedeni u M.A.401, moraju stalno da budu na raspolaganju pilotu-vlasniku tokom održavanja i mora da ih se pridržava. Detalji o podacima koji se odnose na održavanje, koje obavlja pilot-vlasnik, uključuju se u uvjerenje o vraćanju u upotrebu u skladu sa M.A.803(d).
- Prema M.A.305(a), pilot-vlasnik mora da o obavljenim radovima održavanja obavijesti odobrenu organizaciju za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti koja je odgovorna za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova (ako se može primijeniti) najkasnije 30 dana od radova održavanja koje je obavio.

ANEKS II
Dio 145 (E7-145)

145.1 Opće
SEKCIJA A – TEHNIČKI ZAHTJEVI

145.A.10	Oblast primjene
145.A.15	Zahtjev
145.A.20	Uvjeti za odobrenje
145.A.25	Zahtjevi u pogledu objekata
145.A.30	Zahtjevi u pogledu osoblja
145.A.35	Ovlašteno osoblje i osoblje za podršku
145.A.36	Zapisi o osoblju za vršenje pregleda radi utvrđivanja plovidbenosti
145.A.40	Oprema, alat i materijal
145.A.42	Prijem komponenti
145.A.45	Podaci o održavanju
145.A.47	Planiranje proizvodnje
145.A.50	Certificiranje održavanja
145.A.55	Evidencija o održavanju i izvršenim pregledima radi izdavanja potvrde o provjeri plovidbenosti
145.A.60	Prijavljivanje događaja
145.A.65	Politika sigurnosti i kvaliteta, postupci održavanja i sistem kvaliteta
145.A.70	Priručnik organizacije za održavanje (Maintenance organisation Exposition – MOE)
145.A.75	Prava organizacije
145.A.80	Ograničenja organizacije
145.A.85	Promjene u organizaciji
145.A.90	Važenje odobrenja
145.A.95	Nalazi (Findings)

SEKCIJA B – POSTUPAK ZA NADLEŽNE ORGANE

145.B.01	Oblast primjene
145.B.10	Nadležni organ
145.B.15	Organizacije koje se nalaze u više država
145.B.20	Početno odobrenje
145.B.25	Izdavanje odobrenja
145.B.30	Praćenje važenja odobrenja
145.B.35	Promjene
145.B.40	Promjene priručnika organizacije za održavanje
145.B.45	Trajno i privremeno ukidanje i ograničavanje odobrenja
145.B.50	Nalazi
145.B.55	Vodenje evidencije
145.B.60	Izuzeća

Dodatak I – Sadržaj uvjerenja o spremnosti za upotrebu EASA obrazac I

Dodatak II – Sistem klasa i ovlaštenja koji se koristi na odobrenju organizacija za održavanje naveden u Aneksu I (Dio M) Odjeljka F i Aneksu II (Dio 145)

Dodatak III – Sadržaj uvjerenja o osposobljenosti ovlaštene organizacije za održavanje naveden u Aneksu II (Dio 145)

Za potrebe ovog dijela (*E7-145*), nadležni organ je BHDCA.

SEKCIJA A
TEHNIČKI ZAHTJEVI
145.A.10 Oblast primjene

Ova Sekcija uređuje uvjete koje organizacija mora da ispuni radi pribavljanja i važenja odobrenja za održavanje zrakoplova i komponenti.

145.A.15 Zahtjev

Zahtjev za izdavanje ili promjenu odobrenja za održavanje podnosi se BHDCA na obrascu i na način koji odredi BHDCA.

145.A.20 Uvjeti za odobrenje

Organizacija navodi obim radova koji će se smatrati odobrenim u svom priručniku (Dodatak IV Aneksu I (Dio M) sadrži tabelu sa svim klasama i ovlaštenjima).

145.A.25 Zahtjevi u pogledu objekata

Organizacija osigurava:

- (a) objekte koji odgovaraju planiranim radovima i prije svega omogućavaju zaštitu od nepovoljnih vremenskih uvjeta. Specijalizirane radionice i odjeljenja izdvajaju se na odgovarajući način, da bi se spriječilo zagađivanje životne sredine i radnog prostora.
1. Za bazno održavanje zrakoplova, organizacija mora da osigura hangar odgovarajuće veličine, u koji se smještaju zrakoplovi koji su planirani za bazno održavanje.
 2. Za održavanje komponenti zrakoplova, organizacija osigurava radionice odgovarajuće veličine, za smještaj komponenti koje su planirane za održavanje.
- (b) Uredski prostor za planiranje poslova iz stava (a) i za smještaj osoblja, kako bi ono obavljalo svoje poslove na način koji doprinosi dobrim standardima održavanja zrakoplova.
- (c) Radna sredina, uključujući hangare, radionice i urede, mora da odgovara zadacima koji se vrše, a uz to i da zadovolji uočene dodatne zahtjeve. Izuzev ako se za neki konkretan zadatak drukčije ne zahtijeva, radna sredina ne smije da ometa efikasnost osoblja.
1. Temperatura se održava na način da osoblje može da radi bez nepotrebnih neugodnosti.
 2. Prašina i drugo aerozagađenje održava se na minimumu i ne smije da, u oblastima u kojima

se obavljaju radovi, dostigne takav nivo da taloženje na površinama zrakoplova/komponenti postane vidljivo. Ako prašina i drugo aerozagađenje dostigne nivo vidljivog taloženja na površinama zrakoplova/komponenti, svi osjetljivi sistemi se zaštićuju dok se ponovo ne uspostave zadovoljavajući uvjeti.

3. Osvjetljenje je takvo da svi pregledi i radovi održavanja mogu da se djelotvorno obave.
 4. Buka ne smije da ometa osoblje prilikom pregleda. Ako nije praktično da se kontrolira izvor buke, osoblje se oprema ličnim sredstvima kojima se štiti od prekomjerne buke koja ometa pregled.
 5. Kad određeni radovi održavanja zahtijevaju posebne uvjete u okruženju, različite od navedenih, oni moraju da se poštuju. Ovi uvjeti navode se u podacima o održavanju.
 6. Radna sredina za linijsko održavanje je takva da se određeni radovi održavanja ili pregledi obavljaju bez nepotrebnog ometanja. Zato se, kad se radni uvjeti pogoršaju do neprihvatljivog nivoa u pogledu temperature, vlage, leda, snijega, vjetra, svjetlosti, prašine ili drugog aerozagađenja, radovi odlažu dok se ponovo ne uspostave zadovoljavajući uvjeti.
- (d) Osiguravaju se sigurni kapaciteti za skladištenje komponenti, opreme, alata i materijala. Uvjeti skladištenja omogućavaju da ispravne komponente i materijali budu odvojeni od neispravnih komponenti, materijala, opreme i alata. Uvjeti skladištenja usklađeni su sa zahtjevima proizvođača za sprječavanje kvarenja i oštećenja uskladištenih predmeta. Pristup do skladišnih prostora ima samo ovlašteno osoblje.

145.A.30 Zahtjevi u pogledu osoblja

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja (*accountable manager*), koji ima ovlaštenje da osigura da održavanje, koje stranka zahtijeva, bude izvedeno i finansirano saglasno standardima koji se zahtijevaju u ovom dijelu (E7-145).
Odgovorni rukovoditelj:
1. osigurava neophodne resurse za izvršenje održavanja prema 145.A.65(b), da bi odobrenje organizacije bilo važeće;
 2. uspostavlja i pospješuje politiku sigurnosti i kvaliteta navedenu u 145.A.65(a);
 3. pokazuje osnovno razumijevanje ovog dijela (E7-145).
- (b) Organizacija imenuje lice ili grupu lica koji su odgovorni da osiguraju da organizacija stalno postupa saglasno ovom dijelu (E7-145). Ova lica prvenstveno su odgovorna odgovornom rukovoditelju.
1. Imenovano lice ili lica su struktura koja upravlja održavanjem u organizaciji i koja odgovara za sve funkcije predviđene ovim dijelom (E7-145).
 2. Imenovano lice ili lica se identificiraju i podnose sve potrebne dokaze o osposobljenosti u obliku i na način koji odredi BHDCA.
 3. Imenovano lice ili lica moraju biti u stanju da pokažu da posjeduju odgovarajuće znanje, obuku i iskustvo iz oblasti održavanja zrakoplova ili komponenti i da pokažu aktivno poznavanje ovog dijela (E7-145).
 4. Organizacija mora razviti procedure kojima će jasno definirati ko zamjenjuje određeno lice u slučaju njegovog dužeg odsustva
- (c) Odgovorni rukovoditelj iz stava (a) imenuje lice odgovorno za praćenje sistema kvaliteta, što uključuje i sistem

opovratnog informiranja (*feedback system*) iz 145.A.65(c). Imenovano lice ima neposredan pristup odgovornom rukovoditelju, kako bi on bio potpuno i blagovremeno obaviješten o pitanjima kvaliteta i usklađenosti.

- (d) Organizacija mora da ima plan održavanja po sistemu čovjek/sat, kojim dokazuje da ima dovoljan broj osoblja za planiranje, izvršavanje, nadzor, pregled i praćenje kvaliteta rada organizacije, saglasno odobrenju.
Pored toga, organizacija mora da ima postupak u kome dalje procjenjuje radove koje treba obaviti, ako je stvarna dostupnost osoblja manja od planiranog nivoa zaposlenih za svaku određenu radnu smjenu ili za svako razdoblje.
- (e) Organizacija uspostavlja i kontrolira osposobljenost osoblja koje se bavi održavanjem, razvojem programa održavanja, i pregledima radi izdavanja Potvrde o provjeri plovidbenosti, upravljanjem i/ili provjerom kvaliteta, prema postupcima i standardima koje prihvati BHDCA. Pored potrebne stručnosti povezane s funkcijom radnog mjesta, "osposobljenost" obuhvata razumijevanje primjene ljudskog faktora i pitanja ljudskih performansi (*human performance*) koje odgovaraju funkciji lica u organizaciji. "Ljudski faktor" označava principe koji se primjenjuju na aeronautičko projektovanje, certifikaciju, obuku, osposobljavanje, postupke i održavanje, koji traže sigurnu povezanost između ljudi i drugih sistemskih komponenti, kroz odgovarajuće razmatranje ljudskih performansi. "Ljudske performanse" označavaju ljudske sposobnosti i ograničenja koja utiču na sigurnost i djelotvornost rada u zrakoplovstvu.
- (f) Organizacija mora da osigura da je osoblje zaduženo za poslove i/ili provjeru kontinuirane plovidbenosti ispitivanjem bez razaranja struktura zrakoplova ili komponenti, bude kvalificirano za određeni tip ispitivanja bez razaranja, prema europskom ili ekvivalentnom standardu koji je prihvatila BHDCA. Osoblje koje obavlja druge specijalističke poslove, mora da ima odgovarajuću kvalifikaciju, prema priznatim standardima. Izuzetno od ovog stava, osoblje navedeno u stavovima (g), (h)(1) i (h)(2), koje je razvrstano u osoblje kategorije B1, B3 ili L u skladu sa Aneksom III (E7-66), može da izvodi i/ili kontrolira testiranje/ispitivanje pomoću prodora kontrastne boje.
- (g) Organizacija za održavanje zrakoplova, izuzev kad je drukčije navedeno u stavu (j), će za linijsko održavanje zrakoplova imati ovlašteno osoblje za odgovarajući tip zrakoplova koje je razvrstano u kategorije B1, B2, B2L, B3, L, prema potrebi, u skladu sa Aneksom III (E7-66) i 145.A.35.
Pored toga, organizacije mogu da angažiraju i ovlašteno osoblje, odgovarajuće obučeno za pojedinačni zadatak (*task*), koje ima privilegije opisane u tačkama 66.A.20(a)(1) i 66.A.20(a)(3)(ii) i koje je kvalificirano u skladu sa Aneksom III (Dio 66) i tačkom 145.A.35, za izvršavanje manjih planiranih (redovnih) radova linijskog održavanja i otklanjanje jednostavnih kvarova. Dostupnost ovako ovlaštenog osoblja ne umanjuje potrebu za ovlaštenim osobljem kategorije B1, B2, B2L, B3, L, prema potrebi.
- (h) Organizacija za održavanje zrakoplova, izuzev kad je u stavu (j) drukčije navedeno:
1. Kod baznog održavanja velikih zrakoplova ima ovlašteno osoblje kvalificirano za odgovarajući tip zrakoplova, razvrstano u kategoriju C prema Dijelu 66 (E7-66) i 145.A.35. Pored toga, organizacija mora da ima i dovoljan broj ovlaštenog osoblja kvalificiranog za određeni tip zrakoplova, razvrstanog u kategorije B1, B2, prema potrebi, u skladu sa Dijelom 66 (E7-66) i tačkom 145.A.35, koje je podrška ovlaštenom osoblju kategorije C.

- (i) B1 i B2 osoblje za podršku omogućava da se svi radovi i pregledi obave prema zahtijevanim standardima, prije nego što ovlašteno osoblje kategorije C izda uvjerenje o vraćanju u upotrebu.
 - (ii) Organizacija mora da vodi registar osoblja za podršku kategorije B1 i B2.
 - (iii) Ovlašteno osoblje kategorije C osigurava usklađenost sa stavom (i), omogućava da svi radovi, koje je stranka zahtijevala, budu obavljani tokom određene provjere u okviru baznog održavanja ili paketa radova i procjenjuje uticaj radova koji nisu obavljani tako što ili zahtijeva da se oni izvedu, ili se dogovara sa operatorom da se odlože do drugog održavanja ili nekog roka.
2. Kod baznog održavanja zrakoplova koji nisu veliki zrakoplovi ima:
- (i) ovlašteno osoblje, kvalificirano za odgovarajuće zrakoplove koje je razvrstano u kategorije B1, B2, B3, prema potrebi, u skladu sa Aneksom III (E7-66) i tačkom 145.A.35;
 - (ii) ovlašteno osoblje, kvalificirano za odgovarajuće zrakoplove koje je razvrstano u kategoriju C, kome pomaže osoblje za podršku, kao što je navedeno u tački 145.A.35(a)(i);
- (i) Ovlašteno osoblje, kvalificirano za komponente, mora da bude usklađeno sa Dijelom 66 (E7-66).
- (j) Izuzetno od stava (g) i (h), a u vezi sa obavezom usaglašenosti sa Aneksom III (E7-66), organizacija može da angažira ovlašteno osoblje kvalificirano prema sljedećim pravilima:
1. Za ponavljajuću prepoletnu direktivu o plovidbenosti (*repetitive pre-flight airworthiness directive*), koji posebno navodi da može da ga izvrši letačka posada, organizacija može da izda ograničeno ovlaštenje za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu vodi zrakoplova i/ili inženjeru letaču, na osnovu dozvole koju oni posjeduju, pod uvjetom da ona osigura odgovarajuću praktičnu obuku kojom se omogućava da oni ispune direktivu o plovidbenosti u okviru zahtijevanih standarda.
 2. Ako zrakoplov djeluje izvan mjesta (lokacije) u kome organizacija za održavanje omogućava podršku (*supported location*), organizacija može da izda ograničeno ovlaštenje za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu vodi zrakoplova i/ili inženjeru letaču na osnovu dozvola koju posjeduju, pod uvjetom da ona osigura odgovarajuću praktičnu obuku kojom se omogućava da oni izvedu potrebne zadatke u okviru zahtijevanih standarda. Odredbe ovog stava posebno se opisuju u postupku iz priručnika.
 3. U nepredviđenim slučajevima, kad se zrakoplov prizemlji na mjestu izvan glavne baze, u kome nema raspoloživog odgovarajućeg ovlaštenog osoblja, organizacija za održavanje, s kojom je zaključen ugovor o omogućavanju podrške pri održavanju, može da izda jednokratno ovlaštenje za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu:
 - (i) jednom svom zaposlenom licu koje ima ekvivalentna ovlaštenja za tip zrakoplova slične tehnologije, konstrukcije i sistema, ili
 - (ii) svakom licu koje ima najmanje pet godina iskustva na poslovima održavanja i važeću ICAO dozvolu za održavanje za tip zrakoplova za koji se izdaje uvjerenje, pod uvjetom da u tom mjestu ne postoji nijedna organizacija koja je odobrena saglasno ovom dijelu (E7-145) i da organizacija za održavanje, s kojom je zaključen ugovor, pribavi i ima u personalnoj evidenciji dokaz o iskustvu i dozvoli za održavanje tog lica.
- O navedenim slučajevima obaviještava se BHDCA u roku od sedam dana od dana kad je ovlaštenje izdato. Odobrena organizacija za održavanje, koja je izdala jednokratno ovlaštenje za izdavanje uvjerenja, mora da omogući provjeru takvog održavanja, ako ono može da utiče na sigurnost letenja.
4. Organizacija koja održava zrakoplove koji posjeduju trajnu dozvolu za letenje može dati ovlaštenje za povratak u upotrebu osoblju bez odgovarajuće dozvole ukoliko su zadovoljeni svi sljedeći uvjeti:
- (i) procjenom osposobljenosti osoblja utvrđeno je zadovoljavajuće stanje;
 - (ii) osoblje ima odgovarajuće svježe iskustvo za odgovarajući tip zrakoplova i motora;
 - (iii) postoji procedura za kvalifikaciju osoblja odobrena od strane BH DCA.
- (k) Organizacija koja vrši preglede radi utvrđivanja plovidbenosti i izdaje odgovarajuće potvrde o provjeri plovidbenosti za BHLA1 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije prema tački M.A.901 (l), mora raspolagati osobljem za vršenje tih pregleda, koje je kvalificirano i ovlašteno u skladu sa tačkom M.A.901(l) (1) ovog Pravilnika.
- (l) Ako je organizacija uključena u razvoj i pribavljanje odobrenja programa održavanja za BHLA2 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije u skladu sa M.A.201 (e) (ii), u tom slučaju mora raspolagati sa osobljem koje može dokazati da posjeduje traženo znanje i iskustvo.

145.A.35 Ovlašteno osoblje i osoblje za podršku

- (a) Pored odgovarajućih zahtjeva iz 145.A.30 (g) i (h), organizacija osigurava da ovlašteno osoblje i osoblje za podršku ima odgovarajuće razumijevanje odgovarajućih zrakoplova i/ili komponenti koji se održavaju i s time povezane organizacijske postupke. Kad je riječ o ovlaštenom osoblju, ovo će biti osigurano prije izdavanja ili ponovnog izdavanja ovlaštenja za izdavanje uvjerenja.
- (i) "Osoblje za podršku" označava ono osoblje koje ima E7-66 dozvolu za održavanje zrakoplova kategorije B1, B2, B2L, B3, i/ili L sa odgovarajućim ovlaštenjima za zrakoplove, i koje radi u okruženju baznog održavanja a nema ovlaštenje za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu.
 - (ii) "Odgovarajući zrakoplov i/ili komponenta" označava zrakoplov ili komponentu koji su određeni u pojedinačnom ovlaštenju za izdavanje uvjerenja.
 - (iii) "Ovlaštenje za izdavanje uvjerenja" označava ovlaštenje koje se izdaje ovlaštenom osoblju i čije je dejstvo da to osoblje može u ime organizacije da potpisuje uvjerenja o tehničkoj ispravnosti unutar ograničenja navedenih u ovlaštenju.
- (b) Izuzev u slučajevima navedenim u tačkama 145.A.30(j) i 66.A.20(a)3(ii), organizacija može da izda ovlaštenje za izdavanje uvjerenja isključivo ovlaštenom osoblju koje ima upisane osnovne kategorije, potkategorije i bilo koje ovlaštenje za tip zrakoplova u dozvoli za održavanje zrakoplova, kao što je zahtijevano Aneksom III dijela E7-66, pod uvjetom da je dozvola važeća sve vrijeme važenja ovlaštenja za izdavanje uvjerenja, kao i da ovlašteno osoblje

- ostane usklađeno sa zahtjevima predviđenim u Aneksu III (E7-66).
- (c) Organizacija osigurava da ovlašteno osoblje i osoblje za podršku bude neposredno uključeno u održavanje odgovarajućeg zrakoplova ili komponente najmanje 6 mjeseci u bilo koje 2 uzastopne godine.
Za potrebe ovog stava "neposredno uključeno u održavanje odgovarajućeg zrakoplova ili komponente" označava da je lice radilo u okruženju za održavanje zrakoplova ili komponente i da je koristilo prava iz ovlaštenja za izdavanje uvjerenja i/ili da je stvarno izvodilo radove održavanja makar na nekim od tipova zrakoplova ili grupnim sistemima zrakoplova navedenim u ovlaštenju za izdavanje uvjerenja.
- (d) Organizacija mora osigurati da ovlašteno osoblje i osoblje za podršku svake druge godine izvede obuku radi usvajanja najnovijih znanja u pogledu relevantne tehnologije, organizacionih postupaka i uticaja ljudskog faktora.
- (e) Organizacija mora uspostaviti program kontinuirane obuke ovlaštenog osoblja i osoblja za podršku, uključujući i postupke kojima se osigurava primjena odgovarajućih odredbi iz 145.A.35, kao osnove za izdavanje ovlaštenja za izdavanje uvjerenja ovlaštenom osoblju po ovom dijelu (E7-145).
- (f) Izuzev u nepredviđenim slučajevima, navedenim u 145.A.30(j)(5), organizacija procjenjuje potencijalno ovlašteno osoblje u pogledu kompetencija, kvalifikacija i sposobnosti za obavljanje dužnosti izdavanja uvjerenja, prema postupku koji je naveden u priručniku organizacije, prije izdavanja ili ponovnog izdavanja ovlaštenja za izdavanje uvjerenja prema ovom dijelu (E7-145).
- (g) Kada ovlašteno osoblje ispunjava zahtjeve iz stavova (a), (b), (d), (f) i ako je to moguće primijeniti (c), organizacija je dužna da izda ovlaštenje za izdavanje uvjerenja sa jasno određenim obimom i ograničenjima. Stalnost važenja ovlaštenja za izdavanje uvjerenja zavisi od stalnosti ispunjavanja zahtjeva iz stavova (a), (b), (d) i ako je to moguće primijeniti (c).
- (h) Ovlaštenje za izdavanje uvjerenja mora biti napisano na način koji ovlaštenom osoblju ili BHDCA, jasno određuje obim primjene. Ako se za određivanje obima koriste šifre, organizacija sačinjava tumačenje šifri i čini ga lako dostupnim.
- (i) Lice koje je odgovorno za sistem kvaliteta odgovorno je da u ime organizacije izdaje ovlaštenje za izdavanje uvjerenja ovlaštenom osoblju. Ovo lice može odrediti drugo lice za izdavanje ili ukidanje ovlaštenja, prema postupku koji je naveden u priručniku organizacije.
- (j) Organizacija mora voditi evidenciju o ovlaštenom osoblju i osoblju za podršku, koja sadrži:
1. podatke o svakoj dozvoli za održavanje zrakoplova koju osoblje ima prema Aneksu III (E7-66);
 2. podatke o okončanim relevantnim obukama;
 3. obim ovlaštenja za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu, za svo ovlašteno osoblje;
 4. podatke o osoblju sa ograničenim ili jednokratnim ovlaštenjem za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu.
- Organizacija čuva evidenciju najmanje tri godine nakon što osoblje iz ovog stava okonča zaposlenje u organizaciji ili poslije oduzimanja ovlaštenja za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu. Na zahtjev, organizacija je dužna da osoblju iz ovog stava po odlasku iz organizacije dostavi kopiju njegove evidencije.
- Osoblje iz ovog stava, na svoj zahtjev, ima pravo uvida u personalnu evidenciju, kako je gore navedeno.

- (k) Organizacija mora da ovlaštenom osoblju osigura kopiju njihovog ovlaštenja za izdavanje uvjerenja, u obliku pisanog dokumenta ili u elektronskom obliku.
- (l) Ovlašteno osoblje mora da, na zahtjev, predoči ovlaštenje svakom nadležnom licu u roku od 24 sata.
- (m) Ovlašteno osoblje i osoblje za podršku mora imati najmanje 21 godinu starosti.
- (n) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije A može da koristi svoje certifikacijske privilegije na određenom tipu zrakoplova samo nakon zadovoljavajućeg završetka odgovarajuće obuke za zadatke (*tasks*) kategorije A na zrakoplovu koju je obavila organizacija odgovarajuće odobrena u skladu sa Aneksom II (E7-145) ili Aneksom IV (E7-147). Ova obuka će uključivati praktičnu obuku i teoretsku obuku kako je potrebno za svaki zadatak za koji se dobija ovlaštenje. Zadovoljavajući završetak obuke će biti demonstriran ispitom ili procjenom na radu od strane organizacije.
- (o) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije B2 može da koristi svoje certifikacijske privilegije opisane u tački 66.A.20(a)(3)(ii) Aneksa III (E7-66) samo nakon zadovoljavajućeg završetka (i) odgovarajuće obuke za zadatke kategorije A na zrakoplovu, i (ii) 6 mjeseci dokumentirane praktične obuke koja pokriva obim ovlaštenja koje će biti izdato. Obuka za zadatak će uključivati praktičnu obuku i teoretsku obuku kako je potrebno za svaki zadatak za koji se dobija ovlaštenje. Zadovoljavajući završetak obuke će biti demonstriran ispitom ili procjenom na radu. Obuku za zadatak i ispit/procenu će obaviti organizacija za održavanje koja izdaje ovlaštenje ovlaštenom osoblju. Praktično iskustvo će takođe biti odrađeno u toj organizaciji za održavanje.

145.A.36 Zapisi o osoblju ovlaštenom za vršenje pregleda o utvrđivanju plovidbenosti

Organizacija mora imati zapise o svim detaljima vezanim za osoblje koje je ovlašteno za vršenje pregleda o utvrđivanju plovidbenosti i održavati listu tog osoblja zajedno sa opsegom njihovog odobrenja u organizacijskom priručniku prema članu 145.A.70(a)6.

Organizacija mora čuvati zapise najmanje tri godine nakon što je osoblje navedeno u ovom paragrafu napustilo organizaciju ili nakon što je ovlaštenje povučeno. Uz to, po zahtjevu, organizacija za održavanje mora osigurati osoblju navedenom u ovom paragrafu kopiju kompletnog dosijea u slučaju da to osoblje napusti organizaciju.

Osoblju navedenom u ovom paragrafu organizacija mora omogućiti pristup vlastitim personalnim podacima.

145.A.40 Oprema, alat i materijal

- (a) Organizacija mora da ima na raspolaganju i da koristi opremu, alat i materijal neophodne za obavljanje odobrenog obima radova.
1. Kada proizvođač specificira određeni alat ili opremu, organizacija mora koristiti taj alat ili opremu, izuzev ako korištenje drugog alata ili opreme nije prihvatila BHDCA, na način koji je određen odgovarajućim postupkom koji je naveden u priručniku.
 2. Oprema i alat moraju biti stalno dostupni, izuzev ako se tako rijetko koriste da njihova stalna dostupnost nije neophodna. Ovi slučajevi se podrobnopisuju u postupku koji je naveden u priručniku.
 3. Organizacija koja je odobrena za bazno održavanje mora raspolagati dovoljnom opremom za pristup zrakoplovu i platformama za pregled, tako da se zrakoplov može pravilno pregledati.

4. Organizacija mora osigurati da se alat i oprema, a naročito testna oprema, provjeravaju i baždare prema priznatim standardima i toliko često da se održi njihova ispravnost i preciznost. Organizacija mora voditi evidenciju o baždarenju i standardu koji je korišten za baždarenje.

145.A.42 Prijem komponenti

- (a) Komponente se razvrstavaju i odvajaju prema sljedećim kategorijama:
- (1) komponente koje su u zadovoljavajućem stanju, imaju uvjerenje o spremnosti za upotrebu na E7-obrascu 1 (EASA Form 1) ili ekvivalentni dokument i adekvatno označene rezervne dijelove i komponente koji će se koristiti na zrakoplovima koji se koriste na osnovu dozvole za letenje i ne posjeduju BHDCA certifikat, EASA Form 1 ili ekvivalentan dokument;
 - (2) neispravne komponente, s kojima se postupa prema ovoj Sekciji;
 - (3) nepopravljive koje su razvrstane prema 145.A.42(d);
 - (4) standardni dijelovi koji se koriste na zrakoplovu, motoru, elisi ili drugoj komponenti zrakoplova kad su označeni u katalogu dijelova proizvođača i/ili podacima o održavanju;
 - (5) materijal (sirovine i potrošni materijal) koji se koristi tokom održavanja, a organizacija je ustanovila da ispunjava odgovarajuće zahtjeve i da ima odgovarajuću dokumentaciju o porijeklu. Ovi materijali moraju da imaju odgovarajuću dokumentaciju iz koje se jasno vidi koji je materijal u pitanju i koja sadrži izjavu o usklađenosti sa specifikacijom i podatke o proizvođaču i dobavljaču.
 - (6) komponente, iz tačke 21.A.307 (c) Pravilnika o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (E7-21).
- (b) Prije ugradnje komponente, organizacija mora provjeriti da li je komponenta pogodna za ugradnju s obzirom na moguće modifikacije i direktive o plovidbenosti koje se na nju odnose.
- (c) Organizacija može da proizvodi ograničen obim dijelova za korištenje tokom tekućih radova unutar njenih objekata, pod uvjetom da je to predviđeno postupcima navedenim u priručniku organizacije za održavanje.
- (d) Komponente koje su dostigle svoj potvrđeni ograničeni vijek upotrebe ili koje su nepopravljive, otpisuju se i ne mogu ponovo da uđu u sistem snabdijevanja komponentama, izuzev ako im se odobreni vijek upotrebe ne produži ili ako se ne nađe način za otklanjanje kvara koji je odobren prema E7-21.
- (e) Nabavka rezervnih dijelova za zrakoplove vojnog porijekla
- (1) Rezervni dijelovi i komponente za zrakoplove vojnog porijekla moraju se nabavljati iz originalnih izvora ili od poznatih snabdjevača ili proizvođača, za koje je utvrđeno da zadovoljavaju tražene standarde.
 - (2) Materijali ili rezervni dijelovi nabavljeni iz vojnih izvora moraju biti podvrgnuti pregledu radi procjene njihovog fizičkog stanja, prethodne istorije, kompletnosti dokumentacije, statusa modifikacija i kompatibilnosti sa serijskim brojem zrakoplova. Osoblje ovlašteno za potpisivanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu mora procijeniti prihvatljivost svakog pojedinog dijela i osigurati zapise o toj procjeni prije ugradnje tih dijelova na zrakoplov. Ova procedura mora biti navedena u priručniku.
 - (3) Procjena stanja komponente mora obuhvatiti i ispitivanja radi procjene efekata starenja i korozije.

- (4) Provjerom strukturalnih komponenti mora se utvrditi postojanje oštećenja ili pogoršanja stanja materijala usljed starenja. Ukoliko je neophodno, moraju se upotrijebiti metode ispitivanja bez razaranja (NDT). Ukoliko postoje, neophodno je slijediti upute proizvođača.
- (5) Istorija i spremnost za upotrebu motora, propelera, reduktora i bilo kojih drugih značajnih komponenti mora biti uspostavljena prije ugradnje. Ukoliko status takve komponente ne može biti potvrđen, komponenta mora biti rastavljena, provjerena i ukoliko je neophodno remontovana da bi se potvrdila njena ispravnost. Komponente sa ograničenim životnim vijekom koje ne posjeduju tačne i potpune zapise moraju se odbaciti.
- (6) Standardni dijelovi moraju imati porijeklo iz prihvatljivih izvora i moraju biti u skladu sa specifikiranom oznakom dijela (*part number*). Ako se specifikacija razlikuje od ekvivalentnih dijelova u civilnoj upotrebi, zvanična izjava o usklađenosti (*statement of conformity*) kojom se potvrđuje ekvivalentnost mora biti pribavljena od odgovarajuće organizacije.
- (7) Materijali i dijelovi koji se više ne proizvode ili nisu dostupni od priznatih snabdjevača mogu biti prihvaćeni ako njihova ispravnost i pogodnost za upotrebu može biti utvrđena inspekcijom ili opštom opravkom. Korištenje alternativnih dijelova dozvoljeno je samo ako postoji saglasnost od originalnog proizvođača ili nadležnih vlasti države odgovorne za dizajn.
- (8) Organizacija mora imati procedure kojima se detaljno opisuju procesi prijema i prihvatanja ovakvih komponenti.
- (f) Komponente iz tačke 21.A.307(c) Pravilnika o certifikaciji zrakoplova, projektnih i proizvodnih organizacija (E7-21) će se ugraditi samo u slučaju da ih vlasnik zrakoplova smatra odgovarajućim za ugradnju na svoj zrakoplov.

145.A.45 Podaci o održavanju

- (a) Organizacija mora imati i koristiti važeće podatke o održavanju, uključujući izmjene i popravke. "Važeće" označava ono što je bitno za svaki zrakoplov, komponentu ili postupak koji je označen u listi ovlaštenja klase iz odobrenja organizacije i svakoj povezanoj listi ovlaštenja (*capability list*).
- Podatke o održavanju koje organizaciji dostavi operator ili stranka, organizacija čuva i njima raspolaže dok traju radovi, uz obavezu da poštuje zahtjeve iz 145.A.55(c).
- (b) Za potrebe ovog dijela (*E7-145*) važeći podaci obuhvataju:
1. važeće zahtjeve, postupke, uputstva ili obavještenja o korištenju koje je izdao nadležan organ za nadzor zrakoplova ili komponente;
 2. važeće direktive o plovidbenosti koje je izdao nadležan organ za nadzor zrakoplova ili komponente;
 3. uputstva za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao imatelj uvjerenja o tipu, dodatnog uvjerenja o tipu (*supplementary type certificate holder*) ili druga organizacija ovlaštena da objavljuje takve podatke, a kad su zrakoplov ili komponenta izvan BiH – podaci o plovidbenosti koje zahtijeva nadležan organ za nadzor zrakoplova ili komponente;
 4. svaki drugi važeći standard u koje, pored ostalog, ulaze i standardi koje je BHDCA priznala kao dobre standarde održavanja;
 5. sve važeće podatke izdate prema stavu (d);

6. Za zrakoplove koji se koriste za osnovu trajne dozvole za letenje, kao primjenjivi podaci za održavanje mogu biti korištena zadnja dostupna posljednja izdanja priručnika za taj tip zrakoplova.
- (c) Organizacija ustanovljava metode kojima se omogućava da se svaki netačan, nepotpun ili dvosmislen postupak, praksa, podatak ili uputstvo za održavanje, sadržani u podacima o održavanju koje koristi osoblje za održavanje, dokumentuju i o njima obavijesti autor podataka.
- (d) Organizacija može da promijeni uputstva za održavanje samo prema postupku koji je naveden u priručniku za održavanje. Ona, pri tome, mora da pokaže da promjene uputstva omogućavaju ekvivalentne ili poboljšane standarde održavanja, ali i da o promjenama uputstava obavijesti imatelja uvjerenja o tipu. Za potrebe ovog stava, uputstva za održavanje označavaju uputstva kako da se obave određeni radovi održavanja i isključuju tehničko projektovanje popravki i modifikacija.
- (e) Organizacija mora uspostaviti sistem radnih kartica (*work card*) ili radnih listi (*worksheet system*) koji se koristi u odgovarajućim dijelovima organizacije. Pored toga, organizacija potanko prepisuje u radne kartice ili radne liste podatke o održavanju, navedene u stavovima (b) i (d), ili precizno upućuje na određeni zadatak ili grupe zadataka koji su sadržani u podacima o održavanju. Radne kartice i radne liste mogu da se izrade računarom i da se čuvaju u elektronskoj bazi podataka, pod uvjetom da baza ima primjerenu zaštitu od neovlaštenih izmjena i da postoji sigurnosna kopija u obliku elektronske baze podataka koja se ažurira najkasnije 24 sata od bilo koje promjene u glavnoj elektronskoj bazi podataka. Složeni zadaci održavanja prepisuju se u radne kartice ili radne liste i potom dijele u jasne faze, čime se omogućava evidencija o izvođenju kompletnog zadatka održavanja. Organizacija može koristiti sistem radnih kartica i radnih listi koje priprema korisnik zrakoplova, ukoliko to korisnik zahtijeva. U tom slučaju, organizacija mora da utvrdi postupke koji omogućavaju da se pravilno koriste radne kartice ili radne liste korisnika zrakoplova.
- (f) Organizacija mora obezbijediti da svi važeći podaci o održavanju budu spremni za upotrebu na zahtjev osoblja za održavanje.
- (g) Organizacija mora uspostaviti postupak koji omogućava da svi podaci o održavanju, koji su pod njenom kontrolom, budu ažurni. Ako podatke osigurava i kontrolira korisnik zrakoplova/stranka, organizacija za održavanje mora da dokaže da ima pismeno uvjerenje korisnika zrakoplova /stranke da su svi podaci o održavanju ažurni ili da ima radne naloge u kojima je označen status promjene podataka o održavanju koji se koriste ili da dokaže da su na listi distribucije amandmana podataka o održavanju korisnika zrakoplova /stranke.

145.A.47 Planiranje radova

- (a) Organizacija mora imati sistem koji odgovara obimu i složenosti radova, da bi planirala dostupnost potrebnog osoblja, alata, opreme, materijala, podataka o održavanju i objekata i time omogućila sigurno izvršenje radova.
- (b) Pri planiranju radova održavanja i organiziranju smjena, moraju se uzeti u obzir ograničenja ljudskih performansi.
- (c) Kada se posao predaje sljedećoj smjeni ili dođe do promjene osoblja, osoblje koje odlazi i osoblje koje dolazi mora međusobno razmijeniti bitne podatke.

145.A.50 Uvjerenje o vraćanju u upotrebu

- (a) Uvjerenje o vraćanju u upotrebu izdaje odgovarajuće ovlašteno osoblje u ime organizacije kad se utvrdi da je

- organizacija pravilno obavila kompletne naručene radove održavanja, prema postupcima određenim u 145.A.70, uz uvažavanje dostupnosti i korištenje podataka o održavanju, navedenih u 145.A.45, i da nisu poznate neusklađenosti koje mogu da ugroze sigurnost leta.
 - (b) Uvjerenje o vraćanju u upotrebu izdaje se prije leta, po okončanom održavanju.
 - (c) Korisnik zrakoplova mora se izvjestiti o novim kvarovima ili o nepotpunosti radnih naloga koji se otkriju tokom radova održavanja, kako bi se od njega pribavila saglasnost za otklanjanje kvarova ili upotpunjavanje elemenata radnog naloga. Ako korisnik zrakoplova odbije saglasnost po ovom stavu, primjenjuje se stav (e).
 - (d) Uvjerenje o spremnosti za upotrebu izdaje se po okončanju održavanja komponente koja je skinuta sa zrakoplova. Uvjerenje o spremnosti za upotrebu - E7-obrazac 1 (EASA Form 1), koji je naveden u E7-M, Dodatku II Aneksa I, predstavlja odobrenje za vraćanje komponente u upotrebu, osim u slučaju kako je to navedeno u tački M.A.505(b) ili M.A.505(e). Kad organizacija zadrži komponentu za sopstvene potrebe, Obrazac E7-1 možda neće biti potreban, što zavisi od internih postupaka organizacije za izdavanje uvjerenja, koji su navedeni u priručniku.
 - (e) Izuzetno od stava (a), kad organizacija nije u stanju da završi zahtijevano održavanje, ona može da izda uvjerenje o vraćanju u upotrebu unutar odobrenih ograničenja zrakoplova. Ovo ograničenje organizacija upisuje u uvjerenje o vraćanju u upotrebu zrakoplova prije izdavanja uvjerenja.
 - (f) Izuzetno od stava (a) i 145.A.42, kada je zrakoplov prizemljen na mjestu izvan glavne baze linijskog održavanja (glavne linijske stanice) ili glavne baze za održavanje, gdje nisu dostupne komponente sa potrebnim uvjerenjem o spremnosti za upotrebu, dopušteno je da se privremeno ugradi komponenta koja nema odgovarajuće uvjerenje o spremnosti za upotrebu, za najviše 30 sati letenja, ili do povratka zrakoplova u glavnu bazu linijskog održavanja ili u glavnu bazu za održavanje, zavisno od toga šta prije nastupi, pod uvjetom da se korisnik zrakoplova saglasi s time, da pomenuta komponenta ima odgovarajuće uvjerenje o spremnosti za upotrebu i da na drugi način ispunjava važeće zahtjeve održavanja i upotrebe. Ovakva komponenta mora da se skine sa zrakoplova u gore navedenim rokovima, izuzev ako u međuvremenu ne bude pribavljena potrebno uvjerenje o spremnosti za upotrebu, saglasno stavu (a) i 145.A.42.
- Uvjerenje o povratku u upotrebu treba da sadrži referencu na zadatke navedene u odgovarajućim podacima za održavanje (*maintenance data*) i sljedeću izjavu: "Gore navedeni radovi izvršeni su u skladu sa zahtjevima E7-145 i s obzirom na te radove zrakoplov/komponenta se smatra spremnim za vraćanje u upotrebu."

145.A.55 Evidencija o održavanju

- (a) Organizacija mora voditi evidenciju o svim obavljenim radovima održavanja. Kao minimum, organizacija čuva svu evidenciju kojom se dokazuje da su bili ispunjeni svi zahtjevi za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu, uključujući i podugovaračku tehničku dokumentaciju, i za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti.
- (b) Organizacija mora da dostavi operatoru zrakoplova primjerak uvjerenja o vraćanju u upotrebu, zajedno sa primjerkom podataka o bilo kojoj odobroj specifičnoj popravci/modifikaciji koja je korištena tokom popravke/modifikacije.

- (c) Organizacija mora da čuva primjerak svake evidencije i s njom povezanih podataka o održavanju tri godine od dana kad su zrakoplov ili komponenta na koje se radovi odnose bili otpremljeni iz organizacije kao spremni za upotrebu. Uz to, organizacija mora čuvati kopiju svih zapisa koji se odnose na izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti tri godine od trenutka izdavanja i mora osigurati jednu kopiju ovih zapisa vlasniku zrakoplova.
 1. Evidencija se čuva na takav način da se osigura zaštita od oštećenja, izmjene i krađe.
 2. Sva računarska oprema, koja se koristi da bi se osigurala sigurnosne kopije (*backup*) na diskovima, trake itd, čuvaju se na mjestu različitom od onog na kome se nalaze radni podaci koji se trenutno koriste, i u okruženju koje osigurava da ostanu u dobrom stanju.
 3. Ako organizacija prestane da radi, sva evidencija o održavanju obavljenom u posljednje tri godine, koja se čuva, dostavlja se posljednjem vlasniku ili kupcu predmetnog zrakoplova ili komponente ili se dalje čuva na način koji odredi BHDCA.
3. Kod linijskog i baznog održavanja zrakoplova, organizacija utvrđuje postupke za maksimalno smanjivanje rizika od višestrukih grešaka i za uočavanje grešaka na kritičnim sistemima i osigurava da se ni od jedne osobe ne zahtijevaju radovi ili pregledi koji obuhvataju neki element rastavljanja/sastavljanja više komponenti istog tipa koje su ugrađene na više od jednog sistema istog zrakoplova tokom određene provjere u svrhe održavanja. Kad je za obavljanje ovih radova raspoloživa samo jedna osoba, onda radna kartica ili radna lista organizacije mora uključiti dodatnu fazu za ponovni pregled radova koje je obavila ta osoba, poslije okončanja tih radova.
4. Organizacija mora utvrditi postupke kojim se osigurava da se oštećenje procijeni, a modifikacije i popravke izvedu korištenjem podataka navedenih u tački M.A.304.
- (c) Organizacija mora uspostaviti sistem kvalitete koji uključuje sljedeće:
 1. nezavisnu provjeru radi praćenja usklađenosti sa standardima koji se zahtijevaju za zrakoplove/komponente zrakoplova i adekvatnost postupaka da bi se omogućilo da ove provjere usklađenosti dovedu do stvaranja dobre prakse održavanja i plovidbeno sposobnog zrakoplova/komponente zrakoplova. Nezavisna provjera, radi praćenja usklađenosti (kao dio sistema kvaliteta), može u najmanjim organizacijama ugovorom da se povjeri drugoj organizaciji koja je odobrena prema ovom dijelu (*E7-145*) ili osobi koja ima potrebno tehničko znanje i dokazano iskustvo u ovim provjerama.
 2. sistem izvještavanja, u kome se osobama ili grupama osoba navedenim u 145.A.30(b) i, prije svega, odgovornom rukovoditelju (*accountable manager*) pružaju povratne informacije o sistemu kvalitete, čime se omogućava blagovremeno poduzimanje pravilnih korektivnih mjera kojima se odgovara na izvještaje o nezavisnom pregledu iz tačke 1.

145.A.60 Prijavljivanje događaja

- (a) Organizacija mora prijaviti Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH i organizaciji koja je odgovorna za projektiranje zrakoplova ili komponente svako uočeno stanje zrakoplova ili komponente koje je dovelo ili je moglo dovesti do opasnog stanja koje ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
- (b) Organizacija mora uspostaviti svoj sistem prijavljivanja događaja, i detaljno ga opisati u priručniku organizacije, kako bi omogućila prikupljanje i procjenu tih prijava te procjenu i izdavanje događaja koji se, prema stavu (a), obavezno prijavljuju. Ovi postupci trebaju identificirati štetne pojave, a zatim i korektivne mjere koje je organizacija poduzela ili treba da poduzme radi otklanjanja nedostataka, uključujući i procjenu svih poznatih bitnih podataka u vezi s takvim događajima, kao i način proučavanja informacija, ako je to potrebno.
- (c) Organizacija mora pripremati navedene izvještaje u obliku i na način koji odredi BHDCA i mora osigurati da oni sadrže sve bitne podatke o uvjetima u kojima se događaj desio i procjeni njegovih posljedica, a koji su poznati organizaciji.
- (d) Ako je organizacija zaključila ugovor o održavanju sa komercijalnim operatorom, ona prijavljuje operatoru svako stanje koje utiče na operatorov zrakoplov ili komponentu.
- (e) Izvještaj se priprema i dostavlja što prije, a najkasnije 72 sata od kad je organizacija uočila stanje koje prijavljuje.

145.A.65 Politika sigurnosti i kvaliteta, postupci održavanja i sistem kvaliteta

- (a) Organizacija mora uspostaviti politiku sigurnosti i kvaliteta i izložiti je u priručniku saglasno 145.A.70.
- (b) Organizacija mora utvrditi postupke, uz saglasnost BHDCA, kojima, uvažavajući ljudski faktor i ljudske mogućnosti, omogućava dobru praksu održavanja i usklađenost sa ovim dijelom (*E7-145*), što podrazumijeva jasne radne naloge i ugovore, podobne da zrakoplov ili komponenta budu spremni za upotrebu prema 145.A.50.
 1. Postupci održavanja navedeni u ovom stavu odnose se na 145.A.25 do 145.A.95.
 2. Postupci održavanja koje je organizacija već utvrdila ili treba utvrditi na osnovu ovog stava moraju obuhvatiti sve aspekte obavljanja radova održavanja, uključujući pružanje i kontrolu specijalističkih usluga i utvrđivanje standarda po kojima organizacija namjerava raditi.

145.A.70 Priručnik organizacije za održavanje (*Maintenance Organisation Exposition – MOE*)

- (a) "Priručnik organizacije za održavanje" označava dokument ili dokumenta koja sadrže materijal u kome se određuje obim radova, i predstavlja sastavni Dio odobrenja i pokazuje na koji način organizacija namjerava ispuniti zahtjeve iz ovog dijela (*E7-145*). Organizacija dostavlja BHDCA priručnik koji sadrži bar sljedeće:
 1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj organizacije (*accountable manager*), kojom se potvrđuje da priručnik i ostali prateći priručnici, na koje se poziva, omogućavaju stalnu usklađenost organizacije sa ovim dijelom (*E7-145*). Kad odgovorni rukovoditelj nije istovremeno i glavni rukovoditelj, tada odgovorni rukovoditelj i glavni rukovoditelj zajednički potpisuju izjavu;
 2. politiku sigurnosti i kvalitete organizacije, kako je navedeno u 145.A.65;
 3. zvanja i imena osoba imenovanih prema 145.A.30(b);
 4. dužnosti i odgovornosti osoba imenovanih prema 145.A.30(b), i pitanja koja one mogu u ime organizacije rješavati neposredno sa BHDCA;
 5. organizacijsku šemu koja pokazuje povezane lance odgovornosti između osoba navedenih u 145.A.30(b);
 6. spisak ovlaštenog osoblja, osoblja za podršku i, ako je primjenjivo, osoblja ovlaštenog za vršenje pregleda za

- 7. opći opis ljudskih resursa;
 - 8. opći opis objekata na svakoj adresi navedenoj u uvjerenju o osposobljenosti organizacije za održavanje;
 - 9. specifikaciju obima radova organizacije koja se odnosi na obim odobrenja;
 - 10. postupak obavješćavanja iz 145.A.85 o promjenama u organizaciji;
 - 11. postupak o načinu uvođenja izmjena u priručnik organizacije;
 - 12. postupke i sistem kvalitete koje je organizacija predvidjela prema 145.A.25 do 145.A.90 i bilo koje dodatne procedure kojima se postiže usaglašenost sa zahtjevima dijela E7-M ovog pravilnika.
 - 13. spisak komercijalnih operatora, kad je primjenljivo, kojima organizacija pruža usluge održavanja zrakoplova;
 - 14. spisak organizacija podugovarača, kad je primjenljivo, kao što je određeno u 145.A.75(b);
 - 15. spisak linijskih stanica, kad je primjenljivo, kao što je određeno u 145.A.75(d);
 - 16. odgovarajući spisak organizacija sa kojima je zaključen ugovor;
 - 17. za bivše vojne zrakoplove, organizacija mora imati procedure kojima će osigurati pravilno održavanje specijalne opreme i sistema.
- (b) Priručnik se mijenja po potrebi kako bi opis organizacije ostao ažuran. Priručnik i njegove kasnije promjene odobrava BHDCA.
- (c) Izuzetno od stava (b), manje promjene priručnika mogu biti odobrene putem posrednog odobravanja.

145.A.75 Prava organizacije

Saglasno priručniku, organizacija za održavanje ima pravo:

- (a) održavati zrakoplov ili komponentu za koje je odobrena, na mjestima koja su navedena u njenom uvjerenju o osposobljenosti i priručniku;
- (b) dogovoriti održavanje bilo kojeg zrakoplova ili komponente za koje je ona odobrena s drugom organizacijom koja radi pod njenim sistemom kvalitete. Ovo se odnosi na radove koje obavlja organizacija koja nije odgovarajuće odobrena za izvođenje takvog održavanja saglasno ovom dijelu (*E7-145*) i koja je ograničena na obim radova dopušten prema postupcima iz 145.A.65(b). Ovi radovi ne uključuju provjeru zrakoplova unutar baznog održavanja zrakoplova, potpunu radioničku provjeru, ni remont motora ili motorskog modula;
- (c) održavati zrakoplov i/ili komponentu za koje je odobrena na bilo kojoj lokaciji, ako je potreba za time nastala usljed neispravnosti zrakoplova ili potrebe da se podrži povremeno linijsko održavanje, pod uvjetima navedenim u priručniku;
- (d) održavati zrakoplov i/ili komponentu za koje je odobrena na lokaciji koja je određena kao lokacija za linijsko održavanje i na kojoj se mogu izvoditi manji radovi na održavanju, ali samo ako priručnik organizacije predviđa takve slučajeve i ako su u njemu navedene ove lokacije;
- (e) izdati uvjerenja o vraćanju u upotrebu poslije završetka održavanja, prema 145.A.50.
- (f) vršiti preglede radi utvrđivanja plovidbenog stanja (*airworthiness reviews*) i izdavati odgovarajuća

uvjerenja o provjeri plovidbenosti za BHLA1 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije, pod uvjetima navedenim u tački M.A.901 (1), ukoliko je za to posebno odobrena.

- (g) razvijati programe održavanja i osigurava njihovo odobravanje u skladu sa tačkom M.A.302 za BHLA2 zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije, pod uvjetima navedenim u tački M.A.201 (e) (ii), za one zrakoplove koji su navedeni na obrascu odobrenja.

145.A.80 Ograničenja organizacije

Organizacija može održavati zrakoplov ili komponentu za koje je odobrena samo ako raspolaže potrebnim prostorom, opremom, alatima, materijalima, podacima o održavanju i ovlaštenim osobljem.

145.A.85 Promjene u organizaciji

Kako bi se BHDCA omogućilo da utvrđuje stalnu usklađenost sa ovim dijelom (*E7-145*) i, ako je potrebno, promijeni uvjerenje o osposobljenosti za održavanje, organizacija unaprijed obavješćava BHDCA o prijedlogu za sljedeće promjene (izuzev o predloženim promjenama u osoblju koje nisu unaprijed poznate rukovodstvu, a o kojima se BHDCA obavješćava prvom prilikom):

- 1. naziva organizacije;
- 2. mjesta organizacije;
- 3. dodatnog mjesta organizacije;
- 4. odgovornog rukovoditelja (*accountable manager*);
- 5. bilo koje osobe imenovane prema 145.A.30(b);
- 6. objekata, opreme, alata, materijala, postupaka, oblasti rada, ovlaštenog osoblja i osoblja za provjeru plovidbenosti koji bi mogli imati uticaja na odobrenje.

145.A.90 Važenje odobrenja

- (a) Odobrenje važi na neograničeno vrijeme. Ono ostaje da važi pod sljedećim uvjetima:
 - 1. ako je organizacija stalno usklađena sa Aneksom II (*E7-145*) i odredbama o postupanju po nalazima koji su navedeni u tački 145.B.40;
 - 2. ako BHDCA ima pristup organizaciji, radi utvrđivanja stalne usklađenosti sa ovim Dijelom (*E7-145*);
 - 3. ako organizacija nije vratila odobrenje ili odobrenje nije ukinuto.
- (b) Poslije vraćanja ili ukidanja odobrenja, uvjerenje o osposobljenosti organizacije za održavanje mora biti vraćeno u BHDCA.

145.A.95 Nalazi (*Findings*)

- (a) Nalaz nivoa 1 predstavlja značajnu neusklađenost sa zahtjevima navedenim u ovom dijelu (*E7-145*) koja snižava standard sigurnosti i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz nivoa 2 predstavlja svaku neusklađenost sa zahtjevima navedenim u ovom dijelu (*E7-145*) koja bi mogla da umanjí standard sigurnosti i eventualno ugrozi sigurnost letenja.
- (c) Po prijemu izvještaja sa nalazima, shodno 145.B.50, imatelj uvjerenja o osposobljenosti organizacije za održavanje mora utvrditi plan korektivnih mjera za otklanjanje neusklađenosti i provesti, na način koji je prihvatljiv za BHDCA, korektivne mjere u dogovorenom roku.

SEKCIJA B

POSTUPCI ZA NADLEŽNE VLASTI

145.B.01 Oblast primjene

Ovom sekcijom utvrđuju se upravni zahtjevi po kojima postupaju nadležni organi pri obavljanju poslova i odgovornosti u vezi sa izdavanjem, praćenjem važenja, promjenom, privremenim

ili trajnim ukidanjem odobrenja organizacije za održavanje prema ovom dijelu (*E7-145*).

145.B.10 Nadležni organ

1. Opće
BHDCA je nadležni organ zadužen za izdavanje, praćenje važenja, izmjene, i privremeno ili trajno ukidanje odobrenja organizacije za održavanje. BHDCA mora utvrditi dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.
2. Resursi
Brojnost osoblja BHDCA mora biti dovoljna za izvršavanje svih zadataka navedenih u Sekciji B ovog dijela.
3. Kvalifikacije i obuka
Sve osoblje koje radi na odobrenjima prema ovom dijelu (*E7-145*) mora:
 - (a) imati odgovarajuće kvalifikacije i znanje, iskustvo i obučenost potrebne za obavljanje povjerenih poslova.
 - (b) imati završenu odgovarajuću osnovnu/kontinuiranu obuku prema ovom dijelu (*E7-145*), uključujući obuku o njegovom značenju i standardima.
4. Postupci
BHDCA mora utvrditi postupke koji detaljno opisuju na koji način se postiže usklađenost sa Sekcijom B ovog dijela. Navedeni postupci se moraju redovno pratiti i mijenjati kako bi se postigla stalna usklađenost sa ovim zahtjevima.

145.B.15 Organizacije koje se nalaze u više država

Kad se objekti za održavanje nalaze u više država, pregled i stalni nadzor odobrenja vrše se u saradnji sa nadležnim organima države u kojima se nalaze ostali objekti za održavanje.

145.B.20 Početno odobrenje

1. Ako su ispunjeni zahtjevi iz 145.A.30(a) i (b), BHDCA će obavijestiti podnositelja zahtjeva u pismenom obliku o prihvatanju osoblja navedenog u 145.A.30(a) i (b).
2. BHDCA će utvrditi da li su postupci navedeni u priručniku organizacije usklađeni sa zahtjevima iz ovog dijela (*E7-145*) i provjeriti da li je odgovorni rukovoditelj potpisao izjavu o prihvatanju obaveze (*Commitment Statement*).
3. BHDCA mora utvrditi da li je organizacija usklađena sa zahtjevima koji su predviđeni u ovom dijelu (*E7-145*).
4. U toku postupka odobravanja mora se održati najmanje jedan sastanak sa odgovornim rukovoditeljem, kako bi on u potpunosti postao svjestan značaja odobrenja organizacije i razloga za potpisivanje obaveze o poštivanju postupaka navedenih u organizacijskom priručniku.
5. Svi nalazi dostavljaju se u pismenom obliku organizaciji koja je podnijela zahtjev.
6. BHDCA vodi evidenciju o svim nalazima, mjerama koje su poduzete da bi se nalaz otklonio, te preporukama.
7. Za početno odobrenje potrebno je da BHDCA utvrdi da je organizacija koja je podnijela zahtjev otklonila sve nalaze.

145.B.25 Izdavanje odobrenja

1. BHDCA će formalno odobriti priručnik organizacije i izdati odgovarajuće odobrenje na obrascu BHDCA Form E7-3, kojim se obuhvata i obim odobrenja. BHDCA će izdati odobrenje samo ako je organizacija usklađena sa zahtjevima koji su predviđeni u ovom dijelu (*E7-145*).
2. BHDCA će navesti uvjete pod kojim se odobrenje izdaje na obrascu *BHDCA Form E7-3*.
3. Referentni broj unosi se u uvjerenje na način koji odredi BHDCA.

145.B.30 Praćenje važenja odobrenja

Važenje odobrenja prati se prema odgovarajućim odredbama "početnog odobrenja" prema 145.B.20. Pored toga:

1. BHDCA će utvrditi i ažurirati program nadzora, sa listom svih odobrenih organizacija, s datumima planiranih posjeta u okviru provjere i datumima provedenih posjeta.
2. Svaka organizacija se u cjelini provjerava tokom perioda ne dužeg od 24 mjeseca, kad se utvrđuje da li ona i dalje ispunjava uvjete koji su predviđeni u ovom dijelu (*E7-145*).
3. Sastanak sa odgovornim rukovoditeljem održava se najmanje jednom u 24 mjeseca, kako bi se omogućilo da on bude obaviješten o svim značajnim nedostacima koji su uočeni tokom provjere.

145.B.35 Promjene

1. Organizacija obavještava BHDCA o svakoj promjeni koju namjerava da izvrši, kako je to navedeno u 145.A.85.
2. BHDCA primjenjuje važeće elemente početnog odobrenja za svaku promjenu organizacije o kojoj je obaviještena.
3. BHDCA može odrediti uvjete pod kojima odobrena organizacija može poslovati tokom provođenja promjena, izuzev ako utvrdi da odobrenje treba biti privremeno ukinuto.

145.B.40 Izmjene priručnika organizacije za održavanje

Za bilo koju izmjenu priručnika organizacije za održavanje:

1. Kod neposrednog odobravanja izmjena u skladu sa tačkom 145.A.70(b), BHDCA će provjeriti da li su postupci koji su navedeni u priručniku saglasni Aneksu II (*E7-145*), prije nego što formalnim putem obavijesti organizaciju o odobravanju.
2. Ako se na odobravanje izmjena primijeni posredno odobravanje, koristi se procedura u skladu sa tačkom 145.A.70(c), a BHDCA će osigurati (i) da promjene ostanu manjeg obima (*minor*) i (ii) da postoji primjeren način nadzora nad izmjenama da bi se osigurala usaglašenost sa zahtjevima Aneksa II (*E7-145*).

145.B.45 Trajno i privremeno ukidanje i ograničavanje odobrenja

BHDCA će:

- (a) privremeno ukinuti odobrenje, kad postoje opravdani razlozi u slučaju potencijalnog ugrožavanja sigurnosti;
- (b) privremeno ili trajno ukinuti ili ograničiti odobrenje, prema 145.B.50.

145.B.50 Nalazi

- (a) Ako se tokom provjere (*audit*) ili na drugi način pronađe dokaz koji ukazuje na neusklađenost sa zahtjevima predviđenim u ovom dijelu (*E7-145*), BHDCA će preduzeti sljedeće mjere:
 1. Za nalaz nivoa 1, BHDCA će odmah preduzeti neposredne mjere da organizaciji, zavisno od obima nalaza nivoa 1, trajno ukine, ograniči ili privremeno ukine, u cjelini ili djelimično, odobrenje dok ona uspješno ne preduzme odgovarajuće korektivne mjere;
 2. Za nalaz nivoa 2, BHDCA će odobriti rok za preduzimanje korektivnih mjera koji odgovara prirodi nalaza i nije duži od tri mjeseca. U određenim okolnostima, na kraju ovog roka i zavisno od prirode nalaza, BHDCA može produžiti rok, ako postoji zadovoljavajući plan korektivnih mjera.
- (b) BHDCA će privremeno ukinuti odobrenje, u cjelini ili djelimično, ako organizacija ne poštuje odobreni rok za otklanjanje nalaza.

145.B.55 Vodenje evidencije

1. BHDCA će uspostaviti sistem vođenja evidencije sa definiranim minimalnim periodima čuvanja dokumentacije, koji treba omogućiti praćenje svih postupaka u vezi sa izdavanjem, kontinualnim važenjem, mijenjanjem i privremenim ili trajnim ukidanjem odobrenja.
2. Evidencija obuhvata najmanje:
 - (a) Zahtjev za odobrenje organizacije, uključujući kontinualno važenje odobrenja;
 - (b) evidenciju o stalnom nadzoru, uključujući i evidenciju o svim provjerama;
 - (c) uvjerenje o osposobljenosti organizacije za održavanje sa svim promjenama;
 - (d) kopiju programa provjere (*audit*), s datumima planiranih i provedenih provjera;
 - (e) kopije relevantne prepiske, uključujući i obrazac E7-4;
 - (f) podatke o izuzećima ili naloženim prinudnim mjerama;
 - (g) obrasce svih izvještaja nadležnog organa o provjerama;

(h) priručnike organizacije za održavanje.

3. Evidencija se čuva najmanje četiri godine.

4. BHDCA ovu evidenciju čuva na papiru ili u elektronskoj formi ili kombinirajući oba vida čuvanja.

145.B.60 Izuzeća

BHDCA mora evidentirati i čuvati odobrena izuzeća.

Dodatak I

Sadržaj uvjerenja o spremnosti za upotrebu

EASA obrazac 1

Primjenjuju se odredbe Dodatka II Aneksa I (E7-M).

Dodatak II

Sistem klasa i ovlaštenja koji se koristi pri odobravanju organizacija za održavanje naveden u Aneksu I (E7-M) Odjeljka F i Aneksu II (E7-145)

Primjenjuju se odredbe Dodatka IV Aneksa I (E7-M).

Sadržaj obrasca uvjerenja o osposobljenosti organizacije za održavanje Aneks II (E7-145)

[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA]

[COMPETENT AUTHORITY, STATE]

UVJERENJE O OSPOSOBLJENOSTI ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

REFERENCA: E7.145.(XXXX)
REFERENCE:

Na osnovu [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] i uz poštovanje dolje navedenih uvjeta, Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine ovim potvrđuje da je:

Pursuant to [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] to the condition specified below, the BHDCA hereby certifies:

(NAZIV ORGANIZACIJE I ADRESA)

(COMPANY NAME AND ADDRESS)

kao organizacija za održavanje, uskladen sa Sekcijom A, Dodatka II (E7-145) [Pravni osnov] i odobrena za održavanje zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja, navedenih u priloženoj listi odobrenja, za izdavanje odgovarajućih uvjerenja o vraćanju u upotrebu, i kada je to predviđeno da izdaje potvrde o provjeri plovidbenosti, kako je navedeno u tački M.A.901(I) dodatka I (E7-M) istog pravilnika, za one zrakoplove koji su navedeni u prilogu odobrenja.

as a maintenance organisation in compliance with Section A of Annex II (E7-145) [Pravni osnov] approved to maintain the products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.901 (I) of Annex I (E7-M) of the same Regulation for those aircraft listed in the attached approval schedule.

UVJETI:

CONDITIONS:

1. Ovo uvjerenje je ograničeno odobrenim obimom rada, koji je naveden u odobrenom Priručniku organizacije za održavanje, prema Sekciji A, Dodatak II (E7-145); i
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation manual, as referred to in Section A of Annex II (E7-145); and
2. Ovo uvjerenje zahtijeva uskladenost sa procedurama navedenim u odobrenom Priručniku organizacije za održavanje;
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation and manual; and
3. Ovo uvjerenje je važeće dok je organizacija za održavanje uskladen sa [Pravni osnov]; i
This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with [Pravni osnov]; and
4. Pod uvjetom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uvjetima, ovo uvjerenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, izmijenjeno i privremeno ili trajno ukinuto.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX.
Date of original issue:

Datum revizije: XX.XX.XXXX.
Date of this revision:

Broj revizije: XX
Revision No:

Potpis ovlaštene osobe:

Signed: _____
Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH
For the competent authority BiH

Broj protokola:
Ref. No:

OBIM RADA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Referenca odobrenja: **E7.145.(XXXX)**

Approval Reference:

Organizacija: **(NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE)**
Organisation: *(COMPANY NAME AND ADDRESS)*

KLASA CLASS	OVLAŠTENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION	BAZNO BASE	LINIJSKO LINE
ZRAKOPLOV (*) <i>AIRCRAFT</i>	(**)	(**) (***)	(DA / NE) (YES / NO) (**)	(DA / NE) (YES / NO) (**)
	(**)	(**) (***)	(DA / NE) (YES / NO) (**)	(DA / NE) (YES / NO) (**)
MOTOR (*) <i>ENGINE</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNI MOTOR ILI APU (*) <i>COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APU</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
POSEBNE USLUGE (*) <i>SPECIALISED SERVICES</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		

Ovaj obim rada organizacije ograničen je na one proizvode, dijelove, uređaje i aktivnosti koje su navedene u odgovarajućem dijelu odobrenog Priručnika organizacije za održavanje.
This approval schedule is limited to products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual.

Referentna oznaka Priručnika organizacije za održavanje:
Maintenance Organisation Manual reference:

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX.
Date of original issue:

Datum posljednje odobrene revizije: XX.XX.XXXX.
Date of last revision approved:

Broj revizije: XX
Revision No:

Broj protokola:
Ref. No.

Potpis ovlaštene osobe:

Signed: _____

Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH
For the competent authority BiH

ANEKS III
DIO E7-66 (E7-66)
SADRŽAJ
66.1
SEKCIJA A – TEHNIČKI ZAHTJEVI
ODJELJAK A - DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE
ZRAKOPLOVA

66.A.1	Oblast primjene
66.A.3	Kategorije dozvola
66.A.5	Grupe zrakoplova
66.A.10	Podnošenje zahtjeva
66.A.15	Godine starosti
66.A.20	Prava
66.A.25	Zahtjevi u pogledu osnovnog znanja
66.A.30	Zahtjevi u pogledu osnovnog iskustva
66.A.40	Važenje dozvole za održavanje zrakoplova
66.A.45	Upis ovlaštenja za zrakoplove u dozvolu
66.A.50	Ograničenja
66.A.55	Dokaz o kvalifikaciji
66.A.70	Odredbе o konverziji

SEKCIJA B – POSTUPAK ZA NADLEŽNE ORGANE

ODJELJAK A	– OPĆE ODREDBE
66.B.05	Oblast primjene
66.B.10	Nadležni organ
66.B.20	Vođenje evidencije
66.B.25	Međusobna razmjena informacija
66.B.30	Izuzeća
ODJELJAK B	– IZDAVANJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA
66.B.100	Postupak po kom BHDCA izdaje dozvolu za održavanje zrakoplova
66.B.105	Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova preko organizacije za održavanje odobrene prema E7-145
66.B.110	Postupak za promjenu dozvole za održavanje zrakoplova uključivanjem dodatnih osnovnih kategorija ili podkategorija
66.B.115	Postupak za promjenu dozvole za održavanje zrakoplova radi dodavanja ovlaštenja za zrakoplove ili uklanjanja ograničenja
66.B.120	Postupak za produžavanje važenja dozvole za održavanje zrakoplova
66.B.125	Postupak za konverziju dozvola, uključujući grupna ovlaštenja
66.B.130	Postupak za direktno odobravanje obuke za tip zrakoplova
ODJELJAK C	– ISPITI
66.B.200	Ispit koji provodi BHDCA
ODJELJAK D	– KONVERZIJA KVALIFICIRANOSTI OVLAŠTENOG OSOBLJA
66.B.300	Opće
66.B.305	Izvjestaj o konverziji za nacionalne kvalifikacije
66.B.310	Izvjestaj o konverziji za ovlaštenja koja izdaju odobrene organizacije za održavanje
ODJELJAK E	– PRIZNAVANJE ISPITA
66.B.400	Opće
66.B.405	Izvjestaj o priznavanju ispita
66.B.410	Period važenja priznavanja ispita
ODJELJAK F	– KONTINUIRANI NADZOR
66.B.500	Trajno ili privremeno ukidanje ili ograničavanje dozvole za održavanje zrakoplova

DODACI

Dodatak I – Zahtjevi u pogledu osnovnog znanja

Dodatak II – Standard osnovnih ispita

Dodatak III – Standardi obuke za tip zrakoplova i standard ispita. Obuka na radu

Dodatak IV – Neophodno iskustvo za promjenu dozvole za održavanje zrakoplova prema Dijelu 66 (E7-66)

Dodatak V – Sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje dozvole – Obrazac E7-19

Dodatak VI – Sadržaj dozvola za održavanje zrakoplova iz Aneksa III (E7-66) – BHDCA obrazac E7-26

66.1

(a) Za potrebe ovog aneksa (E7-66), nadležni organ je BHDCA.

SEKCIJA A TEHNIČKI ZAHTJEVI
ODJELJAK A - DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE AVIONA I HELIKOPTERA
66.A.1 Oblast primjene

Ova sekcija definira dozvole za održavanje zrakoplova i utvrđuje zahtjeve za podnošenje prijave, izdavanje i produženje važenja dozvole.

66.A.3 Kategorije dozvole

Dozvole za održavanje zrakoplova uključuju sljedeće kategorije:

- Kategorija A, podijeljena na sljedeće podkategorije:
 - A1 Avioni sa turbinskom pogonskom grupom
 - A2 Avioni sa klipnom pogonskom grupom
 - A3 Helikopteri sa turbinskom pogonskom grupom
 - A4 Helikopteri sa klipnom pogonskom grupom
- Kategorija B1, podijeljena na sljedeće podkategorije:
 - B1.1 Avioni sa turbinskom pogonskom grupom
 - B1.2 Avioni sa klipnom pogonskom grupom
 - B1.3 Helikopteri sa turbinskom pogonskom grupom
 - B1.4 Helikopteri sa klipnom pogonskom grupom
- Kategorija B2
- Kategorija B2 primjenjiva je na sve zrakoplove.
- Kategorija B2L

Kategorija B2L primjenjiva je na sve zrakoplove osim na zrakoplove iz Grupe 1 i podijeljena je na sljedeće klase sistema (system ratings):

- komunikacija/navigacija (com/nav)
- instrumenti
- automatski let
- radarski sistemi
- mehanički sistemi zrakoplova.

Dozvola B2L mora sadržavati najmanje jednu klasu sistema.

- Kategorija B3

Kategorija dozvole B3 je primjenjiva za nepresurizirane avione sa klipnom pogonskom grupom od 2000 kg maksimalne mase na uzlijetanju (*MTOM*) i manje.

- Kategorija L podijeljena je na sljedeće podkategorije:
 - L1: jedrilice,
 - L2: pogonjene jedrilice i BHLA1 avioni,
 - L3: baloni,
 - L4: zračni brodovi sa vrućim zrakom i BHLA2 zračni brodovi uzgonjeni plinom,
 - L5: zračni brodovi uzgonjeni plinom iznad BHLA2.
- Kategorija C

Kategorija C primjenjiva je na avione i helikoptere.

66.A.5 Grupe zrakoplova

U svrhu ovlaštenja u dozvoli za održavanje zrakoplova, zrakoplovi će biti klasificirani u sljedeće grupe:

1. Grupa 1: kompleksni zrakoplovi pokretani motorom kao i višemotorni helikopteri, avioni sa maksimalnom certificiranom visinom koja prelazi FL290, zrakoplovi opremljeni sa *fly-by-wire* sistemima, zračni brodovi uzgonjeni plinom iznad BHLA2 i drugi zrakoplovi koji zahtijevaju ovlaštenje za tip zrakoplova kada to odredi BHDCA.
2. Grupa 2: zrakoplovi koji ne pripadaju Grupi 1, a pripadaju nekoj od sljedećih podgrupa:
 - podgrupa 2a: jednomotorni turboelisni avioni

- podgrupa 2b: jednomotorni helikopteri sa turbinskom pogonskom grupom
 - podgrupa 2c: jednomotorni helikopteri sa klipnom pogonskom grupom.
3. Grupa 3: avioni sa klipnom pogonskom grupom koji ne pripadaju Grupi 1.
 4. Grupa 4: jedrilice, pogonjene jedrilice, ultralaki zrakoplovi, baloni i zračni brodovi, koji nisu u Grupi 1.

66.A.10 Podnošenje zahtjeva

- (a) Zahtjev za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova ili za njenu promjenu podnosi se na BHDCA obrascu E7-19 (pogledati Dodatak V), na način koji odredi BHDCA.
- (b) Zahtjev za promjenu dozvole podnosi se BHDCA.
- (c) Pored dokumenata koji se zahtijevaju tačkama 66.A.10(a), 66.A.10(a) odnosno 66.B.105, podnositelj zahtjeva za upis dodatne osnovne kategorije ili podkategorije u dozvolu za održavanje će podnijeti svoju važeću originalnu dozvolu za održavanje Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH, zajedno sa obrascem E7-19.
- (d) Svaki zahtjev mora biti proračun dokumentacijom koja dokazuje da su zadovoljeni važeći zahtjevi u vezi s teorijskim znanjem, praktičnim osposobljavanjem i iskustvom u vrijeme podnošenja zahtjeva.

66.A.15 Godine starosti

Podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova mora imati najmanje 18 godina života.

66.A.20 Prava

- (a) Sljedeća prava će se primjenjivati:
 1. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije A dopušta njenom imatelju da izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu poslije manjeg planiranog linijskog održavanja i popravke jednostavnih kvarova u granicama koje su posebno navedene u ovlaštenju iz tačke 145.A.35 Aneksa II (E7-145). Pravo na izdavanje uvjerenja će biti ograničeno na zadatke koje imatelj dozvole provodi u organizaciji za održavanje koja je izdala ovlaštenje.
 2. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B1 dopušta njenom imatelju da izdaje uvjerenja o vraćanju u upotrebu i da radi kao B1 osoblje za podršku poslije:
 - obavljenih radova održavanja na strukturi zrakoplova, pogonskoj grupi i mašinskim i električnim sistemima,
 - rada na sistemima avionike koji zahtijevaju izvođenje jednostavnih testova za dokazivanje njihove ispravnosti a ne zahtijevaju otkrivanje kvarova (*troubleshooting*).
 3. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B2 dopušta njenom imatelju:
 - (i) da izdaje uvjerenja o vraćanju u upotrebu i da radi kao B2 osoblje za podršku poslije:
 - obavljenih radova održavanja na avionici i električnim sistemima, i
 - elektronskih i avioničkih zadataka u okviru pogonske grupe i mehaničkih sistema, koji zahtijevaju samo izvođenje jednostavnih testova za dokazivanje njihove ispravnosti; i
 - (ii) da izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu poslije manjeg planiranog linijskog održavanja i popravke jednostavnih kvarova u granicama koje su posebno navedene u ovlaštenju iz tačke 145.A.35 Aneksa II (E7-145). Ovo pravo na

izdavanje uvjerenja će biti ograničeno na zadatke koje imatelj dozvole provodi u organizaciji za održavanje koja je izdala ovlaštenje i na ovlaštenja koja su već upisana u B2 dozvolu.

Kategorija dozvole B2 ne uključuje nijednu A podkategoriju.

4. Imatelj E7-66 dozvole kategorije B2L može potpisati uvjerenje o povratku u upotrebu i raditi kao osoblje za podršku u sljedećim slučajevima:
 - rad na održavanju električnih sistema;
 - rad na održavanju sistema avionike, unutar ograničenja upisanog u dozvolu;
 - u slučaju da posjeduje upisanu klasu 'mehanički sistemi zrakoplova', izvršavanje onih zadataka na električnim i avioničkim sistemima unutar pogonske grupe i mehaničkim sistemima na zrakoplovu koji zahtijevaju samo jednostavne zadatke kojima se utvrđuje njihova ispravnost.
5. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B3 dopušta njenom imatelju da izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu i da radi kao B3 osoblje za podršku za:
 - obavljene radove održavanja na strukturi aviona, pogonskoj grupi, i mašinskim i električnim sistemima,
 - rada na sistemima avionike koji zahtijevaju izvođenje jednostavnih testova za dokazivanje njihove ispravnosti, a ne zahtijevaju otkrivanje kvarova (*troubleshooting*).
6. Imatelj E7-66 dozvole kategorije L može potpisati uvjerenje o povratku u upotrebu i raditi kao osoblje za podršku u sljedećim slučajevima:
 - održavanje izvršeno na strukturi zrakoplova, pogonskoj grupi i mehaničkim i električnim sistemima;
 - rad na avioničkim sistemima, ali samo na zadacima koji zahtijevaju jednostavne testove kojima se provjerava njihova ispravnost i u kojima nije neophodno vršiti otkrivanje kvarova (*troubleshooting*).

Podkategorija L2 uključuje podkategoriju L1. Bilo kakvo ograničenje podkategorije L2 važi i za podkategoriju L1.

7. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije C dopušta njenom imatelju da izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu poslije obavljenih radova baznog održavanja na zrakoplovu. Prava se primjenjuju na cijeli zrakoplov.
- (b) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova ne smije koristiti pravo na izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu ako:
 1. ne ispunjava važeće zahtjeve iz Aneksa I (Dio E7-M) i Aneksa II (Dio E7-145); i
 2. ako u prethodne 2 godine nije imao imao 6 mjeseci iskustva u održavanju shodno ovlaštenjima sadržanim u dozvoli za održavanje zrakoplova ili ako ne ispunjava uvjete za izdavanje odgovarajućih ovlaštenja; i
 3. nema adekvatnu stručnost da izda uvjerenje nakon održavanja za dati zrakoplov; i
 4. ako nije sposoban da na zadovoljavajućem nivou čita, piše i komunicira na jeziku na kome su napisani tehnička dokumentacija i postupci neophodni za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu.

66.A.25 Zahtjevi u pogledu osnovnog znanja

- (a) Osim u slučaju kategorije L, podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova ili za promjenu dozvole dodavanjem kategorije ili podkategorije u tu dozvolu mora na ispitu pokazati nivo znanja iz odgovarajućih predmeta iz Dodatka I Aneksu III (Part-66). Ispite osnovnog znanja će provesti ili organizacije za obuku koje su odobrene u skladu sa Aneksom IV (E7-147) ili BHDCA.
- (b) Podnositelj zahtjeva za dozvolu u kategoriji L unutar pojedine podkategorije ili za dodavanje druge podkategorije mora zadovoljavati zahtjeve iz osnovne obuke navedene u Dodatku VII ovog Aneksa (E7-66) i položiti ispit iz odgovarajućih predmeta u skladu sa Dodatkom VIII ovog Aneksa (E7-66).
- Kurseve osnovnog znanja provodi organizacija za obuku odobrena u skladu sa Aneksom IV (E7-147). Izuzetno, moguće je odstupanje od ovog zahtjeva, uz posebno odobrenje BHDCA.
- Ispite osnovnog znanja provodi organizacija za obuku odobrena u skladu sa Aneksom IV (E7-147) ili BHDCA. Izuzetno, moguće je odstupanje od ovog zahtjeva, uz posebno odobrenje BHDCA.
- Imatelj dozvole za održavanje u kojoj su upisane kategorije/podkategorije B1.2 ili B3 automatski zadovoljava zahtjeve za obuku osnovnog znanja i ispite za dozvolu u podkategorijama L1 i L2.
- Obim tema koje obuhvataju osnovno znanje za podkategoriju L4 obuhvata sve teme podkategorije L3.
- (c) Odstupajući od tačke (b), za podnositelja zahtjeva za dozvolu održavanja zrakoplova u kategoriji L, zahtjevi za osnovnim školovanjem iz stava (b) mogu biti zamijenjeni zahtjevima za odgovarajućim iskustvom, kako je definirano tačkom 66.A.30(4)(ii).
- (d) Podnositelj zahtjeva za dozvolu održavanja zrakoplova u kategoriji B2L za pojedinu klasu (*system rating*), ili za dodavanje nove klase mora položiti ispite za sve tražene predmete prema definiranim nivoima znanja u skladu sa Dodatkom I na Aneks III (E7-66). Ispite provodi organizacija za obuku odobrena u skladu sa Aneksom IV (E7-147) ili BHDCA.
- (e) Kursevi za obuku i ispiti moraju biti položeni u periodu od 10 godina prije podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova ili za promjenu dozvole dodavanjem kategorije ili podkategorije u tu dozvolu. Ukoliko ovo nije slučaj, mogu se priznati ispiti u skladu sa tačkom (f).
- (f) U pogledu zahtjeva u vezi sa osnovnim znanjem i s tim povezanim ispitima priznaje se, u cjelini ili djelimično, tehnička kvalifikacija za koju BHDCA smatra da je ekvivalentna standardima znanja iz ovog dijela (E7-66). Ovo priznavanje provodi se saglasno Sekciji B, Odjeljak E ovog dijela (E7-66).

66.A.30 Zahtjevi u pogledu osnovnog iskustva

- (a) Podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova mora imati:
1. za kategoriju A i podkategorije B1.2 i B1.4 i kategoriju B3:
 - (i) 3 godine praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi, ako nema prethodnu odgovarajuću tehničku obučenosť; ili
 - (ii) 2 godine praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi i završenu obuku koju BHDCA smatra odgovarajućom za kvalificiranje u tehničkom smislu; ili

(iii) 1 godinu praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi i završenu osnovnu obuku odobrenu u skladu sa Aneksom IV (Dio 147);

2. za kategoriju B2 i podkategorije B1.1 i B1.3:

(i) 5 godina praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi, ako nema prethodnu odgovarajuću tehničku obučenosť; ili

(ii) 3 godine praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi i završenu obuku koju BHDCA smatra odgovarajućom za kvalificiranje u tehničkom smislu; ili

(iii) 2 godine praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi i završenu osnovnu obuku odobrenu u skladu sa Aneksom IV (E7-147);

3. za kategoriju B2L:

(i) 3 godine praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi, na način da se obuhvate odgovarajuće klase sistema, ako nema prethodnu odgovarajuću tehničku obučenosť; ili

(ii) 2 godine praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi, na način da se obuhvate odgovarajuće klase sistema, i završenu obuku koju BHDCA smatra odgovarajućom za kvalificiranje u tehničkom smislu; ili

(iii) 1 godinu praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi, na način da se obuhvate odgovarajuće klase sistema, i završenu osnovnu obuku odobrenu u skladu sa Aneksom IV (E7-147).

Za dodavanje nove klase sistema u postojeću B2L dozvolu, zahtjeva se 3 mjeseca praktičnog iskustva relevantnog za svaku novu klasu.

4. za kategoriju L:

(i) u slučaju kvalifikacije u skladu sa E7-66.A.25(b), 1 godinu praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi, na način da se obuhvati odgovarajući presjek aktivnosti održavanja u odgovarajućoj podkategoriji, izuzev u slučaju dodavanja nove podkategorije kada se jedino zahtjeva kompletiranje odgovarajućeg školovanja i ispita u skladu sa Dodacima VII i VIII i 6 mjeseci dodatnog praktičnog iskustva u vezi sa dodatnom podkategorijom.

(ii) u slučaju kvalifikacije u skladu sa E7-66.A.25(c), 2 godine praktičnog iskustva na održavanju zrakoplova koji je u upotrebi, na način da se obuhvati odgovarajući presjek aktivnosti održavanja u odgovarajućoj podkategoriji, izuzev u slučaju dodavanja nove podkategorije kada se jedino zahtjeva kompletiranje odgovarajućih ispita u skladu sa Dodatkom VIII i 12 mjeseci dodatnog praktičnog iskustva u vezi sa dodatnom podkategorijom.

Imatelj dozvole za održavanje u koju su upisane kategorije/podkategorije B1.2 ili B3 automatski zadovoljava zahtjeve za potrebno iskustvo za dozvolu u podkategorijama L1 i L2.

5. za kategoriju C u vezi sa velikim zrakoplovima:

(i) 3 godine iskustva u korištenju prava iz kategorije B1.1, B1.3 ili B2 na velikim zrakoplovima ili kao osoblje za podršku u

- skladu sa tačkom 145.A.35, ili kombinirajući i jedno i drugo; ili
- (ii) 5 godina iskustva u korištenju prava iz kategorije B1.2 ili B1.4 na velikim zrakoplovima, ili kao osoblje za podršku u skladu sa tačkom 145.A.35, ili kombinirajući i jedno i drugo;
6. za kategoriju C u vezi sa zrakoplovima koji nisu veliki: 3 godine iskustva u korištenju prava iz kategorije B1 ili B2 na zrakoplovima koji nisu veliki ili kao osoblje za podršku u skladu sa tačkom 145.A.35(a) ili kombinirajući i jedno i drugo;
7. za kategoriju C stečenu na osnovu univerzitetskog obrazovanja: visoko obrazovanje u tehničkoj disciplini stečeno na univerzitetu ili drugoj visokoj obrazovnoj instituciji koja je priznata od BHDCA, 3 godine iskustva na radu u okruženju organizacije za održavanje civilnih zrakoplova sa reprezentativnim izborom zadataka neposredno povezanih sa održavanjem zrakoplova, uključujući 6 mjeseci posmatranja zadataka u baznom održavanju.
- (b) Podnositelj zahtjeva za proširenje dozvole za održavanje zrakoplova mora ispunjavati minimalne zahtjeve u pogledu iskustva u održavanju civilnih zrakoplova koje odgovaraju dodatnoj kategoriji ili podkategoriji, kako je predviđeno u Dodatku IV ovom Aneksu (E7-66).
- (c) Za kategoriju A, B1 i B2 iskustvo će biti praktično i uključivat će bavljenje reprezentativnim izborom zadataka održavanja na zrakoplovu.
- (d) Za sve podnositelje zahtjeva: najmanje 1 godina od zahtijevanog iskustva mora predstavljati svježe iskustvo u održavanju zrakoplova one kategorije/ podkategorije za koju se zahtijeva početna dozvola za održavanje zrakoplova. Za svako dalje dodavanje kategorije/podkategorije u postojeću dozvolu za održavanje zrakoplova, dodatno svježe iskustvo može biti manje od 1 godine, ali ne manje od 3 mjeseca. Zahtijevano iskustvo će se zasnivati na razlici između kategorije/podkategorije u dozvoli i kategorije/podkategorije za koju se podnosi zahtjev. Dodatno iskustvo mora biti direktno vezano za nove kategorije/podkategorije koje se žele upisati u dozvolu.
- (e) Izuzetno od stava (a), iskustvo u održavanju zrakoplova koje je stečeno izvan okruženja za održavanje civilnih zrakoplova prihvaća se ako je ekvivalentno održavanju koje zahtijeva ovaj Aneks (Dio 66), kako to odredi BHDCA. Da bi se osiguralo razumijevanje okruženja u kome se održavaju civilni zrakoplovi, zahtijeva se dodatno iskustvo u održavanju civilnih zrakoplova.
- (f) Iskustvo mora biti stečeno u periodu od 10 godina prije podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova ili za promjenu dozvole dodavanjem kategorije ili podkategorije u tu dozvolu.

66.A.40 Važenje dozvole za održavanje zrakoplova

- (a) Dozvola za održavanje zrakoplova prestaje da važi po isteku 5 godina od posljednjeg izdavanja ili promjene, izuzev ako imatelj dostavi dozvolu u BHDCA kako bi se provjerilo da li su podaci navedeni u dozvoli istovjetni podacima koje sadrži evidencija BHDCA, shodno tački 66.B.120.
- (b) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova će popuniti relevantne dijelove BHDCA obrasca E7-19 (vidjeti Dodatak V) i podnijeti ih u BHDCA zajedno sa kopijom dozvole, izuzev ako imatelj dozvole radi u organizaciji za održavanje zrakoplova, odobreno u skladu da Aneksom II (E7- 145), koja ima proceduru u svom priručniku po kojoj

takva organizacija može da podnese neophodna dokumenta u ime imatelja dozvole za održavanje zrakoplova.

- (c) Pravo na izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu koje se zasniva na dozvoli za održavanje prestaje da važi kad prestane da važi i dozvola.
- (d) Dozvola za održavanje zrakoplova važi samo ako ju je (i) izdala i/ili promijenila BHDCA i (ii) potpisao imatelj dozvole.

66.A.45 Upis ovlaštenja za zrakoplove u dozvolu

- (a) Da bi mogao koristiti prava certificiranja na nekom tipu zrakoplova, imatelj dozvole za održavanje zrakoplova mora imati upisana relevantna ovlaštenja za zrakoplove u svojoj dozvoli.
- Za kategoriju dozvole B1, B2 ili C, relevantna ovlaštenja za zrakoplove su:
 1. Za Grupu 1 zrakoplova, odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova.
 2. Za Grupu 2 zrakoplova, odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova, ovlaštenje za proizvođačku podgrupu ili puno ovlaštenje za podgrupu.
 3. Za Grupu 3 zrakoplova, odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova ili puno ovlaštenje za grupu.
 4. Za Grupu 4 zrakoplova, za kategorije B2 i C, puno ovlaštenje za grupu.
 - Za kategoriju B2L postoje sljedeća ovlaštenja:
 1. Za grupu 2 zrakoplova, proizvođačka podgrupa ili puno ovlaštenje za podgrupu.
 2. Za grupu 3 zrakoplova, puno ovlaštenje za grupu.
 3. Za grupu 4 zrakoplova, puno ovlaštenje za grupu.
 - Za kategoriju dozvole B3, relevantno ovlaštenje je "nepresurizirani avioni sa klipnom pogonskom grupom od 2000 kg maksimalne mase na uzlijetanju (MTOM) i manje"
 - Za kategoriju L postoje sljedeća ovlaštenja:
 - Za podkategoriju L1, ovlaštenje 'jedrilice',
 - Za podkategoriju L2, ovlaštenje 'pogonjene jedrilice, BHLSA zrakoplovi i BHLA1 avioni',
 - Za podkategoriju L3, ovlaštenje 'baloni',
 - Za podkategoriju L4, ovlaštenje 'zračni brodovi sa vrućim zrakom i BHLA2 plinski zračni brodovi'.
 - Za podkategoriju L5, ovlaštenje 'zračni brodovi'.
 - Za kategoriju dozvole A nije potrebno ovlaštenje, pod uvjetom usklađenosti sa zahtjevima tačke 145.A.35 Aneksa II (E7-145).
- (b) Upisivanje ovlaštenja za tip zrakoplova zahtijeva zadovoljavajuće završenu obuku za tip zrakoplova relevantne kategorije B1, B2 ili C u skladu sa Dodatkom III na Aneks III (E7-66); ili u slučaju klase "zračni brodovi uzgonjeni plinom" na B2 i L5 dozvoli, školovanje za tip koje je odobrila BHDCA.
- (c) Pored zahtjeva iz tačke (b), prilikom upisa prvog ovlaštenja za tip zrakoplova u okviru kategorije/podkategorije, zahtijeva zadovoljavajuće završenu odgovarajuću obuku na radu, kako je opisano u Dodatku III na Aneks III (E7-66).
- (d) Izuzetno od tačaka (b) i (c), za grupe 2 i 3 zrakoplova, ovlaštenja za tip zrakoplova se mogu dati nakon:
- Zadovoljavajućeg završetka ispita za tip zrakoplova relevantne kategorije B1, B2 ili C, opisanih u Dodatku III na Aneks III (E7-66);
 - U slučaju kategorije B1 i B2, dokazivanjem praktičnog iskustva na tipu zrakoplova; U ovom

slučaju, praktično iskustvo će uključivati bavljenje reprezentativnim izborom aktivnosti održavanja relevantnih za kategoriju dozvole.

U slučaju ovlaštenja kategorije C za lice kvalificirano pomoću akademske dozvole, kako je to navedeno u tački 66.A.30(a)(7), prvi ispit za tip zrakoplova će biti nivoa kategorije B1 ili B2.

(e) Za grupu 2 zrakoplova:

1. upis ovlaštenja za proizvođačku podgrupu za imatelje dozvola kategorije B1 i C zahtijeva usaglašenost sa zahtjevima za ovlaštenja za tip zrakoplova u najmanje dva tipa zrakoplova istog proizvođača koji su kombinirano predstavnici odgovarajuće proizvođačke podgrupe;
2. upis punog ovlaštenja za podgrupu za imatelje dozvola kategorije B1 i C zahtijeva usaglašenost sa zahtjevima za ovlaštenja za tip zrakoplova u najmanje tri tipa zrakoplova od različitih proizvođača koji su kombinirano predstavnici odgovarajuće podgrupe;
3. upis ovlaštenja za proizvođačku podgrupu ili punog ovlaštenja za podgrupu za imatelje dozvola kategorije B2 ili B2L zahtijeva dokazivanje praktičnog iskustva koje će uključivati bavljenje reprezentativnim izborom aktivnosti održavanja relevantnih za kategoriju dozvole i za odgovarajuću podgrupu zrakoplova;
4. Odstupajući od stava (e)3, imatelj B2L dozvole sa upisanim ovlaštenjem za punu podgrupu 2b automatski je ovlašten i za zrakoplove iz podgrupe 2c.

(f) Za grupe 3 i 4 zrakoplova:

1. upis punog ovlaštenja grupe 3 za imatelje dozvola kategorije B1, B2, B2L i C, i upis ovlaštenja za punu grupu 4 za imatelje dozvola B2 i B2L zahtijeva dokazivanje praktičnog iskustva koje će uključivati bavljenje reprezentativnim izborom aktivnosti održavanja relevantnih za kategoriju dozvole i grupu 3 ili 4, u ovisnosti od slučaja;
2. za kategoriju B1, osim ako podnositelj zahtjeva donese dokaz o odgovarajućem iskustvu, ovlaštenje za grupu 3 će biti podložno sljedećim ograničenjima, koja će biti upisana u dozvolu:
 - presurizirani avioni;
 - avioni sa metalnom strukturom;
 - avioni sa kompozitnom strukturom;
 - avioni sa drvenom strukturom;
 - avioni sa strukturom od metalnih cijevi prekrivenih platnom.
3. Odstupajući od stava (f)1, imatelj B2L dozvole sa upisanim ovlaštenjem za grupu 2a i 2b automatski je ovlašten i za zrakoplove iz grupa 3 i 4.

(g) Za B3 dozvolu:

1. upis ovlaštenja "nepresurizirani avioni sa klipnom pogonskom grupom od 2000 kg maksimalne mase na uzlijetanju (*MTOM*) i manje" zahtijeva dokazivanje praktičnog iskustva koje će uključivati bavljenje reprezentativnim izborom aktivnosti održavanja relevantnih za kategoriju dozvole;
2. Osim ako podnositelj zahtjeva donese dokaz o odgovarajućem iskustvu, ovlaštenje iz tačke 1 će biti podložno sljedećim ograničenjima, koja će biti upisana u dozvolu:
 - avioni sa drvenom strukturom;
 - avioni sa strukturom od metalnih cijevi prekrivenih platnom;
 - avioni sa metalnom strukturom;
 - avioni sa kompozitnom strukturom.

(h) Za L dozvolu, podkategorije L1, L2, L3 i L4:

1. za upis ovlaštenja neophodan je dokaz o praktičnom iskustvu koji mora uključiti reprezentativan presjek radova održavanja relevantan za pojedine podkategorije.
2. dok podnositelj zahtjeva ne podnese dokaze o odgovarajućem iskustvu, sljedeća ograničenja će biti upisana u dozvolu:
 - (i) za ovlaštenje 'jedriline' i ovlaštenje "pogonjene jedrilice i BHLA1 avioni":
 - avioni sa drvenom strukturom,
 - avioni sa strukturom od metalnih cijevi prekrivenih platnom,
 - avioni sa metalnom strukturom,
 - avioni sa kompozitnom strukturom.
 - (ii) za ovlaštenje "baloni":
 - sa vrućim zrakom,
 - BHLA1 baloni uzgonjeni plinom, i/ili
 - BHLA2 baloni uzgonjeni plinom.
 - (iii) za ovlaštenje "zračni brodovi sa vrućim zrakom i BHLA2 zračni brodovi uzgonjeni plinom":
 - vrući zrak, i/ili
 - plin.

Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova podkategorije B1.2 sa upisanim ovlaštenjem za grupu 3 zrakoplova ili kategorije B3 sa upisanim ovlaštenjem: "nepresurizirani avioni sa klipnom pogonskom grupom od 2000 kg maksimalne mase na uzlijetanju (*MTOM*) i manje", automatski je zadovoljio zahtjeve za izdavanje dozvole u podkategorijama L1 i L2 sa punim ovlaštenjima, i sa istim ograničenjima koja postoje u dozvoli B1.2 ili B3 kategorije.

66.A.50 Ograničenja

- (a) Ograničenja uvedena u dozvolu za održavanje zrakoplova su izuzeća od prava izdavanja uvjerenja o vraćanju u upotrebu i odnose se na zrakoplov u cjelini.
- (b) Za ograničenja iz tačke 66.A.45, ograničenja će biti uklonjena:
 1. dokazivanjem odgovarajućeg iskustva; ili
 2. nakon zadovoljavajuće praktične procjene koju provede BHDCA.

66.A.55 Dokaz o kvalificiranju

Osoblje kome je dopušteno da izdaje uvjerenja za vraćanje u upotrebu, kao i osoblje za podršku, mora da, na zahtjev ovlaštenog lica, predoči svoju dozvolu u roku od 24 sata kao dokaz o kvalifikaciji.

66.A.70 Odredbe o konverziji

- (a) Imatelju kvalifikacije ovlaštenog osoblja koja važi u Bosni i Hercegovini i koja je stečena prije stupanja na snagu ovog Aneksa III (E7-66) za one tipove zrakoplova koje nije prihvatila EASA u skladu sa odnosnom EU regulativom, BHDCA će izdati dozvolu za održavanje zrakoplova bez dodatnog ispita, prema zahtjevima određenim u Sekciji B, Odjeljak D.
- (b) Lice koje stiče kvalifikaciju ovlaštenog osoblja u postupku obuke koji je važeći u Bosni i Hercegovini prije stupanja na snagu ovog Aneksa III (E7-66) može da nastavi započetu obuku. Po okončanoj obuci i stečenoj kvalifikaciji za ovlašteno osoblje, BHDCA će izdati dozvolu za održavanje zrakoplova bez dodatnog ispita prema zahtjevima određenim u Sekciji B, Odjeljak D.
- (c) Ako je potrebno, dozvola za održavanje zrakoplova sadrži ograničenja u skladu sa tačkom 66.A.50 koja će prikazati razlike između (i) obima kvalifikacija ovlaštenog osoblja koje su važile u Bosni i Hercegovini prije stupanja na snagu ove regulative i (ii) zahtjeva u pogledu osnovnog znanja i

standarda ispita osnovnog znanja koji su dati u Dodacima I i II ovog Aneksa (E7-66).

- (d) Izuzetno od stava (c) za zrakoplove koji se ne koriste u komercijalnom zračnom prijevozu i koji nisu klasificirani kao veliki zrakoplovi, dozvola za održavanje zrakoplova će sadržavati ograničenja u skladu sa tačkom 66.A.50, čime se osigurava da prava koje je imalo ovlašteno osoblje u Bosni i Hercegovini prije stupanja na snagu ovog pravilnika i privilegije iz konvertirane E7-66 dozvole za održavanje zrakoplova ostanu iste.

SEKCIJA B

POSTUPAK ZA NADLEŽNE ORGANE

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

66.B.1 Oblast primjene

Ova sekcija utvrđuje upravne zahtjeve po kojima postupaju BHDCA, kao nadležni organ zadužen za implementaciju i primjenu Sekcije A ovog Aneksa (E7-66).

66. B.10 Nadležni organ

- (a) Opće
BHDCA je zadužena za izdavanje, praćenje važenja, promjenu, privremeno ili trajno ukidanje dozvole. BHDCA će utvrditi odgovarajuću organizacijsku strukturu sa ciljem osiguravanja usklađenosti sa ovim Aneksom (E7-66).
- (b) Resursi
BHDCA mora imati dovoljno odgovarajućeg osoblja radi osiguravanja implementacije zahtjeva koji su opisani u ovom Aneksu (E7-66).
- (c) Postupci
BHDCA mora utvrditi dokumentirane postupke koji detaljno opisuju na koji se način postiže usklađenost sa ovim Aneksom (E7-66). Postupci će biti redovno praćeni i mijenjani sa ciljem da se postigne stalna usklađenost.

66.B.20 Vođenje evidencije

- (a) BHDCA uspostavlja sistem vođenja evidencije koji omogućava da se prate postupci izdavanja, produženja važenja, promjene, privremenog ili trajnog ukidanja dozvole za održavanje zrakoplova.
- (b) Evidencija će za svaku dozvolu sadržavati:
1. zahtjev za izdavanje ili promjenu dozvole za održavanje zrakoplova, sa svom pratećom dokumentacijom;
 2. kopiju dozvole za održavanje zrakoplova, uključujući svaku njenu promjenu;
 3. kopije relevantne prepiske;
 4. podatke o izuzećima ili naloženim prinudnim mjerama;
 5. svaki izvještaj drugih nadležnih organa o imatelju dozvole za održavanje zrakoplova;
 6. evidenciju o ispitima koje je provela BHDCA;
 7. važeći izvještaj o konverziji koji je korišten prilikom konverzije;
 8. važeći izvještaj o priznavanju ispita koji je korišten prilikom priznavanja ispita.
- (c) Evidencija navedena u stavkama od 1 do 5 tačke (b) čuva se najmanje 5 godina poslije prestanka važenja dozvole.
- (d) Evidencija navedena u stavkama 6, 7 i 8 tačke (b) čuva se neograničeno vrijeme.

66.B.25 Međusobna razmjena informacija

Nije primjenjivo.

66.B.30 Izuzeća

BHDCA vodi i čuva evidenciju o odobrenim izuzećima.

ODJELJAK B

IZDAVANJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

Ovaj odjeljak propisuje postupke koje BHDCA primjenjuje prilikom izdavanja, promjene ili produženja važenja dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.100 Postupak po kome BHDCA izdaje dozvolu za održavanje zrakoplova

- (a) Po prijemu popunjenog EASA Obrasca E7-19 i prateće dokumentacije, BHDCA utvrđuje da li je obrazac pravilno popunjen i provjerava da li je iskustvo koje je navedeno saglasno uvjetima predviđenim u ovom aneksu (E7-66).
- (b) BHDCA provjerava da li je kandidat položio propisane ispite i/ili potvrđuje važenje priznatih ispita, kako bi se utvrdilo da li su ispunjeni svi uvjeti u vezi sa modulima iz Dodatka I ovog Aneksa (E7-66).
- (c) Kada se potvrde identitet i datum rođenja podnositelja zahtjeva i kada se smatra da ispunjava standarde znanja i iskustva koje zahtijeva ovaj Aneks (E7-66), BHDCA će izdati odgovarajuću dozvolu za održavanje zrakoplova. Ovi podaci će se čuvati u evidenciji koju vodi BHDCA.
- (d) U slučaju kada se prilikom prvog izdavanja u dozvolu za održavanje zrakoplova upisuju tipovi ili grupe zrakoplova, BHDCA će provjeriti usaglašenost sa tačkom 66.B.115.

66.B.105 Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova preko organizacije za održavanje odobrene prema E7-145

- (a) Organizacija za održavanje odobrena prema E7-145, koju je BHDCA za to ovlastila, može (i) pripremiti dozvolu za održavanje zrakoplova u ime BHDCA ili (ii) dati BHDCA preporuke u pogledu određenog zahtjeva za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova, tako da BHDCA može pripremiti i izdati dozvolu.
- (b) Organizacija za održavanje iz tačke (a) će osigurati usaglašenost sa tačkama 66.B.100 (a) i (b).
- (c) U svim slučajevima, podnositelju zahtjeva dozvolu za održavanje zrakoplova može izdati samo BHDCA.

66.B.110 Postupak za promjenu dozvole za održavanje zrakoplova uključivanjem dodatnih osnovnih kategorija ili podkategorija

- (a) Po završetku postupka navedenog u tačkama 66.B.100 ili 66.B.105, BHDCA će upisati dodatnu osnovnu kategoriju ili podkategoriju u dozvolu za održavanje zrakoplova a istu potvrđuje pečatom i potpisom, ili ponovo izdaje dozvolu.
- (b) U evidenciji BHDCA će u skladu sa navedenim biti načinjene odgovarajuće izmjene.

66.B.115 Postupak za promjenu dozvole za održavanje zrakoplova radi dodavanja ovlaštenja za zrakoplove ili uklanjanja ograničenja

- (a) Po prijemu zadovoljavajuće popunjenog Obrasca E7-19 (i odgovarajuće prateće dokumentacije koja pokazuje usklađenost sa zahtjevima odgovarajućeg ovlaštenja, kao i trenutno važeće dozvole), BHDCA će ili:
1. upisati odgovarajuće ovlaštenje za zrakoplov u dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelja zahtjeva; ili
 2. ponovo izdati dozvolu tako da ona uključuje odgovarajuće ovlaštenje za zrakoplov; ili
 3. ukloniti odgovarajuća ograničenja u skladu sa tačkom 66.A.50.

U evidenciji BHDCA će u skladu sa navedenim biti načinjene odgovarajuće izmjene.

- (b) U slučaju kada se ne provede cijela obuka za tip u organizaciji za obuku koja je odgovarajuće odobrena u

skladu sa Aneksom IV (E7-147), BHDCA će se uvjeriti da su svi zahtjevi obuke za tip ispunjeni prije nego što izda ovlaštenje za tip.

- (c) U slučaju kada se ne zahtijeva obuka na radu, ovlaštenje za tip zrakoplova će biti upisano na osnovu Svjedočanstva o završenoj obuci, koje je izdala organizacija za obuku odobrena u skladu sa Aneksom IV (E7-147).
- (d) U slučaju kada obuka za tip zrakoplova nije obuhvaćena jednim kursom, BHDCA će se uvjeriti prije upisa tipa da sadržaj i trajanje kursa u potpunosti zadovoljavaju obim kategorije dozvole i da su povezane oblasti na pravi način zastupljene.
- (e) U slučaju obuke o razlikama između pojedinih tipova, BHDCA će se uvjeriti da su prethodne kvalifikacije podnositelja zahtjeva koje su dopunjene ili (i) kursom odobrenim u skladu sa Aneksom IV (E7-147) ili (ii) kursom direktno odobrenim od strane BHDCA, dovoljne za upis ovlaštenja za tip.
- (f) Usklađenost sa praktičnim elementima dokazuje se (i) dostavljanjem detaljne evidencije sa praktične obuke ili knjižice sa podacima o učešću u radovima održavanja (*log book*), ili, kada je moguće, (ii) svjedočanstvom o obuci koja obuhvata praktične elemente izdatim od organizacije za obuku.
- (g) Za upis tipa zrakoplova će se koristiti ovlaštenja za tip zrakoplova koje odredi BHDCA.

66.B.120 Postupak za produženje važenja dozvole za održavanje zrakoplova

- (a) BHDCA upoređuje imateljevu dozvolu za održavanje zrakoplova sa svojom evidencijom i provjerava da li možda postoje važeće mjere u pogledu trajnog ili privremenog ukidanja ili promjene dozvole, shodno tački 66.B.500. Ako su dokumenti istovjetni i nema važećih mjera, shodno tački 66.B.500, BHDCA produžava dozvolu za 5 godina i taj podatak unosi u svoju evidenciju.
- (b) Ako se podaci iz dozvole za održavanje zrakoplova i evidencije nadležnog organa ne slažu, BHDCA treba:
 - 1. utvrditi prirodu neslaganja, poslije čega može odlučiti da ne produži važenje dozvole za održavanje zrakoplova;
 - 2. obavijestiti o tome imatelja dozvole i svaku poznatu organizaciju za održavanje odobrenu u skladu sa Aneksom I (E7-M) ili Aneksom II (E7-145) na koju ovo može da utiče;
 - 3. po potrebi, pokrenuti postupak u skladu sa tačkom 66.B.500 radi trajnog ili privremenog ukidanja ili promjene dozvole.

66.B.125 Postupak za konverziju dozvola, uključujući grupna ovlaštenja

- (a) Pojedinačna ovlaštenja za tip, koja su već upisana u dozvolu za održavanje zrakoplova, ostat će u dozvoli i neće biti konvertirana u nova ovlaštenja izuzev ako imatelj dozvole u potpunosti ispunjava zahtjeve za upisom definirane tačkom 66.A.45 ovog Aneksa (Dio 66) za odgovarajuće grupno/podgrupno ovlaštenje.

66.B.130 Postupak za direktno odobrenje obuke za tip zrakoplova

BHDCA može odobriti obuku za tip zrakoplova koju ne provodi organizacija za obuku odobrena u skladu sa Aneksom IV (E7-147), shodno tački 1 Dodatka III ovog Aneksa (E7-66). U ovom slučaju, BHDCA će imati postupak kojim će osigurati da je obuka za tip zrakoplova u skladu sa Dodatkom III ovog Aneksa (E7-66).

ODJELJAK C ISPITI

Ovaj odjeljak utvrđuje postupak po kome BHDCA provodi ispite.

66.B.200 Ispit koji provodi BHDCA

- (a) Ispitna pitanja će se prije ispita čuvati na siguran način, tako da prije ispita ne budu dostupna kandidatima.
- (b) BHDCA će odrediti:
 - 1. osobu koja kontrolira pitanja koja se koriste za svaki ispit;
 - 2. ispitivače koji će biti prisutni tokom svih ispita, kako bi se osigurao integritet ispita.
- (c) Osnovni ispiti će se provesti prema standardima određenim u Dodacima I i II, odnosno Dodacima VII i VIII ovog aneksa (Dio E7-66).
- (d) Ispiti nakon obuke za tip i ispiti za tip će se provesti prema standardima koji su određeni u Dodatku III ovog Aneksa (E7-66).
- (e) Nova opisna pitanja pripremaju se najmanje na svakih 6 mjeseci, a već korištena pitanja povlače se ili privremeno stavljaju van upotrebe. Dokumentacija o korištenim ispitnim pitanjima se čuva u evidenciji, radi pozivanja na iste.
- (f) Svi ispitni papiri predaju se kandidatu na početku ispita, a vraćaju ispitivaču na kraju vremena koje je određeno za ispit. Nijedan ispitni papir ne smije se iznositi iz prostorije u kojoj se ispit polaže tokom vremena određenog za ispit.
- (g) Uz ispitni papir, kandidatu može tokom ispita biti na raspolaganju samo specifična dokumentacija potrebna za ispit za tip.
- (h) Kandidati tokom ispita moraju biti međusobno odvojeni tako da ne mogu jedan drugome pročitati ispitni papir, niti pričati jedan sa drugim izuzev sa ispitivačem.
- (i) Kandidatima za koje je dokazano da su se poslužili prevarom u toku ispita zabranjuje se polaganje ispita na 12 mjeseci od dana kada su uhvaćeni u prevari.

ODJELJAK D KONVERZIJA KVALIFICIRANJA OVLAŠTENOG OSOBLJA

U ovom odjeljku su dati postupci za konverziju kvalificiranja ovlaštenog osoblja iz tačke 66.A.70 u dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.300 Opće

- (a) BHDCA može konvertirati samo kvalifikacije koje su (i) dobijene u Bosni i Hercegovini (ii) koje su bile važeće prije stupanja na snagu važećih zahtjeva ovog aneksa (E7-66).
- (b) BHDCA može obaviti konverziju u skladu sa izvještajem o konverziji koji je sačinjen prema tačkama 66.B.305 ili 66.B.310.
- (c) BHDCA će izvještaj o konverziji ili (i) pripremiti ili (ii) odobriti, sa ciljem da se osigura usklađenost sa ovim Aneksom (E7-66).
- (d) Izvještaj o konverziji, zajedno sa bilo kakvim izmjenama, čuvat će se u evidenciji BHDCA, u skladu sa tačkom 66.B.20.

66.B.305 Izvještaj o konverziji za nacionalno kvalificiranje

- (a) Izvještajem o konverziji za nacionalno kvalificiranje ovlaštenog osoblja bit će opisan obim svakog tipa kvalificiranja, uključujući sa njima povezane nacionalne dozvole, ako ih ima, i sa njima povezana prava, i uključivat će kopiju relevantnog propisa koji definira iste.
- (b) Izvještaj o konverziji će za svaku vrstu kvalifikacije iz tačke (a) pokazati:

1. u koju će kategoriju dozvole za održavanje zrakoplova ona biti konvertirana; i
2. koja će ograničenja biti dodata, u skladu sa tačkama 66.A.70 (c) odnosno d, ovisno o slučaju; i
3. uvjete za skidanje ograničenja, navodeći module/podmodule za koje su potrebni ispiti radi skidanja ograničenja i dobijanja pune dozvole za održavanje zrakoplova, odnosno radi uključivanja dodatne (pod)kategorije. Ovo će uključivati module definirane Dodatkom III ovog Aneksa (E7-66) koji nisu obuhvaćeni nacionalnim kvalifikacijama.

66.B.310 Izvještaj o konverziji za ovlaštenja koja izdaju odobrene organizacije za održavanje

- (a) Za svaku odobrenu organizaciju za održavanje, izvještajem o konverziji bit će opisan obim svakog tipa ovlaštenja koje je izdala organizacija za održavanje, i uključivat će kopiju relevantnih odobrenih procedura organizacije za održavanje za kvalificiranje i ovlaštenja ovlaštenog osoblja na kojima je proces konverzije zasnovan.
- (b) Izvještaj o konverziji će za svaku vrstu kvalificiranja iz tačke (a) pokazati:
 1. u koju će kategoriju dozvole za održavanje zrakoplova ona biti konvertirana; i
 2. koja će ograničenja biti dodata, u skladu sa tačkama 66.A.70 (c) odnosno d, ovisno o slučaju; i
 3. uvjete za skidanje ograničenja, navodeći module/podmodule za koje su potrebni ispiti radi skidanja ograničenja i dobijanja pune dozvole za održavanje zrakoplova, odnosno radi uključivanja dodatne (pod)kategorije. Ovo će uključivati module definirane Dodatkom III ovog Aneksa (E7-66) koji nisu obuhvaćeni nacionalnim kvalifikacijama.

ODJELJAK E PRIZNAVANJE ISPITA

U ovom odjeljku su dati postupci za priznavanje ispita iz tačke 66.A.25(c).

66.B.400 Opće

- (a) BHDCA može priznati ispit samo na osnovu izvještaja o priznavanju ispita, pripremljenog prema tački 66.B.405.
- (b) Izvještaj o priznavanju ispita će biti ili (i) pripremljen od strane BHDCA, ili (ii) odobren od strane BHDCA da bi se osigurala usklađenost sa ovim Aneksom (E7-66).
- (c) Izvještaj o priznavanju ispita, zajedno sa svim izmjenama, čuvat će se u evidenciji BHDCA, u skladu sa tačkom 66.B.20.

66.B.405 Izvještaj o priznavanju ispita

- (a) Izvještaj o priznavanju ispita će uključivati usporedbu između:
 - (i) modula, podmodula, tema i nivoa znanja sadržanih u Dodatku I ovog Aneksa (E7-66), u skladu sa odgovarajućim potrebama; i
 - (ii) programa tehničkih kvalifikacija relevantnih za traženu kategoriju.
- (b) Priznavanje ispita, izuzev ispita osnovnog znanja koje je provela organizacija za obuku, odobrenih u skladu sa Aneksom IV (E7-147), može izvršiti samo BHDCA.
- (c) Ne može se izvršiti priznavanje ukoliko nema izjave o usaglašenosti naspram svakog modula i podmodula, navodeći gdje se u tehničkim kvalifikacijama može naći ekvivalentni standard.
- (d) BHDCA će redovno provjeravati da li su se (i) nacionalni standard za kvalificiranje ili (ii) Dodatak I ovog Aneksa (E7-66) izmijenili, te će procijeniti da li su stoga potrebne

izmjene izvještaja o priznavanju ispita. Ove izmjene će biti dokumentirane, datirane i arhivirane.

66.B.410 Period važenja priznavanja ispita

- (a) BHDCA će napismeno obavijestiti podnositelja zahtjeva o eventualnom priznavanju ispita, pozivajući se pritom na korišteni izvještaj o priznavanju ispita.
- (b) Važenje izvještaja o priznavanju ispita je 10 godina.
- (c) Nakon isteka priznavanja ispita, podnositelj zahtjeva može tražiti novo priznavanje ispita. BHDCA će produžiti važenje priznavanja ispita na dodatni period od 10 godina, bez daljnjeg razmatranja ukoliko se zahtjevi za osnovnim znanjem, definirani u Dodatku I ovog aneksa (E7-66), nisu promijenili.

ODJELJAK F KONTINUIRANI NADZOR

U ovom odjeljku su dati postupci za kontinuirani nadzor dozvola za održavanje zrakoplova a naročito za trajno ili privremeno ukidanje ili ograničavanje dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.500 Trajno ili privremeno ukidanje ili ograničavanje dozvole za održavanje zrakoplova

BHDCA će privremeno staviti van snage, ograničiti ili trajno ukinuti dozvolu za održavanje zrakoplova ako utvrdi da je sigurnost ugrožena ili ako raspolaže pouzdanim dokazom da je imatelj dozvole provodio ili bio uključen u jednu ili više sljedećih radnji:

1. pribavljanje dozvole za održavanje zrakoplova i/ili odobrenja za izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu na osnovu falsificirane dokumentacije;
2. nije izvedeno zahtijevano održavanje, u kombinaciji sa činjenicom da o tome nije obaviještena organizacija ili lice koji su zahtijevali održavanje;
3. nije izvedeno zahtijevano održavanje koje je proisteklo iz sopstvenog pregleda, u kombinaciji sa činjenicom da o tome nije obaviještena organizacija ili lice u čiju korist je održavanje bilo namijenjeno;
4. nemarno održavanje;
5. falsificiranje evidencije o održavanju;
6. izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu i pored saznanja da radovi održavanja, navedeni u uvjerenju, nisu obavljeni ili bez provjere da li su bili obavljeni;
7. izvođenje radova održavanja ili izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu pod uticajem alkohola ili droge;
8. izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu koje nije saglasno sa Aneksom I (E7-M), Aneksom II (E7-145) ili Aneksom III (E7-66).

Dodatak I

Zahtjevi u pogledu osnovnog znanja

1. Nivoi znanja za dozvole za održavanje zrakoplova kategorija A, B1, B2, B2L, B3 i C

Osnovno znanje za kategorije A, B1, B2, B2L i B3 određeno je oznakama nivoa znanja (1, 2 ili 3), koje su pridodate uz svaki predmet u Dodatku I Dijela 66 (Part-66) Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koje se bave ovim poslovima.

2. Nastavni program (*modularisation*)

Kvalificiranje za predmete za svaku kategoriju ili podkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova mora da bude u skladu sa sljedećom tabelom. Predmeti koji se primjenjuju označeni su sa "X":

Za kategorije A, B1 i B3:

Modul predmeta	A ili B1 avioni sa:		A ili B1 helikopteri sa:		B3
	turbinskim motorima	klipnim motorima	turbinskim motorima	klipnim motorima	Nepresurizovani klipni avioni od 2000 kg (MTOM) i manje
1	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X
5	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X
7A	X	X	X	X	
7B					X
8	X	X	X	X	X
9	X	X	X	X	
9B					X
10	X	X	X	X	
11A	X				
11B		X			
11C					X
12			X	X	
13					
14					
15	X		X		
16		X		X	X
17A	X	X			
17B					X

Za kategorije B2 i B2L:

Modul/Pod-modul	B2	B2L
1	X	X
2	X	X
3	X	X
4	X	X
5	X	X
6	X	X
7A	X	X
7B		
8	X	X
9A	X	X
9B		
10	X	X
11		
12		
13.1 i 13.2	X	X
13.3 (a)	x	Za klasu 'Automatski let'
13.3 (b)	X	
13.4 (a)	X	Za klasu 'Komunikacija/Navigacija'
13.4 (b)	X	
13.4 (c)	X	
13.5	X	x
13.6	X	
13.7	X	Za klasu 'Automatski let'
13.8	X	Za klasu 'Instrumenti'
13.9	X	x
13.10	X	
13.11 – 13.18	X	Za klasu 'Mehanički sistemi zrakoplova'
13.19 – 13.22	X	Za klase 'Instrumenti' i 'Mehanički sistemi zrakoplova'
14	X	
15		
16		
17A		
17B		

Dodatak II
Standard osnovnih ispita

Standard ispita osnovnog znanja za kategorije A, B1 i B2 naveden je u Dodatku II Dijela 66 (Part-66) Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji se bave ovim poslovima.

2. Broj pitanja za predmete iz Dodatka I Dijela 66 (E7- 66) za B2L kategoriju je sljedeći:

2.1. MODUL 1 – MATEMATIKA

Kategorija B2L – 32 pitanja sa višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 40 minuta.

2.2. MODUL 2 – FIZIKA

Kategorija B2L – 52 pitanja sa višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

2.3. MODUL 3 – OSNOVI ELEKTROTEHNIKE

Kategorija B2L – 52 pitanja sa višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

2.4. MODUL 4 – OSNOVI ELEKTRONIKE

Kategorija B2L – 40 pitanja sa višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 50 minuta.

2.5. MODUL 5 – SISTEMI ELEKTRONSKIH INSTRUMENATA SA DIGITALNIM TEHNIKAMA

Kategorija B2L – 72 pitanja sa višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 90 minuta.

2.6. MODUL 6 – MATERIJALI I OPREMA

Kategorija B2L – 60 pitanja sa višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 75 minuta.

2.7. MODUL 7A – POSTUPCI ODRŽAVANJA

Kategorija B2L – 60 pitanja sa višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopušteno vrijeme je 75 minuta plus 40 minuta.

2.8. MODUL 8 – OSNOVI AERODINAMIKE

Kategorija B2L – 20 pitanja sa višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 25 minuta.

2.9. MODUL 9A – LJUDSKI FAKTOR

Kategorija B2L – 20 pitanja sa višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme je 25 minuta plus 20 minuta.

2.10. MODUL 10 – ZRAKOPLOVNA REGULATIVA

Kategorija B2L – 40 pitanja sa višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme je 50 minuta plus 20 minuta.

2.13. MODUL 13 – AERODINAMIKA, STRUKTURE I SISTEMI ZRAKOPLOVA

Kategorija B2L

Ovlaštenje	Broj pitanja	Dozvoljeno vrijeme (minuta)
Osnovni zahtjevi (Pod-moduli 13.1, 13.2, 13.5 i 13.9)	28	35
Komunikacija/Navigacija (Pod-modul 13.4(a))	24	30
Instrumenti (Pod-modul 13.8)	20	25
Automatski let (Pod-modul 13.3(a) i 13.7)	28	35
Radarski sistemi (Pod-modul 13.4(b))	8	10
Mehanički sistemi zrakoplova (Pod-moduli od 13.11 do 13.18)	32	40

2.14. MODUL 14 – POGON (PROPULZIJA)

Kategorija B2L – 24 pitanja sa višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 30 minuta.

Napomena: Ispit za B2L dozvolu za modul 14 je primjenjiv jedino u slučaju ovlaštenja "Instruments" i "Airframe Systems".

Dodatak III

**Standardi obuke za tip zrakoplova i standard ispita
Obuka na radu**

Standardi obuke za tip zrakoplova, standard ispita i obuka na radu (OJT) navedeni su u Dodatku III Dijela 66 (Part-66) Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji se bave ovim poslovima.

Dodatak IV

**Neophodno iskustvo za promjenu dozvole za održavanje
zrakoplova prema Dijelu 66 (E7-66)**

Donja tabela prikazuje neophodno iskustvo potrebno za promjenu dozvole za održavanje zrakoplova uključivanjem dodatne osnovne kategorije ili podkategorije u Dio-66 dozvolu.

Za uključivanje dodatne osnovne kategorije ili podkategorije u Dio-66 dozvolu zahtijevat će se praktično iskustvo u održavanju zrakoplova odgovarajuće podkategorije.

Neophodno iskustvo smanjuje se za 50% ako podnositelj zahtjeva ima završen kurs koji je odobren prema Dijelu 147 (E7-147) i koji je relevantan za traženu podkategoriju.

	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2	B2L	B3
A1	–	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	1 godina	6 mjeseci
A2	6 mjeseci	–	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	1 godina	6 mjeseci
A3	6 mjeseci	6 mjeseci	–	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	1 godina
A4	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	–	2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	1 godina
B1.1	Ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	–	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina	1 godina	6 mjeseci
B1.2	6 mjeseci	Ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	–	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	Ništa
B1.3	6 mjeseci	6 mjeseci	Ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	–	6 mjeseci	1 godina	1 godina	6 mjeseci
B1.4	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	Ništa	2 godine	6 mjeseci	2 godine	–	2 godine	1 godina	6 mjeseci
B2L	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina	1 godina	1 godina	1 godina	1 godina	–	1 godina
B2	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina	1 godina	1 godina	1 godina	–		1 godina
B3	6 mjeseci	Ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	1 godina	–

Dodatak V
Sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje dozvole – BHDCA Obrazac E7-19

1. U ovom dodatku propisan je sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova prema Aneksu III (E7-66).

[NADLEŽNI ORGAN - LOGO]
[COMPETENT AUTHORITY - LOGO]

Zahtjev za **početnu dozvolu / dopunu / obnavljanje dozvole** za održavanje zrakoplova prema E7-66 (AML)
Molimo popunite obrazac VELIKIM ŠTAMPANIM slovima crnom ili tamno plavom tintom.

ZAHTJEV ZA PRVO IZDAVANJE/DOPUNU/PRODUŽENJE E7-66 DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA (AML)		E7 OBRAZAC19
PODACI O PODNOSITELJU ZAHTJEVA:		
Ime:		
Adresa:		
Državljanstvo:		
Datum i mjesto rođenja:		
PODACI O E7-66 DOZVOLI (ako je primjenjivo):		
Broj dozvole:		Datum izdavanja:
PODACI O POSLODAVCU:		
Naziv:		
Adresa:		
Broj odobrenja organizacije za održavanje:		
Tel:		Faks:

ZAHTJEV ZA (označite odgovarajuće kućice):

Početna AML☐

Izmjena AML☐

Produženje AML☐

Kategorija	A	B1	B2	B2L	B3	C	L (vidi dole)
Avion sa turbinskim motorom	☐	☐					
Avion sa klipnim motorom	☐	☐					
Helikopter sa turbinskim motorom	☐	☐					
Helikopter sa klipnim motorom	☐	☐					
Avionika			☐	☐			
Klipni nepresurizirani avioni MTOM od 2t i manje					☐		
Veliki zrakoplov						☐	
Zrakoplovi koji nisu klasificirani kao veliki						☐	

Ovlaštenja za sisteme za B2L dozvole:

☐ Autopilot

☐ Instrumenti

☐ Komunikacija / navigacija

☐ Radarski sistemi

☐ Struktura zrakoplova

L- dozvola podkategorije:

☐ L1: Jedrilice

☐ L2: Pogonjena jedrilica, BHLA 1 avioni i BHLSA

☐ L3: Baloni

☐ L4: Zračni brodovi na vrući zrak i BHLA 2 zračni brodovi na gas

☐ L5: Zračni brodovi iznad BHLA 2

Upis tipa / Upis grupe / Uklanjanje ograničenja:

Podnosim zahtjev za prvo izdavanje /izmjenju / produženje E7-66 dozvole i potvrđujem da su informacije sadržane u ovom obrascu tačne u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Takođe razumijem da mi zbog netačnih podataka može biti uskraćena E7-66 dozvola.

Potpis : Ime i prezime:

Datum:

Molim da mi se prizna sljedeće (ako je primjenjivo):

.....
.....
.....

Priznavanje iskustva u slučaju završene obuke u E7-147 organizaciji:

.....
.....
.....

Priznavanje ispita na osnovu ekvivalentnih svjedočanstava o položenim ispitima:

.....
.....
.....

Molimo Vas da priložite sve relevantne potvrde i uplatnice

Preporuka (ako je primjenjivo): Ovime se potvrđuje da je podnosilac zahtjeva ispunio odgovarajuće zahtjeve po pitanju znanja i iskustva E7-66, te se preporučuje da BH DCA izda ili ovjeri E7-66 dozvolu.

Potpis : Ime i prezime:

Položaj: Datum:

Dodatak VI

Sadržaj dozvola za održavanje zrakoplova iz Aneksa III (E7-66) – BHDCA obrazac E7-26

1. Obrazac dozvole za održavanje zrakoplova iz Aneksa III (E7-66) priložen je dalje u tekstu.
2. Dokument će biti ispisan na priloženom standardiziranom obrascu, ali se obrazac može smanjiti na veličinu koja omogućava njegovu izradu na računaru, ako se to želi. Kada se veličina smanjuje, mora se voditi računa o tome da ostane dovoljno prostora na mjestima koja su namijenjena za službeni pečat/žig. Računarski izrađen dokument ne mora sadržavati sve rubrike, ako u konkretnom slučaju bilo koja rubrika ostaje prazna, sve dok se dokument jasno može prepoznati kao dozvola za održavanje zrakoplova, izdata u skladu sa Aneksom III (E7-66).
3. Dokument može biti ispisan na engleskom jeziku i na jednom od službenih jezika Bosne i Hercegovine.
4. Svaki imatelj dozvole mora imati jedinstveni broj dozvole zasnovan na nacionalnom identifikatoru i alfa-numeričkoj oznaci.
5. Stranice u dokumentu mogu biti poredane po bilo kom redoslijedu i nema potrebe da se unose bilo kakve crte za odvajanje, sve dok su podaci, koji su sadržani u dokumentu, tako postavljeni da se raspored svake stranice jasno poistovjećuje sa obrascem dozvole za održavanje zrakoplova koji je ovdje priložen.
6. Dokument može izraditi (i) BHDCA ili (ii) organizacija za održavanje odobrena prema Aneksu II (E7-145), ako se BHDCA složi sa tim, i pod uvjetom da je za to izrađena procedura u okviru priručnika organizacije za održavanje, u skladu sa 145.A.70 Aneksa II (E7-145), s tim što, u svim slučajevima, dozvolu izdaje BHDCA.
7. Pripremu bilo kakve promjene u važećoj dozvoli za održavanje zrakoplova prema E7-66 može izvršiti (i) BHDCA ili (ii) organizacija za održavanje odobrena prema Aneksu II (E7-145), ako se BHDCA složi sa tim, i pod uvjetom da je za to izrađena procedura u okviru priručnika organizacije za održavanje, u skladu sa 145.A.70 Aneksa II (E7-145), s tim što, u svim slučajevima, BHDCA mijenja dokument.
8. Jednom izdatu dozvolu za održavanje zrakoplova imatelj dozvole mora čuvati u dobrom stanju, i on je neposredno odgovoran da se u nju ne upisuje ništa neovlašteno.
9. Ako se prekrši stav 8, dokument se može proglasiti nevažećim, a imatelju se može uskratiti svako pravo na izdavanje uvjerenja o vraćanju u upotrebu i protiv njega se može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom, prema nacionalnim propisima.
10. BHDCA može odlučiti da ne izdaje stranicu koja sadrži ovlaštenje za tip zrakoplova sve dok se ne steknu uvjeti za upisivanje prvog ovlaštenja za tip, a izdat će više od jedne stranice koja sadrži ovlaštenje za tip zrakoplova kada je broj ovlaštenja za tip takav da ne mogu stati na jednu stranicu.
11. Bez obzira na stav 13. svaka izdata stranica mora biti u tom formatu i sadržavati podatke koji su za nju određeni.
12. Na dozvoli će jasno biti naznačeno da su ograničenja izuzeci od certifikacijskih prava. Kad ne postoje nikakva važeća ograničenja, stranica *OGRANIČENJA/LIMITATIONS* izdaje se sa navodom "Bez ograničenja/*No limitations*".
13. Kad je obrazac unaprijed odštampan, svaka rubrika za bilo koju kategoriju, podkategoriju ili ovlaštenje za tip koja ne sadrži upisano ovlaštenje mora se označiti i time pokazati da lice nema to ovlaštenje.
14. U rubriku XIV dozvole upisuju se posebna ovlaštenja koja posjeduje imatelj E7-66 dozvole ili prethodna ovlaštenja stečena prije postupka konverzije za koja ne postoji ekvivalent u E7-66 dozvoli.

14. Primjer obrasca dozvole za održavanje zrakoplova iz Aneksa III (E7-66):

I.

BHDCA

II.

E7 - 66
E7 - 66

DOZVOLA
ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

AIRCRAFT MAINTENANCE
LICENCE

III.

Broj dozvole: E7.66.[XXXX]
Licence No:

E7 Obrazac 26
E7 Form 26

VII. Uvjeti / Conditions
Ova dozvola važi samo ako je potpisana od imatelja dozvole, uz ličnu ispravu sa fotografijom imatelja dozvole.
This licence shall be signed by the holder and be accompanied by an identity document containing a photograph of the licence holder.
Samo ovlaštenje za kategoriju na stranicama koje su označene sa naslovom „E7- 66 KATEGORIJE“ ne daje pravo imatelju dozvole da izdaje uvjerenje o vraćanju u upotrebu zrakoplova.
Endorsement of any categories on the page(s) entitled E7-66 CATEGORIES only does not permit the holder to issue a certificate of release to service for an aircraft.
Ova dozvola sa upisanim ovlaštenjem za zrakoplove odgovara zahtjevima ICAO Annex 1.
This licence when endorsed with an aircraft ratings meets the intent of ICAO Annex 1.
Prava imatelja ove dozvole propisana su [Pravni osnov], a naročito u Dodatku III (E7-66).
The privileges of the holder of this licence are prescribed by [legal basis] and in particular its Annex III (E7-66).
Ova dozvola važi do datuma koji je naveden na stranici sa ograničenjima, ako prethodno nije suspendirana ili stavljena van snage.
This licence remains valid until the date specified on the limitation page unless previously suspended or revoked.
Prava iz ove dozvole mogu se koristiti ako imatelj dozvole ima najmanje 6 mjeseci iskustva u održavanju zrakoplova u posljednje dvije godine, u skladu sa pravima iz dozvole, ili ako je ispunio uvjete za sticanje odgovarajućih prava.
The privileges of this licence may not be exercised unless in the preceding two year period the holder has had either 6 months of maintenance experience in accordance with the privileges granted by the licence, or met the provision for the issue of the appropriate privileges.

III. Broj dozvole:
Licence No:

XII. E7-66 OVLAŠTENJA
E7-66 RATINGS

Ovlaštenje za zrakoplovstvom <i>Aircraft rating / System Ratings</i>	Kategorija / Podkategorija <i>Category / Sub-category</i>	Pečat i datum <i>Stamp & Date</i>

III. Broj dozvole:
Licence No:

Dodatak E7 obrascu 26
Annex E7 Form 26

XIV. Prava koja nisu obuhvaćena E7-66 u skladu sa propisima kojim se uređuje civilno zrakoplovstvo
OTHER PRIVILEGES outside the scope of E7-66, in accordance with National Legislation

Pečat i datum:
Official stamp & date:

III. Broj dozvole:
Licence No:

IVa.	Prezime i ime imatelja <i>Full name of holder</i>
IVb.	Datum i mjesto rođenja <i>Date and place of birth</i>
V.	Adresa imatelja <i>Address of holder</i>
VI.	Državljanstvo imatelja <i>Nationality of holder</i>
VII.	Potpis imatelja <i>Signature of holder</i>
III.	Broj dozvole: <i>Licence No:</i>

XIII.	E7-66 OGRANIČENJA <i>E7-66 LIMITATIONS</i>
Važi do: <i>Valid until:</i>	
III.	Broj dozvole: <i>Licence No:</i>

IX. E7-66 KATEGORIJE <i>E7-66 CATEGORIES</i>							
Važnost <i>Validity</i>	A	B1	B2	B2L	B3	L	C
Turbinski avioni <i>Aeroplanes Turbine</i>			n/a		n/a	n/a	n/a
Klipni avioni <i>Aeroplanes Piston</i>			n/a		n/a	n/a	n/a
Turbinski helikopteri <i>Helicopters Turbine</i>			n/a		n/a	n/a	n/a
Klipni helikopteri <i>Helicopters Piston</i>			n/a		n/a	n/a	n/a
Avionika <i>Avionics</i>	n/a	n/a			n/a	n/a	n/a
Veliki zrakoplovi <i>Large Aircraft</i>	n/a	n/a	n/a		n/a	n/a	
Ostali zrakoplovi <i>Aircraft other than large</i>	n/a	n/a	n/a		n/a	n/a	
Sailplanes, powered sailplane, BHLA1 aeroplanes, BHL5A, balloons and airships <i>Jedrilica, Pogonjena jedrilica, BHLA 1 avioni, BHL5A, baloni i zračni brodovi</i>	n/a	n/a	n/a		n/a		n/a
Nepresurizovani klipni do 2000 kg MTOM <i>Piston-engine non-pressurized aero-planes of 2000 kg MTOM and below</i>	n/a	n/a	n/a			n/a	n/a
IX. Datum i potpis ovlaštenog lica: <i>Signature of issuing officer & date:</i>							
X. Pečat ili žig izdavatelja dozvole: <i>Seal or stamp of issuing authority:</i>							
III. Broj dozvole: <i>Licence No:</i>							

Dodatak VII
Zahtjevi za osnovno znanje i školovanje za 'L' kategoriju dozvole za održavanje zrakoplova

Definicija različitih nivoa znanja koji se zahtijevaju u ovom Dodatku opisana je u Dodatku 1 na ovaj dio (E7-66).

Podkategorije	Moduli iz plana i programa koji se zahtijevaju za pojedine podkategorije (navedeni u tabeli ispod)
L1: Jedrilice	1 do 7, 9 i 13
L2: Pogonjene jedrilice i BHLA1 avioni	1 do 7,8, 9 i 13
L3: Baloni	1,2,3,9,10,11 i 13
L4: Zračni brodovi sa vrućim zrakom i BHLA2 zračni brodovi uzgonjeni plinom	1,2,3,8,9,10,11,12 i 13
L5: Zračni brodovi uzgonjeni plinom iznad BHLA2	Zahtjevi osnovnog znanja za bilo koju B1 podkategoriju i dodatno Modul 8 (za B1.1 i B1.3) i 11,12 i 13

Trajanje obuke:

Modul	Trajanje (u satima)
1. 'Osnovno znanje'	10
2. 'Ljudski faktor'	7
3. 'Zrakoplovna regulativa'	19
4. 'Zrakoplovne konstrukcije - drvo'	30
5. 'Zrakoplovne konstrukcije – kompozitni materijali'	30
6. 'Zrakoplovne konstrukcije - metal'	30
7. 'Zrakoplovne konstrukcije - općenito'	54
8. 'Pogonska grupa'	45
9. 'Procedure pregleda zrakoplova'	10
10. 'Balon/zračni brod – vrući zrak'	32
11. 'Balon/zračni brod – plin (slobodni/vezani)'	32
12. 'Zračni brod – vrući zrak/plin'	30
13. 'Radio–komunikacijska oprema/Transponder'	15

Modul 1: Osnovno znanje

	Nivo
1.1. Matematika Aritmetika Algebra Geometrija 1.2. Fizika Materija Mehanika Temperatura: termometri i temperaturne skale 1.3 Elektrotehnika Kola istosmjerne struje (DC) Otpor/Otpornici 1.4. Fizika atmosfere Aerodinamika Teorija leta Stabilnost leta i dinamika	1

Modul 2: Ljudski faktor

	Nivo
2.1 Općenito 2.2. Ljudske performanse i ograničenja 2.3. Socijalna psihologija 2.4. Faktori koji utiču na performanse 2.5. Fizičko okruženje 2.6. Zadaci 2.7. Komunikacija 2.8. Ljudske greške 2.9. Zaštita na radnom mjestu	1

Modul 3: Zrakoplovna regulativa

	Nivo
3.1 Dio E7-M, Sekcija A, Pododjeljci od B do F; Dio E7-66, Sekcija A	2
3.2 Dio E7-M, Sekcija A, Pododjeljci G + I (dodatak na tačku 3.1)	2
3.3 Dio 21, Sekcija A, Pododjeljci D, E, M	2
3.4 Standardi gradnje (<i>certification specifications</i>) i industrijski standardi: primjenjive teme	1
3.5 Izvođenje popravki strukture Procjena Organizacija rada Izvođenje popravki (veza sa organizacijom odobrenom za dizajn (DOA), odobrenje popravki od strane BHDCA) Provjere tokom i nakon izvršenih popravki	3
3.6 Podaci za održavanje (<i>maintenance data</i>) Specifikacija opreme, nalozi za plovidbenost (AD), instrukcije za kontinualnu plovidbenost (ICA): AMM, IPC itd Letački priručnik Ostali zapisi o održavanju Inspekcije i popravke na zrakoplovu FAA AC 43.13-1A (kao referenca)	3
3.7. Organizacija za održavanje po Pododjeljku F Priručnik organizacije (MOM) Pravni status i unutrašnja organizacija	3

Opseg odobrenja Odgovornosti i zadaci tehničkog osoblja Sadržaj i priroda programa održavanja Menadžment organizacije	
3.8 Mjere zaštite na radnom mjestu Opći zahtjevi Električne instalacije i radni materijali Dizalice i sprave za podupiranje Napuhavanje guma Strukturalna sigurnost nepokretnih i pokretnih platformi Radovi održavanja na neventiliranim spremnicima i kontejnerima Označavanje radnih prostora Karakteristike osvjetljenja Čuvanje supstanci opasnih po zdravlje Materijali za prvu pomoć Protivpožarni aparati Lična zaštitna oprema: radna odjeća, zaštita i njegovanje kože, sredstva za zaštitu kože Zapaljivi, otrovni i drugi gasovi štetni za zdravlje, isparenja Radovi održavanja na spremnicima zapaljivih materijala Radovi koji uključuju procese sa zapaljivim materijalima Mjere higijene Mjere za sprečavanje eksplozija i požara Rukovanje protivpožarnim aparatima Prva pomoć Langerisanje i stavljanje podmetača pod točkove zrakoplova Oštećenje nastalo od vanjskih predmeta	2
3.9 Zaštita okoline Hazardni materijali i njihovo označavanje Opasni materijali i supstance Hazardi u okolini Sigurnosne informacije u vezi sa različitim supstancama (hemijske, fizičke, toksikološke i hidrološke osobine) Označavanje i skladištenje hazardnih materijala Zaštitne mjere i mjere predostrožnosti Pravilno odlaganje hazardnih materijala	

Modul 4 – Zrakoplovne konstrukcije – drvo / metalne cijevi i platno

	Nivo
4.1 Zrakoplovne konstrukcije – drvo / kombinacija metalnih cijevi i platna Drvo, šper-ploče, adhezivi, čuvanje, zatege, osobine, mašinska obrada Površinska obrada (materijali, adhezivi i završna obrada, prirodni i sintetički površinski materijali i adhezivi) Priprema boja i procesi popravki Prepoznavanje oštećenja nastalih zbog preopterećenja drvenih struktura / struktura sa metalnim cijevima i platnom Pogoršanje stanja drvenih komponenti i površinskih slojeva Testovi na prskotine (optičke procedure, npr. upotreba povećala) metalnih komponenti Korozija i metode za sprečavanje korozije Zaštita zdravlja i mjere za zaštitu od požara	2
4.2 Nauka o materijalima (specifikacija materijala LN, DIN) Tipovi drveta, stabilnost, osobine važne za mašinsku obradu Cijevi i fitinzi od čelika i lakih legura, provjere na lomove, provjere spojeva nastalih zavarivanjem Plastični materijali (pregled, razumijevanje osobina) Boje, skidanje boja Ljepila, adhezivi Zaštitni materijali i tehnologije (prirodni i sintetički polimeri)	2
4.3 Identifikacija oštećenja Preopterećenje drvenih struktura/struktura sa metalnim cijevima i platnom Prijenos opterećenja Testiranje na prskotine i zamor materijala	3
4.4. Zaštita na radu i zaštita od požara Rukovanje zapaljivim materijalima i materijalima opasnim po zdravlje Pravila u radionicama Mjere predostrožnosti Rukovanje rastvaračima, gorivom i sredstvima za podmazivanje Maske za lice, uređaji za zaštitu pri disanju, zaštita kože	2
4.5 Praktične aktivnosti Osiguranje klinom,vijci, krunaste navrtke, zatezači (španeri) Uške za sajle Nikopress i Talurit čahure za spajanje Opravka prozirnih površina i pleksi-stakla Opravka poklopaca, obloga i slivnika Izvođenje 100-satnog i godišnjeg pregleda na zrakoplovnim konstrukcijama od drveta ili od kombinacije metalnih cijevi i platna Izvođenje popravki oplate; spajanje šper-ploča/uzdužnica	3
4.6 Praktične aktivnosti Popravke strukture – vježbe (šperploča, uzdužnice,rukohvata, oplata) Uške za sajle Opravka čaurama za spajanje sajli (Nicopress, Talurit) Opravka prozirnih površina Težina i balans Podešavanja komandi leta. Proračun mase uravnoteženja komandnih površina i opsega kretanja komandnih površina. Mjerenje radnih sila.	3

Modul 5 – Zrakoplovne konstrukcije – kompozitni materijali

	Nivo
5.1 5.1 Struktura zrakoplova – plastika ojačana staklenim vlaknima (FRP) Osnovni principi FRP konstrukcije Smole (EP, poliester, fenolne smole, vinil-esterske smole) Sadržaj armature sa staklenim vlaknima, aramidnim i karbonskim vlaknima. Ispuna (punjenje) Unutrašnja ispuha (balsa, saće, pjenasta plastika) Konstrukcije i prijenos opterećenja (krute FRP ljuske i sendvič struktura) Utvrdjivanje oštećenja tokom prenaprezanja komponenti. Procedure za FRP projekt (u skladu sa priručnikom) uključujući uvjete skladištenja za materijal Zaštita na radu i zaštita od požara	2
5.2 Materijali Termoizolirajući materijali, termoplastični polimeri, katalizatori Razumijevanje, osobine, tehnologije obrade, odvajanje, lijepljenje, zavarivanje Smole za FRP: epoksi smole, poliesterske smole, vinil esterske smole, fenolne smole Materijali za učvršćivanje Od osnovnih vlakana do finih vlakana (sredstva za sprečavanje prijanjanja, završna vlakna), načini tkanja Pojedinačne osobine materijala za učvršćivanje (E-staklena vlakna, armidna vlakna, karbonska vlakna) Problemi sa sistemima sačinjenim od više vrsta različitih materijala, matrica Različita ponašanja materijala od vlakana usljed adhezije/kohezije Materijali za ispunu i pigmenti Tehnički zahtjevi materijala za ispunu Promjena svojstva sastava smole kroz upotrebu E-stakla, mikro balona, aerosola, pamuka, minerala, metalnog praha, organske tvari Tehnologije bojenja, montaže i popravke Pomoćni materijal Saća (papir, FRP, metal), Balza drvo, Divinycell (Contizell), razvojni trendovi	2
5.3 Montaža strukture zrakoplova sa kompozitnim materijalima ojačanim vlaknima (FRP) Ljuskasta struktura Sendvič strukture Montaža aeroprofila, trupa, površine za upravljanje	2
5.4 Prepoznavanje oštećenja Ponašanje FRP komponenti u slučaju prevelikog naprezanja Prepoznavanje delaminacije, slabih spojeva Frekvencije vibracija na savijanje aeroprofila Prijenos opterećenja Samokočivost spojeva i sprečavanje samoodvrtnja Zamor i korozija metalnih dijelova Metalizacija, površinska obrada komponenti od čelika i aluminijuma pri metalizaciji sa FRP	3
5.5 Izrada kalupa Plastični i keramički kalupi GFK kalup, Gel-premaz, ojačanje materijala, problemi krutosti Metalni modeli Muški / ženski dio kalupa	3
5.6 Zdravstvena zaštita i zaštita na radu Rukovanje različitim smolama / vrstama termičkih obrada Rukovanje rastvaračima Univerzalni, pomoćni materijali Sredstva za zaštitu lica i respiratornih organa, zaštita kože	2
5.7 Izvođenje praktičnih aktivnosti Klin za osiguranje, vijci, krunaste navrtke, zatezači (španeri) Uške za sajle Nicopress i Talurit čahure za spajanje sajli Opravke prozirnih površina Popravlak poklopaca, obloga, slivnika Karakteristike 100-satnih i godišnjih pregleda na FRP strukturi Karakteristike opravke sendvič struktura (male opravke manje od 20 cm)	3
5.8 Izvođenje praktičnih aktivnosti Popravka ljuskaste strukture Izrada kalupa/modeliranje dijelova strukture (npr. nosni dio trupa, oplata stajnog trapa, aerodinamički završeci krila i vingleti) Opravak sendvič strukture gdje je oštećen unutrašnji i vanjski sloj Opravak sendvič strukture pod pritiskom sa vakuum vrećama Proračun težista Podešavanje zrakoplova. Proračun mase za balansiranje upravljačkih površina i otkloni upravljačkih površina, mjerenja radnih sila (sile na palici). Opravka prozirnih površina (PMMA) sa jedno-/dvokomponentnim lijeplima. Vezivanje prozirnih površina sa okvirom Toplotna obrada prozirnih površina i drugih komponenti	3

Modul 6. Zrakoplovne konstrukcije - metal

	Nivo
6.1 Struktura – Čist metal Metalni materijali i poluproizvodi, mašinske metode Ispitivanje na zamor i prskotine Montaža dijelova metalne konstrukcije, zakovani spojevi, lijepljeni spojevi Identifikacija oštećenja preopterećenih komponenti, uticaj korozije Zaštita zdravlja i zaštita od požara	2

6.2 Poznavanje materijala (mogućnosti upotrebe materijala, specifikacija limovi LN, DIN) Čelik i njegove legure Laki metali i njihove lake legure Materijali zakovica Plastični materijali (općenito) Boje i farbe Ljepila za metal Vrste korozije Materijali za površinsku zaštitu (prirodni i sintetički)	2
6.3 Prepoznavanje oštećenja Preopterećenje metalne strukture, nivo, mjerenje simetrije Prenošenje opterećenja Ispitivanje zamora materijala i prskotina Prepoznavanje olabavljenih zakovanih spojeva	3
6.4 Strukturni sklopovi u metalnoj i kompozitnoj konstrukciji Oplata Struktura Uzdužnice i ramenjača Konstrukcija strukture Problemi u sistemima u kojima je ugrađeno više različitih vrsta materijala	2
6.5 Elementi za pričvršćivanje Podjela preklapa i zazora Metrički i anglosaksonski mjerni sistemi Predimenzionirani zavrtnevi	2
6.6 Zaštita na radu Goriva i maziva Rukovanje magnezijum legurama Rukovanje rastvaračem, bojama i farbama Rukovanje ljepilima za metal Alati za obradu metala	2
6.7 Izvođenje praktičnih aktivnosti Osiguranje vijaka žicom i rascjepkama, krunaste navrtke, zatezači (španeri) Uške za sajle Nicopress i Talurit čahure za spajanje sajli Opravka prozirnih površina (pleksi-stakla) Popravlak poklopaca, obloga, slivnika, površinskih oštećenja, zabušivanje prskotine. Karakteristike 100-satih i godišnjih pregleda na metalnoj strukturi Postupci zakivanjem (mala opravka u skladu sa instrukcijama proizvođača)	3
6.8 Izvođenje praktičnih aktivnosti Sječenje metalnih limova (aluminijumske i lake legure, čelik i njegove legure) Pertlovanje, savijanje, obrada ivica, zavarivanje, ravnanje, izvlačenje Opravlak metalne strukture zakivanjem u skladu sa instrukcijama za opravku ili crtežima Procjena grešaka nastalih zakivanjem Uške za sajlu Opravka sa čahurama (Nicopress, Talurit) Opravka prozirnih površina Vaganje i određivanje centra težišta Podešavanje zrakoplova. Proračun mase za balansiranje komandi leta i otkloni komandi leta, mjerenja radnih sila (sile na palici)	3

Modul 7. Zrakoplovne konstrukcije – općenito

	Nivo
7.1 Sistemi komandi leta Komande kokpita - komande u kokpitu, označavanje bojom, oblici ručica i upravljačkih dugmadi Upravljačke površine komandi leta, zakrilca, zračne kočnice – površine, komande, šamiri, ležaji, okovi, šipke komandi, klackalice, rogasta statička uravnoteženja, koturovi sajli komandi, lanci, cijevi, točkići, šine, navojno vreteno, površine, otkloni, podmazivanja, stabilizatori, balansiranje komandi. Kombinacija komandnih površina – zakrilce-krilce, zakrilce-zračna kočnica Sistem trimera	3
7.2 Struktura Stajni trap – karakteristike stajnog trapa i upornice amortizera, izvlačenje, kočnice, doboš, diskovi, točak, guma, mehanizam za uvlačenje, električno uvlačenje, vanredne situacije. Kрила i stabilizatori i njihove veze sa trupom – krilce sa zakrilcem i njihova međusobna veza sa trupom, stabilizator i elevator sa instalacijom na trup Dozvoljene mjere pri održavanju Vučenje – oprema za vučenje i dizanje - mehanizam Kabina - sjedišta, sigurnosni pojasevi, konfiguracija kabine, vjetrobranska stakla, prozori, naljepnice, odjeljak za prtljag, komande u kokpitu, sistem ventilacije kabine, ventilator Vodeni balast – vodeni rezervoari, vodovi, ventili, odvodi, oduške i provjere Gorivni sistem – rezervoari, vodovi, filteri, ventililacija, odvodi, punjenje, razvodna slavina, pumpe, indikacija, provjere i spajanje. Hidraulika – šema sistema, hidro-akumulatori, distribucija pritiska i snage, indikacija Tečnosti i gasovi - hidraulički, drugi fluidi, nivoi, rezervoar, vodovi, ventili, filter. Zaštita – protivpožarni zidovi, zaštita od požara, zaštita od udara groma, zatezači, osiguranje od samodvrtanja, zaštita od statičkog elektriciteta.	3
7.3 Elementi za pričvršćivanje Pouzdanost klinova, zakovica, vijaka Užad komandi leta, zatezači (španeri) Priključak za brzo spajanje/razdvajanje (L’Hotellier, SZD - Poland)	3
7.4 Sredstva za osiguranje Prihvatljivi metodi za osiguranje, klinovi za osiguranje, feder opruge, žica za osiguranje, samoosiguravajuće matice, boja za osiguranje vijaka od odvrtanja. Priključak za brzo spajanje/razdvajanje	3

7.5 Vaganje i određivanje centra težišta	3
7.6 Sistemi za spašavanje	3
7.7 Moduli na komandnoj tabli (pultu) Sistem statičkog i dinamičkog pritiska, vakuum-hidrostatičko ispitivanje dinamičkog sistema, Letački instrumenti – brzinomjer, visinomjer, variometar (pokazivač vertikalne brzine), povezivanje i funkcioniranje, oznake Razmještaj i prikaz, panel, električni vodovi Žiroskop, filteri, detektori protoka, indikatorski instrumenti; funkcionalno ispitivanje Magnetni kompas: ugradnja i kompenzacija kompasa Jedrilice: elektro-akustični variometar (pokazivač vertikalne brzine sa zvučnim indikatorom), registrator (snimač) leta, sistemi protiv sudara Kiseonički sistem	3
7.8 Moduli na komandnoj tabli (pultu) ugradnja i povezivanje Letački instrumenti, zahtjevi za ugradnju (uvjeti prinudnog slijetanja prema CS 22) Električni vodovi, izvor napajanja, vrste skladištenja baterija, električni parametri, električni generator, automatski osigurač, energetska ravnoteža, uzemljenje, konektori, stezaljke (kleme), upozorenja, osigurači, lampe, rasvjete, prekidači, voltmetri, ampermetri, elektroinstrumenti	2
7.9 Pogonska grupa sa klipnim motorom Projekiranje, moduli, međudjelovanje komponenti	2
7.10 Elisa Zamjena Balansiranje	2
7.11 Sistemi uvlačenja Kontrola pozicije propelera Sistem sa izvlačećim/uvlačećim motorom	2

Modul 8. – Pogonska grupa

	Nivo
8.1 Ograničenja buke Objašnjenje pojma "razina buke" Uvjerjenje o buci Poboljšanje zvučne izolacije Moguće smanjenje emisije zvuka	1
8.2 Klipni motori Četverotaktni motori, kod kojih se smješa pali varnicom, zrakom hlađeni, hlađeni tečnošću. Dvotaktni motor Zvezdasti klipni motori Faktori efikasnosti i njihov uticaj (dijagram pritisak-zapremina, kriva snage) Sistemi za prigušenje buke	2
8.3 Elisa Krak elise,vezna ploča, akumulator pritiska za samopodešavanje koraka, obloga glavčine elise, glavčina Način rada elise Elisa promjenjivog koraka, elisa sa podešavajućim korakom na zemlji i u letu, pokretan mehanički, električni i hidraulični Balansiranje (statičko, dinamičko) Problemi buke	2
8.4 Uređaj za upravljanje motorom Mehanički upravljački uređaji Električni upravljački uređaji Pokazivač količine goriva Funkcije, karakteristike, tipične greške i indikacije greške	2
8.5 Crijeva / Cijevi Materijal i mašinska obrada crijeva/cijevi za gorivo i ulje Kontrola vijeka upotrebe	2
8.6 Pomoćni uređaji (agregati) Način rada magneta Kontrola rokova za održavanje Način rada karburatora Karakteristične instrukcije za održavanje Električne gorivne pumpe Upravljanje komandom koraka elise Električno upravljanje komandom koraka elise Hidrauličko upravljanje komandom koraka elise	2
8.7 Sistem paljenja Konstrukcija: indukcioni kalem (bobina), magneti, i tiristorsko paljenje Efikasnost paljenja i sistema predgrijača Moduli paljenja i sistema predgrijača Pregled i ispitivanje svjećica	2
8.8 Indukcioni i ispušni sistemi Rad i montaža Instalacije prigušivača i grijanja Gondole i oplate (kapotaž) Pregled i ispitivanje Ispitivanje emisije CO	2
8.9 Goriva i maziva Karakteristike goriva Označavanje, ekološki prihvatljivo skladištenje Ulja za podmazivanje: mineralna i sintetička (njihovi parametri, označavanje i karakteristike, zahtjevi) Ekološki prihvatljivo skladištenje i pravilno odlaganje korištenog ulja	2
8.10 Dokumentacija Proizvođačka dokumentacija za motor i elisu Instrukcije za kontinuiranu plovidbenost	2

Priručnici za održavanje koje izdaje proizvođač Vrijeme između remonta Direktive za plovidbenost, tehničke bilješke i servisni bilteni	
8.11 Zaštita zdravlja Rukovanje gorivom i mazivima Startovanje motora, karakteristike sistema za paljenje Rukovanje sredstvima za čišćenje i rastvaračima	2
8.12 Ilustrirani materijal Presjek cilindra sa ventilom Karburator Visokonaponski magneti Uređaj za mjerenje diferencijalnog pritiska u cilindrima Pregrijani/oštećeni klipovi Svječiće motora koje su funkcionirale drugačije	2
8.13 Praktično iskustvo Zaštita na radu i prevencija nesreća (rukovanje gorivima i mazivima, startovanje motora) Podešavanje poluga komandi motora i Bowden sajli Podešavanje broja obrtaja u praznom hodu Provjera i podešavanje tačke paljenja Ispitivanje magneta u radu Provjera sistema paljenja Ispitivanje i čišćenje svječića Karakteristike radova na motoru pri 100-satnom i godišnjem pregledu Izvođenje ispitivanja kompresije cilindra Izvođenje statičkog ispitivanja i procjena rada motora Dokumentacija o radovima održavanja uključujući i zamjenu komponenata	3
8.14 Motori sa unutrašnjim sagorijevanjem Četverotaktni klipni motor i upravljačke jedinice Energetski gubici Podešavanje paljenja (predpaljenje) Upravljačke jedinice sistema Wankelovi motori i upravljačke jedinice Dvotaktni motori i upravljačke jedinice Ispiranje cilindra Energetski gubici Kompresor koji služi za ispiranje cilindra Opseg praznog hoda i opseg snage	2
8.15 Paljenje, sagorijevanje i miješanje smješe Paljenje Svječiće Sistem paljenja Proces sagorijevanja Normalno sagorijevanje Efikasnost i srednji pritisak Nepravilan rad motora i oktanski broj Oblici komora sagorijevanja Mješavina goriva/zraka u karburatoru Princip rada karburatora, jednačina karburatora Jednostavni karburator Problemi kod jednostavnih karburatora i rješenja Modeli karburatora Mješavina goriva/zraka u toku procesa ubrizgavanja Mehanički kontrolirano ubrizgavanje Elektronski kontrolirano ubrizgavanje Kontinualno ubrizgavanje Poređenje karburatorskog i injektorskog sistema	2
8.16 Turbo-punjač Proces turbo-punjenja Stepen procesa turbo-punjenja Varijante Povećanje izlaznih veličina putem turbo-punjača Upotreba zraka pri izlazu Srednji pritisak i ponovno punjenje cilindra Mehanički turbo-punjač i regulatori Tačke procesa turbo-punjenja Rad motora sa mehaničkim turbo-punjačem Izlazni plinovi turbo-punjenja Međusobna intrerakcija turbo-punjača sa motorom (u akumulacijskom modu) Upotreba energije ispušnih gasova Impulsno punjenje Granične vrijednosti i zaštita od prekoračenja pritiska punjenja Punjenje sa dinamičkim pritiskom (Comprex punjenje)	2
8.17 Letački instrumenti u zrakoplovu sa motorom sa direktnim ubrizgavanjem Specijalni instrumenti letačkih instrumenata (motor sa direktnim ubrizgavanjem) Tumačenje parametara pri statičkom testu Tumačenje parametara pri letu na različitim visinama	2

8.18 Letački instrumenti u zrakoplovu sa motorom sa turbo-punjačem Specijalni instrumenti letačkih instrumenata (motor sa turbo-punjačem) Tumačenje parametara pri statičkom testu Tumačenje parametara pri letu na različitim visinama	2
8.19 Održavanje zrakoplovnih motora sa direktnim ubrizgavanjem Dokumentacija, proizvođačka dokumentacija, itd. Opće instrukcije za održavanje (godišnja inspekcija) Funkcionalna ispitivanja Proba motora na zemlji Ispitivanje u letu Analiza kvarova u sistemu sa direktnim ubrizgavanjem i njihovo otklanjanje.	2
8.20 Održavanje zrakoplovnih motora sa turbo-punjačem Dokumentacija, proizvođačka dokumentacija, itd. Opće instrukcije za održavanje (godišnja inspekcija) Funkcionalna ispitivanja Proba motora na zemlji Ispitivanje u letu Analiza kvarova u sistemu sa direktnim ubrizgavanjem i njihovo otklanjanje.	2
8.21 Zaštita na radu i sigurnosne odredbe Zaštita na radu i sigurnosne odredbe za rad na sistemima sa direktnim ubrizgavanjem Zaštita na radu i sigurnosne odredbe za rad na sistemima sa turbo-punjačem	2
8.22 Pomoćna sredstva Rasplinjač (karburator) Komponente sistema ubrizgavanja (injection) Komponente sistema punjača (charger) Avion sa motorom sa direktnim ubrizgavanjem Avion sa motorom sa superpunjačem Alat za rad na sistemu sa direktnim ubrizgavanjem (injektoru) Alat za rad na sistemu sa punjačem	2
8.23 Električna pogonska grupa Energetski sistem, baterije, instalacije Električni motor Grijanje, buka i provjera vibracija Ispitivanje namotaja Interfejsi	2
8.24 Mlazna pogonska grupa Gorivni sistem Interfejsi Turbina	2
8.25 FADEC (Full Authority Digital Engine Control)	2

Modul 9. – Procedure pregleda zrakoplova

	Nivo
Čišćenje, upotreba osvjettljenja i ogledala Mjerni alati Mjerenje otklona komandi leta Moment odvijači Habanje ležajeva Procedura za ispitivanje letnih instrumenata Probni let: program i procjena Vrste NDT inspekcija i testova	3

Modul 10. – Balon/zračni brod – vrući zrak

3	Nivo
10.1 Osnovni principi i sklapanje balona na vrući zrak/zračnih brodova Sklapanje i pojedini dijelovi Materijal za prekrivanje, pojasevi, užadi Kupola, panel za brzo ispuhivanje, otvor (padobran), bočni odušci za okretanje, uvodnik/obod kupole padobrana Gorionik, nosač gorionika, podupirači gorionika Spremnici komprimiranog plina i crijeva komprimiranog plina Korpa i pomoćni uređaji (sjedišta) Pribor za podešavanje komandi leta Poslovi servisiranja i održavanja Godišnji pregled Dokumentacija za let Priručnik za održavanje i letački priručnik Podešavanje i priprema za lansiranje Lansiranje	3
10.2 Praktična obuka Rad sa mehanizmima upravljanja, zadaci održavanja i opsluživanja (u skladu sa letačkim priručnikom)	3
10.3 Kupola Platna Noseće trake, zadržaiči Noseća užad Padobran Panel za brzo ispuhivanje Bočni odušci za okretanje Valjci, koturići	3

Upravljačka i noseća užad Bimetalna traka za kontrolu temperature, termometar kupole Užad za prijenos opterećenja uzgona	
10.4 Gorionik i sistem goriva Zavojnice gorionika Ventili za ispušni plamen, tečnost i pomoćni ventili Gorionici / mlaznice Pomoćni gorionici / mlaznice Nosač gorionika Gorivni vodovi / crijeva Gorivni cilindri ili spremnici, ventili i spojnice (nastavci)	3
10.5 Korpa i ovesna užad za korpe (uključujući alternativne uređaje) Vrste korpi (uključujući alternativne uređaje) Mreža korpe Metalne kopče, obujmice i klinovi Šipke za učvršćivanje gorionika Kaiševi za učvršćivanje gorivnog cilindra Pomoćni pribor i dijagrami pakiranja	3
10.6 Oprema Aparat za gašenje požara, protivpožarno čebe Instrumenti (pojedinačno ili kombinirano)	3
10.7 Manje popravke Šivanje Lijepljenje	3

Modul 11. – Balon/zračni brod – plin (slobodni/vezani)

	Nivo
11.1 Osnovni principi i sklapanje balona/zračnih brodova uzgonjenih plinom Sklapanje individualnih dijelova Kupola i mrežni materijal Kupola, paneli za brzo ispuhivanje, otvaranje u slučaju nužde, konopci i pojasevi Krutu plinski ventil Fleksibilni plinski ventili Mreže Nosivi prsten Korpa i dodaci (uključujući alternativne uređaje) Putanja elektrostatičkog pražnjenja Konopci za sidrenje, kočiona užad Održavanje i opsluživanje Godišnji pregled Dokumentacija neophodna za obavljanje letova Letački priručnik i priručnici za održavanje Podešavanje i priprema za lansiranje Lansiranje	3
11.2 Praktična obuka Rad sa mehanizmima upravljanja, zadaci održavanja i opsluživanja (u skladu sa letačkim priručnikom), mjere predostrožnosti pri korištenju hidrogena kao pogonskog plina	3
11.3 Kupola Platna Polovi i ojačanja polova Panel za brzo ispuhivanje i konopac Padobran i bočni konopci Ventili i užad Lijevak, Paskalov prsten i konopci Putanja elektrostatičkog pražnjenja	3
11.4 Ventil Opruge Zaptivke Spojevi zavrtnjima Linije upravljanje Putanja elektrostatičkog pražnjenja	3
11.5 Premrežavanje ili podešavanje (baloni bez mreže) Vrste mreža Veličine i uglovi elemenata mreže Mrežni prsten Metode pravljenja čvorova Putanja elektrostatičkog pražnjenja	3
11.6 Nosivi prsten	3
11.7 Korpa (uključujući alternativne uređaje) Vrste korpi (uključujući alternativne uređaje) Pričvršćivanje i stezanje Sistem balasta (vrećice sa teretom i njihov smještaj) Putanja elektrostatičkog pražnjenja	3
11.8 Uže za kontrolu panela za brzo ispuhivanje	3
11.9 Konopac za sidrenje, uže za usporavanje	3
11.10 Manje popravke Uvezivanje Uplitanje užadi od konoplje	3

11.11 Oprema Instrumenti (pojedinačni ili kombinirani)	3
11.12 Sajle za vezivanje (samo za vezane balone uzgonjene plinom) Vrsta sajli Prihvatljiva oštećenja na sajlama Obrtna spojnica sajle Držači sajle	3
11.13 Vitlo (samo za vezane balone uzgonjene plinom) Vrste vitla Mehanički sistem Električni sistem Sistem za nuždu Veza sa zemljom/korištenje balasta	3

Modul 12. – Zračni brod – vrući zrak/plin

	Nivo
12.1 Osnovni principi i sklapanje malih zračnih brodova Kupola, baloneti Ventili, otvori Gondola Pogonska grupa Letački priručnik i priručnici za održavanje Podešavanje i priprema za lansiranje	3
12.2 Praktična obuka Rad sa mehanizmima upravljanja, zadaci održavanja i opsluživanja (u skladu sa letačkim priručnikom)	3
12.3 Omotač Platna Paneli za brzo ispuhivanje i konopci Ventili Ovjesni sistem za nošenje vanjskog tereta	3
12.4 Gondola (uključujući alternativne uređaje) Vrste gondola (uključujući alternativne uređaje) Struktura prema 4.1-3., 5.1-4 ili 6.1-3	3
12.5 Električni sistem Osnove o ugrađenim električnim kolima Izvori električne energije (akumulatori, instalacija, ventilacija, korozija) Olovni, niki-kadmijumski ili drugi akumulatori, suhe baterije Generatori Ožičenje, električne konekcije Osigurači Energetski balans	3
12.6 Pogonska grupa Gorivni sistem - spremnici, cjevovodi, filteri, ventili, drenaža, punjenje, selektorski ventil, pumpe, indikacija, testovi, metalizacija Instrumenti pogonske grupe Osnove o mjerenjima i instrumentima Mjerenje obrtaja Mjerenje pritiska Mjerenje temperature Mjerenje goriva/snage	3
12.7 Oprema Aparat za gašenje požara, protivpožarno čebe Instrumenti (pojedinačni ili kombinirani)	3

Modul 13. – Radio-komunikacijska oprema/transponder

	Nivo
13.1 Radio/ELT Frekventni razmak između kanala Potrebna dužina antene – protivteg Koaksijalni kabal Zaštita radio signala – interferencija sa sistemom za paljenje	3
13.2 Transponder Osnove načina rada Tipična instalacija Zahtjevi pri instalaciji: snaga, ulazi, antene Objašnjenje načina rada: modovi A, C, S	3
Praktično testiranje Mjere predostrožnosti Samotestiranje Testna oprema Korištenje testne opreme Tipični testovi Tipični defekti	3

Dodatak VIII
Standard provjere osnovnog znanja za kategoriju L dozvole
za održavanje zrakoplova

1. Osnova za provođenje ispita koji se odnose na Dodatak VII: zahtjevi osnovnog znanja
 - 1.1. Svi osnovni ispiti će biti provedeni u obliku pitanja sa više ponuđenih odgovora (u daljem tekstu: pitanja sa višestrukim izborom) kako je to dole navedeno. Ponuđeni netačni alternativni odgovori će osobi koja nije upućena u temu izgledati jednako vjerovatno kao i tačni odgovori. Sve alternative će se jasno odnositi na pitanje i bit će sličnog rječnika, gramatičke konstrukcije i dužine. Kod numeričkih pitanja, netačni odgovori će odgovarati proceduralnim greškama, kao što su pogrešno primijenjene korekcije ili pogrešna konverzija jedinica: neće biti samo nasumično izabrani brojevi.
 - 1.2. Svako izborno pitanje će imati tri alternativna odgovora od kojih će samo jedan biti tačan, a za svaki modul kandidatu će biti dato vrijeme za rješavanje koje u prosjeku iznosi 75 sekundi po pitanju.
 - 1.3. Prolazna ocjena za svaki modul i podmodul, za pitanja sa višestrukim izborom, jeste 75%.
 - 1.4. Kazneni bodovi se neće koristiti pri odlučivanju da li je kandidat položio ispit.
 - 1.5. Traženi nivo znanja mora biti proporcionalan nivou tehnologije u ovoj kategoriji zrakoplova.
2. Broj pitanja za pojedine module:
 - 2.1 Modul 1 ‘Osnovno znanje’: 12 pitanja sa višestrukim izborom. Dopusšteno vrijeme je 15 minuta
 - 2.2 Modul 2 ‘Ljudski faktor’: 8 pitanja. Dopusšteno vrijeme je 10 minuta
 - 2.3 Modul 3 ‘Zrakoplovna regulativa’: 24 pitanja. Dopusšteno vrijeme je 30 minuta

- 2.4 Modul 4 ‘Zrakoplovne konstrukcije - drvo’: 32 pitanja. Dopusšteno vrijeme je 40 minuta
- 2.5 Modul 5 ‘Zrakoplovne konstrukcije – kompozitni materijali’: 32 pitanja. Dopusšteno vrijeme je 40 minuta
- 2.6 Modul 6 ‘Zrakoplovne konstrukcije - metal’: 32 pitanja. Dopusšteno vrijeme je 40 minuta
- 2.7 Modul 7 ‘Zrakoplovne konstrukcije - općenito’: 60 pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta
- 2.8 Modul 8 ‘Pogonska grupa’: 48 pitanja. Dopusšteno vrijeme je 60 minuta
- 2.9 Modul 9 ‘Procedure pregleda zrakoplova’: 8 pitanja. Dopusšteno vrijeme je 10 minuta
- 2.10 Modul 10 Rezervirano
- 2.11 Modul 11 Rezervirano
- 2.12 Modul 12 Rezervirano
- 2.13 Modul 13 ‘Radio-Comm/Transponder’: 16 pitanja. Dopusšteno vrijeme je 20 minuta.

Dodatak II
Praktično iskustvo i OJT (*On the Job Training*) na
zrakoplovu određenog tipa
Lista zadataka

Zadaci se dijele prema kategoriji zrakoplova:

- A) Avion
- B) Jedrilica ili pogonjena jedrilica
- C) Baloni i zračni brodovi

A. SPECIFIČNI ZADACI ZA ZRAKOPLOVE

Vremenska ograničenja / Provjere prilikom održavanja
Provjera nakon 100 sati (zrakoplovi generalne avijacije).
“B” ili “C” provjera (zrakoplovi transportne kategorije).

B.SPECIFIČNI ZADACI ZA JEDRILICE I POGONJENE JEDRILICE

Strukture	Drvena/metalna cijev i platno/kompozitni/ metalni
Generalne aktivnosti	
Naljepnice - provjera i zamjena	X
Mjerenje težine, izvještaji o mjerenju težine i položaju centra težišta	X
Dokumentacija godišnjih pregleda, popravke	X
Pregled dokumentacije koja se odnosi na usklađenosti sa nalogima za plovidbenost	X
Pet godišnjih pregleda	X
Pregledi nakon vanrednih situacija	X
Demontaža/reinstalacija krila i repnih površina	X
Niveliranje i mjerenje težine	
Niveliranje jedrilice	X
Mjerenje težine, izvještaji o mjerenju težine i položaju centra težišta	X
Priprema za izmjenu težine i balansa	X
Provjera liste ugrađene opreme	X
Komande leta i sistemi komandi leta	
Eleron, flaps – skidanje – balansiranje - ponovno postavljanje	X
Elevator- skidanje – balansiranje - ponovno postavljanje	X
Kormilo pravca – skidanje – balansiranje - ponovno postavljanje	X
Kabal kormila pravca - izrada i postavljanje	X
Poluga elevatora - instalacija	X
Zaštita za zakovice, vijke, krunaste navrtke	X
Brtvljenje	X
Električni sistemi	
Električne komponente ožičenje – skidanje - postavljanje	X
Baterije - servisiranje	X
Sistemi avionike	
Komunikacijska oprema – skidanje - postavljanje	X
Navigacijska oprema – skidanje - postavljanje	X
Transponder – skidanje - postavljanje	X
Antena/Kabal antene – skidanje - postavljanje	X
Kabinska oprema/sistemi	
Pojasevi - sigurnosni pojasevi – skidanje - postavljanje	X
Sistemi za kisik – skidanje - postavljanje	X
Poklopac pilotske kabine - zamjena ili popravka	X
Pitostatički sistemi – skidanje - postavljanje - testiranje	X
Letni instrumenti – skidanje - postavljanje	X

Instalacija odobrene opreme	X
Kompas – instalacija - kompenzacija	X
Otpuštanje vuče – skidanje - postavljanje	X
Sistem vodenog balasta – skidanje - postavljanje - testiranje	X
Stajni trap – skidanje - postavljanje	X
Kočioni sistem - zamjena komponenata	X
Gorivo – Motor – Propeler - Gorivni instrumenti	
Odnosi se na zadatke koji se odnose na propeler, klipne motore, gorivo i kontrolu, paljenje, pokazatelje rada motora i ispušni sistem	X
Provjera i podešavanje sklapajućih sistema na pogonjenim jedrilicama	X
Drvene strukture/metalne cijevi i platno	
Pregled/testiranje na oštećenja	X
Popravka rebra	X
Popravka površinskog sloja materijala od lijepljenih drvenih ploča	X
Obnova ili popravka strukture sa platnom	X
Površinska zaštita i završna obrada	X
Krpljenje platnenih materijala	X
Popravka sekundarne aerodinamične oplata	X
Zavarivanje cijevi	X
Kompozitne strukture	
Popravka laminata	X
Popravka sendvič strukture	X
Popravka djelimično oštećenog površinskog sloja na kompozitnim materijalima (<i>gelcoat</i>)	X
Nanošenje površinskog sloja na kompozitne materijale	X
Popravka sekundarne aerodinamične oplata	X
Metalne strukture	
Testiranje na prskotine	X
Popravka oplata	X
Postupak zaustavljanja širenja prskotina bušenjem	X
Zakivanje	X
Metalizacija strukture	X
Antikorozivno tretiranje	X
Popravke sekundarnih aerodinamičnih oplata	X

C.SPECIFIČNI ZADACI KOD BALONA I ZRAČNIH BRODOVA

Zadaci	Balon			Zračni brod	
	Topli zrak	Gas	Vezani, uzgonjen plinom	Topli zrak	Gas
Generalne aktivnosti:					
Test ispravnosti zrakoplova (*)	X	X	X	X	X
Naljepnice - provjera i zamjena	X	X	X	X	X
Godišnji pregled dokumentacije, popravke, nalozi za plovidbenost, oprema (*)	X	X	X	X	X
Klasifikacija opravki (*)	X	X	X	X	X
Mjerenje težine:					
Mjerenje težine i izvještaji o mjerenju (*)	X	X	X	X	X
Servisiranje:					
Podmazivanje komandi - gdje je moguće primijeniti			X	X	X
Čišćenje kupole, korpe i gorionika	X	X	X	X	X
Pregledi:					
Osam godišnjih pregleda različitih tipova (*)	X				
Pet godišnjih pregleda različitih tipova (*)		X			
Tri godišnja pregleda različitih tipova (*)			X	X	
Dva godišnja pregleda (*)					X
Testiranje jačine materijala kupole	X	X	X	X	X
Sistemi komandi leta - skidanje, provjera, ponovno postavljanje					
Sajle komandi leta					X
Sistem za trimovanje					X
Osiguranje zakovica, vijaka, krunaste navrtke (*)			X	X	X
Palica i pedale					X
Hidro/mehanički upravljački sistemi			X		X
Sistemi upravljanja balonetom			X	X	X
Električni upravljački sistemi			X		X
Ventili (gasni ventil, bočne sekcije za zakretanje (<i>turning vent</i>), padobran ili panel za brzo ispuhivanje (<i>rip panel</i>) (*)	X	X	X	X	X
Užad za upravljanje i nošenje, zatega za podešavanje	X	X	X	X	X
Elevator - stabilizator (uključujući balansiranje, ako je primjenjivo)					X
Kormilo (<i>rudder</i>) (uključujući balansiranje, ako je primjenjivo)					X
Uže (<i>drag rope</i>)		X			
Električni sistem:					
Skidanje - postavljanje električnog ožičenja			X	X	X
Skidanje - postavljanje električnih komponenti			X	X	X
Servisiranje baterija	X	X	X	X	X
Komunikacijski sistem - Transponder:					
Skidanje - postavljanje komunikacijske opreme	X	X	X	X	X
Skidanje - postavljanje navigacijske opreme					X

Skidanje - postavljanje transpondera	X	X	X	X	X
Instalacija antene	X	X	X	X	X
Zamjena antenskog kabla	X	X	X	X	X
Kabinska oprema:					
Pitostatički sistemi – cijevi – skidanje - postavljanje - zamjena					X
Instrumenti – skidanje - postavljanje - zamjena	X	X	X	X	X
Instalacija jednog odobrenog sistema	X	X	X	X	X
Magnetski kompas – instalacija - kalibracija					X
Aparat za gašenje požara	X			X	X
Balast - zamjena:					
Vodeni balast (ukoliko je primjenjivo)					X
Balast od pijeska / metalnih kuglica (ukoliko je primjenjivo)		X	X		X
Ventili - pregled i podešavanje ventila					X
Kupola					
Pregled i popravka kupole/panela/trakastih panela (<i>gores</i>)/šavova	X	X	X	X	X
Pregled i popravka nosivih traka (<i>load tapes</i>) i tački pričvršćenja	X	X	X	X	X
Pregled i popravka sistema za ispuhivanje	X	X		X	
Pregled i popravka mreže		X	X		
Pregled i popravka sistema za privezivanje			X		
Test elektrostatičke provodljivosti (ukoliko je tip odobren za hidrogen) (*)		X			X
Pregled i popravka baloneta			X		X
Pregled i izrada ovjesne sajle ili užeta	X	X	X	X	X
Pregled i izrada ovjesnog sistema za nošenje vanjskog tereta (<i>catenary system</i>)				X	X
Nosivi prsten/okvir:					
Otkrivanje pukotina (zavareni dijelovi i mašinski obrađeni dijelovi) (*)	X	X	X	X	
Sistem grijanja:					
Skidanje, pregled i ponovno postavljanje	X			X	
Pregled i čišćenje isparivača i filtera (*)	X			X	
Pregled i zamjena crijeva (*)	X			X	
Pregled i zamjena uređaja za paljenje (*)	X			X	
Brtvljenje priključaka (*)	X			X	
Test pritiska i curenja (*)	X			X	
Rastavljanje i sastavljanje gorivnih ćelija (*)	X			X	
10-godišnji pregled gorivnih ćelija	X			X	
Korpa/gondola:					
Uklanjanje, pregled i reinstalacija (ako je primjenjivo)	X	X	X	X	X
Pregled i izrada ovjesnog kabla ili užeta (*)	X	X			
Skidanje - postavljanje tapacirunga?	X	X			
Skidanje - postavljanje sigurnosnih pojaseva				X	X
Skidanje - postavljanje važnih elemenata kabine	X	X	X	X	X
Pregled i izrada mreže korpe	X	X	X		
Pregled operativne opreme i tačaka za učvršćivanje opreme	X	X	X	X	X
Otkrivanje pukotina (zavareni dijelovi i okviri)	X	X	X	X	X
Stajni trap:					
Skidanje, pregled i ponovno postavljanje točkova			X	X	X
Skidanje, pregled i ponovno postavljanje kočnica					X
Skidanje, pregled i ponovno postavljanje amortizera					X
Gorivo - motor - propeler- motorski instrumenti					
Pogledati zadatke navedene u tabelama za avione				X	X
Drvene strukture:					
Popravka strukture	X	X	X		
Površinska zaštita					
Kompozitne stukture:					
Popravka laminata			X		X
Popravka sendvič konstrukcije			X		X
Metalne strukture:					
Otkrivanje pukotina (zavareni i mašinski obrađeni dijelovi)	X	X	X	X	X
Zakivanje				X	X
Metalizacija strukture		X	X	X	X
Antikorozivni tretman			X	X	X
Popravka sekundarnih aerodinamičnih oplata			X		X
Motor:					
Zadaci koji se odnose na avione usporedivog nivoa standarda gradnje				X	X
Ispušni sistem:					
Zadaci koji se odnose na avione usporedivog nivoa standarda gradnje				X	X
Propeler:					
Zadaci koji se odnose na avione usporedivog nivoa standarda gradnje				X	X
Gorivni sistem:					
Zadaci koji se odnose na avione usporedivog nivoa standarda gradnje				X	X
Hidraulički sistem:					
Zadaci koji se odnose na avione usporedivog nivoa standarda gradnje				X	X
Pneumatski sistem:					
Zadaci koji se odnose na avione usporedivog nivoa standarda gradnje				X	X
Sistem lansiranja (vitlo):					
Prisustvovanje provjeri vitla			X		

ANEKS IV
DIO 147 (E7-147)
SADRŽAJ
147.1
SEKCIJA A – TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A–	OPĆE
147.A.05	Obim primjene
147.A.10	Opće
147.15	Zahtjev
ODJELJAK B–	ZAHTJEVI KOJI SE ODNOSE NA ORGANIZACIJU
147.A.100	Zahtjevi u pogledu objekata
147.A.105	Zahtjevi u pogledu osoblja
147.A.110	Evidencija o instruktorima, ispitivačima teorijskog znanja i ocjenjivačima praktičnog znanja
147.A.115	Nastavna sredstva
147.A.120	Materijal za obuku
147.A.125	Evidencija
147.A.130	Postupci obuke i sistem kvalitete
147.A.135	Ispiti
147.A.140	Priručnik organizacije (<i>Maintenance training organisation exposition</i>)
- MTOE)	
147.A.145	Prava organizacije
147.A.150	Promjene u organizaciji
147.A.155	Važenje odobrenja
147.A.160	Nalazi
ODJELJAK C	–ODOBRENI KURS OSNOVNE OBUKE
147.A.200	Odobreni kurs osnovne obuke
147.A.205	Ispit iz osnovnog teorijskog znanja
147.A.210	Ocjena osnovnog praktičnog znanja
ODJELJAK D	–OBUKA ZA TIP ZRAKOPLOVA ILI ZA ODREĐENE
ZADATKE NA ZRAKOPLOVU	
147.A.300	Obuka za tip zrakoplova ili za određene zadatke na zrakoplovu
147.A.305	Ispit za tip zrakoplova i ocjena praktičnog poznavanja određenih zadataka na zrakoplovu
SEKCIJA B – POSTUPAK ZA NADLEŽNE ORGANE	
ODJELJAK A	– OPĆE ODREDBE
147.B.05	Oblast primjene
147.B.10	Nadležni organ
147.B.20	Vođenje evidencije
147.B.25	Izuzeća
ODJELJAK B	–IZDAVANJE ODOBRENJA
147.B.110	Postupak za odobrenje i promjene odobrenja
147.B.120	Postupak provjere stalne usklađenosti
147.B.125	Uvjerjenje o osposobljenosti organizacije za obuku osoblja za održavanje
147.B.130	Nalazi
ODJELJAK C	–TRAJNO ILI PRIVREMENO UKIDANJE ILI OGRANIČAVANJE ODOBRENJA
147.B.200	Trajno ili privremeno ukidanje ili ograničavanje odobrenja

Dodatak I – Trajanje kursa osnovne obuke
Dodatak II – Sadržaj uvjerenja o osposobljenosti organizacije za obuku osoblja za održavanje iz Aneksa IV (Dio 147) – EASA obrazac 11
Dodatak III – Sadržaj uvjerenja iz Aneksa IV (Dio 147) – EASA obrasci 148 i 149

147.1

Za potrebe ovog Dijela (E7-147), nadležni organ je BHDCA.

SEKCIJA A TEHNIČKI ZAHTJEVI
ODJELJAK A - OPĆE
147.A.05 Obim primjene

Ova sekcija uređuje uvjete koje mora da ispuni organizacija koja zahtijeva odobrenje za provođenje obuke i ispita u skladu sa E7-66.

147.A.10 Opće

Organizacija za obuku osoblja za održavanje zrakoplova može da bude organizacija ili dio organizacije koja je registrirana kao pravno lice.

147.15 Zahtjev

- (a) Zahtjev za izdavanje ili promjenu odobrenja podnosi se na obrascu i na način koji odredi BHDCA.
- (b) Zahtjev za odobrenje ili promjenu odobrenja će sadržavati sljedeće informacije:
 - 1. Registrirani naziv i adresu podnositelja zahtjeva;
 - 2. Adresu organizacije koje traži odobrenje ili promjenu odobrenja;
 - 3. Namjeravani obim radova u odobrenju ili promjeni odobrenja;
 - 4. Ime i potpis odgovornog rukovoditelja (*Accountable Manager*);
 - 5. Datum podnošenja zahtjeva.

ODJELJAK B

ZAHTJEVI KOJI SE ODNOSE NA ORGANIZACIJU

147.A.100 Zahtjevi u pogledu objekata

- (a) Veličina i struktura objekata moraju osigurati zaštitu od nepovoljnih vremenskih uvjeta i pravilno odvijanje cjelokupne obuke koja je planirana, kao i svih planiranih ispita.
- (b) Teorijska obuka i ispiti odvijaju se u zatvorenim prostorijama koje su potpuno odvojene od ostalih objekata.
 - 1. Maksimalan broj kandidata koji pohađaju teorijsku obuku tokom jednog kursa ne može biti veći od 28.
 - 2. Veličina prostorije u kojoj se odvija ispit omogućava da tokom ispita kandidat ne može sa svoje pozicije čitati tekst s papira ili sa ekrana računara drugih kandidata.
- (c) Okruženje prostorije iz stava (b) mora omogućiti da se kandidati koncentriraju na učenje ili ispit, bez nepotrebnog ometanja ili neudobnosti.
- (d) Za kurs osnovne obuke moraju se osigurati radionice za osnovnu obuku i/ili objekti za održavanje, koji su odvojeni od učionica za praktični dio obuke odgovarajućeg kursa. Ako organizacija ne može omogućiti ovakve uvjete, može sa drugom organizacijom zaključiti pismeni ugovor kako bi osigurala ove radionice/objekte, a u ugovoru se određuju uvjeti za pristup njima i za njihovo korištenje. Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH omogućava se pristup u ovu drugu organizaciju, što se mora navesti u ugovoru.
- (e) Kurs obuke za tip zrakoplova/zadatke na zrakoplovu odvija se u odgovarajućim objektima koji sadrže primjerak tipa zrakoplova, kako je navedeno u 147.A.115(d).
- (f) Maksimalan broj kandidata koji se praktično obučavaju tokom jednog kursa ne može biti veći od 15 po instruktoru ili ocjenjivaču praktičnog znanja.
- (g) Instruktorima, ispitivačima teorijskog znanja i ocjenjivačima praktičnog znanja moraju se osigurati uredi u kojima se mogu pripremati za svoje dužnosti bez nepotrebnog ometanja ili neudobnosti.
- (h) Organizacija mora omogućiti siguran prostor za čuvanje ispitnih papira i čuvanje evidencije o provedenoj obuci. Okruženje u kome se ovi dokumenti čuvaju mora omogućiti da oni budu i ostanu u dobrom stanju u vremenskom periodu koji je naveden u 147.A.125. Prostor za čuvanje dokumenata i uredi mogu se kombinirati, ovisno od odgovarajućeg osiguranja prostorija.
- (i) Organizacija mora osigurati biblioteku koja je snabdjevena kompletnim tehničkim materijalom koji je potreban s obzirom na obim i nivo obuke koja se provodi.

147.A.105 Zahtjevi u pogledu osoblja

- (a) Organizacija za obuku osoblja za održavanje zrakoplova imenuje odgovornog rukovoditelja (*accountable manager*), koji ima ovlaštenje da osigura da se obuka odvija i finansira saglasno standardima koji se zahtijevaju u ovom dijelu (E7-147).
- (b) Organizacija za obuku osoblja za održavanje zrakoplova imenuje lice ili grupu lica koji su odgovorni da osiguraju da organizacija stalno postupa saglasno ovom dijelu (E7-147). Ove osobe odgovorne su odgovornom rukovoditelju. Više rangirani rukovoditelj ili jedno lice iz ove grupe lica može ujedno biti i odgovorni rukovoditelj, ako ispunjava zahtjeve za odgovornog rukovoditelja predviđene u stavu (a).
- (c) Organizacija za obuku osoblja za održavanje zrakoplova po potrebi zaključuje i ugovor da bi imala dovoljno osoblja za planiranje/provođenje teorijske i praktične obuke, za ispite

iz teorijskog znanja i ocjenjivanje praktičnog znanja, prema odobrenju.

- (d) Izuzetno od stava (c), kad neka druga organizacija pruža usluge praktične obuke i ocjenjivanja, njeno osoblje može biti imenovano za provođenje praktične obuke i ocjenjivanje.
- (e) Jedno lice može da obavlja bilo koju kombinaciju uloga instruktora, ispitivača teorijskog znanja i ocjenjivača praktičnog znanja, ako ispunjava uvjete iz stava (f).
- (f) Iskustvo i kvalifikacije instruktora, ispitivača teorijskog znanja i ocjenjivača praktičnog znanja utvrđuju se u skladu sa objavljenim kriterijumom ili u skladu sa postupkom i standardom koji je dogovoren sa nadležnim organom.
- (g) Ispitivači teorijskog znanja i ocjenjivači praktičnog znanja moraju biti navedeni u priručniku organizacije, radi njihovog prihvatanja.
- (h) Instruktori i ispitivači teorijskog znanja moraju najmanje na svaka 24 mjeseca proći obuku u vezi sa najnovijim tehnologijama, vještinama, ljudskim faktorom i najnovijim metodama obuke, koja odgovara znanju za koje oni obučavaju ili koje ispituju.

147.A.110 Evidencija o instruktorima, ispitivačima teorijskog znanja i ocjenjivačima praktičnog znanja

- (a) Organizacija mora voditi i održavati evidenciju o instruktorima, ispitivačima teorijskog znanja i ocjenjivačima praktičnog znanja. U evidenciju se upisuju podaci o njihovom iskustvu i kvalifikaciji, podaci o istoriji obuke i svakoj naknadno izvršenoj obuci.
- (b) Spisak dužnosti i ovlaštenja mora se napraviti za sve instruktore, ispitivače teorijskog znanja i ocjenjivače praktičnog znanja.

147.A.115 Nastavna sredstva

- (a) Svaka učionica ima odgovarajuću opremu za prezentaciju na nivou standarda, koja kandidatima omogućava lako čitanje tekstova/crteža/dijagrama i brojeva sa bilo kog položaja u učionici. Oprema za prezentaciju obuhvata i reprezentativne uređaje za simulaciju koji pomažu kandidatima da bolje razumiju određene teme, ako se oni smatraju korisnim u te svrhe.
- (b) Radionice za osnovnu obuku i/ili objekti za održavanje, kao što je to navedeno u 147.A.100(d) moraju imati alate i opremu potrebnu za provođenje odobrenog obima obuke.
- (c) Radionice za osnovnu obuku i/ili objekti za održavanje, kako je navedeno u 147.A.100(d), moraju imati odgovarajući izbor zrakoplova, motora, dijelova zrakoplova i avionike.
- (d) Organizacije koje obučavaju za tip zrakoplova, kako je navedeno u 147.A.100(e), moraju imati pristup odgovarajućem tipu zrakoplova. Uređaji za simulaciju se mogu koristiti samo ako omogućavaju odgovarajući standard obuke.

147.A.120 Materijal za obuku

- (a) Za kandidate se osigurava materijal za obuku koji obuhvata:
 - 1. nastavni program osnovne obuke, naveden u E7-66 za odgovarajuću kategoriju ili podkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova,
 - 2. sadržinu obuke zatip zrakoplova koji zahtijeva E7-66 za odgovarajući tip zrakoplova i za dozvolu za održavanje zrakoplova odgovarajuće kategorije ili podkategorije.
- (b) Kandidati moraju imati pristup dokumentaciji o održavanju i tehničkim informacijama koje se nalaze u biblioteci, kako je navedeno u 147.A.100(i).

147.A.125 Evidencija

Organizacija čuva evidenciju o obučavanju, ispitu iz teorijskog znanja i ocjenjivanju praktičnog znanja kandidata na neograničen period.

147.A.130 Postupci obuke i sistem kvaliteta

- (a) Organizacija mora utvrditi postupke koji su prihvatljivi za BHDCA, kako bi omogućila primjenu odgovarajućih standarda obuke i usklađenost sa relevantnim zahtjevima ovog dijela (E7-147).
- (b) Organizacija uspostavlja sistem kvalitete, koji obuhvata:
 - 1. funkciju nezavisne provjere (*audit*) kojom se prate standardi obuke, integritet ispita iz teorijskog znanja i ocjenjivanja praktičnog znanja, primjena postupaka i njihova primjerenost,
 - 2. sistem povratnih informacija o nalazima provjere za lica i prije svega odgovornog rukovoditelja iz 147.A.105(a), radi preduzimanja potrebnih korektivnih mjera.

147.A.135 Ispiti

- (a) Ispitno osoblje mora osigurati tajnost pitanja.
- (b) Svaki kandidat za koga se tokom ispita iz teorijskog znanja utvrdilo da se poslužio prevarom ili da posjeduje materijal koji se odnosi na predmet ispita, izuzev ispitnih papira i prateće odobrene dokumentacije, diskvalificira se i zabranjuje mu se polaganje ispita na 12 mjeseci od dana kada je uhvaćen u prevari. O incidentu i utvrđenim činjenicama obavještava se BHDCA u roku od mjesec dana od tog incidenta.
- (c) Svaki ispitivač za koga se tokom ispita iz teorijskog znanja utvrdi da kandidatu čije se znanje provjerava daje bilo koje odgovore na pitanja, diskvalificira se u ulozi ispitivača, a ispit se proglašava nevažećim. O tome se obavještava BHDCA u roku od mjesec dana.

147.A.140 Priručnik organizacije (*Maintenance training organisation exposition - MTOE*)

- (a) Organizacija za obuku mora imati priručnik koji koristi, a u kome je opisana njena organizacija i postupci i koji sadrži sljedeće podatke:
 - 1. izjavu, koju je potpisao odgovorni rukovoditelj organizacije (*accountable manager*), kojom se potvrđuje da su priručnik (*MTOE*) i svi prateći priručnici usklađeni sa ovim dijelom (E7-147) i da će ih organizacija stalno poštovati;
 - 2. zvanja i imena osoba imenovanih prema 147.A.105(b);
 - 3. dužnosti i odgovornosti osoba imenovanih u (a)2 i pitanja koja one mogu, u ime organizacije, neposredno rješavati sa BHDCA;
 - 4. organizacijsku šemu koja pokazuje povezane lance odgovornosti između osoba navedenih u (a)2;
 - 5. listu instruktora, ispitivača teorijskog znanja i ocjenjivača praktičnog znanja;
 - 6. opći opis mjesta i opreme za obuku i ispite koji se nalaze na svakoj adresi, navedenoj u uvjerenju o osposobljenosti organizacije za obuku osoblja za održavanje zrakoplova, i ako je potrebno, na nekom drugom mjestu, kako se zahtijeva u 147.A.145(b);
 - 7. spisak kurseva obuke, koji je sastavni dio odobrenja;
 - 8. postupak po kome se mijenja priručnik organizacije (*MTOE*);
 - 9. postupci organizacije, kako je navedeno u 147.A.130(a);
 - 10. kontrolni postupci u organizaciji, kako je to navedeno u 147.A.145(c), kad se organizacija odobrena za

obuku, ispite iz teorijskog znanja i ocjenjivanje praktičnog znanja nalazi izvan mjesta koja su navedena u 147.A.145(b);

- 11. listu mjesta prema 147.A.145(b);
- 12. listu organizacija koje su navedene u 147.A.145(d), ako je potrebno.
- (b) priručnik i njegove kasnije promjene odobrava BHDCA.
- (c) Izuzetno od stava (b), manje promjene priručnika mogu se odobriti u skladu sa procedurama iz priručnika, putem posrednog odobravanja.
- (d) Ukoliko organizacija već posjeduje priručnik odobren u skladu sa Part-147, procedure specifične za nacionalno odobrenje (E7-147) mogu biti navedene u dodatku tog priručnika.

147.A.145 Prava organizacije

- (a) Organizacija za obuku osoblja za održavanje zrakoplova može, saglasno svom priručniku:
 - 1. provoditi kurseve osnovne obuke prema nastavnom programu iz Dijela E7-66 ili njegovog dijela;
 - 2. provoditi kurseve obuke za tip zrakoplova/zadatke na zrakoplovu, prema Dijelu E7-66;
 - 3. provoditi ispite u ime BHDCA, uključujući i ispite kandidata koji nisu pohađali kurs osnovne obuke ili kurs za tip zrakoplova u organizaciji za obuku osoblja;
 - 4. izdavati svjedočanstva, prema Dodatku III ovog dijela (*Dio E7-147*), o uspješno završenom kursu osnovne obuke i kursu za tip zrakoplova i o ispitima navedenim u (a)1, (a) 2 i (a)3, ako je primjenljivo.
- (b) Obuka, ispit iz teorijskog znanja i ocjenjivanje praktičnog znanja mogu se odvijati samo na mjestima navedenim u uvjerenju o osposobljenosti organizacije za obuku osoblja za održavanje zrakoplova ili na bilo kom mjestu navedenom u priručniku organizacije.
- (c) Izuzetno od stava (b), organizacija može provoditi obuku, ispite iz teorijskog znanja i ocjenjivanje praktičnog znanja i izvan mjesta navedenih u stavu (b), ali samo prema kontrolnom postupku koji je određen u priručniku organizacije. Ova mjesta ne moraju biti navedena u priručniku organizacije.
- (d)
 - 1 Organizacija za obuku osoblja za održavanje može podugovoriti provođenje osnovne teorijske obuke, obuke za tip zrakoplova i odgovarajućih ispita sa organizacijom koja se ne bavi obukom osoblja za održavanje ali samo ako ova organizacija radi u okviru sistema kvalitete organizacije za obuku osoblja za održavanje zrakoplova.
 - 2 Podugovaranje provođenja osnovne teorijske obuke i ispita ograničeno je na predmete 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 i 10 iz Dodatka I Dijela 66 (E7-66).
 - 3 Podugovaranje provođenja obuke za tip zrakoplova i ispita ograničeno je na pogonsku grupu i na sisteme avionike.
- (e) Organizacija ne može biti odobrena za provođenje ispita, ako nije odobrena i za provođenje odgovarajuće obuke.
- (f) Izuzetno od tačke (e), organizacija odobrena za pružanje obuke iz osnovnog znanja ili obuke za tip može biti odobrena za održavanje ispita za tip u slučajevima kada se ne zahtijeva obuka za tip.

147.A.150 Promjene u organizaciji

- (a) Organizacija za obuku osoblja za održavanje mora unaprijed obavijestiti BHDCA o svim namjeranim promjenama koje utiču na njeno odobrenje, kako bi se

- BHDCA omogućilo da utvrđuje stalnu usklađenost sa ovim dijelom (*E7–147*) i, ako je potrebno, promijeni odobrenje.
- (b) BHDCA može da odredi uvjete pod kojima organizacija za obuku osoblja za održavanje može posloovati u toku promjena, izuzev ako utvrdi da odobrenje treba biti privremeno ukinuto.
- (c) Neobavješćavanje BHDCA o planiranim promjenama može izazvati privremeno ili trajno ukidanje odobrenja, i to od dana uvođenja promjena.

147.A.155 Važenje odobrenja

- (a) Odobrenje važi neograničeno vrijeme. Ono ostaje da važi pod uvjetom:
1. da organizacija bude i dalje usklađena sa ovim dijelom (*E7–147*) i odredbama o postupanju po nalazima koje su navedene u 147.B.130;
 2. da BHDCA ima pristup organizaciji, radi utvrđivanja stalne usklađenosti sa ovim dijelom (*E7–147*);
 3. da organizacija ne vrati odobrenje ili da odobrenje ne bude ukinuto.
- (b) Poslije vraćanja ili ukidanja odobrenja, uvjerenje o osposobljenosti organizacije za obuku osoblja za održavanje zrakoplova vraća se u BHDCA.

147.A.160 Nalazi

- (a) Nalaz nivoa 1 podrazumijeva neki od sljedećih nedostataka:
1. svako ozbiljno nepoštovanje zahtjeva po kojima se odvija postupak ispita, koje bi moglo da izazove poništenje ispita;
 2. BHDCA je spriječena da, i poslije dva pismena zahtjeva, pristupi objektima organizacije u toku radnog vremena;
 3. nepostojanje odgovornog rukovoditelja;
 4. svako ozbiljno nepoštovanje postupka obuke.
- (b) Nalaz nivoa 2 podrazumijeva svako nepoštovanje postupka obuke, izuzev iz nalaza nivoa 1.
- (c) Po prijemu izvještaja sa nalazima, shodno 147.B.130, imatelj odobrenja organizacije za obuku osoblja za održavanje dužan je utvrditi plan korektivnih mjera za otklanjanje nedostataka u roku i na način koji dogovori sa BHDCA i tako da BHDCA bude zadovoljna utvrđenim i preduzetim korektivnim mjerama.

ODJELJAK C

ODOBRENI KURS OSNOVNE OBUKE

147.A.200 Odobreni kurs osnovne obuke

- (a) Odobreni kurs osnovne obuke sastoji se od: teorijske obuke, ispita iz osnovnog teorijskog znanja, praktične obuke i ocjene praktičnog znanja.
- (b) Teorijska obuka obuhvata predmete potrebne za sticanje dozvole za održavanje zrakoplova kategorije ili podkategorije, kako je predviđeno u Aneksu III (*E7-66*).
- (c) Ispit iz osnovnog teorijskog znanja obuhvata reprezentativni presjek materije iz predmeta navedenih u stavu (b).
- (d) Praktična obuka obuhvata praktičnu upotrebuobičajene opreme/alata, rastavljanje i sastavljanje reprezentativnih dijelova zrakoplova i učestvovanje u reprezentativno izabranim zadacima održavanja koji se odnose na odgovarajući kompletni predmet prema *E7-66*.
- (e) Ocjena praktičnog znanja obuhvata praktičnu obuku i utvrđivanje da li je kandidat savladao korištenje opreme i alata i obavljanje radova prema priručnicima za održavanje.
- (f) Trajanje kursa osnovne obuke mora biti saglasno Dodatku I ovog dijela (*E7-147*).

- (g) Trajanje kurseva za konverziju između (pod)kategorija određuje se procjenjivanjem programa osnovne obuke i s njim povezanih potreba praktične obuke.

147.A.205 Ispit iz osnovnog teorijskog znanja

Ispit iz osnovnog teorijskog znanja mora:

- (a) biti usklađen sa standardom koji je određen u *E7-66*;
- (b) biti izveden bez korištenja zabilješki sa obuke;
- (c) obuhvatati reprezentativni izbor tema iz određenog predmeta završenog prema *E7-66*.

147.A.210 Ocjena osnovnog praktičnog znanja

- (a) Osnovno praktično znanje provjerava se u toku kursa osnovne obuke po okončanju praktičnog dijela nastave u radionicama i/ili objektima za održavanje, a provjeru provode ocjenjivači praktičnog znanja.
- (b) Kandidat treba dobiti prolaznu ocjenu prema mjerilu iz 147.A.200(e).

ODJELJAK D

OBUKA ZA TIP ZRAKOPLOVA ILI ZA ODREĐENE ZADATKE NA ZRAKOPLOVU

147.A.300 Obuka za tip zrakoplova ili za određene zadatke na zrakoplovu

Organizacija za obuku osoblja za održavanje odobrava se za provođenje obuke za tip zrakoplova ili za određene zadatke na zrakoplovu prema *E7-66* ako je usklađena sa standardom navedenim u 66.A.45.

147.A.305 Ispit za tip zrakoplova i ocjena praktičnog znanja određenih zadataka na zrakoplovu

Organizacija odobrena da provodi obuku za tip zrakoplova prema 147.A.300, provodi ispit za tip zrakoplova ili ocjenjuje praktično znanje određenih zadataka na zrakoplovu koji su navedeni u *E7-66*, prema standardu iz 66.A.45.

SEKCIJA B

POSTUPAK ZA NADLEŽNE ORGANE

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

147.B.05 Oblast primjene

Ova sekcija utvrđuje upravne zahtjeve po kojima postupa BHDCA.

147.B.10 Nadležni organ

- (a) *Opće*
BHDCA je odgovorna za izdavanje, praćenje važenja, mijenjanje, privremeno ili trajno ukidanje odobrenja organizacije za obuku osoblja za održavanje zrakoplova. BHDCA utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.
- (b) *Resursi*
BHDCA mora imati dovoljno odgovarajućeg osoblja za primjenu zahtjeva ovog dijela (*E7-147*).
- (c) *Postupci*
BHDCA utvrđuje postupke koji detaljno opisuju na koji način se postiže usklađenost sa ovim dijelom (*E7-147*). Postupci se moraju redovno pratiti i mijenjati kako bi se postigla stalna usklađenost.
- (d) *Kvalifikacije i obuka*
Sve osoblje uključeno u davanje odobrenja prema ovom aneksu mora:
1. imati odgovarajuće kvalifikacije i znanje, iskustvo i obuku, da bi moglo da obavlja dodijeljene zadatke.
 2. proći osnovnu i kontinuiranu obuku o Aneksu III (*E7-66*) i Aneksu IV (*E7-147*), uključujući njihovo značenje i standard.

147.B.20 Vodenje evidencije

- (a) BHDCA uspostavlja sistem za vođenje evidencije koji omogućava da se prate postupci izdavanja, vađenje, mijenjanje, suspendiranje ili stavljanje van snage odobrenja.
- (b) Evidencija potrebna za pregled rada organizacije za obuku osoblja za održavanje obuhvata najmanje:
 - 1. zahtjev za odobravanje organizacije,
 - 2. uvjerenje o osposobljenosti organizacije za obuku osoblja za održavanje zrakoplova, sa svim promjenama,
 - 3. kopiju programa provjere, sa datumima planiranih i provedenih provjera,
 - 4. evidenciju o stalnom nadzoru nad radom organizacije, uključujući i evidenciju o svim provjerama,
 - 5. kopije relevantne prepiske,
 - 6. podatke o izuzećima ili naloženim prinudnim mjerama,
 - 7. priručnik organizacije, sa promjenama.
- (c) Evidencija iz stava (b) čuva se najmanje četiri godine.

147.B.25 Izuzeća

- (a) BHDCA može izuzeti neku školu koja je uvrštena u obrazovni sistem Bosne i Hercegovine od:
 - 1. zahtjeva navedenih u 147.A.10;
 - 2. obaveze da imenuje odgovornog rukovoditelja, uz poštovanje ograničenja da država imenuje po funkciji višeg rukovoditelja za upravljanje organizacijom, s tim da škola ima budžet koji je dovoljan za ostvarivanje standarda iz ovog dijela (E7-147);
 - 3. obaveze nezavisne provjere sistema kvalitete, ako nezavisna državna školska inspekcija nadzire organizaciju prema učestalosti koju predviđa ovaj dio (E7 -147).
- (b) BHDCA mora evidentirati i čuvati odobrena izuzeća.

ODJELJAK B
IZDAVANJE ODOBRENJA

Ovaj odjeljak predviđa uvjete za izdavanje ili promjenu odobrenja organizacije za obuku.

147.B.110 Izdavanje odobrenja

- (a) Nakon prijema zahtjeva, BHDCA će:
 - 1. pregledati priručnik organizacije;
 - 2. provjeriti usklađenost organizacije sa zahtjevima Aneksa IV (E7-147).
- (b) Svi nalazi se evidentiraju i pismeno dostavljaju podnosiocu zahtjeva.
- (c) Svi nalazi se moraju otkloniti prema tački 147.B.130 prije odobravanja organizacije.
- (d) U uvjerenje se unosi referentni broj uvjerenja, na način koji odredi BHDCA.

147.B.120 Postupak provjere stalne usklađenosti

- (a) Svaka organizacija će biti u potpunosti provjeravana u periodima ne dužim od 24 mjeseca, čime se utvrđuje da li organizacija kontinuirano ispunjava uvjete koji su predviđeni ovim Aneksom (E7-147). Ovo će uključivati praćenje najmanje jednog kursa obuke i jednog ispita koji organizira organizacija za obuku.
- (b) Nalazi koji budu utvrđeni u okviru provjere moraju se otkloniti prema 147.B.130.

147.B.125 Uvjerjenje o osposobljenosti organizacije za obuku osoblja za održavanje

Obrazac uvjerenja o osposobljenosti organizacije za obuku osoblja za održavanje nalazi se u Dodatku II ovog dijela (E7-147).

147.B.130 Nalazi

- (a) Ako se nalaz nivoa 1 ne otkloni u roku od tri dana od prijema pismenog obavještenja, BHDCA može, u cjelini ili djelimično, trajno ili privremeno ukinuti ili ograničiti odobrenje.
- (b) Ako se nalaz nivoa 2 ne otkloni u roku koji je odredila BHDCA, ona može, u cjelini ili djelimično, trajno ili privremeno ukinuti ili ograničiti odobrenje.

ODJELJAK C
TRAJNO ILI PRIVREMENO UKIDANJE ILI
OGRAIČAVANJE ODOBRENJA

147.B.200 Trajno ili privremeno ukidanje ili ograničavanje odobrenja

BHDCA:

- (a) privremeno ukida odobrenje kad postoje opravdani razlozi u slučaju potencijalnog ugrožavanja sigurnosti;
- (b) privremeno ili trajno ukida ili ograničava odobrenje, prema 147.B.130.

Dodatak I
Trajanje kursa osnovne obuke

Minimalno trajanje kompletnih kurseva osnovne obuke će biti:

Osnovni kurs	Trajanje (u satima)	Odnos teorijske obuke (u %)
A1	800	30 do 35
A2	650	30 do 35
A3	800	30 do 35
A4	800	30 do 35
L	U skladu sa Dodatkom VII	50 do 60
B1.1	2400	50 do 60
B.1.2	2000	50 do 60
B.1.3	2400	50 do 60
B.1.4	2400	50 do 60
B2	2400	50 do 60
B2L	1500*	50 do 60
B3	1000	50 do 60

* Broj sati treba biti uvećan na sljedeći način:

Osnovni kurs	Trajanje (u satima)	Odnos teorijske obuke (u %)
Komunikacija/Navigacija	90	50 do 60
Instrumenti	55	50 do 60
Automatski let	80	50 do 60
Radarski sistemi	40	50 do 60
Mehanički sistemi zrakoplova	100	50 do 60

Sadržaj uvjerenja o osposobljenosti organizacije za obuku osoblja za održavanje Aneksa IV (E7-147) – EASA obrazac 11

[NADLEŽNI ORGAN, DRŽAVA]
[COMPETENT AUTHORITY, STATE]

UVJERENJE O OSPOSOBLJENOSTI ORGANIZACIJE ZA OBUKU OSOBLJA ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

REFERENCA: **E7.147.(XXXX)**
REFERENCE:

Na osnovu [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] i uz poštovanje dolje navedenih uvjeta, Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine ovim potvrđuje da je:
Pursuant to the [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] to the condition specified below, the BHDCA hereby certifies:

(NAZIV ORGANIZACIJE I ADRESA)
(COMPANY NAME AND ADDRESS)

kao organizacija za obuku osoblja za održavanje, koja je usklađena sa Sekcijom A, Dodatka IV, (E7-147) [Pravni osnov], odobrena za sprovođenje obuka i ispita navedenih u priloženoj listi odobrenja i za izdavanje odgovarajućih potvrda o završenoj obuci polaznicima.
as a maintenance training organisation in compliance with Section A of Annex IV (E7-147) [Pravni osnov] approved to provide training and conduct examinations listed in the attached approval schedule and issue related certificates of recognition to students using the above references.

UVJETI:
CONDITIONS:

- Ovo uvjerenje je ograničeno obimom rada navedenim u odobrenom Priručniku organizacije za obuku osoblja za održavanje, prema Sekciji A, Dodatak IV (E7-147); i
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition, as referred to in Section A of Annex IV (E7-147); and
- Ovo uvjerenje zahtijeva usklađenost sa procedurama navedenim u odobrenom Priručniku organizacije za obuku osoblja za održavanje; i
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance training organisation exposition; and
- Ovo uvjerenje je važeće dok je organizacija za obuku osoblja za održavanje usklađena sa Dodatkom IV [Pravni osnov], i o odobravanju organizacija i osoblja koji se bave ovim poslovima;
This approval is valid whilst the approved maintenance training organisation remains in compliance with Annex IV [Pravni osnov];
- Pod uvjetom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uvjetima, ovo uvjerenje će važiti neograničeno, ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, privremeno ili trajno ukinuto.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX.
Date of original issue:

Datum revizije: XX.XX.XXXX.
Date of this revision:

Broj revizije: XX
Revision No:

Broj protokola:
Ref. No.

Potpis ovlaštene osobe:
 Signed: _____

Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH
For the competent authority

OBIM RADA ORGANIZACIJE ZA OBUKU OSOBLJA ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION APPROVAL SCHEDULE

Referenca odobrenja: E7.147.(XXXX)

Approval Reference:

Organizacija: (NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE)

Organisation: (COMPANY NAME AND ADDRESS)

KLASA CLASS	OVLAŠTENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION
OSNOVNA (*) BASIC	B1 (*)	TB1.1 (*) TURBINSKI AVIONI (*) TURBINE AEROPLANES
		TB1.2 (*) AVIONI SA KLIPNIM MOTORIMA (*) PISTON AEROPLANES
		TB1.3 (*) HELIKOPTERI SA TURBINSKIM MOTORIMA (*) TURBINE HELICOPTERS
		TB1.4 (*) HELIKOPTERI SA KLIPNIM MOTORIMA (*) PISTON HELICOPTERS
	B2 (*)	TB2 (*) AVIONIKA (*) AVIONICS
	B3 (*)	TB3 (*) NEPRESURIZOVANI KLIPNI AVIONI DO 2000 kg MTOM (*) PISTON-ENGINE NON-PRESSURISED AEROPLANES 2000 kg MTOM AND BELOW
	A (*)	TA1.1 (*) AVIONI SA TURBINSKIM MOTORIMA (*) TURBINE AEROPLANES
		TA1.2 (*) AVIONI SA KLIPNIM MOTORIMA (*) PISTON AEROPLANES
		TA1.3 (*) HELIKOPTERI SA TURBINSKIM MOTORIMA (*) TURBINE HELICOPTERS
		TA1.4 (*) HELIKOPTERI SA KLIPNIM MOTORIMA (*) PISTON HELICOPTERS
	L (*)	TL (*) NAVESTI SPECIFIČNE PODKATEGORIJE DOZVOLA (*) QUOTE THE SPECIFIC LICENCE SUB-CATEGORY
OBUKE ZA TIP / ZADATKE (*) TYPE / TASKS	C (*)	T4 (*) (NAVESTI TIP ZRAKOPLOVA) (**) (QUOTE AIRCRAFT TYPE)
	B1 (*)	T2 (*) (NAVESTI TIP ZRAKOPLOVA) (**) (QUOTE AIRCRAFT TYPE)
	B2 (*)	T2 (*) (NAVESTI TIP ZRAKOPLOVA) (**) (QUOTE AIRCRAFT TYPE)
	A (*)	T3 (*) (NAVESTI TIP ZRAKOPLOVA) (**) (QUOTE AIRCRAFT TYPE)

Ovaj obim rada organizacije ograničen je na one obuke i ispite koji su navedeni u odgovarajućem dijelu odobrenog Priručnika organizacije za obuku osoblja za održavanje.
This approval schedule is limited to those trainings and examinations specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition.

Referentna oznaka Priručnika organizacije za obuku osoblja za održavanje:

Maintenance Training Organisation Exposition reference:

Datum prvog izdavanja: XX.XX.XXXX.
Date of original issue:

Datum posljednje odobrene revizije: XX.XX.XXXX.
Date of last revision approved:

Broj revizije: XX
Revision No:

Broj protokola:
Ref. No.

Potpis ovlaštene osobe:

Signed: _____

Za Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH
For the competent authority BiH

1. **Sadržaj uvjerenja iz Aneksa IV (E7-147) – BHDCA obrasci E7-148 i E7-149**
Osnovna obuka/ispit

Sadržaj uvjerenja o osnovnoj obuci po E7-147, dat u tekstu ispod, koristit će se kao priznanje završetka osnovne obuke, osnovnog ispita ili i osnovne obuke i ispita.

Uvjerenje o obuci će jasno identificirati svaki položeni modul tako što će sadržavati datum polaganja zajedno sa verzijom Dodatka I Aneksu III (E7-66).

UVJERENJE CERTIFICATE OF RECOGNITION	
Broj uvjerenja: <i>Reference: E7.147.[XXXX].[YYYY]</i>	
Ovo uvjerenje se izdaje: <i>This certificate is issued to:</i>	
[IME/NAME]	
[DATUM I MJESTO ROĐENJA/DATE AND PLACE OF BIRTH]	
Od strane: <i>By:</i>	
Broj uvjerenja: <i>Reference: E7.147.[XXXX]</i>	
organizacija za obuku odobrena je da pruža obuku i sprovodi ispite u okviru svog obima rada i u skladu sa [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja]. <i>a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with [Legal Basis for issue Certificate].</i>	
Ovo uvjerenje potvrđuje da je gore imenovani ili uspješno položio odobreni kurs osnovne obuke (*) ili osnovni ispit (*) naveden niže, u skladu sa [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] koji je na snazi. <i>This certificate confirms that the above named person either successfully passed the approved basic training course (*) or the basic examination (*) stated below in compliance with [Legal Basis for issue Certificate] for the time being in force.</i>	
[KURS OSNOVNE OBUKE(*)/BASIC TRAINING COURSE] IIIII [OSNOVNI ISPIT(*)/BASIC EXAMINATION] [LISTA E7-66 MODULA/DATUMI KADA SU ISPITI POLOŽENI/LIST OF E7-66 MODULES/DATE OF EXAMINATION PASSED]	
Datum: XX.XX.XXXX. <i>Date:</i>	
Potpis ovlaštene osobe: <i>Signed:</i>	
.....	
U ime: [NAZIV KOMPANIJE / COMPANY NAME]	
<i>For:</i>	
(*) obrisati po potrebi / delete as appropriate E7 obrazac 148	

2.Obuka/ispit za tip

Sadržaj obrasca uvjerenja o osnovnoj obuci po E7-147, koji je predôčen ispod, koristit će se kao priznanje teorijskih elemenata, praktičnih elemenata, ili i teorijskih elemenata i praktičnih elemenata.

Uvjerenje o obuci će identificirati kombinaciju zmaj/motor za koju je provedena obuka. Odgovarajuće reference će biti brisane i u dijelu za kurs tipa će biti navedeno

da li su obuhvaćeni samo teorijski ili samo praktični elementi ili su obuhvaćeni i jedni i drugi.

Uvjerenje o obuci će jasno identificirati da li je bio u pitanju kompletan kurs ili djelimični kurs (npr. zmaj ili pogonska grupa ili avionika/elektronski kurs) ili je bio diferencijalni kurs zasnovan na prethodnom iskustvu kandidata. Ukoliko se ne radi o kompletnom kursu, uvjerenje će jasno identificirati da li su povezane oblasti (interface areas) bile obuhvaćene ili ne.

UVJERENJE
CERTIFICATE OF RECOGNITION

Broj uvjerenja:
Reference: E7.147.[XXXX].[YYYY]

Ovo uvjerenje se izdaje:
This certificate is issued to:

[IME/NAME]

[DATUM I MJESTO ROĐENJA/DATE AND PLACE OF BIRTH]

Od strane:
By:

Broj uvjerenja:
Reference: E7.147.[XXXX]

organizacija za obuku odobrena je da pruža obuku i sprovodi ispite u okviru svog obima rada i u skladu sa [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja].
a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with [Legal Basis for issue Certificate].

Ovo uvjerenje potvrđuje da je gore imenovani ili uspješno položio teorijske (*) ili praktične elemente (*) odobrene obuke za tip navedene niže, kao i odgovarajuće ispite, u skladu sa [Pravni osnov za izdavanje uvjerenja] koji je na snazi.
This certificate confirms that the above named person either successfully passed the theoretical (*) and/or practical elements(*) of the approved type training course stated below and related examinations in compliance with [Legal Basis for issue Certificate] for the time being in force.

[KURS OBUKE ZA TIP ZRAKOPLOVA (*)/AIRCRAFT TYPE TRAINING COURSE]
[DATUMI POČETKA I ZAVRŠETKA/START and END DATES]
[NAVESTI TEORIJSKE ILI PRAKTIČNE ELEMENTE/SPECIFY THEORETICAL ELEMENTS OR PRACTICAL ELEMENTS]
ili / and/or
[ISPIT ZA TIP ZRAKOPLOVA (*)/AIRCRAFT TYPE EXAMINATION]
[DATUM ZAVRŠETKA/END DATE]

Datum: XX.XX.XXXX.
Date:

Potpis ovlaštene osobe:
Signed:

.....

U ime:
For:

[NAZIV KOMPANIJE / COMPANY NAME]

(*) obrisati po potrebi / delete as appropriate
E7 obrazac 149